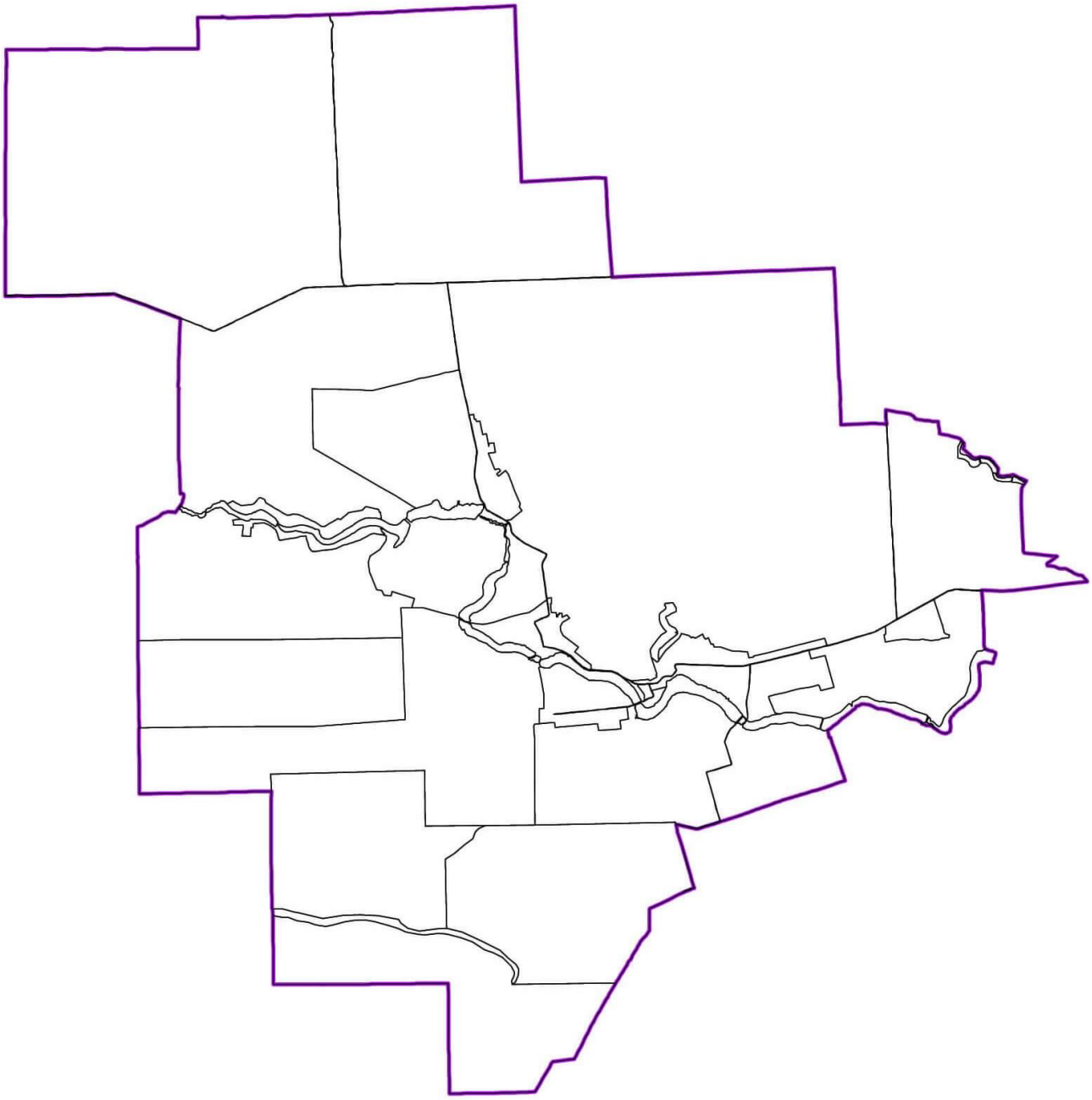
STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI GOGOȘARI, JUDEȚUL GIURGIU, 2021-2027

DIEMA BUSINESS

CUPRINS

1. INTRODUCERE ȘI METODOLOGIE 4

Prezentarea generală a regiunii Sud-Muntenia 9
Prezentarea generală a județului Giurgiu 11
Prezentare generală comuna Gogoșari 13
2. CONTEXTUL SOCIO-ECONOMIC ȘI TERITORIAL 14

2.1. Cadrul administrativ, geografic și istoric 15
2.2. Populația și cadrul demografic 19
2.2.1. Populația domiciliată și sporul migrațional 19
2.2.2. Compoziția populației (în funcție de vârstă, gen, etnie și confesiune). 24
2.3. Servicii comunitare 30
2.3.1. Infrastructura sanitară 30
2.3.2. Infrastructura școlară și educațională 33
2.3.3. Infrastructura culturală 38
2.4. Infrastructura tehnico-edilitară 41
2.5. Fondul Funciar și de Mediu 44
2.6. Economia locală 55
3. ANALIZA SWOT 60

3.1. Cadrul administrativ 61
3.2. Infrastructura socială și sanitară 64
3.3. Educație și cultură 67
3.4. Infrastructura tehnico-edilitară și de mediu 70
3.5. Agricultură 74
3.6. Economia locală 76
4. OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE 83

4.1. Introducere 84
4.2. Parteneriatul public-privat 87
4.3. Pactul Verde European 89
4.4. Mecanismul de Relansare și Reziliență (NextGenEU) 91
4.5. Politica Agricolă Comună (PAC) 2021-2027 93
4.5.1. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) 94
4.5.2. Fondul european de garantare agricolă (FEGA) 97
4.5.3. PNDR devine Planul Național Strategic (PNS 2021-2027) 98
4.6. Politica de coeziune 100
4.6.1 Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) 102
4.6.2. Interreg – Cooperare Teritorială Europeană 103
4.6.3. Fondul Social European Plus (FSE+) 105
4.7. Programele operaționale în România (2021-2027) 107
4.7.1. Programul Operaţional Tranziție Justă (POTJ) 108
4.7.2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 114
4.7.3. Programul Operațional Transport (POT) 119
4.7.4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 121
4.7.5. Programul Operațional Sănătate (POS) 126
4.7.6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 132

4.7.7. Programul Operaţional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 145
4.7.8. Programul Operațional Regional Sud Muntenia 157
5. SCENARII DE DEVOLTARE LOCALĂ 161
5.1. Contextul general al dezvoltării rurale în România 162
5.2. Programul de Guvernare 2020-2024 163
5.2.1. Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale 163
5.2.2. Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației 173
5.2.3. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor 176
5.3. Obiectivele de dezvoltare ale Politicii Agricole Comune 2021-2027 182
5.4. Strategia de la fermă la consumator (Farm2Fork) 189
5.5. Strategia privind biodiversitatea 191
5.6. Planul de acțiune pentru economia circular 192
5.7. Noua agenda privind consumatorii 195
5.8. Noua strategie industrială 197
5.9. Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă 198
5.10. Prioritățile de dezvoltare ale regiunii Sud-Muntenia 2021 – 2027 202
5.11. Obiectivele strategice ale județului Giurgiu post-2010 203
5.12. Priorități de dezvoltare ale comunei 2021-2027 205
6. PROPUNERI DE PROIECTE (2021-2027) 208
BIBLIOGRAFIE 213
ANEXA 1. Lista graficelor utilizate la nivel local 215
ANEXA 2. Lista graficelor utilizate pentru județul Giurgiu 217

1. INTRODUCERE ȘI METODOLOGIE

- **Strategia de Dezvoltare Locală Gogoșari 2021-2027** reprezintă un plan de investiții pentru dezvoltare sustenabilă realizat pe termen mediu și lung la nivel de comunitate locală, pornind de la caracteristicile pozitive, vulnerabilitățile și nevoile comunei și ale satelor aparținătoare.

- Conform unui studiu efectuat pe tendințele, practicile și politicile bugetare regionale în U.E, este fundamental să fie asigurată o corelare cât mai adecvată între proiectarea realistă a bugetelor locale și strategiile de dezvoltare locale. De asemenea, este deosebit de important ca structura bugetelor locale să fie într-o relație de conformitate cu structurile teritoriale macro în care sunt definite și strategiile regionale de dezvoltare. (Benedek & Bak, 2010:68)

- Elaborarea strategiei de dezvoltare locală ne ajută să avem o viziune asupra comunității pe care o dorim în viitor și ne pune la dispoziție o imagine completă asupra modului în care economia, mediul și infrastructura se pot îmbunătății. Totodată ne oferă un cadru de lucru din perspectiva fiecărui grup de interese, prin care se stabilesc obiectivele de dezvoltare și se concretizează o serie de priorități și măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor.

- Procesul de planificare strategică pentru perioada 2021-2027 pornește de la rezultatele obținute în urma procesului de implementare și monitorizare al strategiilor anterioare. Proiectele de dezvoltare care nu au reușit să fie implementate în perioada anterioară își vor găsi locul în noua strategie.

- Obiectivul principal al Strategiei de Dezvoltare Locală 2021-2027 îl reprezintă fundamentarea priorităților investiționale pentru perioada 2021-2027, pornind de la monitorizarea situației existente (resurse, modul de alocare al resurselor, posibilități și oportunități financiare aflate la dispoziția comunității locale).

- Conceptul de dezvoltare durabilă este recomandat de către Organizația Națiunilor Unite tuturor țărilor și regiunilor, prin care se caută armonizarea a trei componente fundamentale: economic, social și mediu.

- „Strategia de dezvoltare locală a comunei, 2021 – 2027" este realizată în cadrul unui proiect finanțat din fonduri proprii, proiect inițiat şi derulat de Unitatea Administrativ Teritorială a Comunei.

- **Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 este prezentată în 6 capitole principale:**

- **Capitolul 1** – intoducere și metodologie;
- **Capitolul 2** - prezentarea cadrului administrativ, geografic-natural, istoric, socio-economic și teritorial;
- **Capitolul 3** - Analiza SWOT, prin care sunt identificate cele mai importante oportunități și provocări locale de dezvoltare;
- **Capitolul 4** - principalele oportunități de finanțare disponibile pentru perioada 2021-2027;
- **Capitolul 5** - rezultatele obținute în cadrul procesului de cercetare locală sunt corelate cu prioritățile de dezvoltare județene, regionale, naționale și europene;
- **Capitolul 6** - portofoliul investițional de proiecte pentru perioada 2021-2027;

- **Norme legislative interne și europene:**

- Legea 215/2001 privind administrația publică locală;
- HG 497/2004, cu modificările ulterioare, privind stabilirea cadrului instituțional privind pentru coordonarea, implementarea și gestionarea instrumentelor structurale;
- Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România;
- Legea privind finanțele publice locale;
- Regulamentul UE nr. 372/2018 și nr. 375/2018 normele comune aplicabile fondurilor de dezvoltare regională și fondurilor de coeziune;
- Regulamentul UE nr. 1303/2013 – normele comune aplicabile fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI);
- Regulamentul (UE) nr.1305/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 – finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune;
- Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 privind ajutorul pentru venit acordat fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul PAC;
- Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului;
- Regulamentul (UE) nr. 1310/2013 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- Regulamentul (UE) nr. 807/2014 – sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), cu dispoziții tranzitorii;

- Regulamentul (UE) nr. 640/2014 – administrare, retragerea sprijinului sau condițiile de aplicare a sancțiunilor aplicabile plăților directe, sprijinul pentru dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea;
- Regulamentul UE nr. 809/2014 – cum trebuie aplicat Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea;

METODOLOGIE

- Consultarea documentelor și a indicatorilor statistici;
- Realizarea bazei de date;
- Evaluarea potențialului socio-economic;
- Prelucrarea și interpretarea datelor;
- Elaborarea analizei SWOT;
- Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2021-2027:
- Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2021-2027:

- Prioritizarea proiectelor de dezvoltare;
- Finanțarea proiectelor de dezvoltare;
- Monitorizarea și evaluarea procesului de implementare al strategiei;
- Actualizarea strategiei de dezvoltare, dacă este cazul;

Prezentarea generală a regiunii Sud-Muntenia

Regiunea de Dezvoltare Sud Muntenia are o poziție geografică strategică în contextul european și internațional mai larg, fiind o regiune de graniță, dar şi un punct de intersecție a mai multor axe prioritare TEN-T care leagă centrul şi nordul Europei de zona mediteraneană şi Asia, respectiv:

➢**Axa prioritară TEN-T VII (Fluviul Dunărea)** – coridor fluvial, care leagă Portul Rotterdam de Portul Constanța, fiind cel mai important traseu navigabil din Uniunea Europeană, din perspectivă strategică şi a traficului de mărfuri şi persoane;

➢**Axa prioritară TEN-T IV** – coridor intermodal (feroviar şi rutier), care leagă zona centrală a Europei (oraşele Dresden şi Nurenberg) de Porturile Constanța, Salonic şi Istanbul (prin 3 ramificații), via Praga-Viena-Budapesta-Bucureşti-Sofia;

➢**Axa prioritară TEN-T IX** – coridor intermodal (feroviar şi rutier), care leagă nordul Europei (oraşele Helsinki şi Kaliningrad) de porturile Odessa şi Alexandroupolis, via Sankt-Petersburg-Moscova-Kiev-Bucureşti.

- Regiunea Sud Muntenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puţin dezvoltate”, fiind caracterizată de un PIB/ locuitor mai mic de 70% comparativ cu media Uniunii Europene.

- Proximitatea față de municipiul București – care a împiedicat afirmarea altor orașe din jurul său ca poli de atracție și a absorbit majoritatea resurselor de dezvoltare din teritoriile învecinate acestora, ceea ce a determinat fenomenul de hipertrofiere a reţelei urbane din regiunea Sud Muntenia;

- Axa de dezvoltare Brașov-Ploiești-București-Giurgiu care străbate regiunea de la nord la sud – este principalul coridor de dezvoltare al României, concentrând circa 30% din populația urbană a țării şi o mare parte din activitatea industrială;

- Conurbația Valea Prahovei – este o aglomerare liniară de orașe de dimensiuni similare (mici) – Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza – cu un profil economic similar, dominat de sectorul turistic, nevoi și provocări comune de dezvoltare: accesibilitatea redusă (lipsa unei autostrăzi), infrastructura turistică deficitară, promovarea insuficientă a potențialului turistic, dotarea tehnico-edilitară deficitară, expansiunea necontrolată a zonelor rezidențiale (secundare), îmbătrânirea demografică, managementul integrat al zonelor protejate, transportul în comun, etc;

- Existența a 5 orașe-pereche pe Dunăre – cu potențial de dezvoltare urbană integrată (inclusiv în cadrul unor zone funcționale urbane cu caracter transfrontalier).

Cu toate că fluviul Dunărea reprezintă un imens stimul de dezvoltare pentru economia judeţelor riverane din cadrul regiunii (Teleorman, Giurgiu, Călăraşi), potenţialul de transport pe apă oferit de Dunăre este insuficient exploatat la momentul actual. Oportunitățile pentru soluționarea acestei probleme sunt date de adoptarea **Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării** și **stimularea cooperării cu Bulgaria** prin programele de cooperare transnațională și transfrontalieră, în care regiunea deține experiență;

Prezentarea generală a județului Giurgiu

- **Județul Giurgiu este compus din: 1 municipiu, 2 orașe, 51 comune, 167 sate;**
- **Suprafață totală (km2): 3544;**
- **Pondere suprafață la nivel de regiune: 10,2%;**
- **Populaţia ocupată civilă: 79.000 de persoane (2018);**
- **Număr mediu salariați: 35.900 de persoane (2019):**
  - ➔ Servicii - 24.000 de persoane;
  - ➔ Industrie și construcții - 9300 de persoane;
  - ➔ Agricultură - 2500 de persoane;
- **Șomeri înregistrați – 2168 de persoane (988 femei și 1198 bărbați);**
- **Total exporturi anuale – aproximativ 60 milioane de euro;**
- **Total importuri anuale – aproximativ 220 milioane de euro;**

- Apartinând Câmpiei Române, suprafaţa judeţului este alcătuită din păduri şi terenuri arabile.În economia judeţului Giurgiu se disting ca activităţi cu pondere semnificativă, agricultura, industria şi comerţul;
- In nordul judeţului sunt în exploatare zăcăminte de ţiţei , iar din albiile Dunării şi râurilor ce străbat judeţul sunt extrase nisipuri şi pietrişuri;
- Suprafaţa judeţului este de 3526 km2 , reprezentând 1,5 % din suprafaţa ţării. Reşedinţa judeţului este municipiul Giurgiu , aflat la 64 km de capitala ţării pe ruta Bucureşti-Sofia-Atena sau Bucureşti-Istambul. Atestat documentar încă din secolul XIV, municipiul Giurgiu a fost gazda unor premiere tehnice : prima linie de cale ferată din România (Bucureşti-Giurgiu), prima linie de telegraf si podul de peste Dunăre;

- Giurgiu este situat în partea de sud a României, pe cursul inferior al Dunării, străbătut de paralela de 43° 53’ latitudine nordică şi de meridianul 25°59’ longitudine estică.
- Amplasarea pe malul Dunării de-a lungul a 72 km conferă judeţului posibilitatea de a avea legături fluviale cu ţările riverane şi Marea Neagră. Vecinii săi sunt : judeţul Călăraşi la est, judeţul Teleorman la vest, judeţul Ilfov şi judeţul Argeş la nord-vest şi judeţul Dîmboviţa la nord;
- În cadrul industriei judeţului reprezentative sunt: industria alimentară şi a băuturilor, extracţia petrolului şi gazelor naturale, industria textilă şi a confecţiilor din textile;
- **În judeţ există 2 parcuri industriale:**

- Parcul Industrial Bolintin Deal;
- Parcul Tehnologic şi Industrial Giurgiu Nord;

Investind în Regiunea de Dezvoltare Sud-Muntenia veți beneficia de:

- o rețea de comunicații dezvoltată, cu conexiuni în întreaga comunitate europeană;
- resurse naturale și materii prime variate;
- prezența mai multor ramuri industriale dezvoltate:
    - chimie și petrochimie;
    - automobile;
    - materiale de construcții;
    - metalurgie;
    - mobilă;
    - textile;
- agricultură, zootehnie, piscicultură;
- potențial important pentru turism și agroturism;
- forță de munca calificată, în variate domenii;
- rețea de școlarizare;

Prezentare generală comuna Gogoșari

- **Suprafață totală:** 12068 ha (2011);
- **Suprafață agricolă:** 11427 ha (2011);
- **Populația domiciliată:** 1683 locuitori (2020);
- **Grupul etnic majoritar:** Români (93.5%)
- **Grupul confesional majoritar:** Ortodocși (95.3%)
- **Număr locuințe:** 1252 (2019);
- **Suprafață locuibilă**: 45,989 mp arie desfășurată (2019);
- **Populația masculină:** 846 persoane (2019);
- **Populația feminină:** 855 persoane (2019);
- **Populația tânără (>14 ani)**: 258 persoane (2020);
- **Populația adultă (15-59 ani)**: 929 persoane (2020);
- **Populația vârsnică (+60 ani)**: 514 persoane (2020);
- **Populația școlară:** 195 persoane (2019);
- **Populația preșcolară:** 58 persoane (2020);
- **Spor natural:** negativ;
- **Spor migrațional populație domiciliată:** pozitiv;
- **Nr. mediu salariați**: 92 persoane (2019);
- **Nr. șomeri înregistrați**: 20 persoane (2020);
- **Nr. întreprinderi active**: 13 (2019) ;
- **Nr. autoturisme înregistrate**: 440 (2019);
- **Infracțiuni cercetare și soluționate de poliție**: 72 (2019).

2. CONTEXTUL SOCIO-ECONOMIC ȘI TERITORIAL

2.1 Cadrul administrativ, geografic și istoric

2.2. Populația și cadrul demografic

2.3 Servicii comunitare

2.4 Infrastructură tehnico-edilitară

2.5 Fondul Funciar și indicatori de mediu

2.6 Economia locală

2.1. Cadrul administrativ, geografic și istoric

- Comuna Gogoșari reprezintă o unitate administrativ-teritorială situată în Regiunea de Dezvoltare Sud-Muntenia din România, formată din satele Drăghiceanu, Gogoșari (reședința), Izvoru și Rălești.

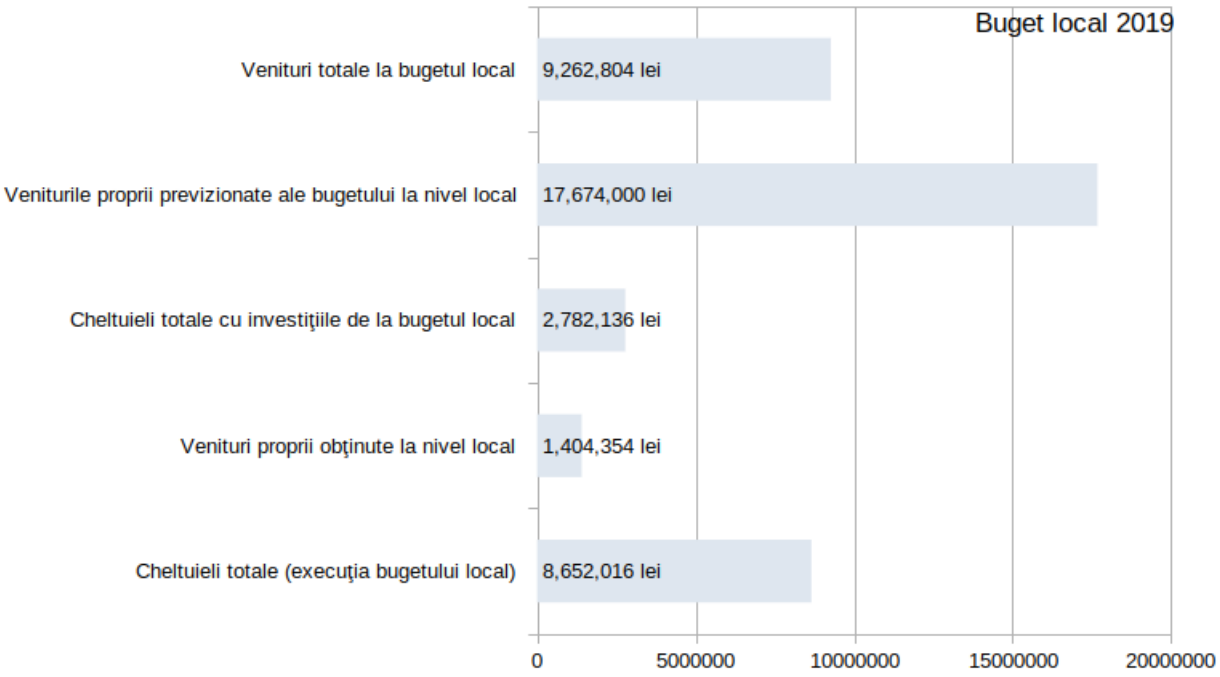
- Din punct de vedere geografic, comuna se află în sud-vestul județului Giurgiu, la limita cu județul Teleorman. Este străbătută de șoseaua județeană DJ504, care o leagă spre est de Putineiu și Giurgiu (unde se termină în DN5B), și spre vest în județul Teleorman de Mârzănești, Alexandria (unde se intersectează cu DN6 și DN6F), Orbeasca, Olteni, Trivalea-Moșteni, Tătărăștii de Jos, Tătărăștii de Sus și mai departe în județul Argeș de Popești, Izvoru, Recea și Buzoești (unde se termină în DN65A). Lângă satul Izvoru, din acest drum se ramifică șoseaua județeană DJ504A, care duce spre est tot la Putineiu.

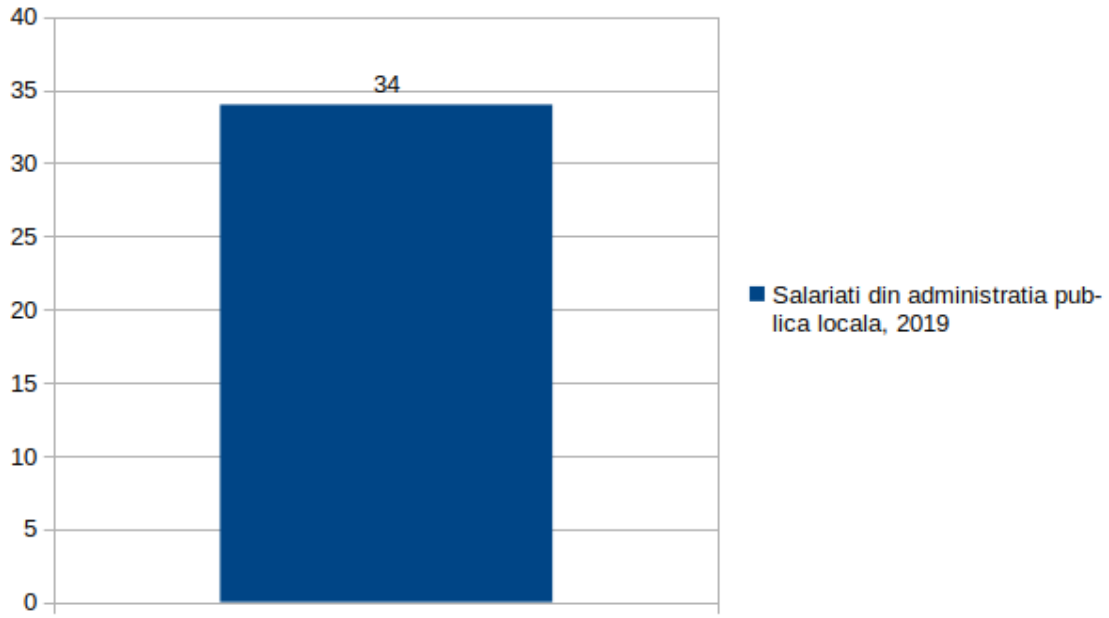
Activități specifice zonei:

- ✓ Agricultură;
- ✓ Cultivarea plantelor;
- ✓ Creşterea animalelor.

Activități economice principale:

- ✓ Agricultură;
- ✓ Comerț.

Buget local 2019
Venituri totale la bugetul local
9,262,804 lei
Veniturile proprii previzionate ale bugetului la nivel local
17,674,000 lei
Cheltuieli totale cu investiţiile de la bugetul local
2,782,136 lei
Venituri proprii obţinute la nivel local
1,404,354 lei
Cheltuieli totale (execuţia bugetului local)
8,652,016 lei
0
5000000
10000000
15000000
20000000

40
35
30
25
20
15
10
5
0
34
Salariati din administratia publica locala, 2019

Cadrul istoric (monumente istorice și obiective turistice)

- ✓ Conform Wikipedia, la sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna făcea parte din plasa Marginea a județului Vlașca și era formată din satele Gogoșarii Noi și Gogoșarii Vechi, având în total 1616 locuitori. În comună existau două biserici și o școală cu 70 de elevi (dintre care 20 de fete). La acea vreme, pe teritoriul actual al comunei mai funcționa și comuna Cacaleți (sau Racovița), formată numai din satul de reședință, cu 1037 de locuitori, o biserică și o școală mixtă cu 67 de elevi (dintre care 12 fete).
- ✓ Anuarul Socec din 1925 consemnează cele două comune în plasa Dunărea a aceluiași județ; comuna Cacaleți avea 2916 locuitori în unicul ei sat, iar comuna Gogoșari avea 3169 de locuitori în satele Gogoșarii Noi, Gogoșarii Vechi și Rălești. În 1931, în comuna Cacaleți a mai apărut și satul Ardeleni, satele Gogoșarii Noi și Gogoșarii Vechi au fost comasate formând satul Gogoșari, iar satul Răleni a fost desprins de comună, formând comuna Drăghiceanu împreună cu satul nou-înființat Drăghiceanu.
- ✓ În 1950, comunele au trecut în administrarea raionului Giurgiu din regiunea București, comuna Drăghiceanu fiind în timp desființată, iar satele ei trecând la comun Gogoșari. În 1964, satul și comuna Cacaleți au primit denumirea de Izvoru. În 1968, comunele Gogoșari și Izvoru au trecut la județul Ilfov, tot atunci satul Ardeleni fiind desființat și comasat cu satul Izvoru, iar comuna Izvoru fiind desființată și satul Izvoru trecând la comuna Gogoșari. În 1981, o reorganizare administrativă regională a dus la transferarea comunei la județul Giurgiu.

- ✓ **Șase obiective din comuna Gogoșari sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Giurgiu ca monumente de interes local. Trei dintre ele sunt situri arheologice:**
  - situl de la „Fundul Drăghiceanu”, la niște movile aflate nord-vest de satul Drăghiceanu, unde s-au găsit urme de așezări din paleoliticul superior (cultura Aurignacian), paleoliticul final și neoliticul timpuriu;
  - situl de la Gârla Gogoșari, la sud-vest de satul Gogoșari, ce cuprinde o așezare și o necropolă medieval din secolul al IV-lea e.n. de „la Gropi” (500 m vest de Izvoru, lângă baltă).

- ✓ **Celelalte trei obiective istorice locale sunt clasificate ca monumente de arhitectură:**

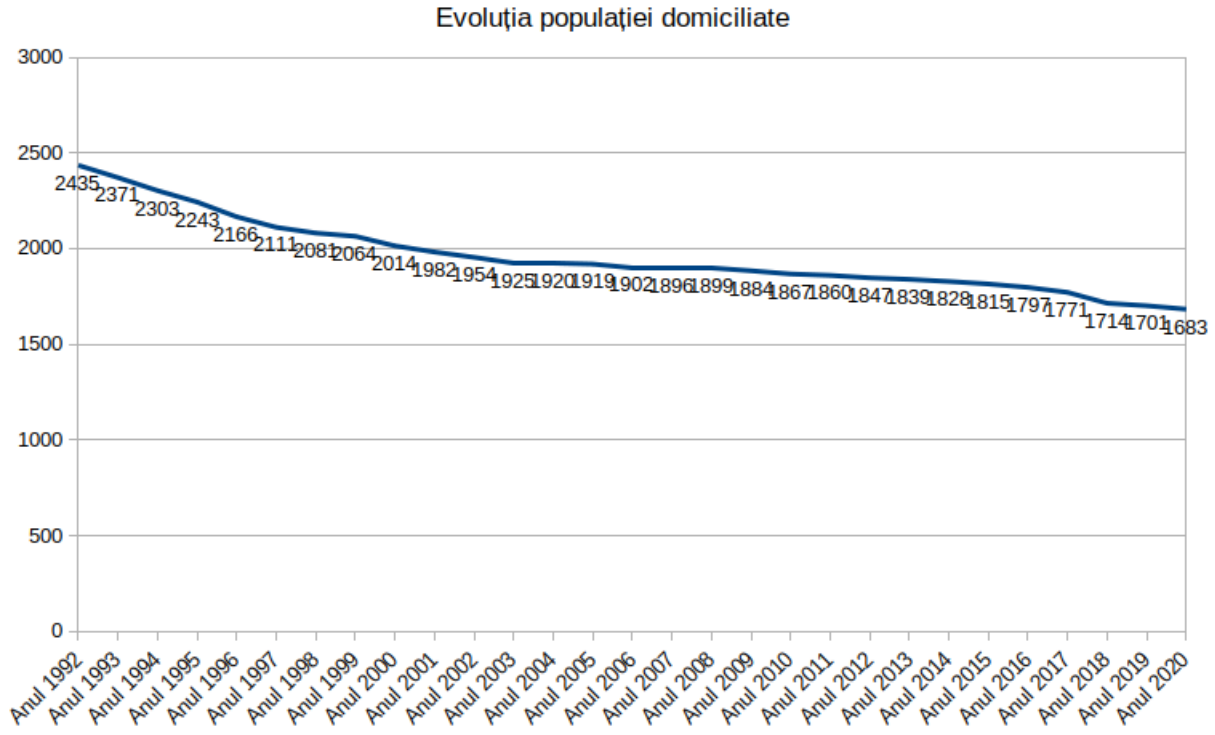
- Biserica „Sfânta Treime” (1894, refăcută în 1832) din vestul satului Gogoșari;
- Biserica „Sfântul Nicolae” (1886) din Izvoru;
- Biserica „Sfântul Nicolae” (1922) din centrul satului Rălești.

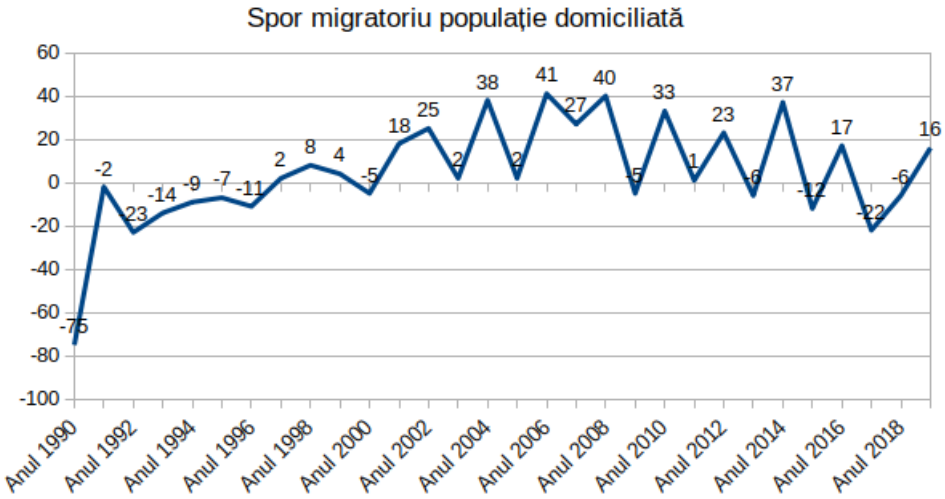
2.2. Populația și cadrul demografic

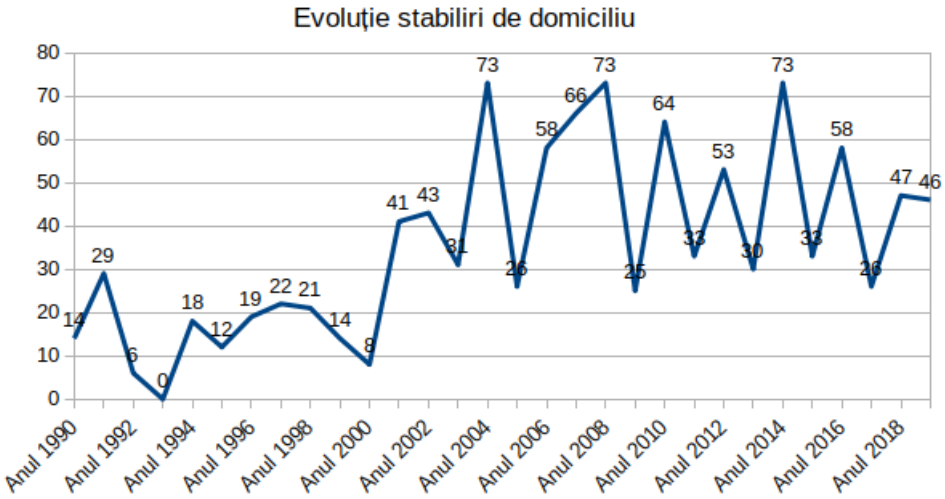
2.2.1. Populația domiciliată și sporul migrațional

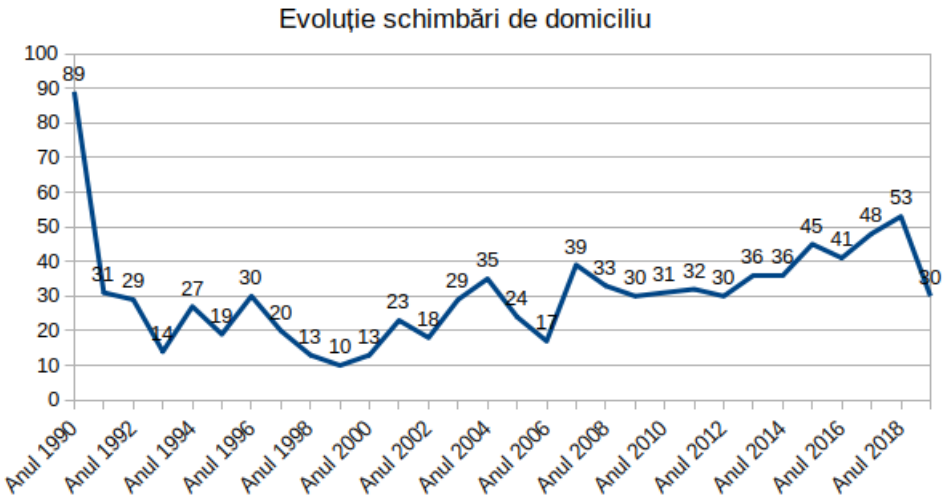
- Începând cu anul 1992 se poate observa o scădere progresivă a numărului de persoane înregistrate cu domiciliul în comună. În data de 1 iulie 2020 sunt înregistrate cu domiciliul în comună un număr de 1683 persoane, conform Institutului Național de Statistică.

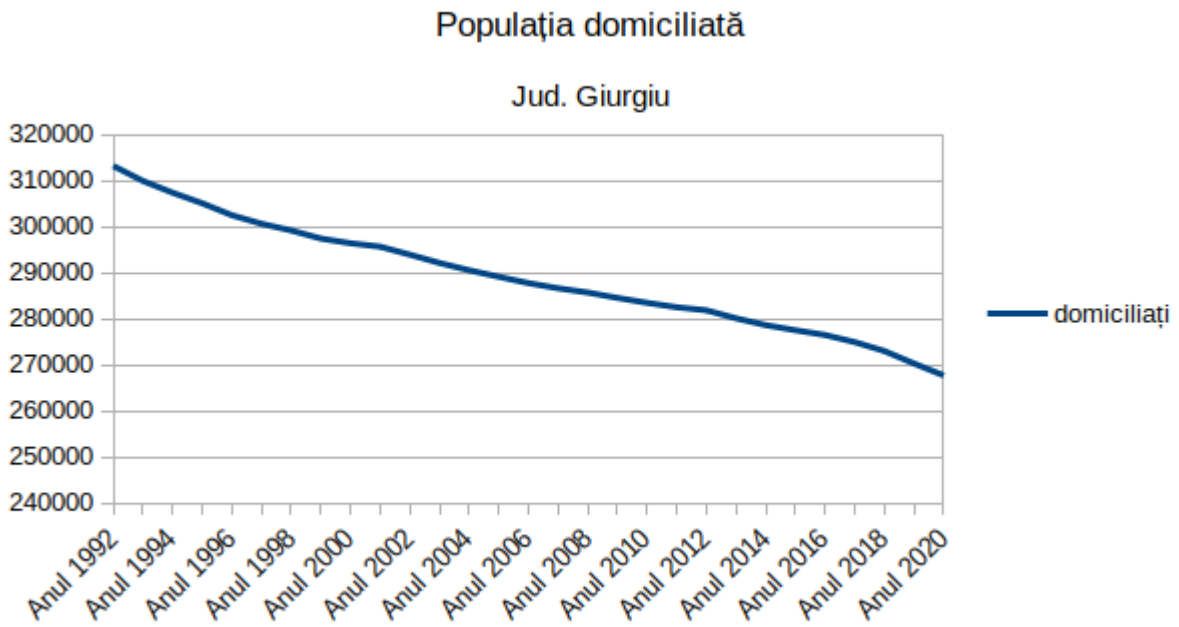
- În ceea ce privește dinamica generală a schimbărilor de domiciliu, care cuprinde inclusiv sosirea și plecarea flotanților și fenomenul de migrație externă, se poate observa faptul că sporul migrațional înregistrat se menține fluctuant în ultimele decade.

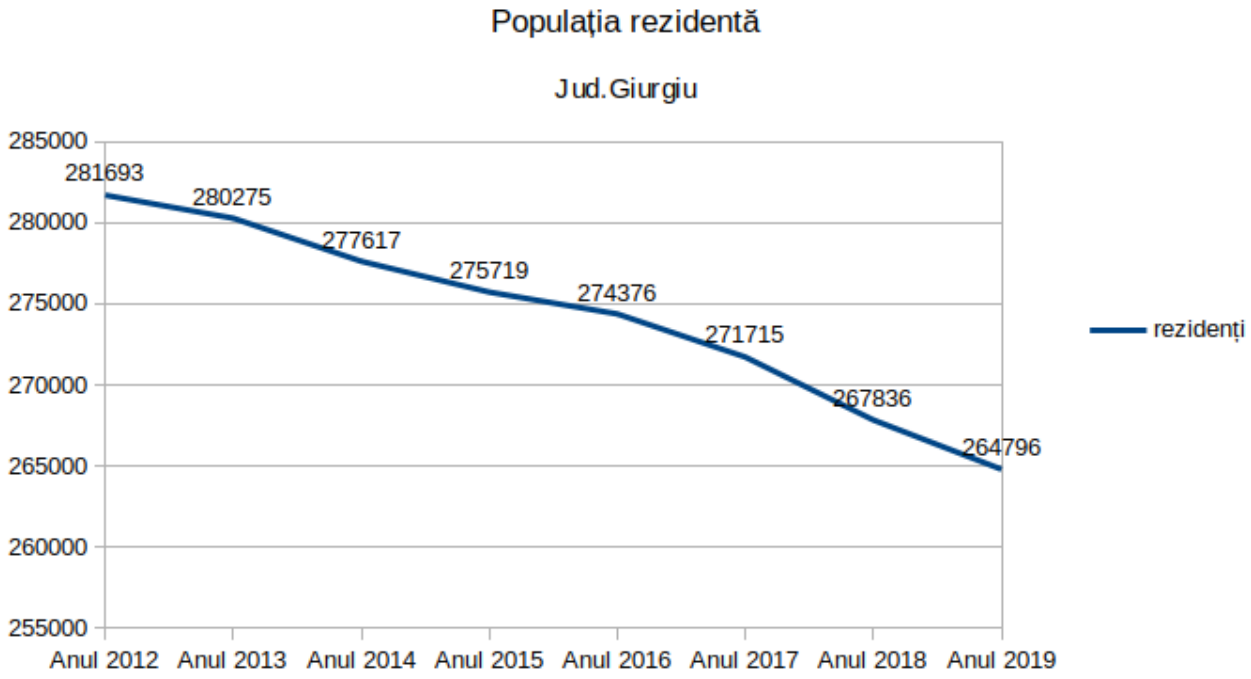

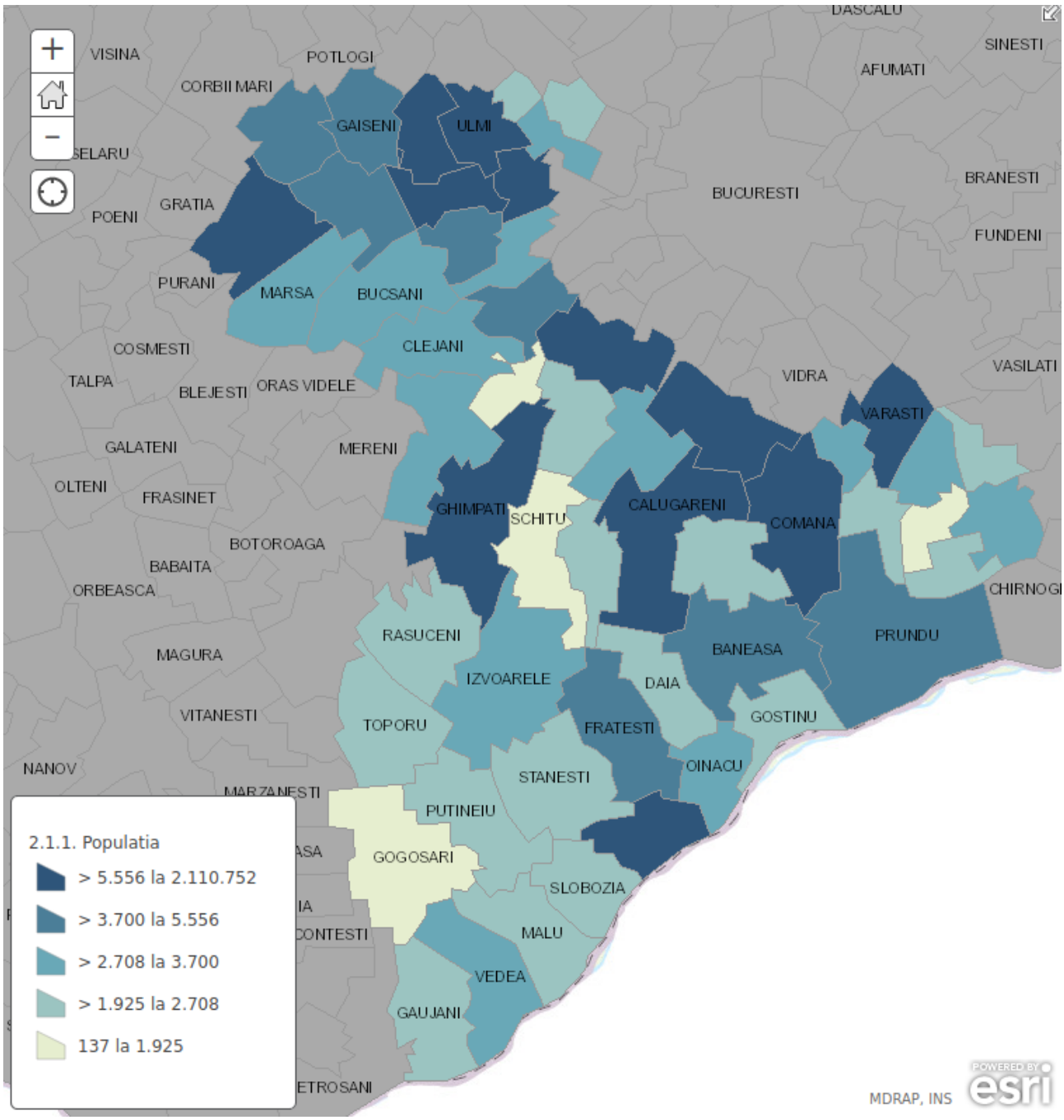

Spor migratoriu populaţie domiciliată
60
40
20
0
-20
-40
-60
-80
-100
-75
-2
-23
-14
-9
-7
-11
2
8
4
-5
18
25
2
38
2
41
27
40
-5
33
1
23
-6
37
-12
17
-22
-6
16
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

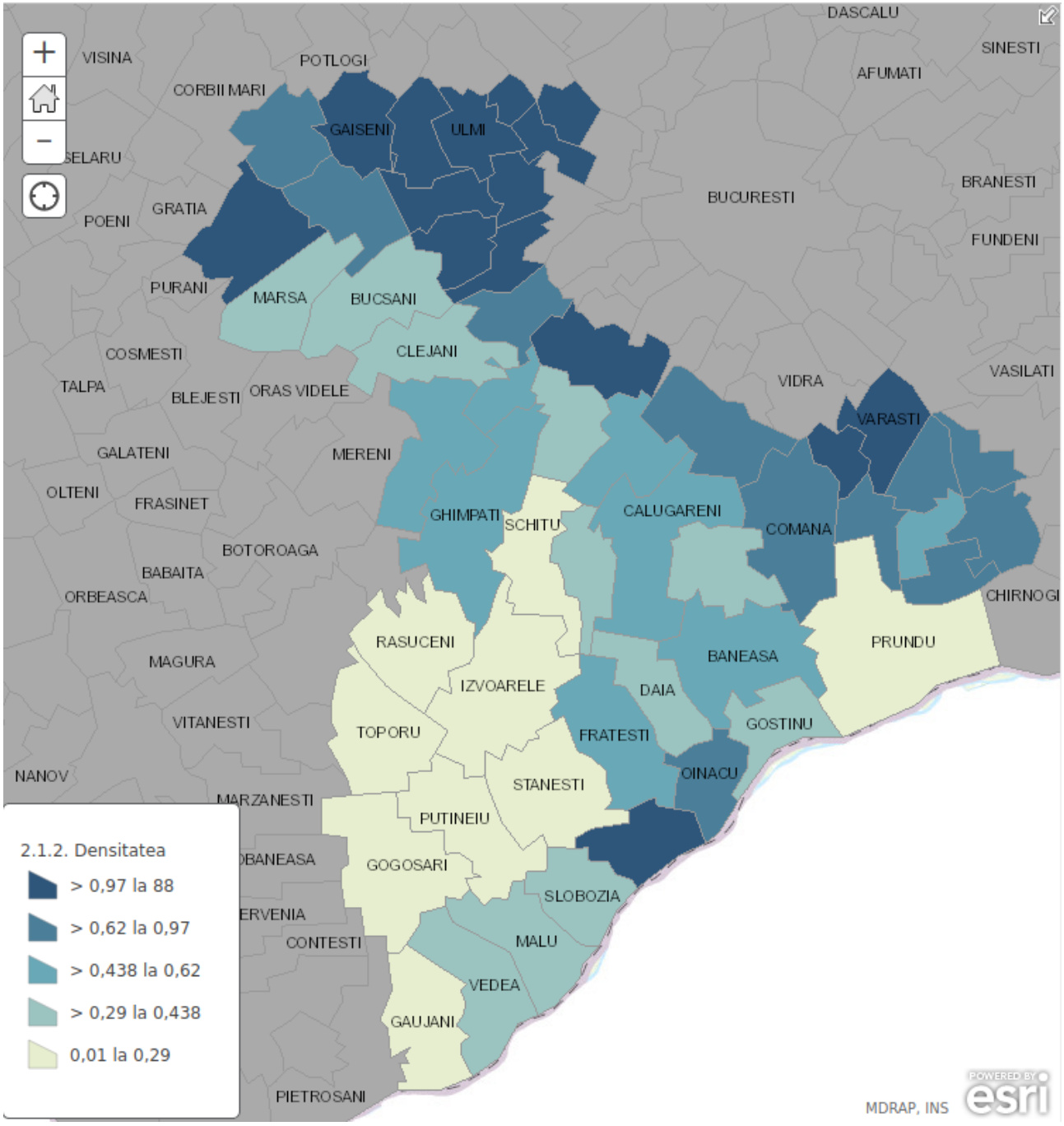

Evoluţie stabiliri de domiciliu
80
70
60
50
40
30
20
10
0
14
29
6
0
18
12
19
22
21
14
8
41
43
31
73
26
58
66
73
25
64
33
53
30
73
33
58
26
47
46
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

Evoluţie schimbări de domiciliu
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
89
31
29
14
27
19
30
20
13
10
13
23
18
29
35
24
17
39
33
30
31
32
30
36
36
45
41
48
53
30
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

Populaţia domiciliată
Jud. Giurgiu
320000
310000
300000
290000
280000
270000
260000
250000
240000
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
Anul 2020
domiciliaţi

Populaţia rezidentă
Jud.Giurgiu
285000
280000
275000
270000
265000
260000
255000
281693
280275
277617
275719
274376
271715
267836
264796
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019
rezidenţi

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
BRANESTI
BUCURESTI
GRATIA
POENI
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VASILATI
VIDRA
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
OINACU
STANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
MALU
VEDEA
GAUJANI
2.1.1. Populatia
> 5.556 la 2.110.752
> 3.700 la 5.556
> 2.708 la 3.700
> 1.925 la 2.708
137 la 1.925
MDRAP, INS
esri

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
BUCURESTI
BRANESTI
GRATIA
POENI
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VIDRA
VASILATI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
OINACU
STANESTI
MARZANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
CONTESTI
MALU
VEDEA
GAUJANI
PIETROSANI
2.1.2. Densitatea
> 0,97 la 88
> 0,62 la 0,97
> 0,438 la 0,62
> 0,29 la 0,438
0,01 la 0,29
MDRAP, INS
esri

2.2.2. Compoziția populației (în funcție de vârstă, gen, etnie și confesiune).

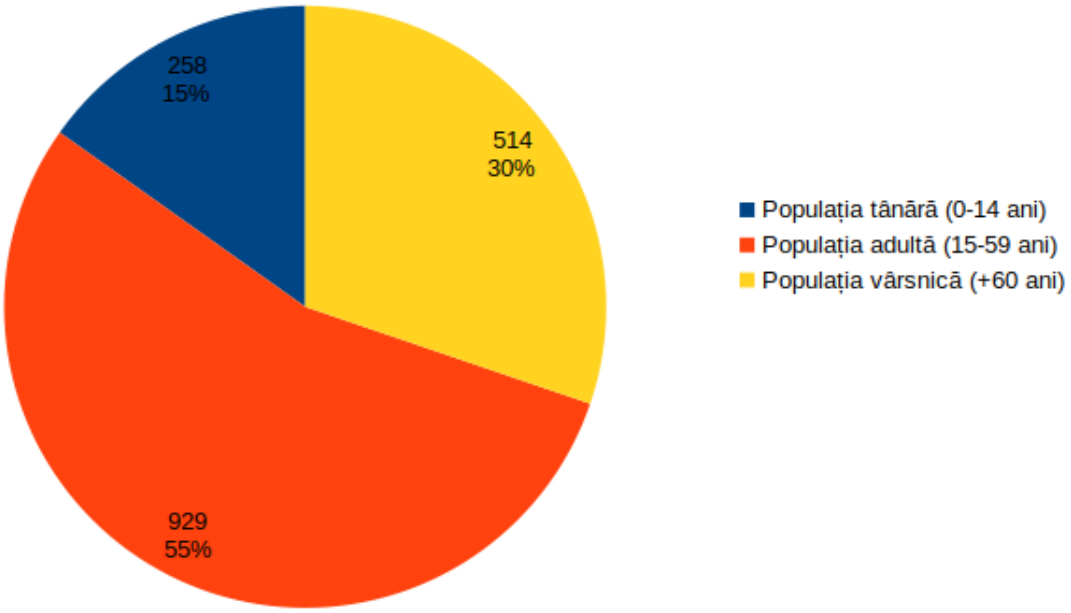
- Din punct de vedere al compoziției populației în funcție de vârstă, conform Institutului Național de Statistică se poate observa în anul 2020 faptul că populația adultă cu vârsta cuprinsă între 15 și 59 de ani reprezintă cea mai importantă categorie de vârstă, urmată de populația vârsnică și populația tânără.

- Având în vedere compoziția populației în funcție de gen, conform Institutului Național de Statistică se poate observa în anul 2020 faptul că populația feminină a comunei depășește populația masculină.

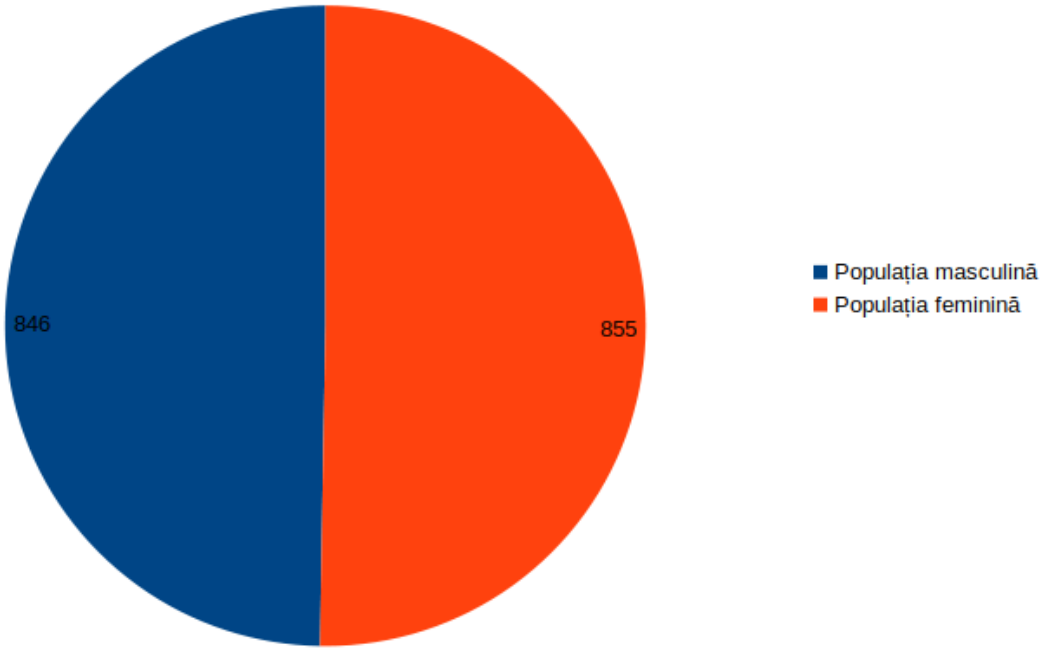
- Conform recensământului realizat în anul 2011 se poate observa faptul că populația etnică majoritară este reprezentată de grupa etnică română. Pentru 4.1% din populația comunei compoziția etnică nu a fost identificată.

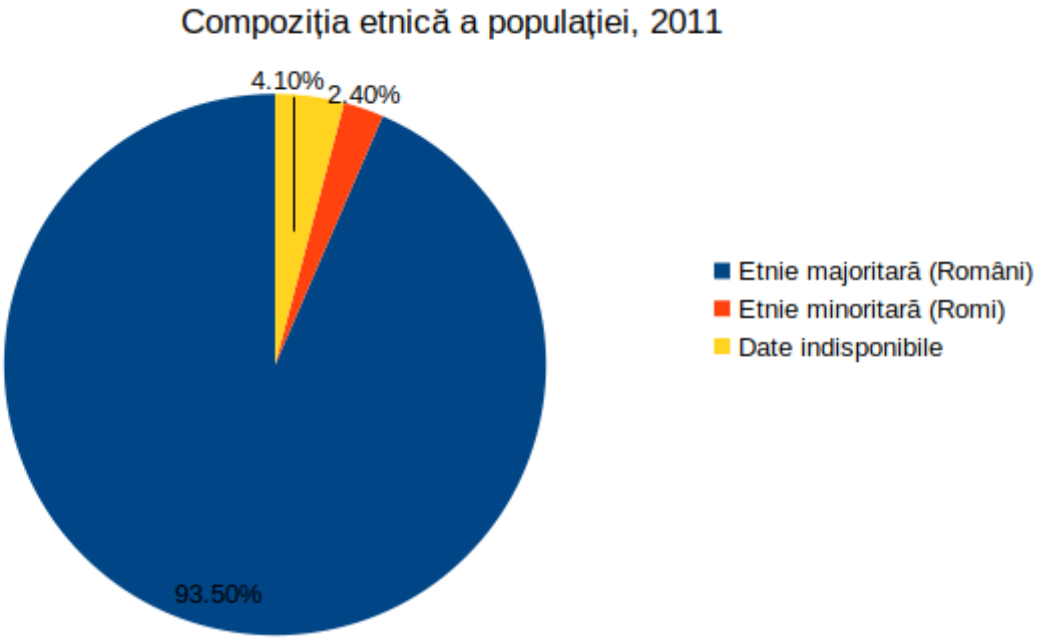
- În ceea ce privește compoziția confesională a populației locale, datele înregistate în 2011 indică faptul că populația confesională majoritară este reprezentată de ortodocși și populația confesională minoritară este reprezentată de martorii lui Iehova. Pentru 4.3% din populația comunei, apartenența confesională nu a fost identificată.

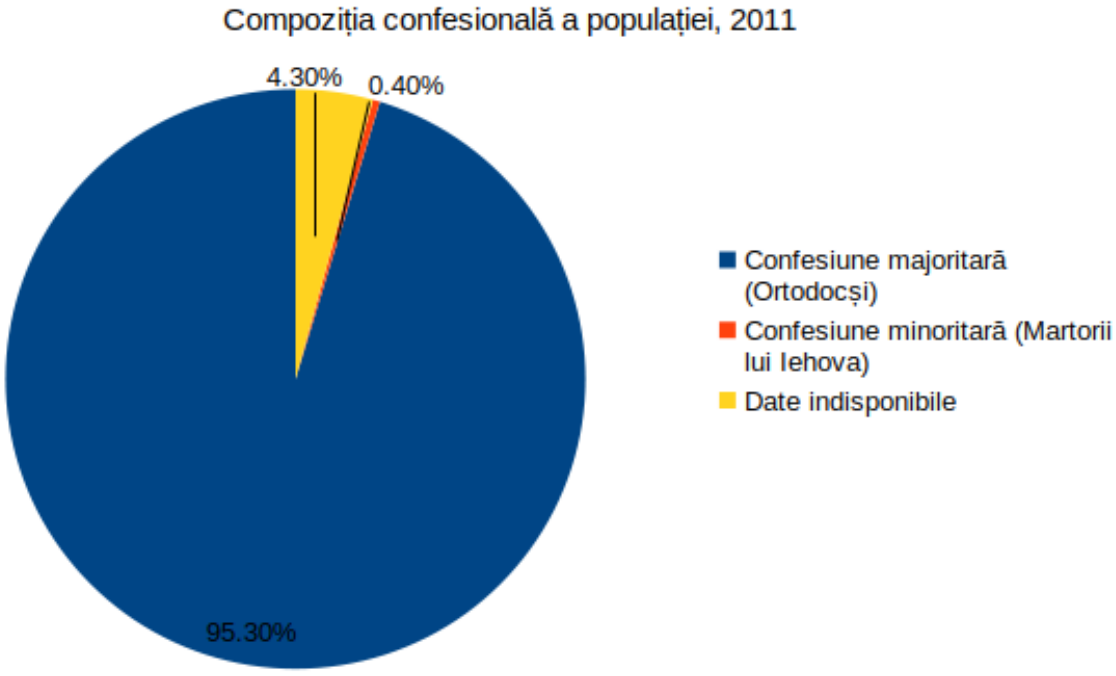
Compoziția populației în funcție de vârstă, 2019

Compoziția populației în funcție de gen

Compoziţia etnică a populaţiei, 2011
4.10%
2.40%
93.50%
Etnie majoritară (Români)
Etnie minoritară (Romi)
Date indisponibile

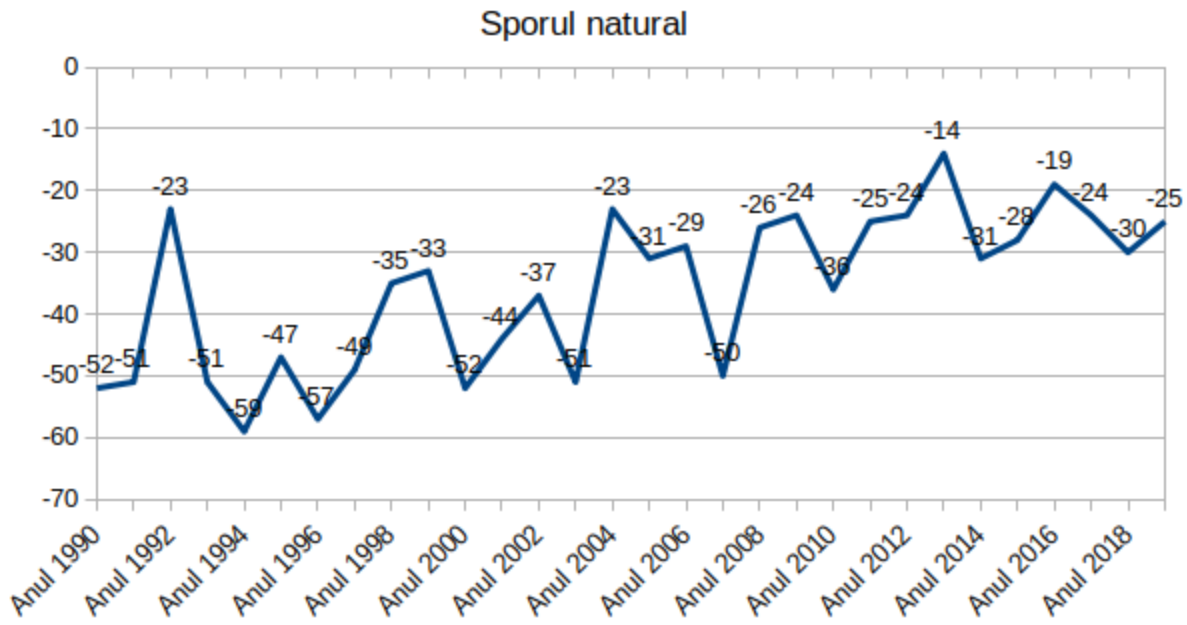

Compoziția confesională a populației, 2011
4.30%
0.40%
95.30%
Confesiune majoritară (Ortodocși)
Confesiune minoritară (Martorii lui Iehova)
Date indisponibile

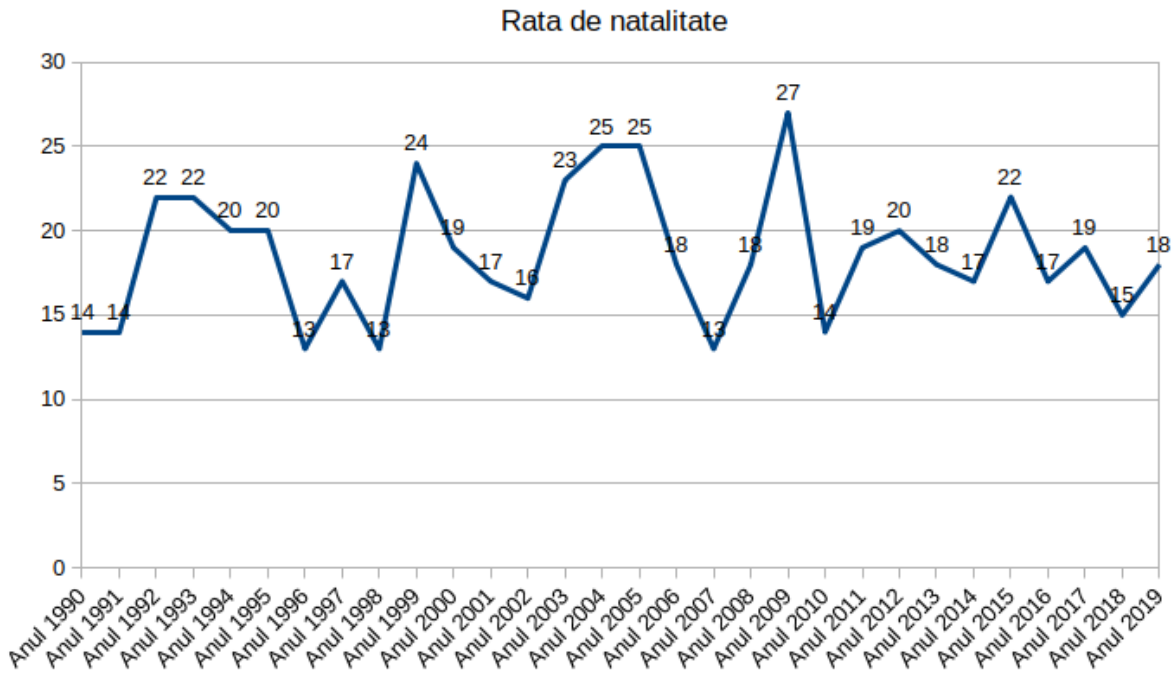
2.2.3. Sporul natural (natalitate și mortalitate)

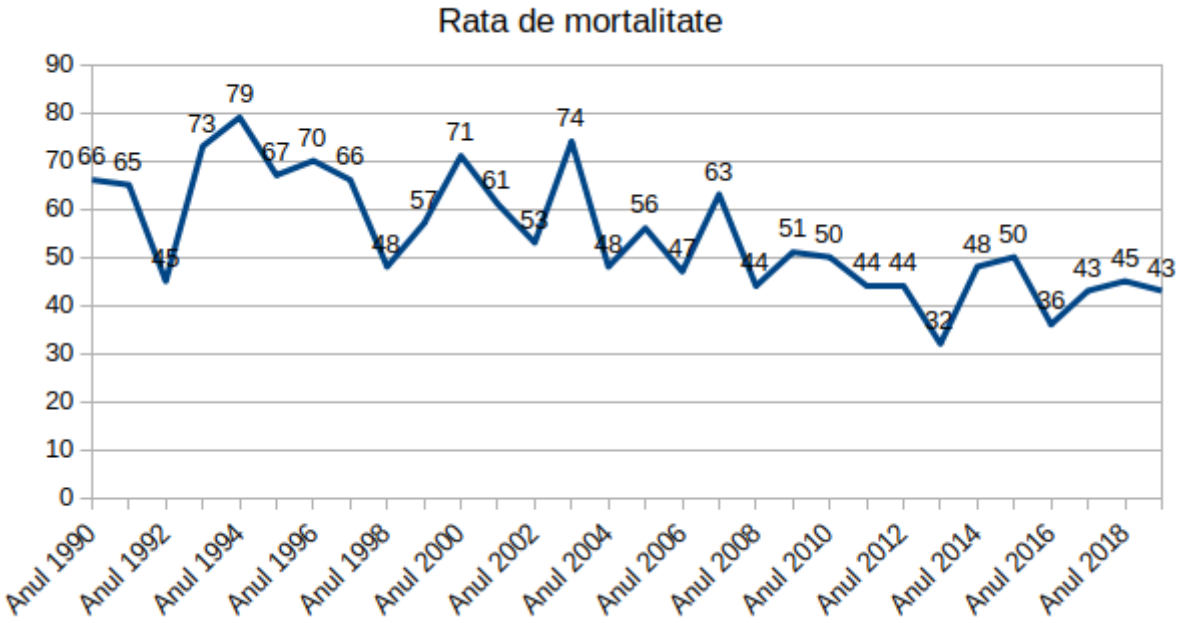
- **Numărul născuților vii** înregistrați în comună și rata de natalitate tinde să se mențină relative constant în ultimele decade, ajungând după anul 2009 sub pragul anual de 27 persoane nou născute.

- **Numărul deceselor anuale** înregistrate în comună și rata de mortalitate tind să se scadă relativ în ultimele decade. Prin comparație cu numărul persoanelor nou născute, rata de mortalitate este de aproximativ 2 ori mai ridicată.

- **Sporul natural**, adică raportul înregistrat dintre rata de natalitate și rata de mortalitate pe parcursul ultimelor trei decade demonstrează un spor negativ semnificativ – care pare însă să se diminueze relativ în ultima decadă.

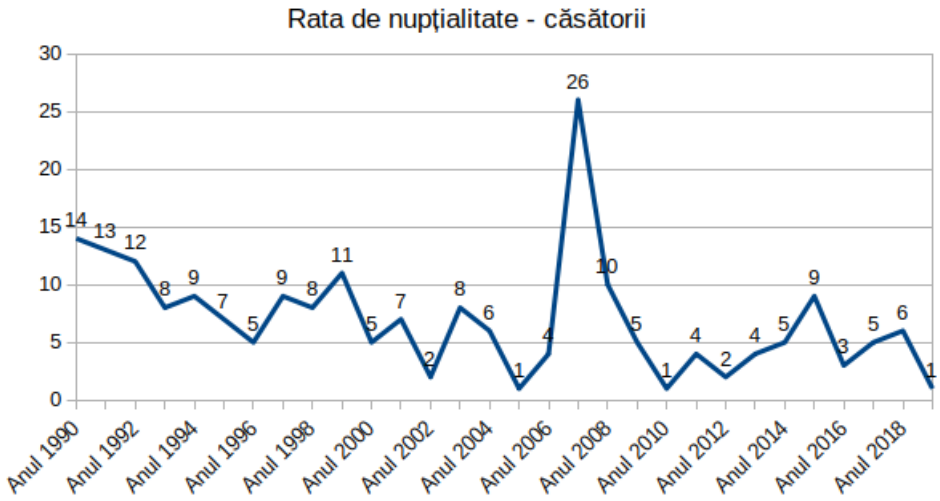

Rata de natalitate
30
25
20
15
10
5
0
14 14 22 22 20 20 13 17 13 24 19 17 16 23 25 25 18 13 18 27 14 19 20 18 17 22 17 19 15 18
Anul 1990
Anul 1991
Anul 1992
Anul 1993
Anul 1994
Anul 1995
Anul 1996
Anul 1997
Anul 1998
Anul 1999
Anul 2000
Anul 2001
Anul 2002
Anul 2003
Anul 2004
Anul 2005
Anul 2006
Anul 2007
Anul 2008
Anul 2009
Anul 2010
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019

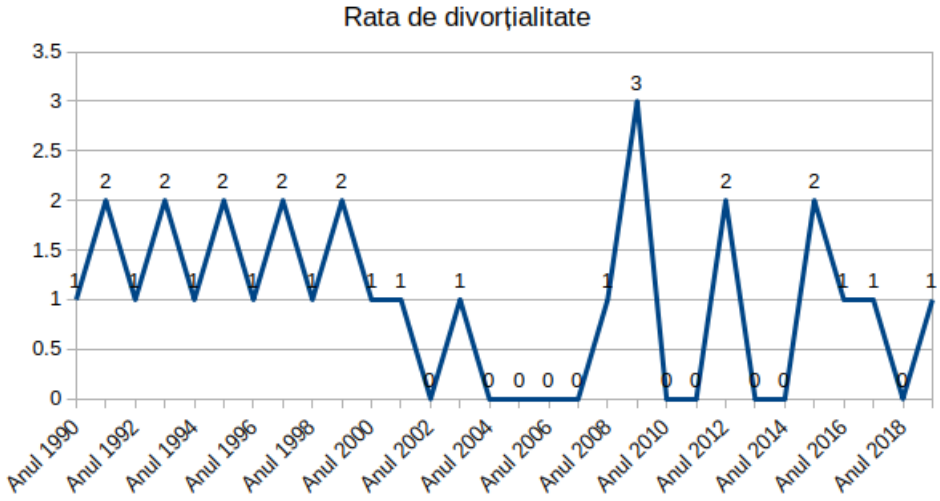

Rata de mortalitate
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
66 65 45 73 79 67 70 66 48 57 71 61 53 74 48 56 47 63 44 51 50 44 44 32 48 50 36 43 45 43
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

2.2.4. Evoluția ratei de nupțialitate și divorțialitate

- În ceea ce privește rata de nupțialitate înregistrată la nivelul comunei începând cu anul 1990, se poate observa faptul că numărul căsătoriilor anuale tinde să scadă relativ. Excepție făcând anul 2007 când au fost înregistrate un număr de 26 de căsătorii.

- În ceea ce privește rata de divorțialitate înregistrată la nivelul comunei după anul 1990, se poate observa faptul că numărul divorțurilor tinde să fluctueze. În ultime decadă fiind înregistrate un număr de divorțuri anuale ce variază între intervalul 1 și 2.

2.3. Servicii comunitare

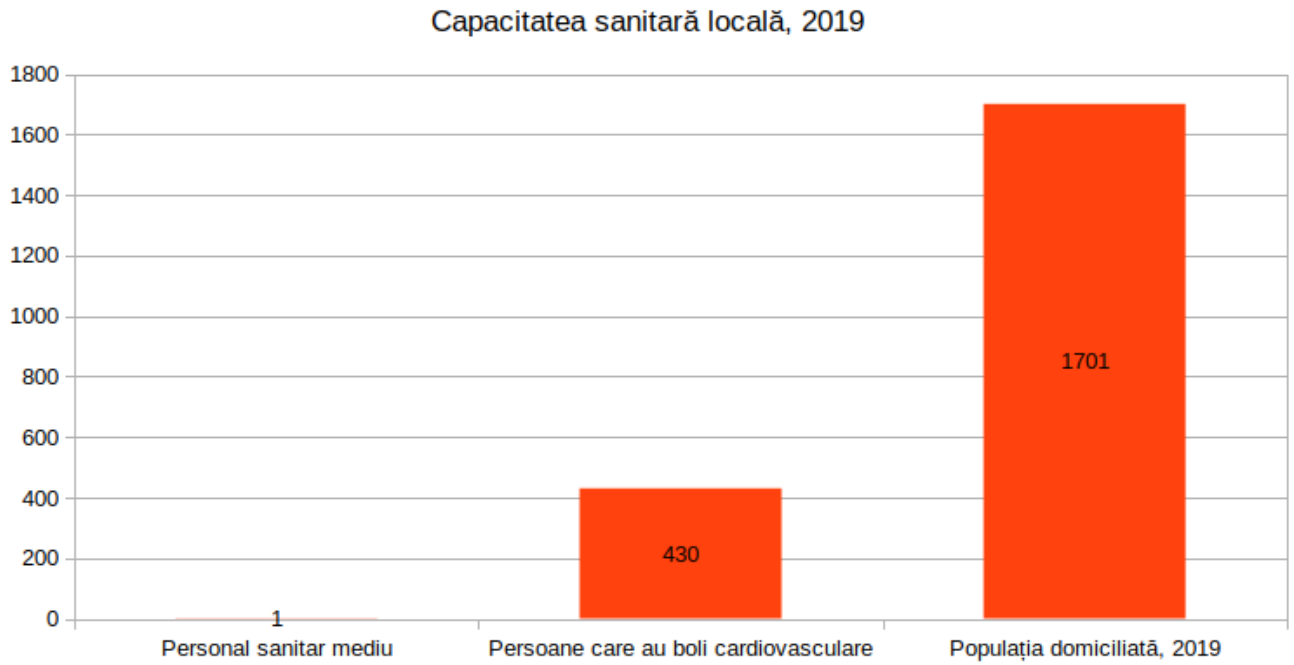
2.3.1. Infrastructura sanitară

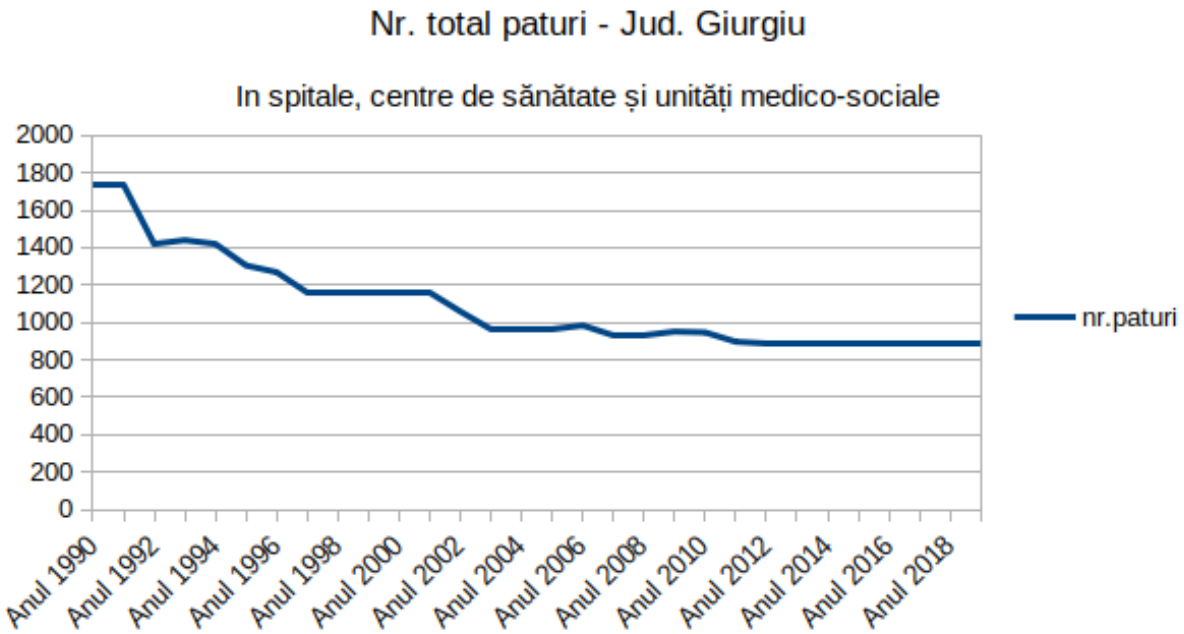
- Cele mai recente date disponibile ale Institutului Național de Statistică legate de infrastructura sanitară din comună datează din 2018. Infrastructura sanitară existentă în anul 2018 la nivel local era formată din următoarele unități sanitare: **1 cabinet medical privat.**

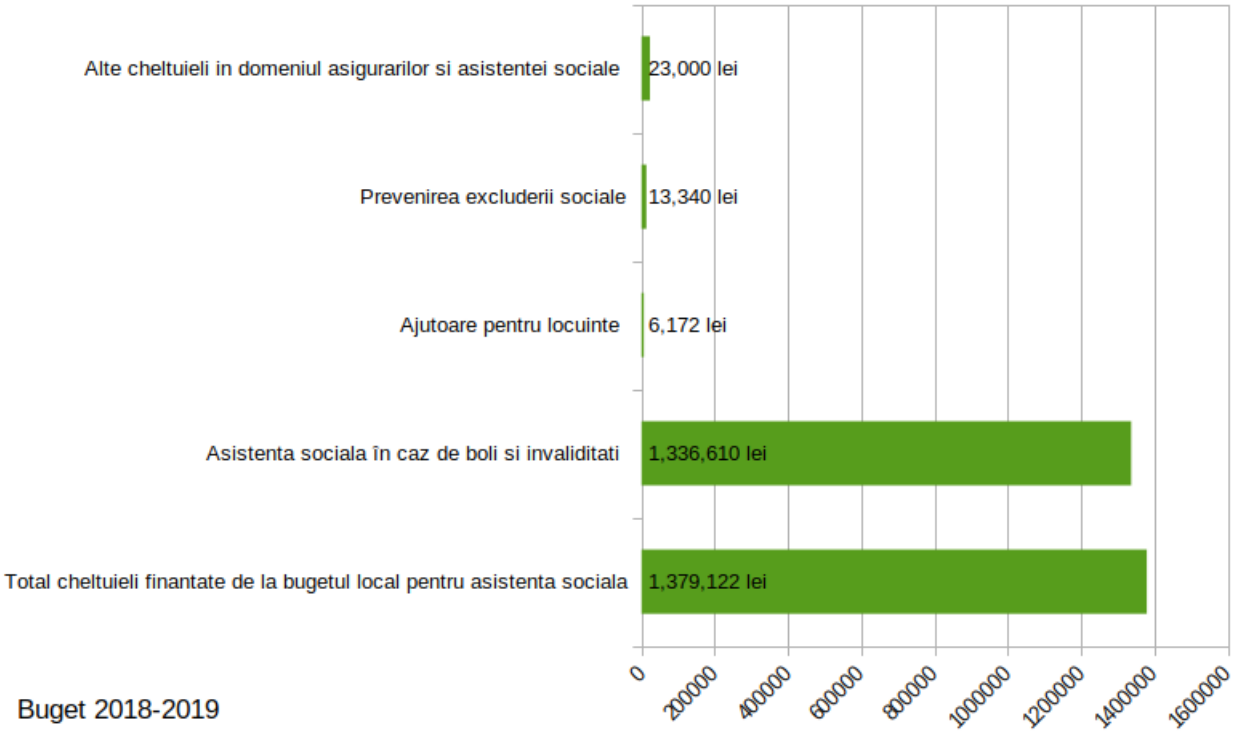
- În ceea ce privește personalul medico-sanitar existent în comună, cele mai recente date disponibile ale Institutului Național de Statistică indică faptul că **în anul 2019 personalul medico-sanitar era compus dintr-un număr de 1 persoană încadrată ca personal mediu sanitar,**

- Având în vedere gradul relativ scăzut de dezvoltare și capacitatea extrem de redusă a infrastructurii sanitare județene, nu sunt înregistrate paturi existente în unitățile de asistență sanitară din comună. În ultimii ani se poate observa o scădere progresivă a numărului total de paturi disponibile în unitățile de asistență sanitară din întreg județul Giurgiu, numărul acestora fiind redus cu aproximativ 50% pe parcursul ultimelor trei decenii.

- În anul 2018, media din PIB a investițiilor din sănătate la nivelul Uniunii Europene era de 9,6%, dar valoarea acestor bugete era considerabil inegală. În România, bugetul din PIB alocat sănătății a fost de 4,84%, în anul 2019.

Capacitatea sanitară locală, 2019
1800
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
1
430
1701
Personal sanitar mediu
Persoane care au boli cardiovasculare
Populația domiciliată, 2019

Nr. total paturi - Jud. Giurgiu
In spitale, centre de sănătate și unități medico-sociale
2000
1800
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
nr.paturi

Alte cheltuieli in domeniul asigurarilor si asistentei sociale
23,000 lei
Prevenirea excluderii sociale
13,340 lei
Ajutoare pentru locuinte
6,172 lei
Asistenta sociala în caz de boli si invaliditati
1,336,610 lei
Total cheltuieli finantate de la bugetul local pentru asistenta sociala
1,379,122 lei
0
200000
400000
600000
800000
1000000
1200000
1400000
1600000
Buget 2018-2019

2.3.2. Infrastructura școlară și educațională

- Populația școlară locală a scăzut progresiv în ultima decadă, ajungând la un număr de **195 de persoane în anul 2019**. Trebuie menționat faptul că, conform INS, populația școlară reprezintă totalitatea elevilor cuprinși în procesul de instruire dintr-un an școlar și universitar - indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează. Dintre aceștia, un număr de **39 de elevi sunt înscriși la grădiniță și 156 de elevi sunt înscriși în ciclul primar și gimnazial** (ciclul preuniversitar).

- În ceea ce privește **populația preșcolară** cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani se poate observa o scădere în ultimii ani, ajungând la numărul de **58 de persoane în anul 2020.**

- Conform INS, numărul unităților școlare din comună a scăzut de asemenea în ultimele decade. **În anul 2020 în comună existau 4 unități educaționale (2 școli și 2 grădinițe) care deservesc întreaga populație școlară.**

- Cu toate că populația județeană preuniversitară a scăzut în ultimele decade cu un număr de 11.200 de elevi și numărul unităților școlare a scăzut cu aproximativ 78%, se poate observa că numărul personalului didactic tinde să rămână mai degrabă constant cu o diferență de doar 200 de persoane între anul 1990 și anul 2019.

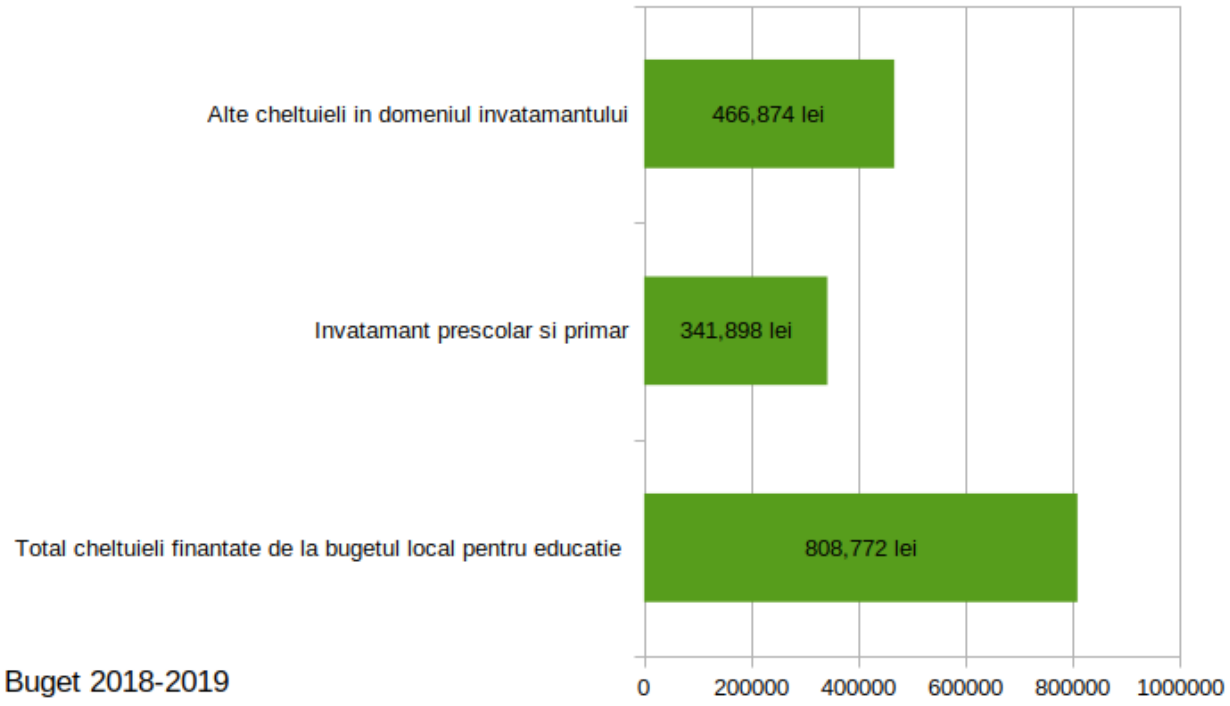
- În ceea ce privește infrastructura școlară județeană, se poate observa faptul că pe întreg cuprinsul județului Giurgiu există 1 bazin de înot școlar.

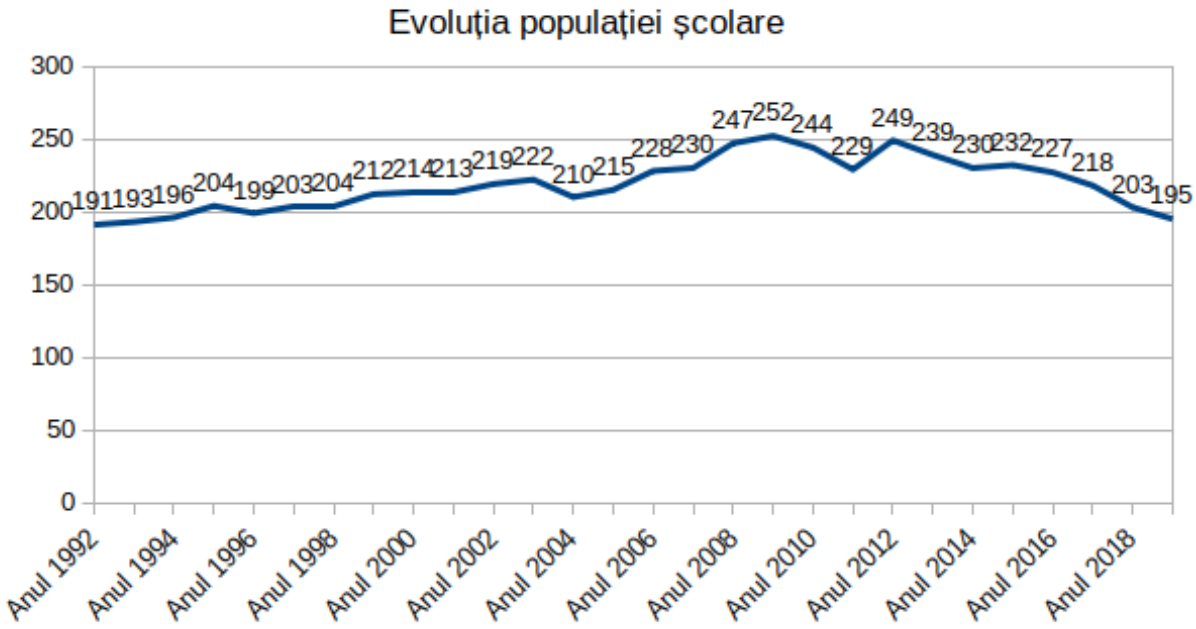
- Conform datelor furnizate de Ministerul Educației și Cercetării, 38% dintre elevii din mediul rural și 15% dintre cei din mediul urban nu au obținut note de trecere la Evaluarea Națională 2020. Rata abandonului școlar timpuriu atingea 22,4% în mediul rural și 15.3% la nivel național în anul 2019.

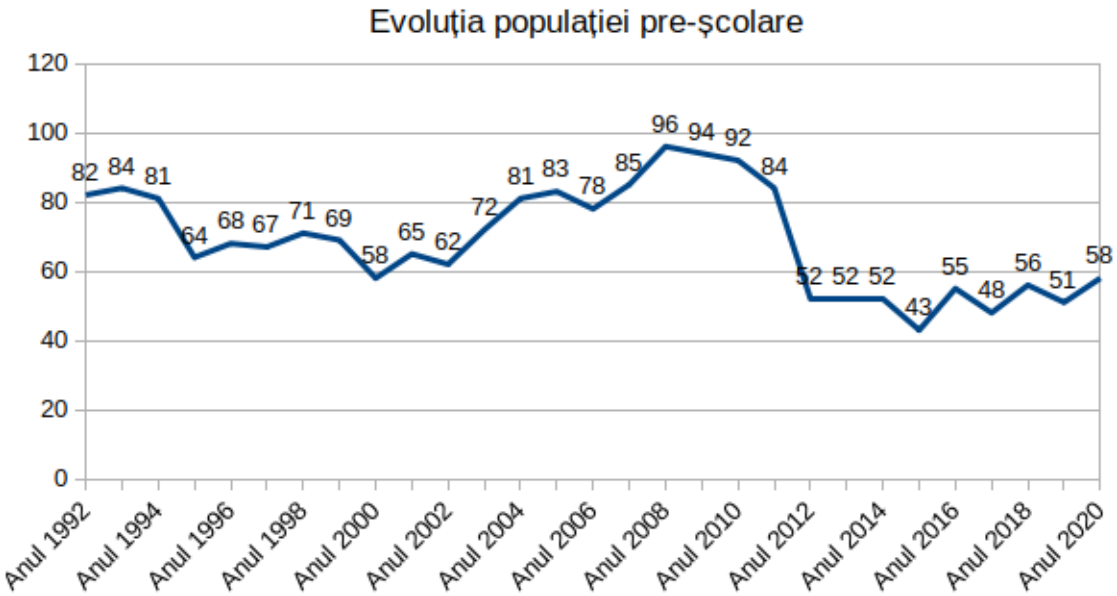
- Sărăcia și excluziunea socială sunt mai frecvente în mediul rural. Elevii dezavantajați au acces limitat la competențe și resurse digitale, acasă și la școală, potrivit testelor PISA 2018. În contextul în care doar 57% din populația României folosește zilnic internetul (18% din populația cu vârste cuprinse între 16-74 ani nu a utilizat niciodată) și 40% din gospodăriile aflate în orașe mici, suburbii și mediul rural nu aveau acces la internet în 2019, trecerea la predarea exclusiv online este dificilă.

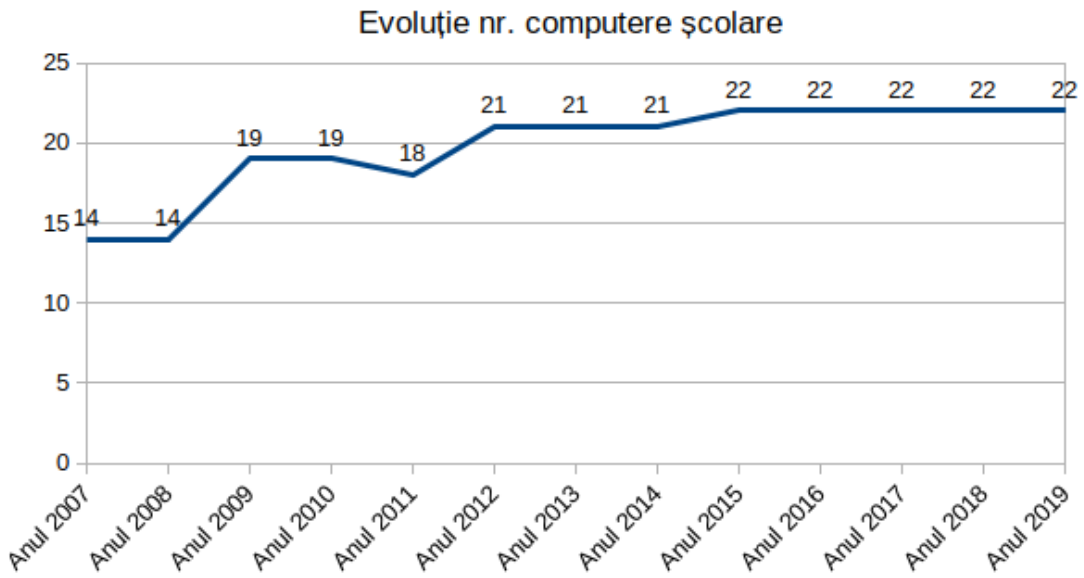
- Polarizarea regională, inegalitățile economice și decalajul educațional se reflectă și în condițiile sanitare din unitățile școlare din România. 30% dintre acestea nu dispun de grupuri sanitare în incinta școlii, situație care afectează aproximativ 230.000 de elevi la nivel național. Diferența dintre mediul rural și cel urban este semnificativă: în această situație igienico-sanitară se află 38% dintre unitățile școlare din mediul rural, comparativ cu doar 7% din cele localizate în mediul urban.

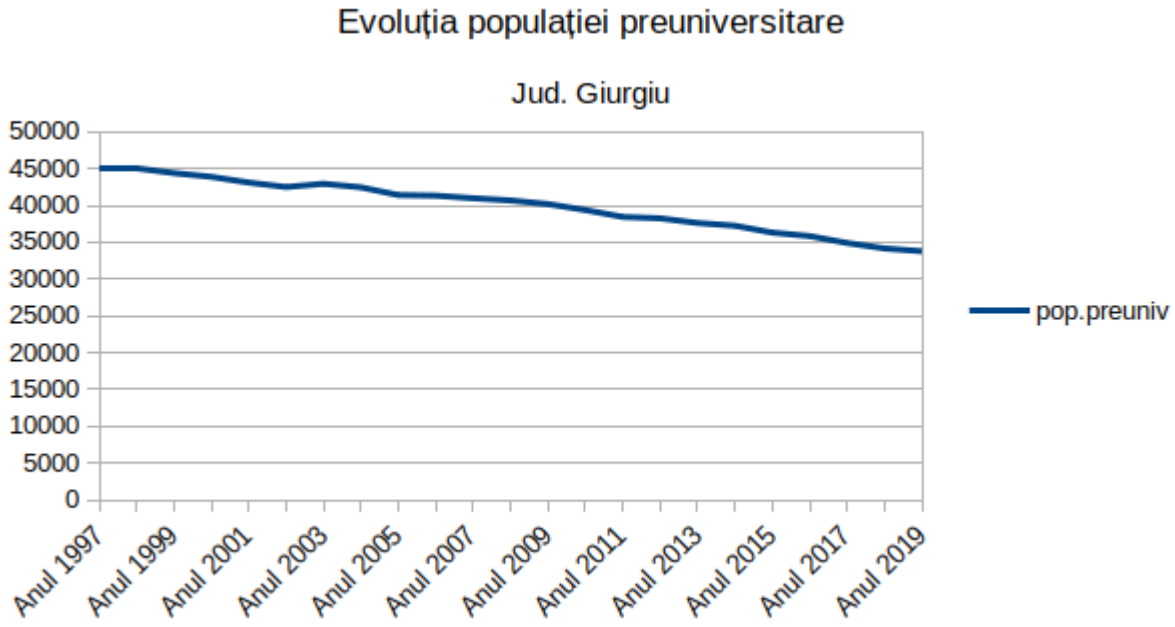
- Conform unui studiu realizat în 2019 la nivel național de către INSP pe un eșantion de 3424 de unități de învățământ, 8% dintre școli nu dețineau nici măcar autorizație sanitară de funcționare. Dintre acestea 77% se află în mediul rural.

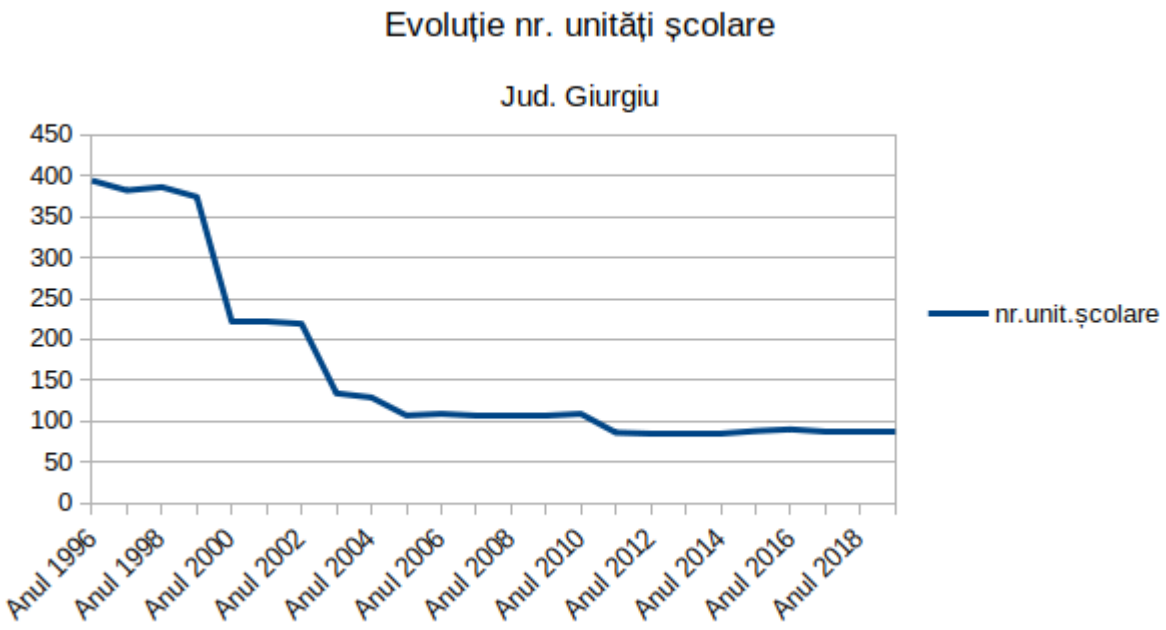

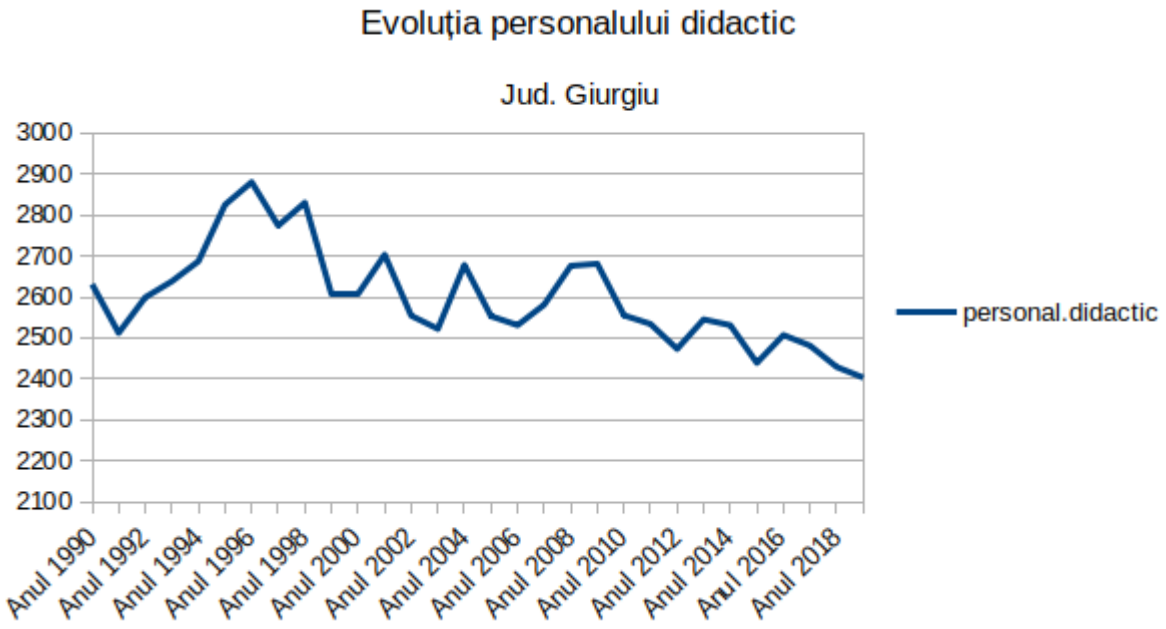

Evoluția populației școlare
300
250
200
150
100
50
0
191 193 196 204 199 203 204 212 214 213 219 222 210 215 228 230 247 252 244 229 249 239 230 232 227 218 203 195
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

Evoluția populației pre-școlare
120
100
80
60
40
20
0
82 84 81 64 68 67 71 69 58 65 62 72 81 83 78 85 96 94 92 84 52 52 52 43 55 48 56 51 58
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
Anul 2020

Evoluție nr. computere școlare
25
20
15
10
5
0
14
14
19
19
18
21
21
21
22
22
22
22
22
Anul 2007
Anul 2008
Anul 2009
Anul 2010
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019

Evoluția populației preuniversitare
Jud. Giurgiu
50000
45000
40000
35000
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0
Anul 1997
Anul 1999
Anul 2001
Anul 2003
Anul 2005
Anul 2007
Anul 2009
Anul 2011
Anul 2013
Anul 2015
Anul 2017
Anul 2019
pop.preuniv

Evoluție nr. unități școlare
Jud. Giurgiu
450
400
350
300
250
200
150
100
50
0
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
nr.unit.școlare

Evoluția personalului didactic
Jud. Giurgiu
3000
2900
2800
2700
2600
2500
2400
2300
2200
2100
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
personal.didactic

2.3.3. Infrastructura culturală

- Înfrastructura culturală la nivel local este formată din Biblioteca Comunală, Căminul Cultural și obiectivele istorice și religioase locale.

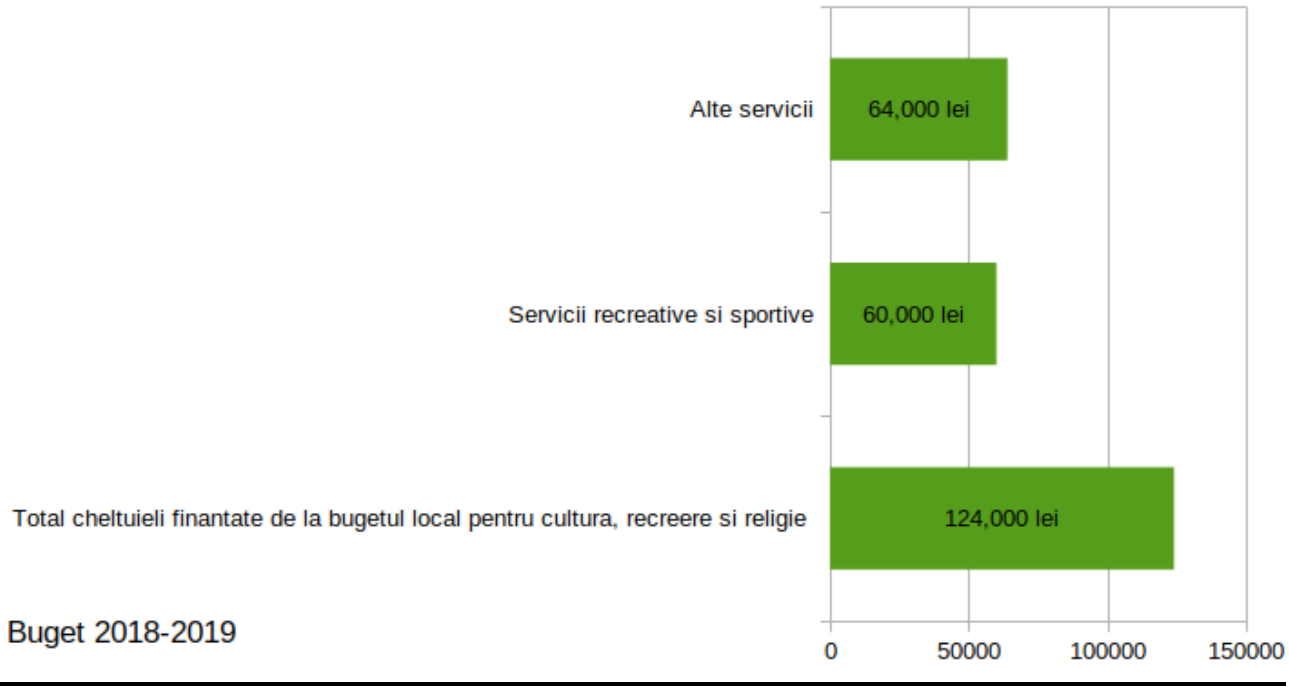
- Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2018 exista o singură bibliotecă în comună. În ceea ce privește numărul volumelor eliberate se poate observa o relativă scădere în ultimii ani. În ceea ce privește numărul volumelor existente și numărul cititorilor activi se poate observa însă o creștere în ultimii ani.

✓ **Șase obiective din comuna Gogoșari sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Giurgiu ca monumente de interes local. Trei dintre ele sunt situri arheologice:**

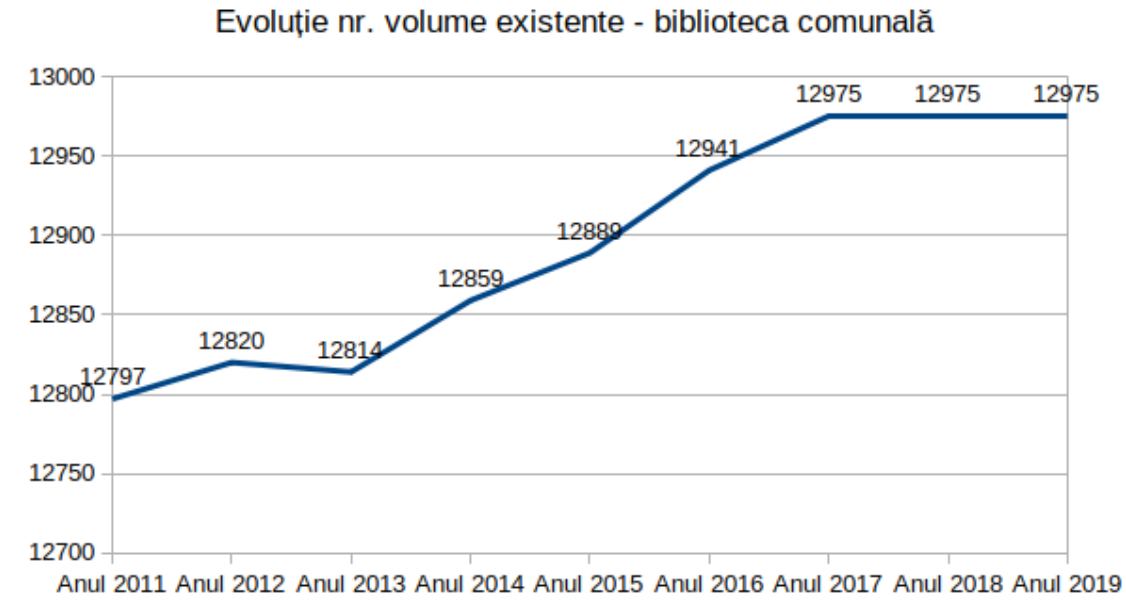
- situl de la „Fundul Drăghiceanu", la niște movile aflate nord-vest de satul Drăghiceanu, unde s-au găsit urme de așezări din paleoliticul superior (cultura Aurignacian), paleoliticul final și neoliticul timpuriu;
- situl de la Gârla Gogoșari, la sud-vest de satul Gogoșari, ce cuprinde o așezare și o necropolă medieval din secolul al IV-lea e.n. de „la Gropi" (500 m vest de Izvoru, lângă baltă).

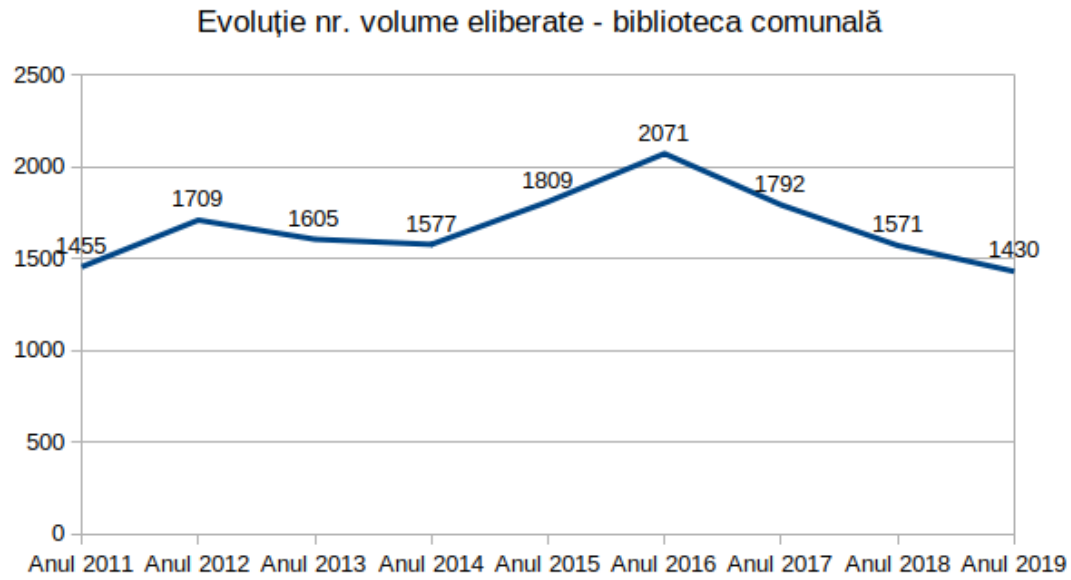
✓ **Celelalte trei obiective istorice locale sunt clasificate ca monumente de arhitectură:**

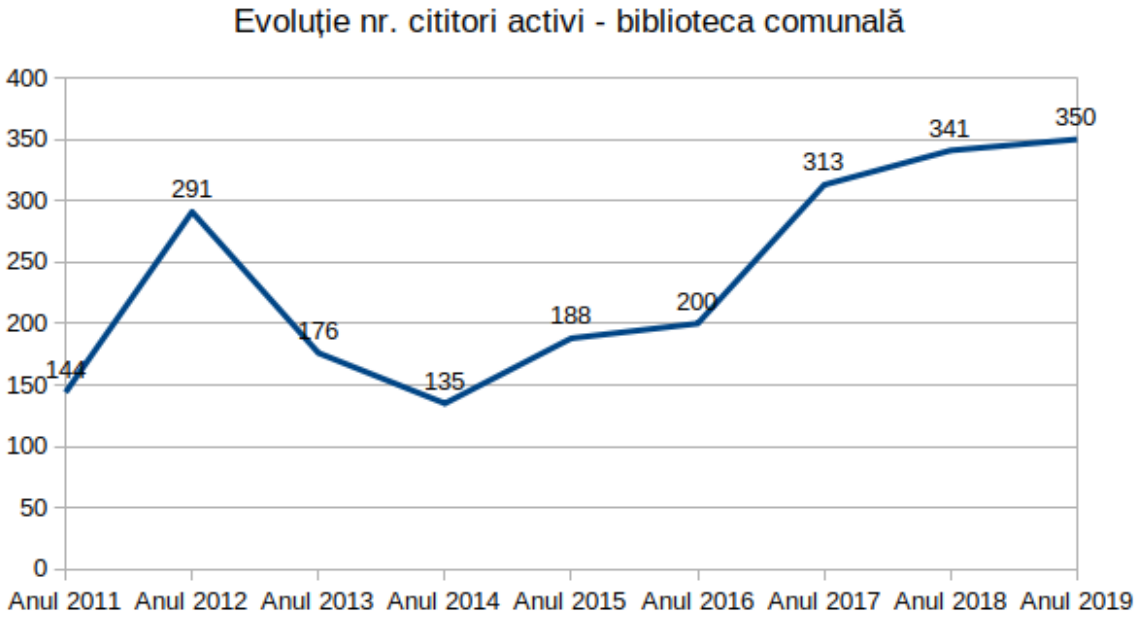
- Biserica „Sfânta Treime" (1894, refăcută în 1832) din vestul satului Gogoșari;
- Biserica „Sfântul Nicolae" (1886) din Izvoru;
- Biserica „Sfântul Nicolae" (1922) din centrul satului Rălești.

Buget 2018-2019

Evoluţie nr. volume eliberate - biblioteca comunală
2500
2000
1500
1000
500
0
1455
1709
1605
1577
1809
2071
1792
1571
1430
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019

Evoluţie nr. cititori activi - biblioteca comunală
400
350
300
250
200
150
100
50
0
144
291
176
135
188
200
313
341
350
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019

2.4. Infrastructura tehnico-edilitară

- **Numărul de locuințe existente** rămâne relativ constant în ultima decadă, stocul locativ existent în comună atingând pragul de **1252 locuințe** în anul 2019; **Suprafața locuibilă locală** rămâne relativ constantă în ultima decadă, ajungând la suprafața de **45,989 mp arie desfășurată locuibilă** în anul 2019;

- **Locuințe noi.** În ultimele două decade au fost finalizate un număr de 3 locuințe noi;

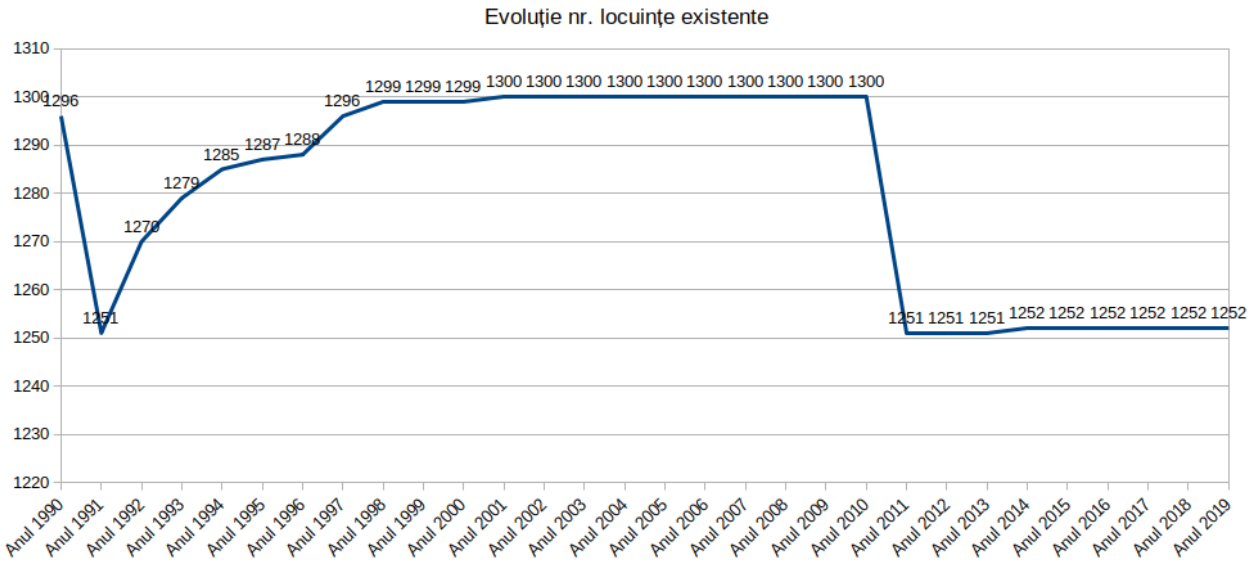
- Chiar dacă în ultimii ani se poate observa o tendință de ușoară creștere în ceea ce privește cererea pentru locuire și stocul de locuințe și imobile existente în comună, conform Observatorului Teritorial accesul la infrastructura tehnico-edilitară era semnificativ redus în anul 2011:

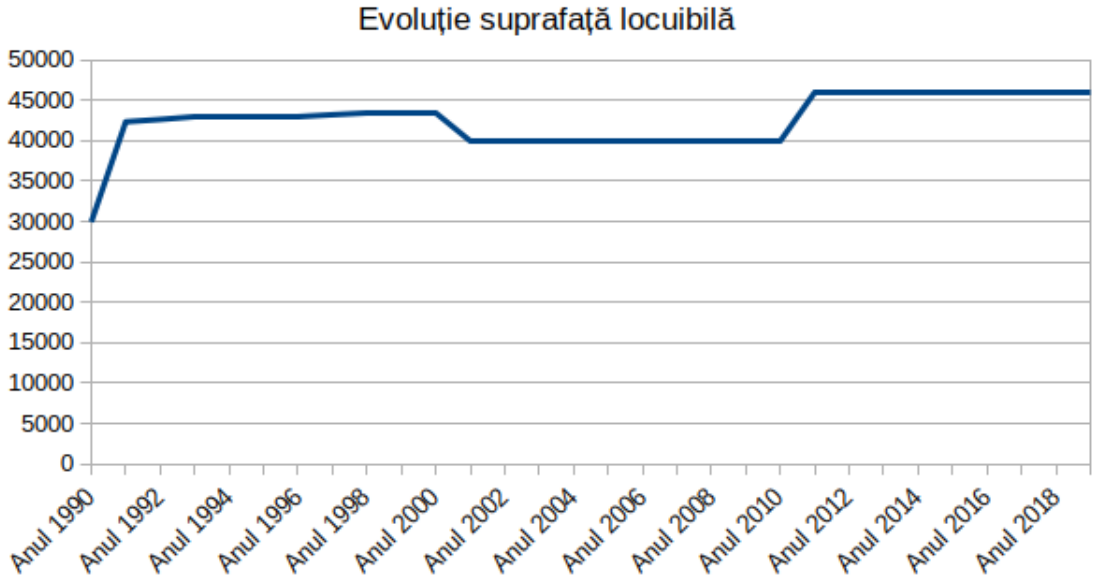
- **68.35 %** dintre locuințe și imobile dispuneau de **apă curentă** în anul 2011;

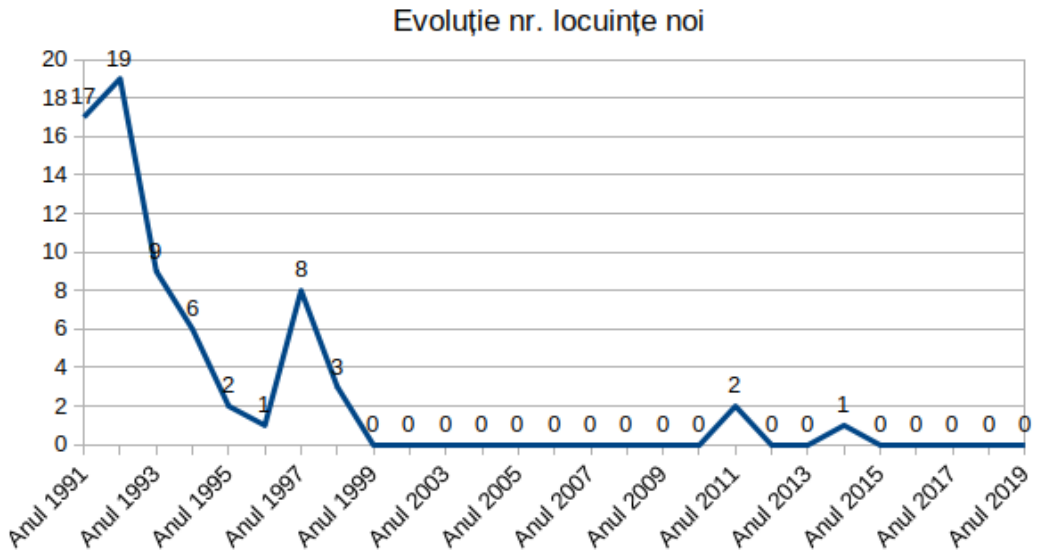
- **7.27 %** dintre locuințe și imobile erau racordate la **rețeaua de canalizare** în anul 2011;

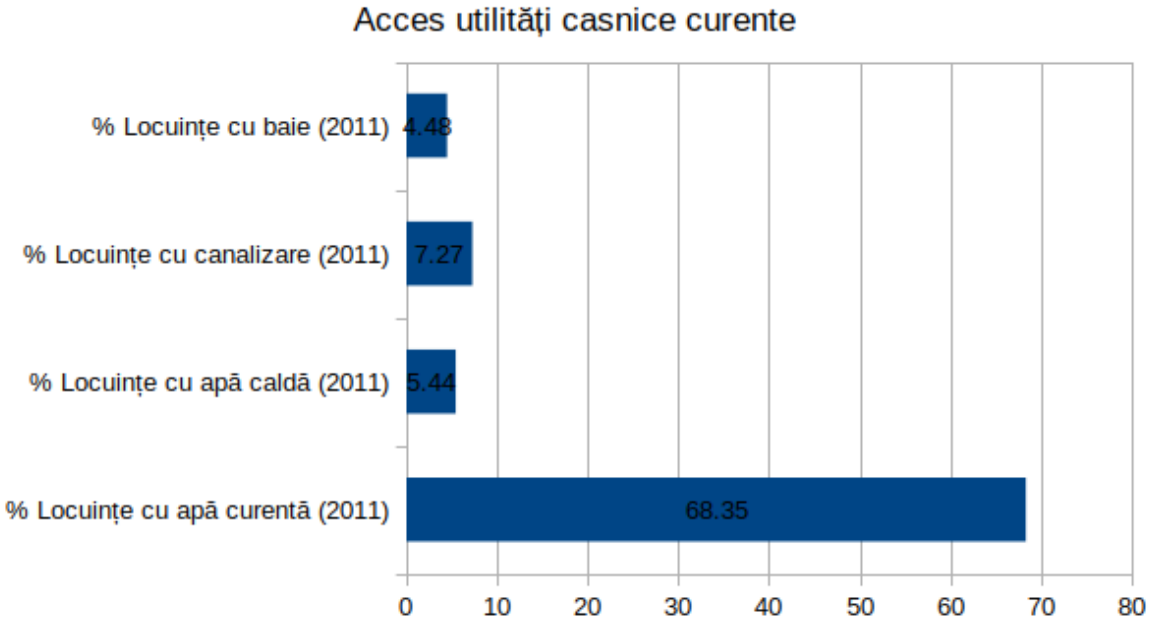
- **5,44 %** dintre locuințe și imobile dispuneau dispuneau de **apă caldă** în anul 2011;

- **4,48 %** dintre locuințe și imobile dispuneau de **baie interioară** în anul 2011;

Evoluţie nr. locuinţe existente
1310
1300
1290
1280
1270
1260
1250
1240
1230
1220
1296
1251
1270
1279
1285
1287
1288
1296
1299 1299 1299
1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300 1300
1251 1251 1251
1252 1252 1252 1252 1252 1252
Anul 1990
Anul 1991
Anul 1992
Anul 1993
Anul 1994
Anul 1995
Anul 1996
Anul 1997
Anul 1998
Anul 1999
Anul 2000
Anul 2001
Anul 2002
Anul 2003
Anul 2004
Anul 2005
Anul 2006
Anul 2007
Anul 2008
Anul 2009
Anul 2010
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019

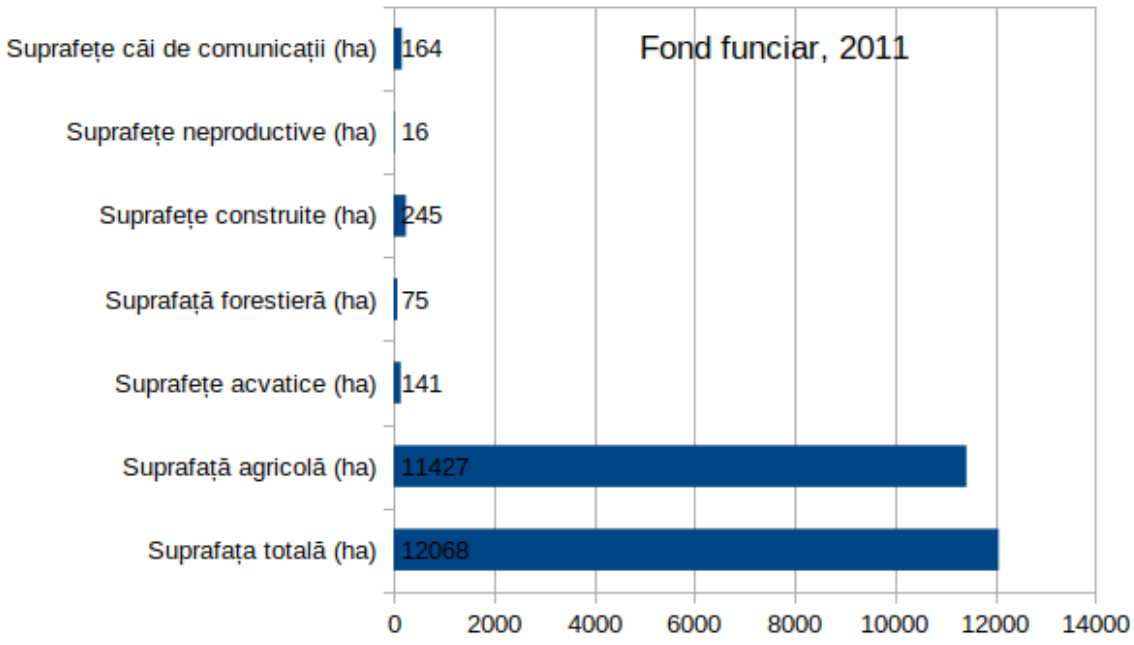

Evoluţie suprafaţă locuibilă
50000
45000
40000
35000
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018

Evoluție nr. locuințe noi
20
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
19
17
9
6
2
1
8
3
0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
2
0 0
1
0 0 0 0 0
Anul 1991
Anul 1993
Anul 1995
Anul 1997
Anul 1999
Anul 2003
Anul 2005
Anul 2007
Anul 2009
Anul 2011
Anul 2013
Anul 2015
Anul 2017
Anul 2019

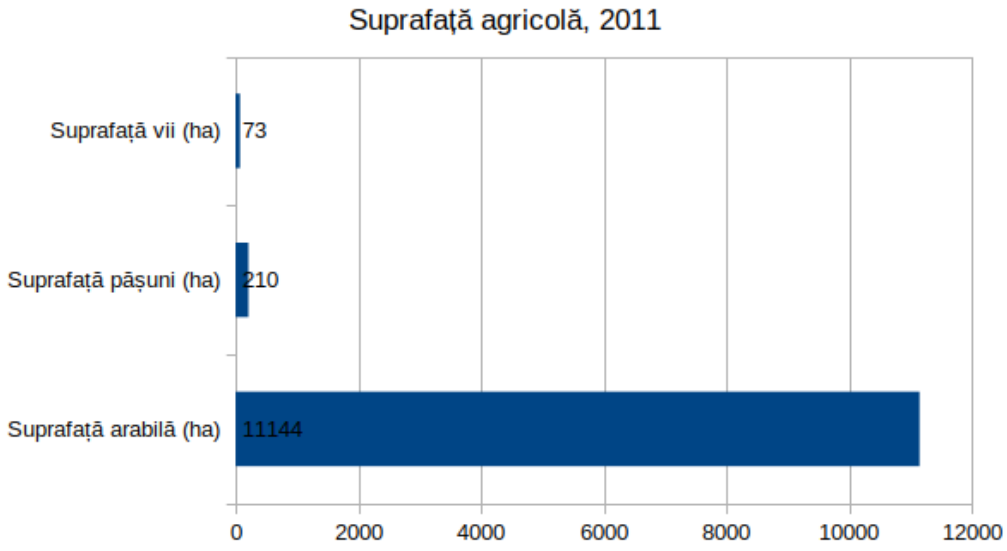

Acces utilităţi casnice curente
% Locuințe cu baie (2011)
4.48
% Locuințe cu canalizare (2011)
7.27
% Locuințe cu apă caldă (2011)
5.44
% Locuințe cu apă curentă (2011)
68.35
0
10
20
30
40
50
60
70
80

2.5. Fondul Funciar și de Mediu

- **Suprafață totală: 12068 ha (2011)**
- **Suprafață agricolă: 11427 ha (2011)**
- **Suprafețe construite: 245 ha (2011)**
- **Suprafețe acvatice: 141 ha (2011)**
- **Suprafețe forestiere: 75 ha (2011)**
- **Suprafețe neproductive: 16 ha (2011)**
- **Suprafețe căi de comunicații: 164 ha (2011)**
- **Temperatura medie anuală: 11.33 °C (2014)**
- **Precipitații medii multianuale: 554.47 mm (2014)**
- **Cantitate colectată de deșeuri menajere casnice: 242.4 T (2019)**
- **Cheltuieli curente din bugetul local pentru protecția mediului: 176,524 lei (2019)**

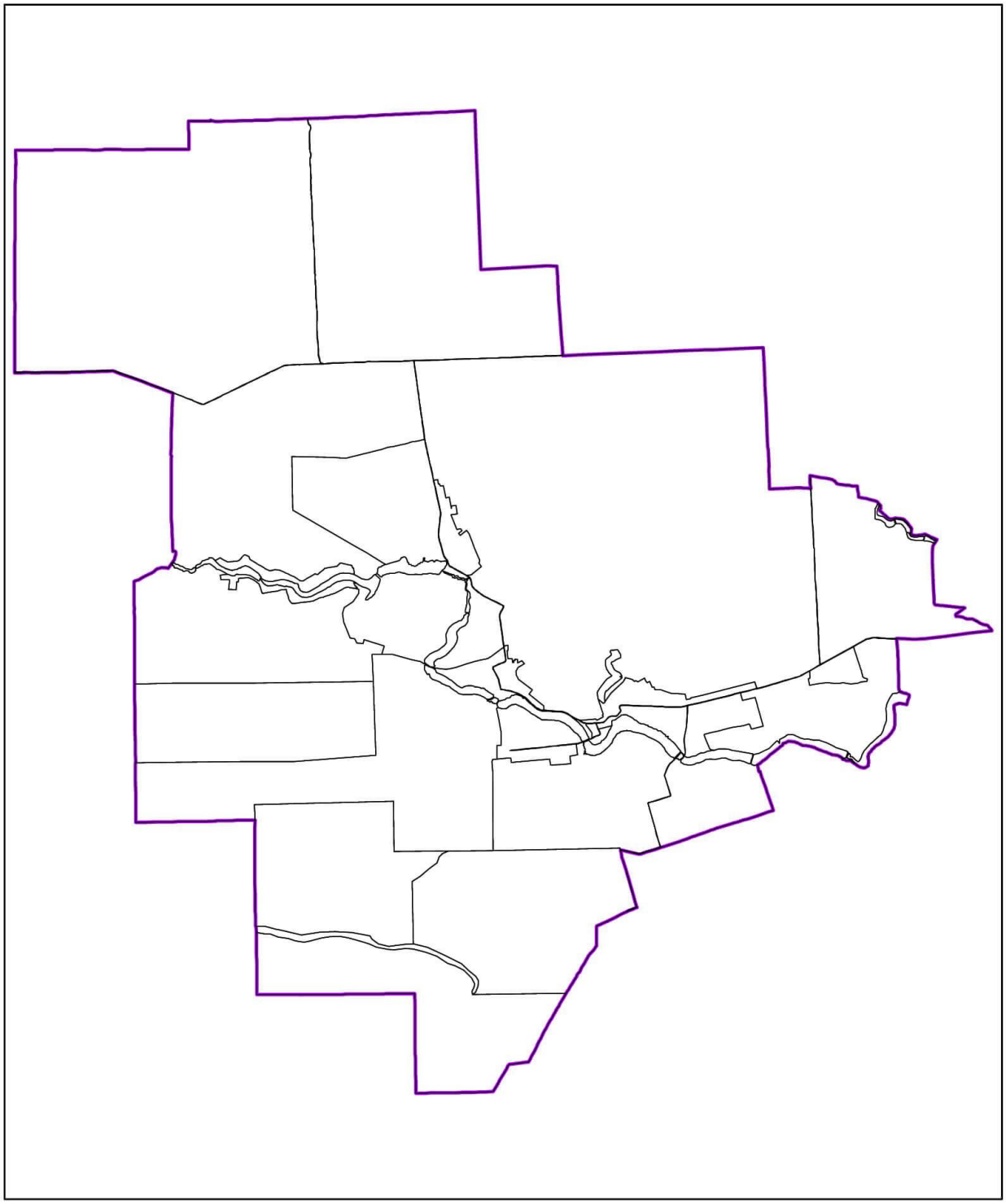

- Din punct de vedere al suprafeței totale administrative, agricole și acvatice, comuna se situează în topul celor mai bogate în resurse naturale localități din regiune – favorabilă pentru tranziție sustenabilă, agricultură și dezvoltare durabilă.

- **Suprafață arabilă: 11144 ha (2011)**
- **Suprafață pășuni: 210 ha (2011)**
- **Suprafață vii: 73 ha (2011)**
- Comuna are în derulare un proces de înregistrare sistematică care acoperă parțial sectoarele cadastrale locale, în contextul Programul Național de Cadastru și Carte Funciară 2015-2023 (PNCCF).

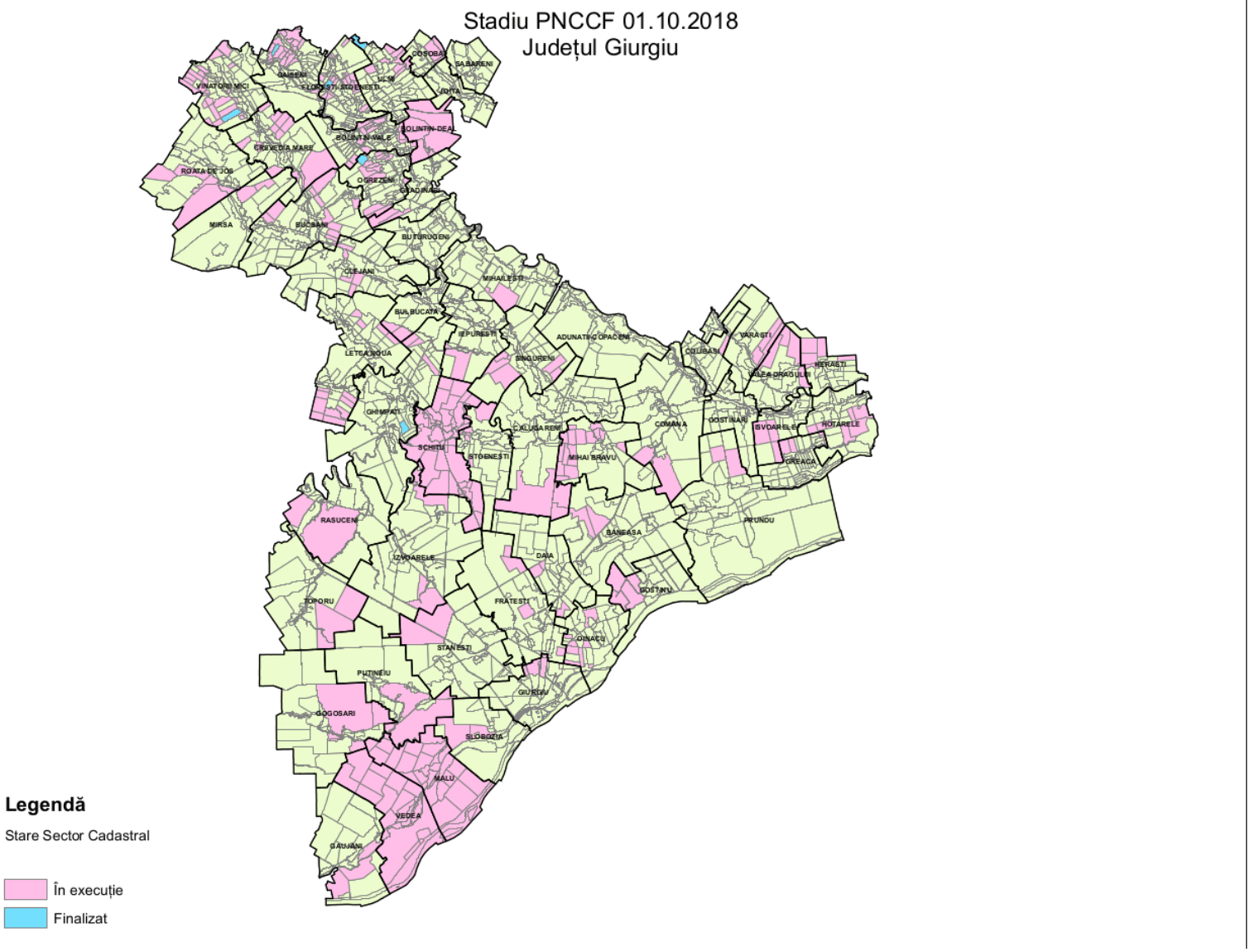
Stadiul lucrărilor de înregistrare sistematică pe sectoare cadastrale
Judeţul GIURGIU
UAT: GOGOŞARI

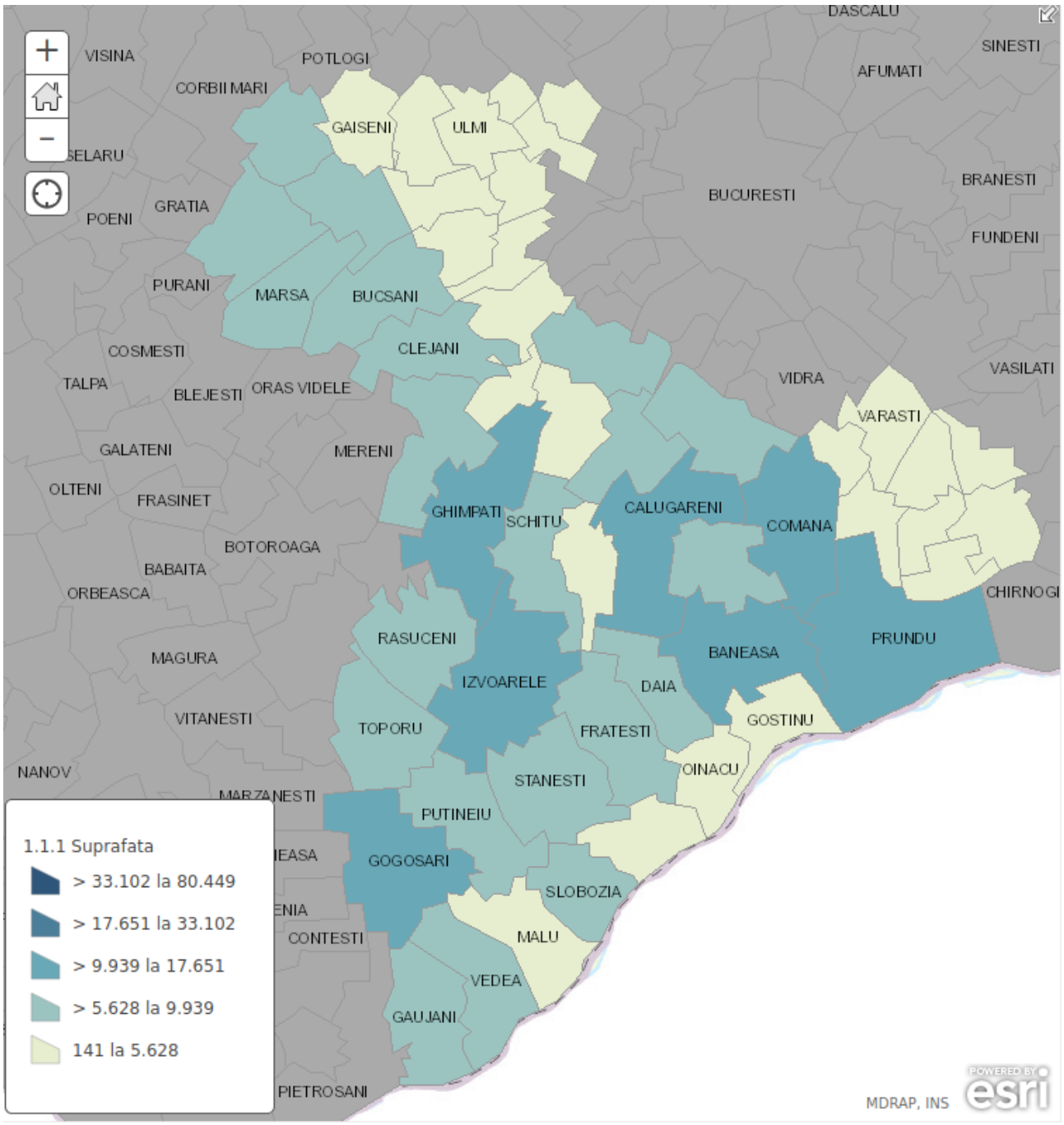

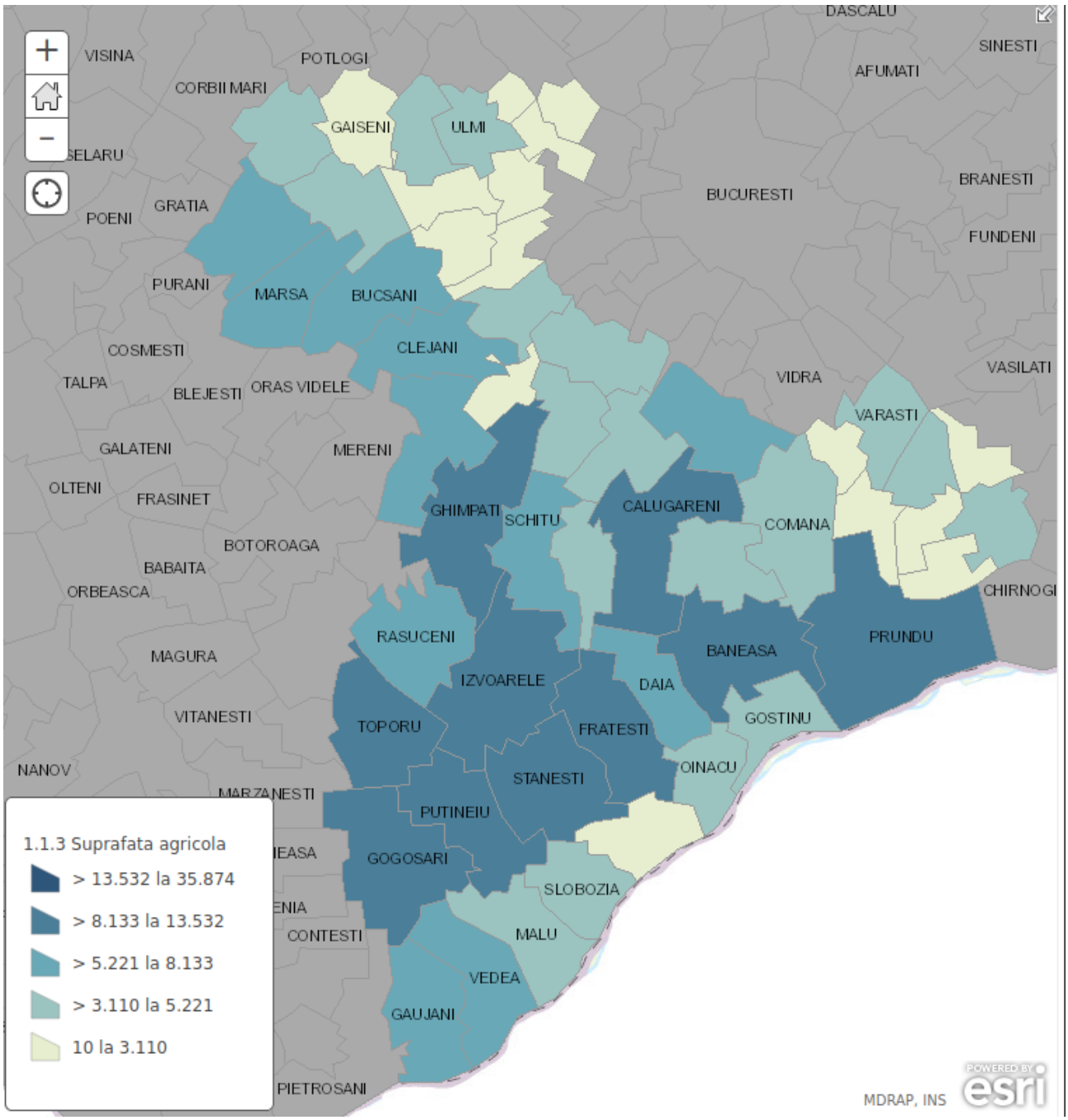
Legendă

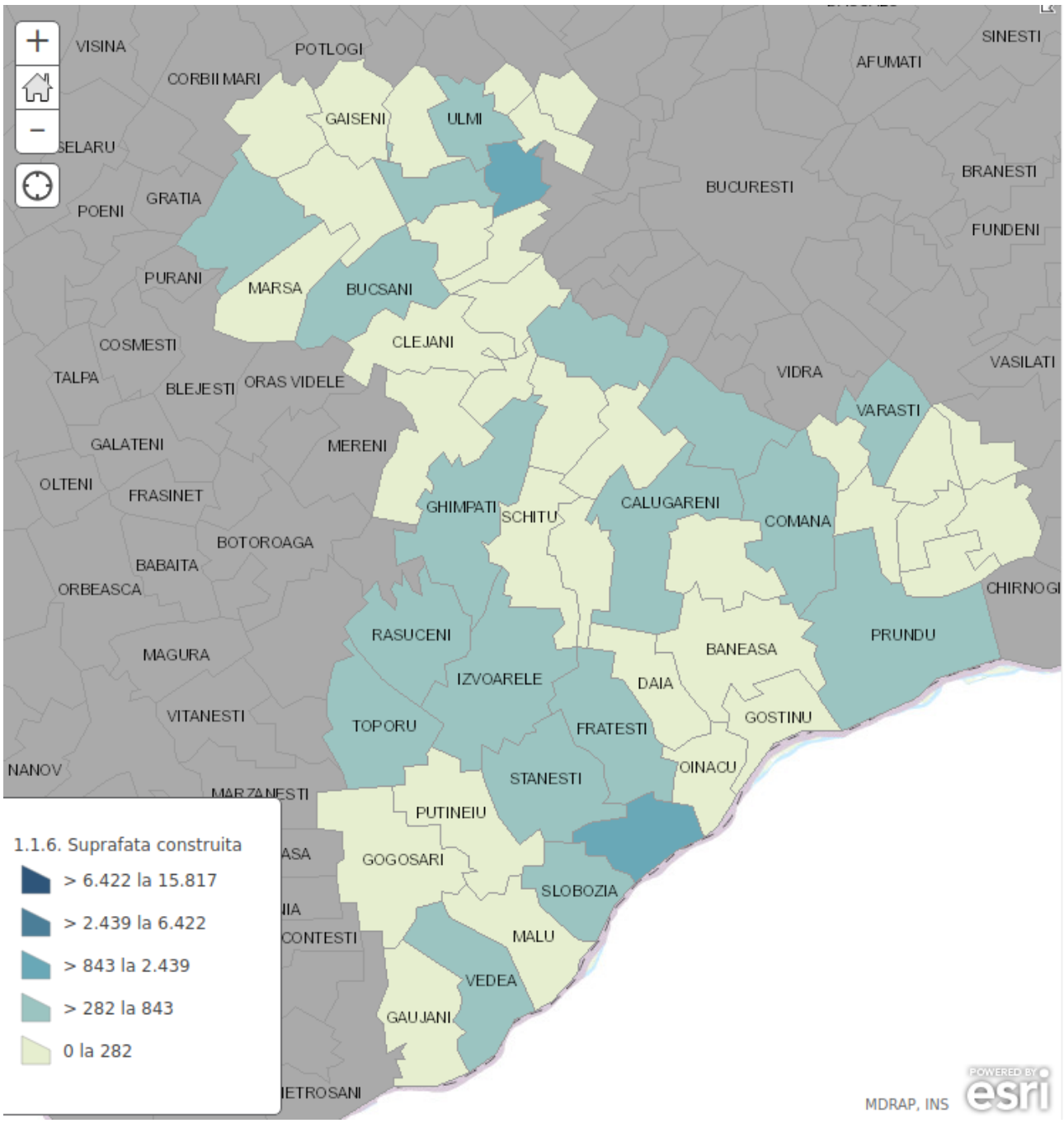
- Sectoare cadastrale finalizate
- Sectoare cadastrale în lucru
- Sectoare cadastrale necontractate
- Limita UAT

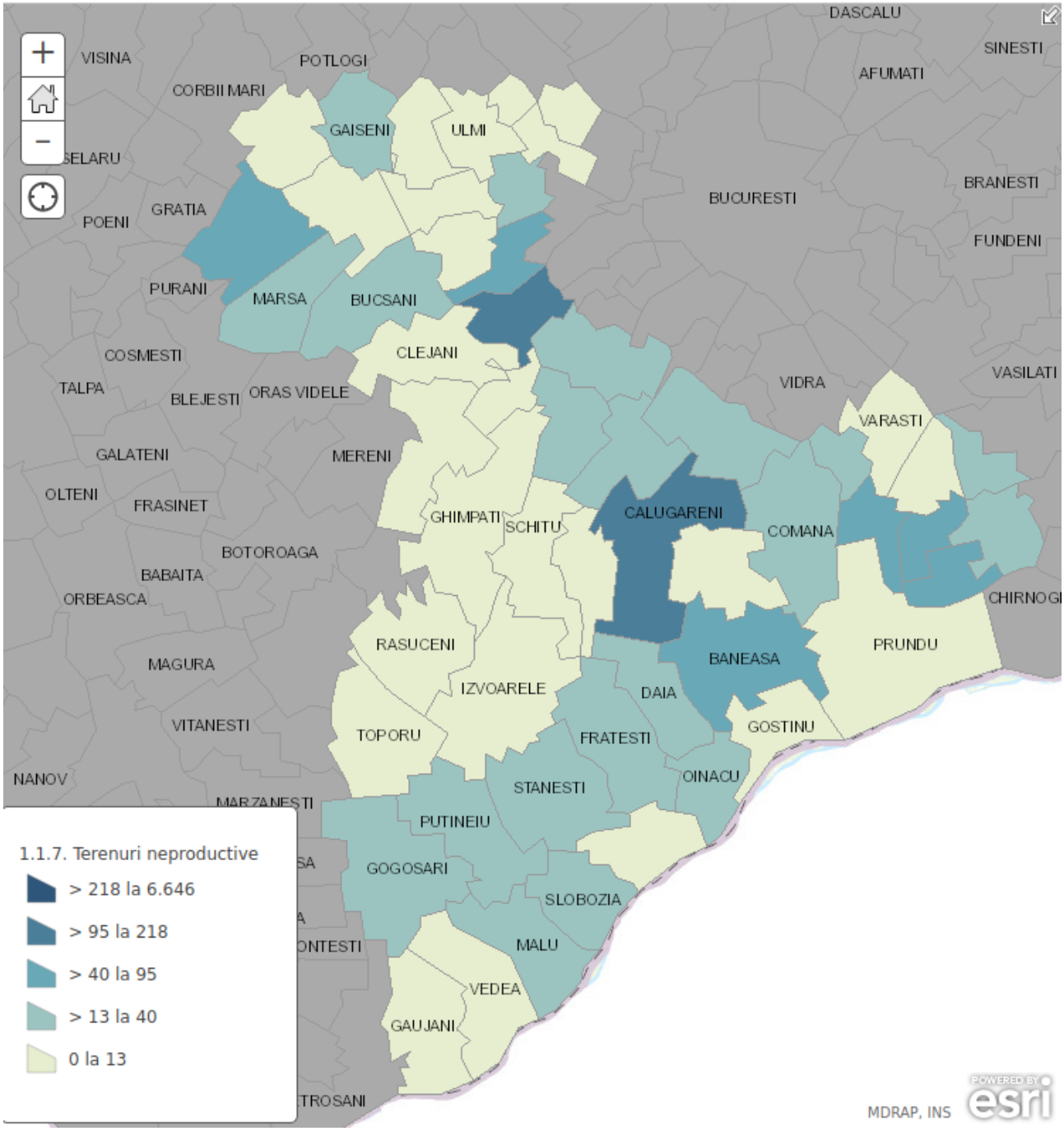
26.02.2021

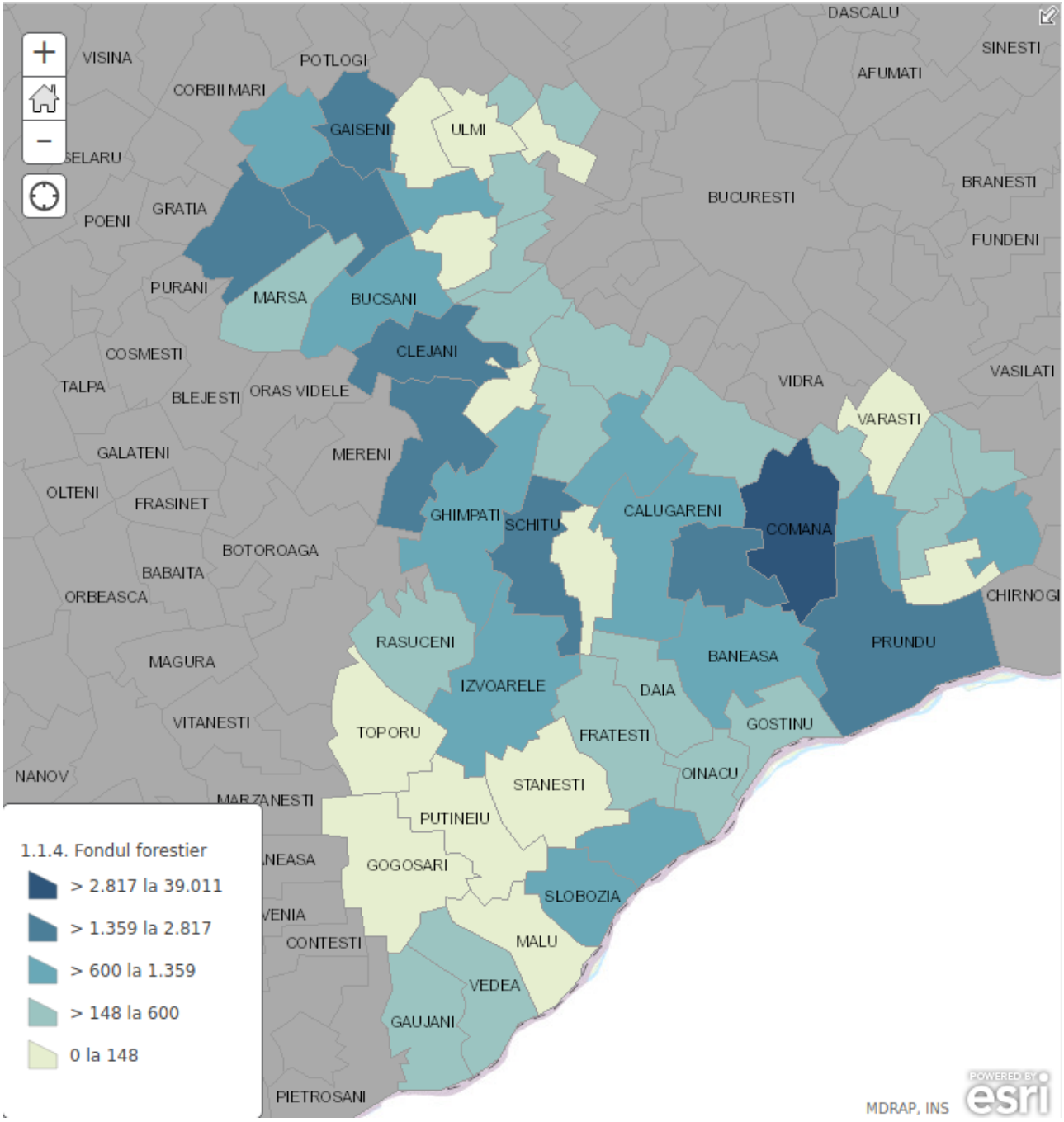

Stadiu PNCCF 01.10.2018
Județul Giurgiu
COSOBA
BABARENI
BARBENI
VINATORII MICI
FLORESTI-STOENESTI
ULMI
ZOITA
BOLINTIN-DEAL
BOLINTIN-VALE
CREVEDIA MARE
ROMAN DE JOS
OGREZENI
GRADINARI
MIRSA
BUCSANI
BUTURUGENI
CLEJANI
MIHAILESTI
BULBUCATA
IEPURESTI
ADUNATII-COPACENI
VARASTI
COLIBASI
HERASTI
LETCANI-NOUA
SINGURENI
VALEA-DRAGULUI
GHIMPATI
COMANA
DOSTINARI
ISVOARELE
ROTARELE
CALUGARENI
SCHITU
STOENESTI
MIHAI BRAVU
GREACA
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
IZVOARELE
DAIA
TOPORU
FRATESTI
DOSTINU
OINACU
STANESTI
PUTINEIU
GIURGIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
MALU
VEDEA
GAUJANI
Legendă
Stare Sector Cadastral
În execuție
Finalizat

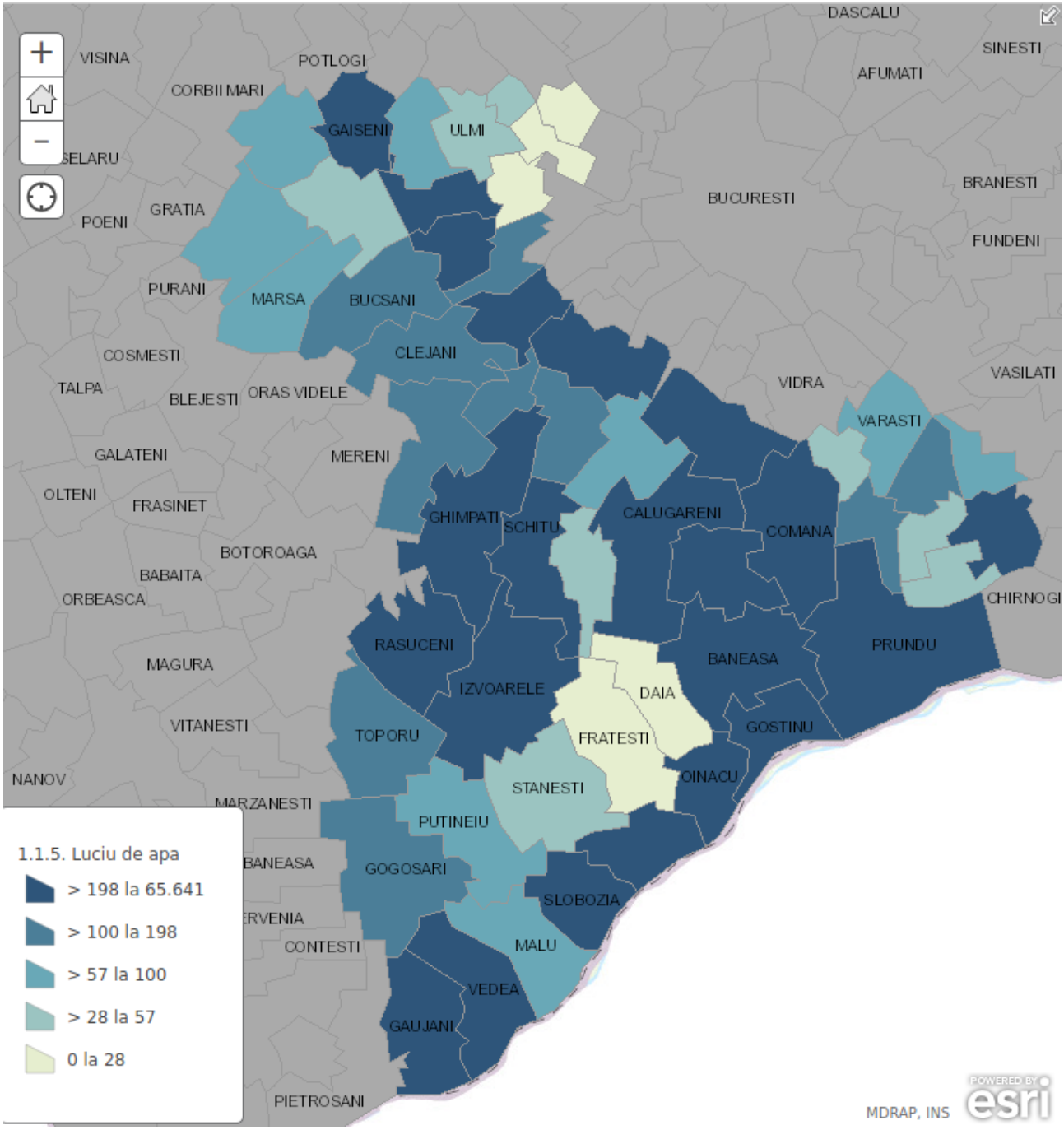

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
BRANESTI
BUCURESTI
POENI
GRATIA
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VIDRA
VASILATI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
OINACU
NANOV
STANESTI
MARZANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
CONTESTI
MALU
VEDEA
GAUJANI
PIETROSANI
1.1.1 Suprafata
> 33.102 la 80.449
> 17.651 la 33.102
> 9.939 la 17.651
> 5.628 la 9.939
141 la 5.628
MDRAP, INS
esri

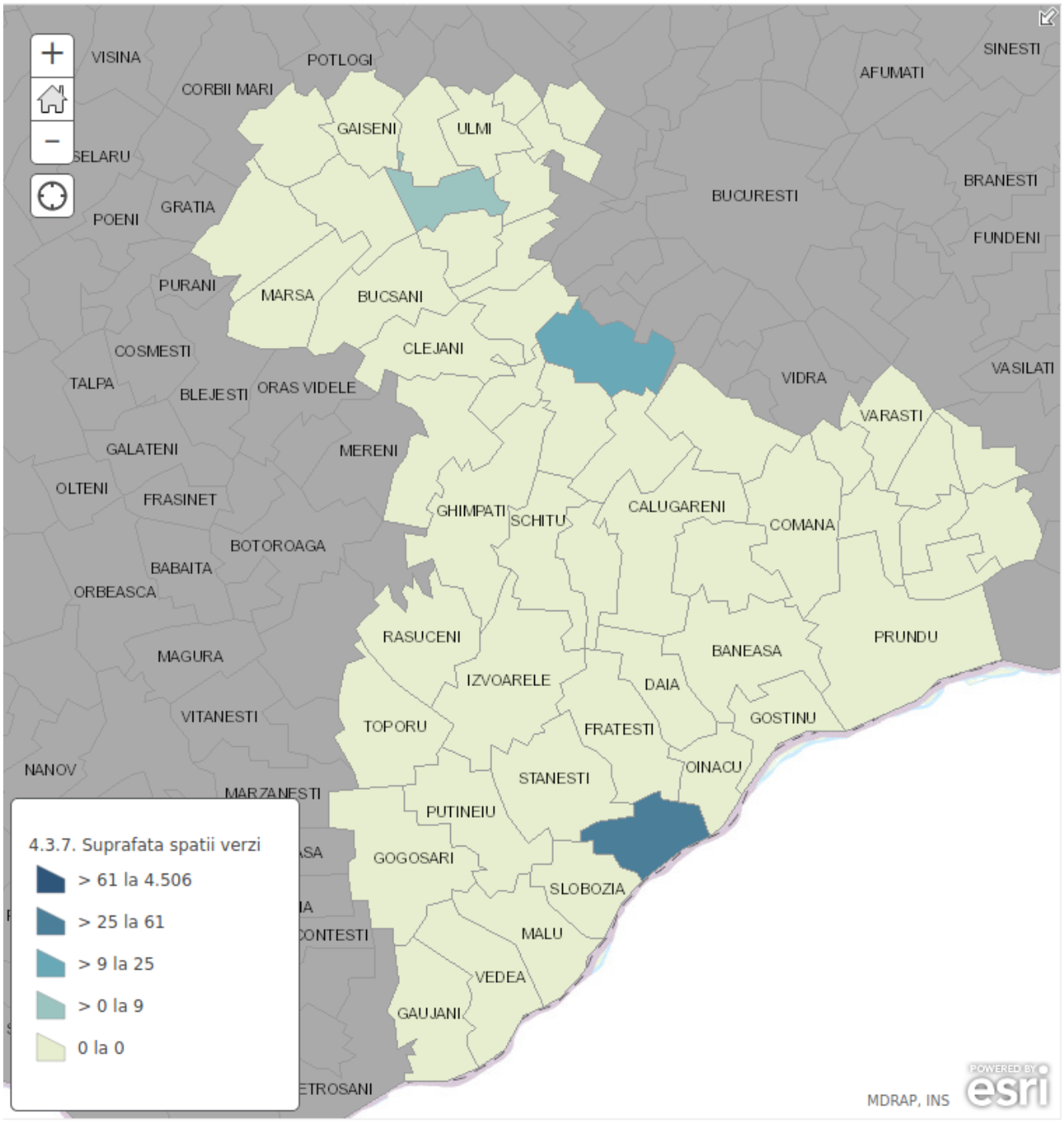

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
BUCURESTI
BRANESTI
POENI
GRATIA
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VIDRA
VASILATI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
OINACU
STANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
CONTESTI
MALU
VEDEA
GAUJANI
PIETROSANI
1.1.3 Suprafata agricola
> 13.532 la 35.874
> 8.133 la 13.532
> 5.221 la 8.133
> 3.110 la 5.221
10 la 3.110
MDRAP, INS
esri

VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
GRATIA
POENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
MAGURA
VITANESTI
NANOV
MARZANESTI
SINESTI
AFUMATI
BUCURESTI
BRANESTI
FUNDENI
VIDRA
VASILATI
VARASTI
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
CHIRNOGI
RASUCENI
IZVOARELE
BANEASA
DAIA
PRUNDU
GOSTINU
TOPORU
FRATESTI
OINACU
STANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
MALU
VEDEA
GAUJANI
1.1.6. Suprafata construita
> 6.422 la 15.817
> 2.439 la 6.422
> 843 la 2.439
> 282 la 843
0 la 282
MDRAP, INS
POWERED BY esri

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
SELARU
BUCURESTI
BRANESTI
GRATIA
POENI
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VIDRA
VASILATI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
STANESTI
OINACU
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
MALU
VEDEA
GAUJANI
1.1.7. Terenuri neproductive
> 218 la 6.646
> 95 la 218
> 40 la 95
> 13 la 40
0 la 13
MDRAP, INS
esri

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
BUCURESTI
BRANESTI
FUNDENI
POENI
GRATIA
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VIDRA
VASILATI
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
STANESTI
OINACU
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
CONTESTI
MALU
VEDEA
GAUJANI
PIETROSANI
1.1.4. Fondul forestier
> 2.817 la 39.011
> 1.359 la 2.817
> 600 la 1.359
> 148 la 600
0 la 148
MDRAP, INS
POWERED BY esri

DASCALU
SINESTI
AFUMATI
VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
GAISENI
ULMI
BUCURESTI
BRANESTI
GRATIA
POENI
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VIDRA
VASILATI
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
CHIRNOGI
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
STANESTI
OINACU
MARZANESTI
PUTINEIU
BANEASA
GOGOSARI
SLOBOZIA
CONTESTI
MALU
VEDEA
GAUJANI
PIETROSANI
1.1.5. Luciu de apa
> 198 la 65.641
> 100 la 198
> 57 la 100
> 28 la 57
0 la 28
MDRAP, INS
POWERED BY esri

VISINA
POTLOGI
CORBII MARI
SINESTI
AFUMATI
GAISENI
ULMI
SELARU
BUCURESTI
BRANESTI
GRATIA
POENI
FUNDENI
PURANI
MARSA
BUCSANI
CLEJANI
COSMESTI
VIDRA
VASILATI
TALPA
BLEJESTI
ORAS VIDELE
VARASTI
GALATENI
MERENI
OLTENI
FRASINET
GHIMPATI
SCHITU
CALUGARENI
COMANA
BOTOROAGA
BABAITA
ORBEASCA
RASUCENI
PRUNDU
BANEASA
MAGURA
IZVOARELE
DAIA
VITANESTI
TOPORU
FRATESTI
GOSTINU
NANOV
OINACU
STANESTI
MARZANESTI
PUTINEIU
GOGOSARI
SLOBOZIA
MALU
VEDEA
GAUJANI
4.3.7. Suprafata spatii verzi
> 61 la 4.506
> 25 la 61
> 9 la 25
> 0 la 9
0 la 0
MDRAP, INS
esri

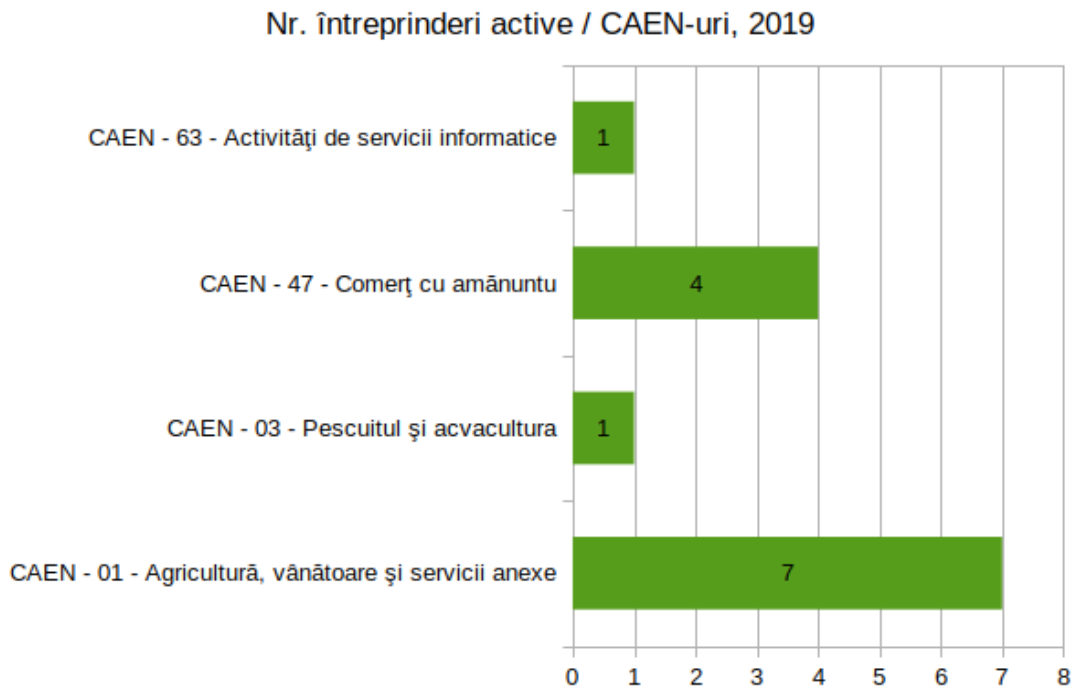
2.6. Economia locală

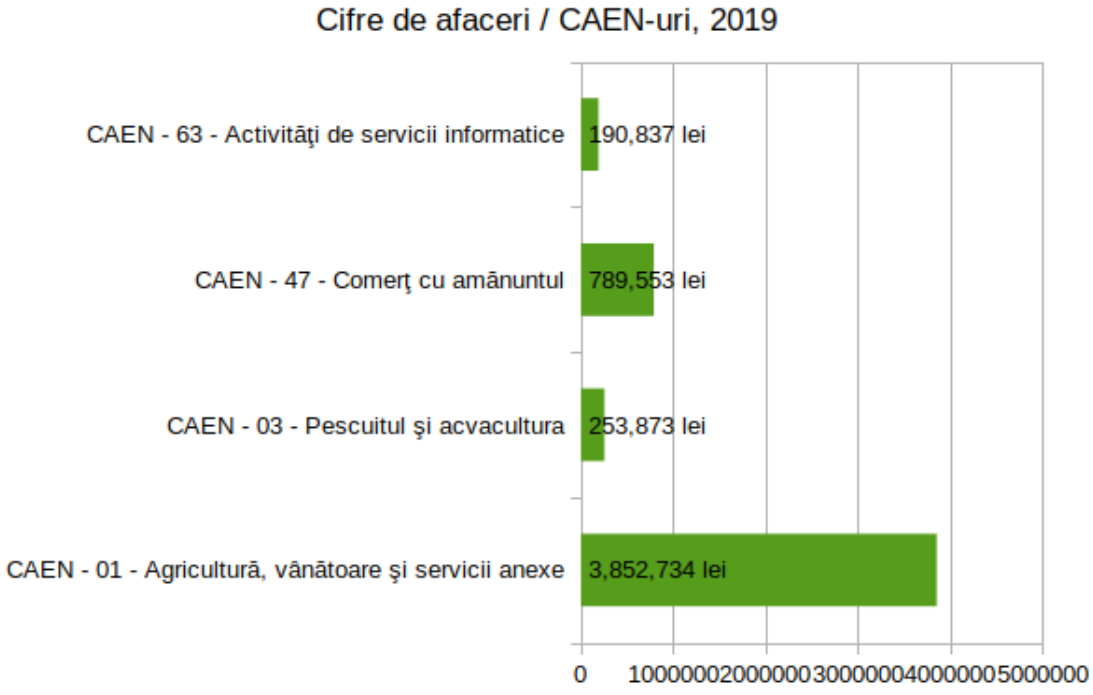
- **Activitați economice principale.** Agricultura reprezintă principala activitate economică dar şi principala sursă de venit a locuitorilor comunei; Cultivarea terenurilor și a plantelor, cât și creşterea animalelor, reprezintă activitățile economice și ecologice cele mai des practicate în comună.

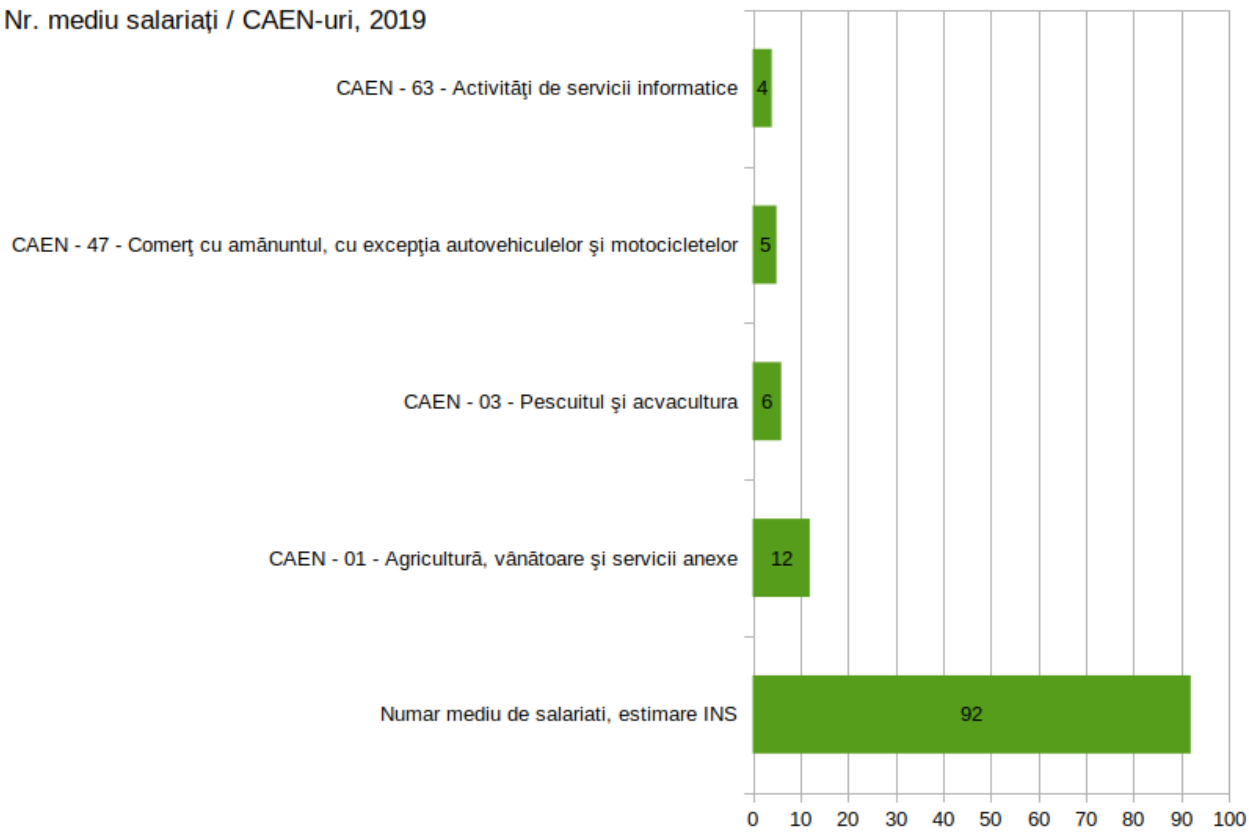
- **Activități economice secundare.** De asemenea, o parte din populație este ocupată în activități ce țin de comerț, acvacultură și servicii informatice. Comerțul este reprezentat la nivel local de rețeaua de magazine private care asigură populația cu bunuri de larg consum, dar și de alte unități comerciale.

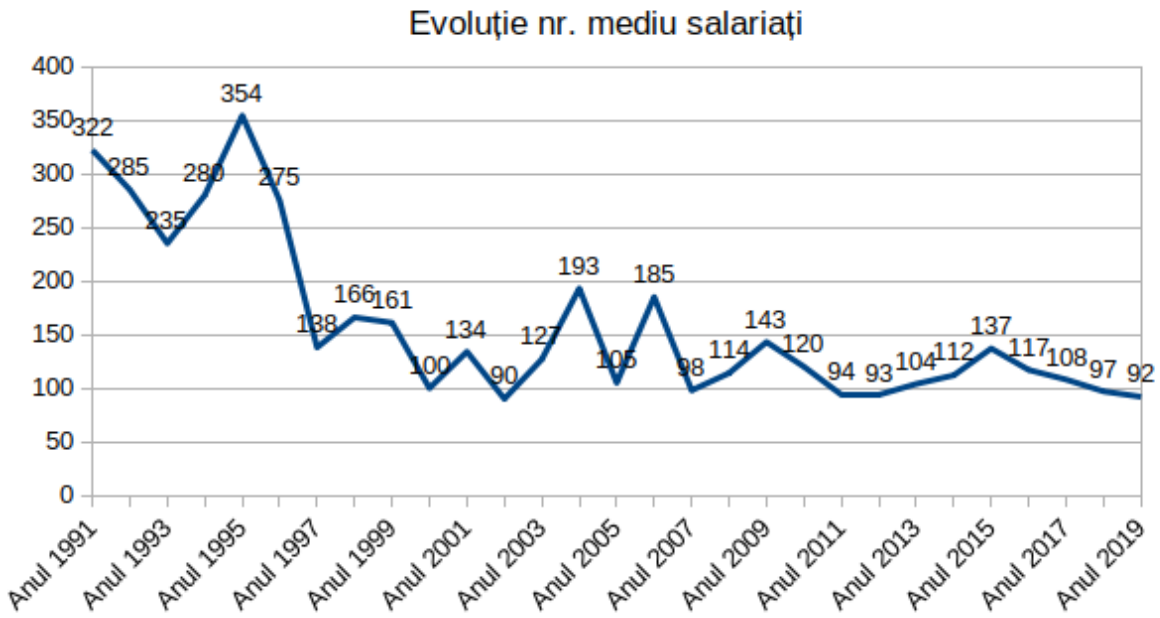
- În anul 2019 pe teritoriul comunei își desfășurau activitatea economică un număr de **13 întreprinderi,** cele mai multe desfășurând activități în **sectorul agricol (7 întreprinderi)** și **comerț (4 unități).** Din punct de vedere al cifrei de afaceri, cele mai performante întreprinderi activează în sectorul agricol și de comerț.

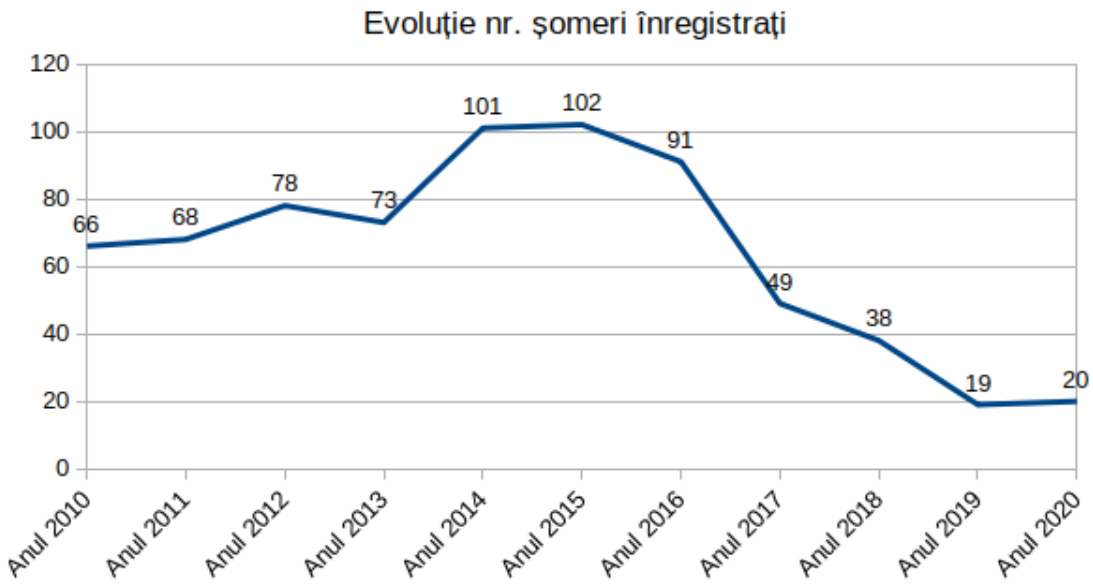
- **Numărul mediu de salariați.** În ultimele două decade se poate observa faptul că numărul mediu de salariați rămâne relativ constant**.** Institutul Național de Statistică estimează numărul mediu total de salariați înregistrați în comună la **92 persoane** în anul 2019. **Numărul șomerilor** înregistrați în comună înregistrează o scădere progresivă în ultimii ani, ajungând la **20 persoane** în anul 2019.

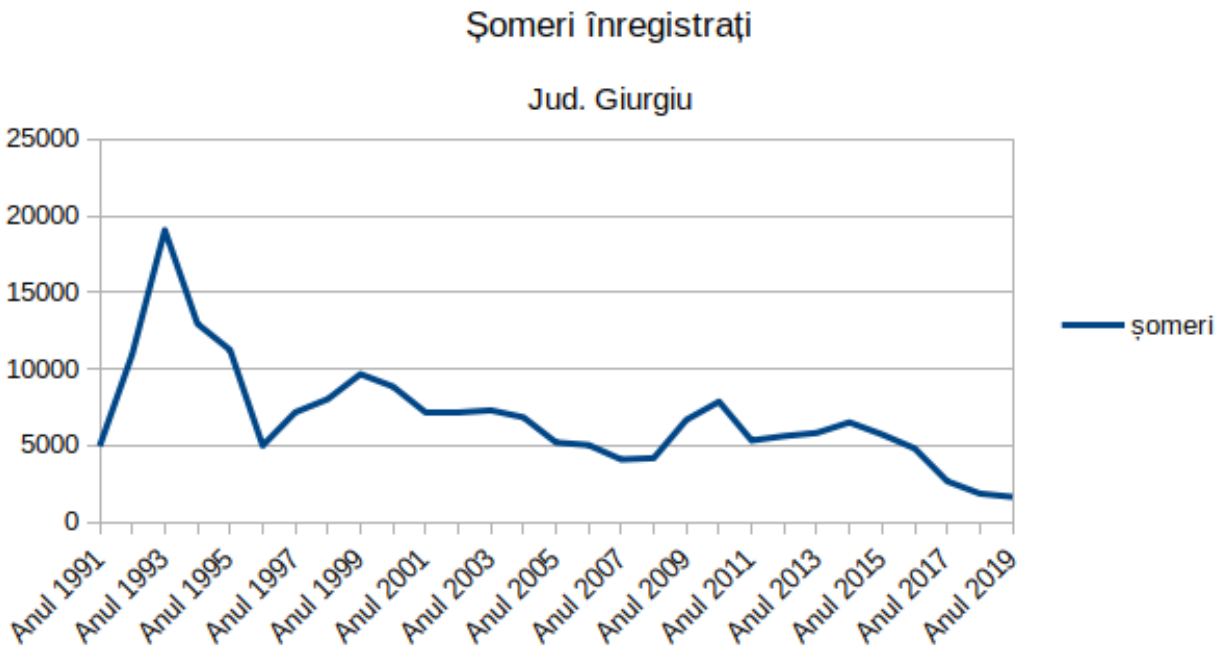

Nr. întreprinderi active / CAEN-uri, 2019
CAEN - 63 - Activităţi de servicii informatice
1
CAEN - 47 - Comerţ cu amănuntu
4
CAEN - 03 - Pescuitul şi acvacultura
1
CAEN - 01 - Agricultură, vânătoare şi servicii anexe
7
0 1 2 3 4 5 6 7 8

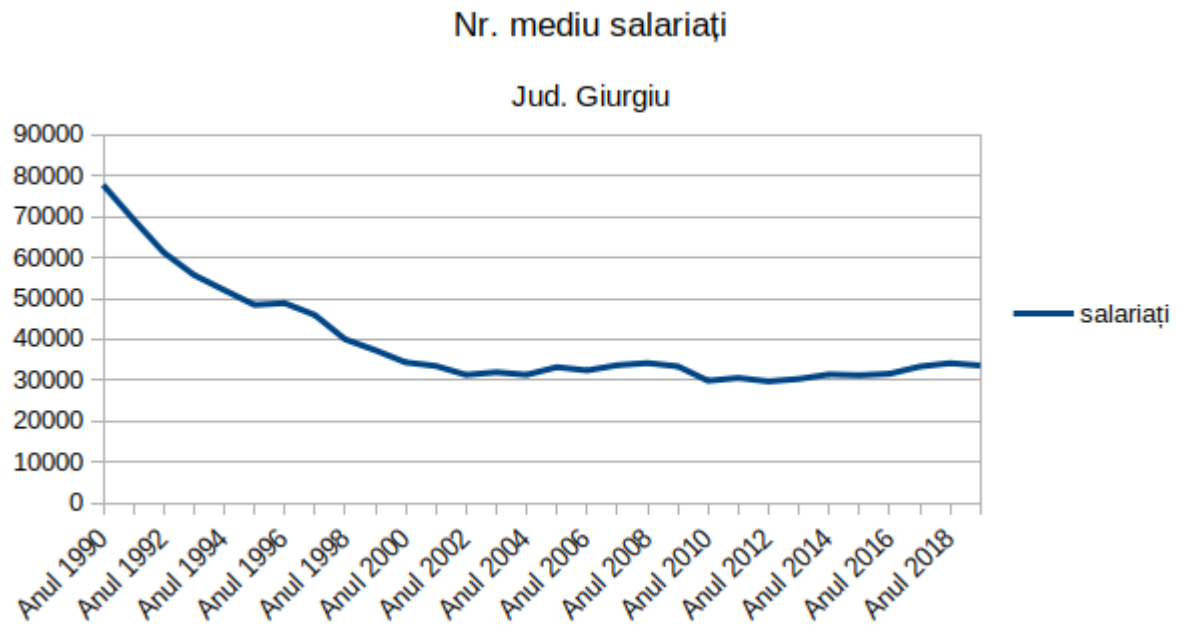

Cifre de afaceri / CAEN-uri, 2019
CAEN - 63 - Activităţi de servicii informatice
190,837 lei
CAEN - 47 - Comerţ cu amănuntul
789,553 lei
CAEN - 03 - Pescuitul şi acvacultura
253,873 lei
CAEN - 01 - Agricultură, vânătoare şi servicii anexe
3,852,734 lei
0 1000000 2000000 3000000 4000000 5000000

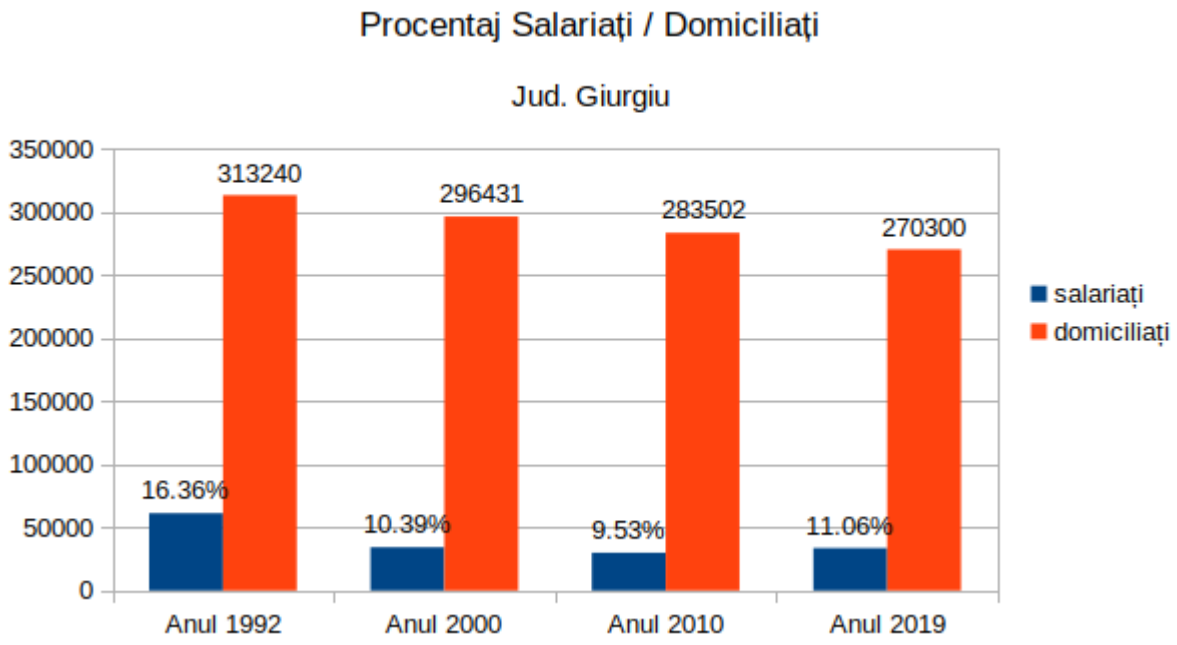

Nr. mediu salariaţi / CAEN-uri, 2019
CAEN - 63 - Activităţi de servicii informatice
4
CAEN - 47 - Comerţ cu amănuntul, cu excepţia autovehiculelor şi motocicletelor
5
CAEN - 03 - Pescuitul şi acvacultura
6
CAEN - 01 - Agricultură, vânătoare şi servicii anexe
12
Numar mediu de salariati, estimare INS
92
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

Evoluţie nr. mediu salariaţi
400
350
300
250
200
150
100
50
0
322 285 235 280 354 275 138 166 161 100 134 90 127 193 105 185 98 114 143 120 94 93 104 112 137 117 108 97 92
Anul 1991
Anul 1993
Anul 1995
Anul 1997
Anul 1999
Anul 2001
Anul 2003
Anul 2005
Anul 2007
Anul 2009
Anul 2011
Anul 2013
Anul 2015
Anul 2017
Anul 2019

Evoluţie nr. şomeri înregistraţi
120
100
80
60
40
20
0
66
68
78
73
101
102
91
49
38
19
20
Anul 2010
Anul 2011
Anul 2012
Anul 2013
Anul 2014
Anul 2015
Anul 2016
Anul 2017
Anul 2018
Anul 2019
Anul 2020

Şomeri înregistraţi
Jud. Giurgiu
25000
20000
15000
10000
5000
0
Anul 1991
Anul 1993
Anul 1995
Anul 1997
Anul 1999
Anul 2001
Anul 2003
Anul 2005
Anul 2007
Anul 2009
Anul 2011
Anul 2013
Anul 2015
Anul 2017
Anul 2019
şomeri

Nr. mediu salariaţi
Jud. Giurgiu
90000
80000
70000
60000
50000
40000
30000
20000
10000
0
Anul 1990
Anul 1992
Anul 1994
Anul 1996
Anul 1998
Anul 2000
Anul 2002
Anul 2004
Anul 2006
Anul 2008
Anul 2010
Anul 2012
Anul 2014
Anul 2016
Anul 2018
salariați

Procentaj Salariaţi / Domiciliaţi
Jud. Giurgiu
350000
300000
250000
200000
150000
100000
50000
0
313240
296431
283502
270300
16.36%
10.39%
9.53%
11.06%
Anul 1992
Anul 2000
Anul 2010
Anul 2019
salariați
domiciliați

3. ANALIZA SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Oportunități	Amenințări

Analiza SWOT reprezintă un tip de analiză simplă și de impact creată de Albert Humphrey la Universitatea Stanford ca instrument de planificare strategică. Inițial a fost concepută și utilizată pentru strategii de dezvoltare corporatiste. Ulterior domeniul său de aplicare s-a extins, fiind utilizată la scară largă pentru planificarea strategică la nivel instituțional.

În esență, analiza SWOT răspunde la întrebarea „*Unde ne aflăm?”,* aceasta implicând analiza mediului intern al comunei și mediul extern, general și specific, cu accent asupra punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor. Punctele forte și cele slabe sunt legate de comună și de strategiile acestora. Oportunitățile și amenințările vin dinspre mediul de piață și din direcția competitorilor, de regulă aceștia fiind factori asupra cărora în general nu are nici un control.

Mesajul principal transmis de analiza SWOT este acela că indiferent de acțiunile stabilite, este important ca procesul decizional să includă următoarele aspecte:

- construiește pe punctele tari;
- elimină punctele slabe;
- exploatează oportunitățile;
- îndepărtează amenințările.

3.1. Cadrul administrativ

Puncte tari	Puncte Slabe
• Actualizarea periodică a organigramei primăriei; • Implicarea efectivă în procesul de conştientizare şi aplicare a acţiunilor legate de reformă în administraţie; • Existenţa procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituţie; • Existenţa unor proceduri care să descrie modul de realizare al activităţilor şi subactivităţilor ce vizează organizarea muncii în instituţie; • Aplicarea metodologiei de evaluare a performanţelor personalului angajat în administraţia publică; • Transparenţa în recrutarea şi în promovarea personalului; • Participarea, în limita fondurilor, a tuturor categoriilor de personal la activităţi de formare continuă; • Existenţa unui cadru legislativ privind liberul acces la informaţii de interes public şi transparenţa actului administrativ. • Alocarea de resurse financiare pentru realizarea procesului de cadastrare integrală - în cadrul Programului Național de Cadastru și Carte Funciară 2015-2023.	• Dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative din cauza multitudinii și complexității acestora. • Informații insuficiente și neactualizate publicate pe pagina online a Primăriei. • Resurse financiare insuficiente destinate modernizării şi dezvoltării activităţilor instituţiei; • Ineficienţa mecanismului de elaborare a politicilor publice la nivelul primăriei; • Posibilităţi reduse de motivare financiară a personalului şi de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcţionarilor publici; • Resurse financiare limitate pentru susţinerea programului de pregătire; • Încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fişa postului datorită insuficienţei personalului din instituţie; • Existenţa fondurilor limitate alocate formării continue a funcţionarilor publici; • Imposibilitatea de motivare suplimentară a personalului; • Resurse financiare insuficiente pentru informatizarea administrației publice locale;

Oportunități	Amenințări
• Alocarea de resurse financiare pentru dezvoltarea Planului Urbanistic General. • Dezvoltarea unui birou responsabil cu cooperarea externă și relația cu potențialii investitori și parteneri, pentru realizarea de noi proiecte și acțiuni de cooperare. • Dezvoltarea de proiecte centrate pe date deschise și transparență administrativă, alături de Guvernul României - Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă în România, Institutul Național de Statistică și Direcția Județeană de Statistică Giurgiu; • Implicarea comunității în procesul decizional prin consultări publice; • Dotări ale administraţiei locale (calculatoare, copiatoare, scanere, birouri etc.); • Achiziţia şi utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranţă şi utilizarea unor surse de alimentare de rezervă; • Achiziţionarea de aplicaţii informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administraţiei locale în vederea eficientizării procesului de furnizare a serviciilor către populaţie; • Crearea unei identităţi vizuale a Primăriei prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri; • Creşterea eficienţei în administratia locală prin facilitarea, urmărirea şi	• Menținerea gradului scăzut de atractivitate al comunei în rândul potențialilor investitori datorită lipsei sistematizării cadastrale și a unui Plan Urbanistic General; • Inerţie mare privind implicarea factorilor responsabili, dar şi a comunităţii în programele de dezvoltare; • Tendinţa mass-mediei de a reflecta cu precădere – şi, de regulă, fără a verifica – aspectele negative ale anumitor activităţi din administraţie, de cele mai multe ori informaţiile fiind greşit interpretate sau neînţelese; • Fluctuaţia funcţionarilor publici – datorită salariilor mici personalul bine pregătit este tentat să caute locuri de muncă în sectorul privat; pe de altă parte imposibilitatea angajării imediate a altor funcţionari publici influentează în mod negativ continuitatea activităţilor; • Dificultatea realizării unor strategii pe termen lung şi a unor planuri de acţiune care să reziste schimbărilor politice; • Schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient.

documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor; • Extinderea procedurilor de informare publică – utilizarea de noi metode pentru informarea populaţiei asupra activităţii administraţiei publice (ex: înfiinţarea de puncte de informare de tip infochiosc, amplasarea de panouri exterioare cu afişaj electronic, amplasarea pe panouri informative în staţiile de autobuz; • Creşterea nivelului de pregătire profesională a salariaţilor din administraţia locală prin realizarea unui program anual de pregătire profesională şi participarea la cursuri de formare profesională continuă; • Constituirea în cadrul primăriei a unei Unităţi de Implementare a Proiectelor şi instruirea membrilor săi pentru atragerea şi implementarea de proiecte finanţate din fonduri de la Uniunea Europeană;	

3.2. Infrastructura socială și sanitară

Puncte tari	Puncte slabe
• Existenţa în comună a unor unități medico-sanitare deservite de personal calificat. • Implicarea Consiliului Local în dezvoltarea servicilor comunitare pentru copil si familie; • Informare operativă cu privire la formele de beneficii sociale;	• Serviciile medico-sanitare acordate sunt afectate de bugetul insuficient; • Fonduri insuficiente destinate asistenţei medicale; • Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă; • Personal insuficient pentru asistenţă socială; • Lipsa serviciilor comunitare pentru persoanele vârsnice/ cu handicap; • Lipsa unor programe de promovare a sănătății; • Număr insuficientde personal medical în mediul rural; • Gama servicilor oferite insuficientă pentru diferitele categorii de persoane defavorizate; • Slaba dotare a cabinetelor; • Întreținerea curentă nesatisfăcătoare; • Societatea civilă insuficient implicată; • Informare insuficientă cu privire la alte fonduri sociale; • Servicile acordate sunt afectate de bugetul insuficient; • Populaţia activă migrează spre urban.
Oportunități	**Amenințări**
• Asigurarea unei dotări tehnice corespunzatoare şi implementarea sistemelor informatizate în cabinete; • Înfiinţarea unui centru de permanenţă pentru dezvoltarea asistenţei ambulatorii;	• Reziliența scăzută a sistemului medical din România și subfinanțarea expun comunitatea la vulnerabilități sanitare. • Îmbătrânirea populaţiei;

• Realizarea de campanii în şcoli împotriva fumatului, consumului de droguri, boli transmisibile, de planificare familială, de sănătate mintală, pentru un stil de viaţă sănătos, în parteneriat cu Centrul de Consiliere şi Prevenire Antidrog, Direcţia de Sănătate Publică, şi Inspectoratul Şcolar Judeţean; • Realizarea de campanii de informare-educare–comunicare pe probleme de sănătate publică (de ex. educație pentru sănătate în școli și liceu în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică și Inspectoratul Școlar Județean; • Inițierea unui parteneriat cu sectorul ONG care să asigure organizarea unor rețele şi grupuri de acțiune pentru promovarea unui stil de viață sănătos (alimentație sănătoasă, activitate fizică). • Organizarea unor evenimente publice pentru promovarea sănătăţii populației, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică; • Asigurarea sprijinului pentru medicii de familie în acordarea unor stimulente pentru gravide, în scopul prezentării acestora la consultația periodică prenatală; • Asigurarea sprijinului pentru medicii de familie în acordarea unor stimulente pentru comunitate în scopul prezentării acestora la campaniile de vaccinare; • Construirea de locuinţe sociale destinate unor categorii de persoane cărora nivelul de resurse şi/sau de existenţă nu le permite accesul la o locuinţă în proprietate sau închirierea unei locuinţe în condiţiile pieţei; • Politică socială susținută de U.E; Posibilitatea accesării de fonduri structurale destinate dezvoltării sectorului social prin Fondul Social	• Scăderea natalității • Reacţie nefavorabilă la sistemul de norme sanitare impuse; • Costurile ridicate pot conduce la renunţarea la dotări • Pragul de rentabilitate depinde de numărul de persoane active asistate; • Migrarea unui număr tot mai mare de specialiști în domeniul medical și social; • Politici de specializare zonală a centrelor de asistenţă sanitară.

European. • Implementarea, împreună cu alte autorităţi publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea şi îmbunătăţirea infrastructurii serviciilor sociale: azil de bătrâni, case de copii, etc; • Încheierea de parteneriate public private cu ONG-uri acreditate în domeniile: - Servicii specializate pentru persoane cu handicap; - Calificării şi formării profesionale a adultului. • Servicii specializate pentru copii aflaţi în dificultate şi familii monoparentale; • Crearea unui serviciu de acompaniere la domiciliu pentru persoane vârstnice dependente, care locuiesc singure prin dezvoltarea unei reţele de voluntariat în parteneriat cu unităţile şcolare din comună; • Asigurarea spațiului necesar înființării unui centru pentru sprijinirea şomerilor pentru a (re)intra pe piaţa forţei de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere şi plasare în muncă, pus la dispoziția prestatorilor de servicii în domeniu, în cadrul unui parteneriat; • Organizarea unor evenimente publice pentru promovarea sănătăţii populației, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică; • Asigurarea spațiului necesar pentru organizarea de cursuri de antreprenoriat pentru angajatorii locali şi persoanele neocupate în vederea dezvoltării de noi activităţi economice în localitate, pus la dispoziția furnizorilor de servicii de instruire în cadrul unui parteneriat.	

3.3. Educație și cultură

Puncte tari	Puncte slabe
• Rețea de învățământ general în comună; • Existenţa în comună a lăcașurilor de cult; • Existenţa cămin cultural și bibliotecă comunală; • Management şcolar adecvat în unităţile de învăţământ public; • Implicarea administrației locale în proiecte de modernizare sau reparații; • Implementarea programelor de integrare a copiilor de alte etnii în unităţile învăţământului obligatoriu.	• Parteneriatul public-privat slab dezvoltat; • Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile din piața muncii; • Populaţia şcolarizată în învăţământul primar şi învăţământul gimnazial în scădere datorită scăderii demografice a populaţiei; • Lipsa programelor de pregătire profesională;
Oportunități	**Amenințări**
• Reabilitarea şi modernizarea şcolilor / gradiniţelor din comuna; • Construcţia/reabilitarea sălilor de sport din cadrul scolilor; • Dotarea cu materiale didactice a unităţilor de învăţământ din localitate şi îmbogăţirea fondului de carte al bibliotecilor şcolare; • Derularea în cadrul unităţilor şcolare, a programelor de tip ,,a doua şansă,, pentru reintegrarea în educaţie a celor care au părăsit de timpuriu şcoala (inclisiv activităţi de alfabetizare), în parteneriat cu inspectoratul Şcolar Judeţean; • Realizarea de materiale și campanii de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale;	• Reducerea populaţiei şcolare datorată declinului natalităţii; • Tendinţa de reducere a exigenţei în procesul de evaluare didactică; • Buget încă insuficient alocat învăţământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităţilor sau recurgerea la finanţare paralelă prin aportul familiilor. • Scăderea interesului adolescenților față de studiile universitare; • Legistația din domeniu în continuă modificare; • Menținerea decalajelor între performațele elevilor din mediul urban și mediul rural; • Migrarea tinerilor din comună;

• Montarea de panouri informative pentru localizarea spaţială a obiectivelor culturale; • Amenajarea spaţiului bibliotecii şi îmbogăţirea fondului decarte; • Campanii de marketing cultural pentru a creşte vizibilitatea evenimentelor propuse sau consacrate; • Elaborarea şi realizarea unui program de manifestări culturale sezoniere; • Înființarea unui Centru Comunitar de Comunicare, Educație și Resurse pentru Tineri; • Promovarea voluntariatului în rândul tinerilor din localitatea în vederea susţienerii unor servicii sociale destinate altor categorii de beneficiari (persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi); • Promovarea derularii de activităţi culturale pentru tineri: infiinţarea de echipe de dansuri populare, dansuri moderne, infiinaţrea de publicaţii locale (inclusiv publicaţii electronice); • Implicarea tinerilor în procesul decizional și dezvoltarea unui grup de lucru pentru dialogul cu organizațiile societății civile de tineret, în contextul obiectivelor de tineret din cadrul Mecanismului European pentru Redresare și Reziliență.	• Migrarea tinerilor cu studii superioare din comună.

• Crearea unui registru unic pentru a identifica absolvenții de studii superioare din comună și a stimula integrarea acestora pe piața muncii, având în vedere numărul relativ mare al acestora. • Acordarea de facilități tinerilor care înființează o afacere în localitate și creează locuri de muncă; • Organizarea la nivel local a unor competiţii sportive (concursuri /• întreceri) pentru elevi pe diferite ramuri sportive; • Revigorarea echipei de fotbal a comunei; • Realizare website de prezentare a instituţiilor de învăţământ şi a activităţii acestora; • Asigurarea condițiilor pentru derularea de programe de formare în psihopedagogie aplicată, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic; • Asigurarea condițiilor pentru instruirea în managementul proiectelor pentru persoanele implicate în gestionarea proiectelor europene la nivelul unităţilor de învăţământ, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic; • Sprijinirea școlilor din localitate pentru inițierea şi derularea de proiecte de schimb de experiență şi parteneriate în domeniul învăţământului Erasmus+ (se	

pot derula activităţi precum vizite de studiu, schimburi de experienţă şi bune practici, şcoli de vară, sesiuni de formare comune, conferinţe, seminarii etc); • Derularea, în cadrul unităţilor şcolare, a programelor de tip "a doua şansă" pentru reintegrarea în educaţie a celor care au părăsit de timpuriu şcoala (inclusiv activităţi de alfabetizare), în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean; • Susținerea promovării spiritului antreprenorial şi a cetăţeniei active în educaţie, prin intermediului unui parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean.	

3.4. Infrastructura tehnico-edilitară și de mediu

Puncte tari	Puncte slabe
• Reţea de electricitate; • Reţea de iluminat public; • Internet și televiziune; • Reţea de telefonie mobilă și rețea de telefonie fixă; • Rețea de canalizare; • Rețea de alimentare cu apă potabilă; • Eforturi ale autorităţilor locale de aplicare riguroasă a legislaţiei privind protecţia mediului.	• Stația de epurare şi tratare a apelor reziduale realizată doar parțial; • Necolectarea selecţionată a deşeurilor în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificăriilor; • Prezenţa pe cursul râurilor a deşeurilor menajere; • Rampa de deşeuri neconformă cu UE; • Interesul scazut al agenţilor economici în protecţia mediului înconjurător; • Neefectuarea de lucrări de stabilizare în zonele ce prezintă pericole de alunecări

	de teren; • Educaţia ecologică este insuficient dezvoltată.
Oportunități	**Amenințări**
• Modernizarea drumurilor comunale; • Modernizare alei pietonale în comună; • Modernizarea sistemului rutier; • Rețea de canalizare, stație de epurare și tratare a apelor reziduale; • Dotare cu utilaje şi echipamente pentru serviciul de gospodărire comunală şi salubritate (maşina de colectare, pubele etc) (a se specifica denumirea utilajelor necesare şi numărul lor); • Reabilitarea drumurilor agricole; • Amenajarea spaţiilor verzi din localitate, inclusiv cele situate lângă trotuare; • Conectarea instituţiilor publice din localitate la internet prin conexiuni broadband şi promovarea conceptului de e-educeţie, e –guvernare, e-educaţie; • Asigurarea accesului la internet al populaţiei prin crearea de acces point internet în zonă Parc– Primarie; • Implementarea unor mijloace de supraveghere şi sistematizare a traficului (benzi producătoare de zgomot pentru atenţionare), semnalizarea şi protejarea trecerilor de pietoni în mod deosebit în proximitatea unităţilor de învăţământ;	• Lipsa resurselor financiare pentru îndeplinirea obiectivelor de investiţii propuse; • Lipsa culturii antreprenoriale; • Cunoştiinţe insuficiente legate de elaborarea şi administrarea proiectelor finanţate din Fondurile Europene pentru proiecte de infrastructură şi mediu; • Lipsa informaţiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători; • Mentalitatea de indiferenţă faţă de protecţia mediului; • Lipsa informaţiei în legatură cu programele de finanţare europeană.

• Închiderea platformelor de gunoi; • Identificarea rampelor de gunoi neautorizate şi dezafectarea acestora; • Creşterea valorii adaugate a produselor agricole şi forestiere; • Sprijinirea fermierilor şi deţinătorilor de păduri să utilizeze serviciile de consiliere şi consultanţă în vederea îmbunătăţirii performanţelor generale ale activităţii acestora conform înregistrării APIA; • Sprijinirea exploataţiilor agricole (fermelor) de semisubzistenţă; • Reabilitarea şi modernizarea sistemelor existente de colectare şi transport deşeuri;• Dotări pentru intervenţii în caz de situaţii de urgenţă (autospecială PSI, buldo-excavator, volă, tractor cu remorcă şi alte dotări); • Lucrari de regularizare a albiei pârâu/râu şi apărări de maluri pt. prevenirea şi reducerea consecinţelor distructive ale inundaţiilor; • Crearea unui sistem de supraveghere modern pentru creșterea siguranţei cetăţenilor; • Stimularea tranziției către o energie curată și o economie circulară, • Consilierea şi informarea populaţiei pentru protecţia mediului şi colectarea selectivă a deşeurilor. • Reducerea eroziunii solului prin lucrări	

de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen şi acţiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile şi în luncile râurilor; • Creşterea eficienţei energetice a clădirilor publice şi a blocurilor de locuinţe prin lucrări de reabilitare termică. • Realizarea de perdele de protecţie a căilor de comunicaţii, localităţilor si câmpului; • Prevenirea/reducerea efectelor riscurilor naturale prin modernizarea sistemului de intervenţii în situaţii de urgenţă (sistemul de avertizare); • Reabilitare fond forestier; • Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de localitate sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate; • Reducerea cantităţii de deşeuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compost; • Reducerea consumului energetic al localitatii prin modernizarea reţelei de iluminat public şi inlocuirea lămpilor actuale poluante cu lămpi solare sau alte sisteme care reduc consumul de energie electrică; • Dezvoltarea activităţilor de	

constientizare a populației asupra necesităţii conservării mediului înconjurator şi de implicare a acesteia în activităţi de protejare a mediului.	

3.5. Agricultură

Puncte tari	Puncte slabe
• Sol favorabile pentru producţia agricolă; • Existenţa unui potenţial hidrografic care poate fi valorificat pentru sisteme de irigaţii moderne sau desecare pentru reabilitarea terenurilor; • Existenţa a forţei de muncă calificată în agricultură; • Existenţa condiţiilor pentru dezvoltarea activităţii zootehnice; • Efectivul de animale relativ dezvoltat; • Prezenţa fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea stimulării afacerilor în agricultură şi pentru tinerii fermieri.	• Investiţii insuficiente în agricultură; • Degradarea sistemului de irigaţii, inexistenţa instalaţiilor moderne de irigare; • Alternanță de ani secetoși și umezi; • Organizarea ineficientă a filierelor pe produs şi numărul mic de contracte de preluare a producţiei; • Lipsa unui sistem centralizat de desfacere al produselor agricole; • Temerile producatorilor în ceea ce priveşte piaţa de desfacere a produselor agro-alimentare din gospodărie; • Utilaje agricole insuficiente pentru efectuarea la timp a lucrărilor agricole; • Îmbătrânirea forţei de muncă în agricultură; • Pensii mici pentru agricultori, ceea ce scade atractivitatea investițiilor în agricultură; • Dotarea tehnică slabă a tuturor sectoarelor din zootehnie şi agricultură; • Impredictibilitate legislativă.

Oportunități	Amenințări
• Stimularea tranziției la o agricultură sustenabilă și ecologică. Perdele verzi pentru creșterea fertilității terenurilor agricole; • Condiţii favorabile de obţinere a produselor ecologice, ce pot fi exportate în condiţii avantajoase; • Dezvoltarea unor campanii de informare pentru înfiinţarea grupurilor de producători; • Calificarea şi recalificarea, instruirea şi perfecţionarea persoanelor ocupate în agricultura de subzistenţă; • Reabilitarea şi întreţinerea păşunilor; • Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole;• Creşterea valorii adaugate a produselor agricole; • Dezvoltarea unor asociaţii profesionale şi a unor organisme de sprijin a producătorilor; • Sprijinirea exploataţiilor agricole de semisubzistență; • Sprijinirea fermierilor şi deţinătorilor de păduri să utilizeze serviciile de consiliere şi consultanţă în vederea îmbunătăţirii performanţelor generale ale activităţii acestora comform înregistrării APIA; • Promovarea iniţiativelor de dezvoltare rurală; • Perfecţionarea competenţelor	• Eroziunea şi degradarea calităţii solurilor ce pot conduce la scăderea randamentului producției agricole; • Frecvenţa ridicată a perioadelor secetoase în agricultură; • Parcul de utilaje agricole mic determină imposibilitatea încadrării în perioadele optime de executare a lucrărilor; • Degradarea solurilor; • Extinderea fenomenului de băltire a solului cu posibile consecințe grave pe termen lung; • Capacităţile reduse de prelucrare a producţiei vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producţie; • Numărul de concurenţi în creştere pentru produsele agroalimentare de pe piaţa Uniunii Europene; • Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene.

profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii şi industriei agro-alimentare; • Existenţa cadrului legislativ pentru întemeierea şi dezvoltarea exploatărilor agricole; • Dezvoltarea economiei rurale şi creşterea productivităţii în sectorul agricol.	

3.6. Economia locală

Puncte tari	Puncte slabe
• Populaţia aptă de muncă a comunei; • Rata infracţionalităţii extrem de redusă; • Disponibilitatea de a muncii în condiţii de motivare adecvată; • Pe raza comunei își desfățoara activitatea peste 36 de firme în diferite domenii cu preponderență în agricultură; • Existenţa resurselor umane într-un volum şi calificare ce pot asigura dezvoltarea activităţii economico- sociale; • Potenţial existent pentru obţinerea de produse ecologice; • Poziția geo strategică – situarea în sudică a țării în apropierea celui mai important pol urban din România (București-Ilfov); • Suportul administraţiei locale oferit noilor investitori; • Forţă de muncă calificată; • Comerţ cu amănuntul de mărfuri alimentare şi nealimentare, cât şi cu	• Îmbătrânirea populaţiei (spor natural negativ şi migrarea tinerilor spre centre urbane); • Adaptarea mai lentă a populaţiei rurale mature şi vârstnice la schimbările şi provocările lumii actuale, în general, şi la fenomenul mobilităţii şi reconversiei profesionale, în special; • Existenţa şomajului de lungă durată care conduce la descalificarea şi descurajarea foştilor angajaţi; • Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban şi străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; • Capacitatea financiară relativ scazută a locuitorilor zonei. • Lipsa unui sistem de sprijin pentru implementare noţiunilor de• marketing; • Slaba implementare a sistemului de asigurare a calităţii• producţiei şi produselor;

diverse produse agricole (cereale, legume, fructe etc.), animale şi păsări vii, articole de uz casnic şi gospodăresc etc; • Existenţa în localitate a agenţilor economici care ajută la dezvoltarea localităţii şi crearea unor noi locuri de muncă; • Existenţa în comună a societăţilor agricole care deţin şi lucrează mari suprafeţe de teren agricol; • Existenţa în comună unui sector economic diversificat, cu un număr mare de societăți în agricultură, creșterea animalelor și servicii către populație; • Potenţial de dezvoltare a turismului şi agroturismului; • Obiceiuri, tradiții și artizanat cu multiple influențe culturale etnice, maghiare și germane, ce atrag turiști din alte țări; • Conservarea tradiţilor şi ospitalitatea locuitorilor din mediul rural; • Populație prietenoasă și ospitalieră; • Natura bine conservată și nepoluată în mare parte; • Diversitatea resurselor turistice rurale.	• Slaba preocupare pentru introducerea noilor tehnologii şi pentru• activitatea de cercetare-dezvoltare; • Lipsa canalelor de colectare a produselor agricole; • Ponderea redusă a sectoarelor industriale cu tehnologii noi în domeniu de vârf; • Lipsa unei corelări intre cererea si oferta de forță de muncă și investiții reduse în resursele umane; • Inexistența la nivel național a unui sistem stimulativ pentru înființarea IMM – urilor în ramurile economiei deficitare; • Informarea succintă cu privire la normele europene; • Resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susţinerea /promovarea unor investiţii; • Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate şi eficienţă economică scazută; • Absenţa implementării sistemului de calitate în cadrul proceselor de producţie şi a produselor. • Resurse financiare insuficiente, investiţii autohtone şi străine insuficiente; • Turismul slab dezvoltat; • Amenajare peisageră slab dezvoltată; • Inexistenţa unor forme de promovare a comunei pentru creşterea numărului de turişti pe teritoriul acesteia; • Criză puternică privind aspectele tehnice,

	financiare şi educaţionale cu care se confruntă în present turismul; • Insuficiența unor activități de agrement atractive; • Inexistenţa unui complex turistic şi de agrement pe raza comunei; • Capacitate de cazare mică; • Degradadea progresivă a patrimoniului cultural artistic; • Insuficienta promovare la nivel național a atracțiilor locale și a programelor și a activităților de interes turistic.
Oportunități	**Amenințări**
• Atragerea de programe cu finanţare europeană pentru stimularea ocupării forţei de muncă; • Existenţa unor reglementări ce acordă facilităţi angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru şomeri, tineri absolvenţi etc; • Parteneriat cu AJOFM pentru implicarea și participarea populației la cursuri de formare şi reconversie profesională; • Accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea profesională a persoanelor active din comună; • Îmbunătăţirea şi perfecţionarea competenţelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de pădure) şi industriei agro-alimentare;	• Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieşirea acestora din viaţa activă; • Creşterea şomajului în rândul absolvenţilor de liceu; • Migrarea forţei de muncă; • Amplificarea pregătirii teoretice a forţei de muncă în detrimentul aspectelor aplicative; • Creşterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieţei muncii, economiei locale şi asistenţei sociale în perspectivă; • Estomparea tradiţiilor locale, odată cu trecerea timpului. • Oferte de creditare greu accesibile

• Prevenirea creşterii numărului de persoane implicate în agricultura de subzistenţă; • Calificarea/recalificarea, instruirea şi perfecţionarea persoanelor ocupate în agricultura de subzistenţă; • Creşterea nivelului de pregatire profesională a forţei de muncă; • Monitorizarea stării ocupaţionale a populaţiei; • Modernizarea şi diversificarea pieţelor agroalimentare în localitate; • Disponibilitatea autorităților locale de a încheia relații de partenerial cu investitorii străini și locali; • Stimularea înființării unor centre de prestări servicii pentru agricultură (mecanizare, reparaţii utilaje, furnizare seminţe, îngrăşăminte, insectofungicide etc.), prin acordarea de facilități; • Inventarierea terenurilor neutilizate, care vor fi puse la dispoziția întreprinzătorilor locali, în vederea dezvării propriilor afaceri, în agricultură și zootehnie, în baza unui acord avantajos pentru ambele părți; • Construirea infrastructurii publice necesare desfăşurării activităţilor economice (utilităţi, construire spaţii de desfacere a produselor, spaţii pentru funcţionarea firmelor gen incubator de afaceri). • Promovarea IMM-urilor din localitate şi a produselor/serviciilor acestora prin	(garanţii mari); • Rata ridicată a dobânzii la credite; • Scăderea continuă a producţiei prin scăderea productivităţii muncii; • Creşterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieţei muncii, economiei locale şi asistenţei sociale în perspectivă; • Migrarea populației către alte zone mai dezvoltate sau către alte țări; • Nepromovarea suficientă a zonei pentru atragerea turiştilor; • Scăderea competitivităţii teritoriului comunei, în favoarea altor teritorii, considerate mai interesante de către turisti şi investitorii în turism; • Migrarea turistică către alte regiuni cu un potențial mai bine dezvoltat și promovat.

susținerea participării comune la târguri şi expoziții, elaborarea de materiale de prezentare a localitateului cu secțiune de economie inclusă, promovarea prin încheierea de înfrăţiri şi schimburi de experienţă cu localitate din străinătate;

- Organizarea de evenimente, în parteneriat cu AJOFM pentru promovarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor;
- Promovarea programelor derulate de guvern pentru stimularea înfiinţării microintreprinderilor;
- Dezvoltarea de parteneriate între autorităţile publice locale, societatea civilă şi comunitatea de afaceri pentru dezvoltarea zonelor de agrement;
- Facilitarea dezvoltării unor evenimente şi activităţi tematice de promovare a pescuitului local;
- Susţinerea iniţiativelor asociative pentru cresterea eficienţei economice a exploataţiilor agricole, cresterea puterii de negociere pe pieţele de desfacere şi a capacităţii de valorificare superioară a producţiei;
- Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activităţi in domeniul industrial;
- Sprijinirea cetăţenilor în obţinerea subvenţiilor destinate dezvării agriculturii;
- Elaborarea unui Ghid de produse şi

servicii oferite de mediul de afaceri local; • Asigurarea de facilități pentru înfiinţarea unui birou de informare şi consultanţă în domeniul economic şi juridic. • Organizarea de târguri privind promovarea turismului gastronomic, prin valorificarea tradiţiilor locale şi a interferenţei diferitelor culturi în domeniu; • Sprijinirea înființării unor unități de alimentaţie publică; • Construirea unui complex turistic și de agrement în comună; • Crearea unui brand al comunei şi promovarea obiectivelor şi a evenimentelor culturale prin internet, pliante, broşuri şi info-chioşc; • Valorificarea potenţialului turistic din zonă. • Promovarea turismului cultural-religios; • Sprijinirea înființării unor unități de alimentaţie publică; • Includerea localității într-un traseu turistic care să cuprindă mai multe orașe și comune prin proiecte în care turismul este domeniu țintă; • Stabilirea de partereriate și derularea de proiecte turistice cu alte orașe din alte țări şi realizarea de schimburi cultural-turistice; • Înfrăţirea localităţii cu alte localităţi din spaţiul UE şi realizarea de schimburi	

economice și cultural-turistice; • Crearea de evenimente culturale care să devină tradiţionale;	

4. OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE

4.1. Introducere

Conform Comisiei Europene, schimbările climatice și degradarea mediului sunt o amenințare fundamentală pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a găsi soluții la această amenințare, Europa a formulat o nouă strategie de creștere, care să transforme Uniunea într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Ca urmare a declarării stării de urgență climatică la nivelul Uniunii Europene în noiembrie 2019, **Parlamentul European** a adoptat la începutul lunii octombrie 2020 un scenariu ambițios care presupune scăderea cu 60% a emisiilor de carbon până în anul 2030. Actualizarea legislației de mediu are ca obiectiv intermediar eliminarea tuturor subvențiilor destinate combustibililor fosili până la finalul anului 2025, pentru a face obținerea neutralității climatice europene realizabilă până în 2050. Pentru a monitoriza implementarea transparentă și progresul la nivelul statelor membre, legea prevede și crearea unui consiliu științific independent pentru schimbările climatice, care se va numi EU Climate Change Council (ECCC).
Accelerarea tranziției ecologice nu poate fi însă realizată fără o schimbare economică sistemică, fără *tranziția spre o economie europeană incluzivă și sustenabilă*. Tocmai în acest context, unul dintre scopurile **Pactului Verde European,** foaia de parcurs a Uniunii Europene post-2020**,** este acela de a pune economia în slujba cetățenilor.

Asta presupune înverzirea sistemelor financiare și prioritizarea investițiilor neutre din punct de vedere climatic, promovarea economiei circulare, a producției și a consumului responsabil, dar și stimularea coeziunii comunitare – prin combaterea sărăciei energetice și scăderea inegalităților economice, sociale și teritoriale.

De asemenea, pentru a contribui la repararea daunelor economice și sociale cauzate de pandemia de COVID-19, Comisia Europeană, Parlamentul European și liderii UE au convenit asupra unui **Plan European de Redresare și Reziliență - NextGenerationEU.**

Bugetul pe termen lung al Uniunii Europene (Cadrul Financial Multianual) și instrumentul conceput pentru a stimula redresarea vor forma cel mai mare pachet de stimulente finanțat din bugetul UE.

Noul buget pe termen lung va consolida mecanismele de flexibilitate, pentru a garanta că poate răspunde unor nevoi neprevăzute. A fost proiectat în așa fel încât să răspundă nu numai realităților actuale, ci și incertitudinilor viitoare. Bugetul va susține reconstrucția Europei după criza provocată de COVID-19, o reconstrucție prin care Europa va deveni mai ecologică, mai digitală și mai rezilientă.

Bugetul public european ce urmează a fi folosit pentru a îndeplini obiectivele de tranziție economică și ecologică va fi de aproximativ 1,8 trilioane de euro până în 2027:

- „Mecanismul de Redresare și Reziliență – Next Generation EU" în valoare de 750 miliarde de euro;
- „Cadrul Financial Multianual" în valoare de 1074, 3 miliarde de euro;

Bugetul alocat României, din Cadrul Financiar Multianual și Mecanismul de Redresare și Reziliență al Uniunii Europene (79,94 mld. Euro):

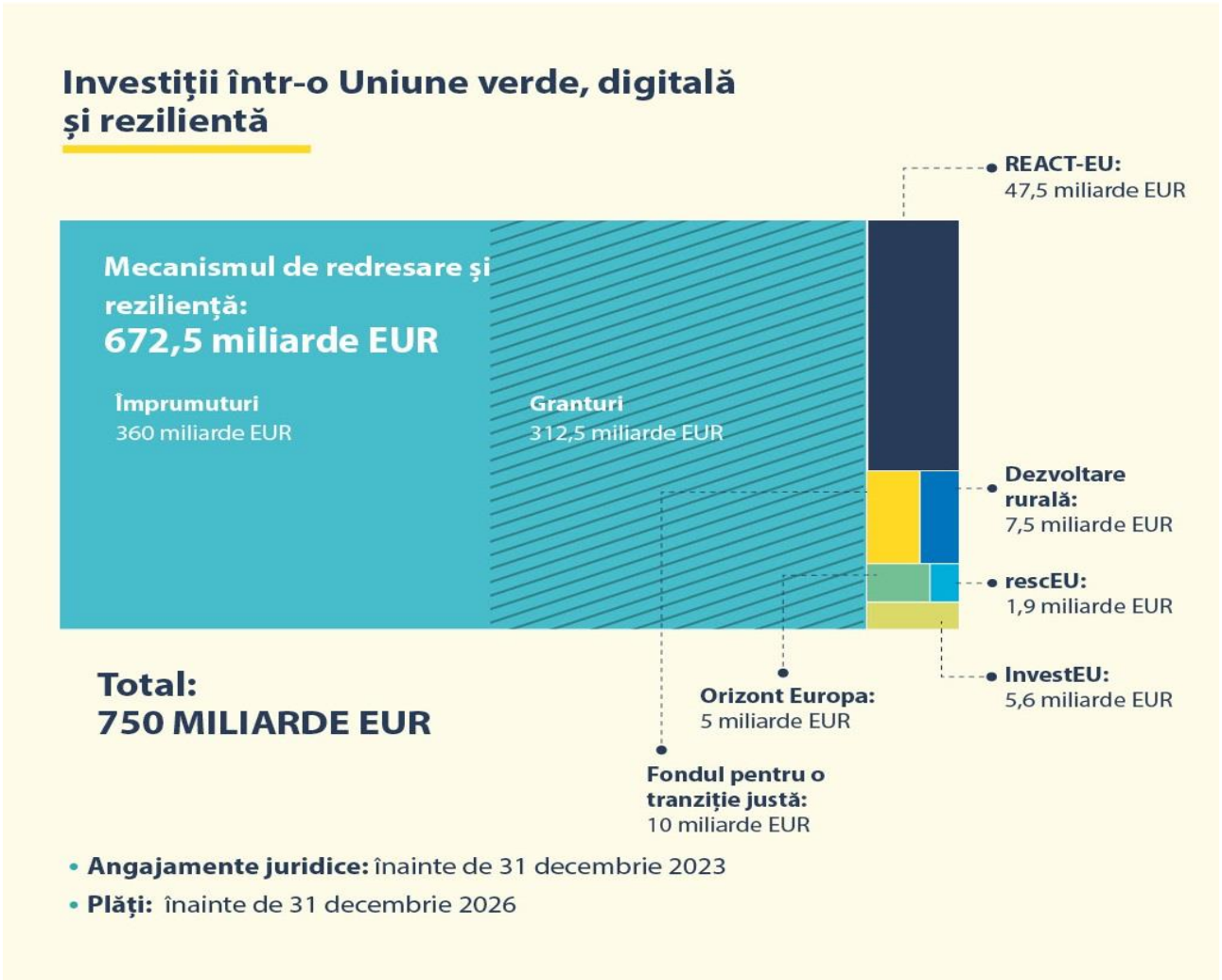
- Mecanismul de Redresare și Reziliență - 30,44 mld. Euro
- Politica de Coeziune - 28,22 mld. Euro
- Politica Agricolă Comună - 19,34 mld. Euro
- Fondul de Tranziție Justă - 1,94 mld. Euro

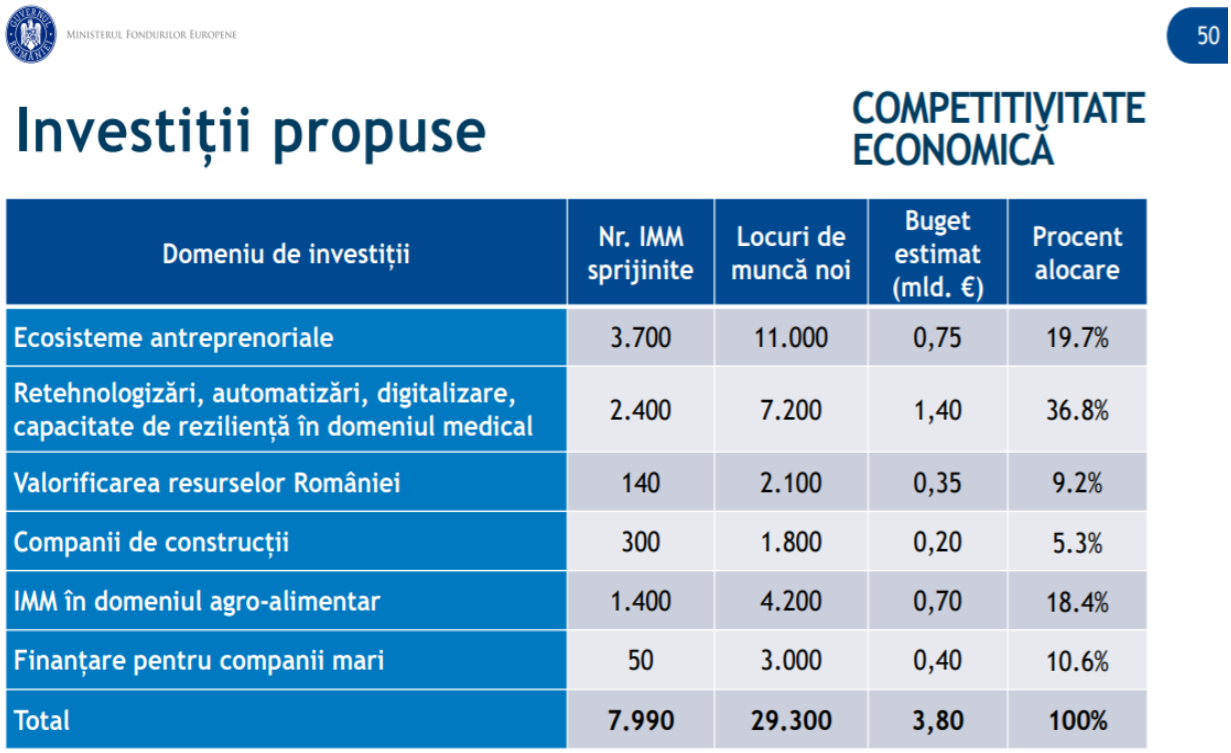
PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ (30,5 miliarde EUR, NEXT Gen EU – NGEU)

1. Pilonul 1 - Transport durabil și Schimbări climatice
2. Pilonul 2- Servicii publice, dezvoltare urbană și valorificarea patrimoniului
3. Pilonul 3 - Competitivitate economică, Digitalizare și Reziliență

Pilonii Cadrului Financiar Multianual al UE 2021-2027:

1. Coeziune și valori
2. Resurse naturale și mediu
3. Piață unică, inovare și digitalizare
4. Vecinătate și lume
5. Administrația publică europeană
6. Migrație și gestionarea granițelor
7. Securitate și apărare

Domeniu de investiții	Nr. IMM sprijinite	Locuri de muncă noi	Buget estimat (mld. €)	Procent alocare
Ecosisteme antreprenoriale	3.700	11.000	0,75	19.7%
Retehnologizări, automatizări, digitalizare, capacitate de reziliență în domeniul medical	2.400	7.200	1,40	36.8%
Valorificarea resurselor României	140	2.100	0,35	9.2%
Companii de construcții	300	1.800	0,20	5.3%
IMM în domeniul agro-alimentar	1.400	4.200	0,70	18.4%
Finanțare pentru companii mari	50	3.000	0,40	10.6%
Total	**7.990**	**29.300**	**3,80**	**100%**

4.2. Parteneriatul public-privat

Bugetul public nu este suficient pentru atingerea neutralității climatice până în 2050, spune comisarul european Valdis Dombrovskis, Uniunea Europeană ar avea nevoie de investiții anuale cuprinse între 175 și 290 miliarde de euro în următoarele decade – de încă minimum 2 trilioane de euro până în 2027, iar aceștia ar putea veni din parteneriate public-private. Și, chiar dacă la prima vedere obiectivul de provoca o schimbare de paradigmă sistemică mizând pe investiții externe ar putea părea o soluție nerealistă, avantajul este că acest tip de finanțări pot fi accesate descentralizat de către fiecare regiune economică în parte.

Iceland Liechtenstein Norway grants

Norway grants

Granturile SEE şi Norvegiene 2014-2021

Program	Domenii de finanțare	Buget	Operator de Program	Partener de program
Dezvoltare locală	Dezvoltare locală, reducerea sărăciei, copii şi tineri în situaţie de risc, incluziunea romilor, drepturile omului, bună guvernare	86.941.177	Fondul Român de Dezvoltare Socială	Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS), Council of Europe (CoE)
Energie	Energie regenerabilă, eficienţă energetică, securitate energetică, creşterea accesului la energie	62.826.500	Innovation Norway	Icelandic National Energy Authority (OS) Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE)
Justiție	Servicii corecţionale şi arest preventiv, eficacitatea şi eficienţa sistemului judiciar, violenţă domestică şi de gen, bună guvernare	57.294.118	Ministerul Justiției	Norwegian Ministry of Justice (NMOJ) Directorate of Norwegian Correctional Service (KDI) Norwegian Courts Administration (DA) Council of Europe (CoE)
Sănătate	Îmbunătăţirea serviciilor de sănătate, reducerea inegalităților în sănătate, prevenirea şi controlul bolilor contagioase	48.235.294	Ministerul Sănătății	National Institute of Public Health (NIPH) Norwegian Directorate of Health (HDIR
Cercetare	Intensificarea dezvoltării cunoştinţelor rezultate din cercetare	55.529.412	UEFISCDI	Research Council of Norway (NFR), Icelandic Centre for Research (RANNIS)
Societate Civilă (Fondul pentru cetățenie activă)	Consolidarea societăţii civile, cetăţeniei active şi a grupurilor vulnerabile	46.000.000	Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile	-
Dezvoltarea afacerilor	Creșterea competitivității întreprinderilor, inovare verde în industrie, dezvoltare sustenabilă	45.000.000	Innovation Norway	-
Cultură	Consolidarea dezvoltării economice şi sociale prin cooperare culturală, antreprenoriat cultural şi managementul patrimoniului cultural	33.956.471	Ministerul Culturii	Directorate of Cultural Heritage (RA), Arts Council Norway (ACN)
Afaceri interne	Cooperare poliţienească internaţională şi combaterea criminalităţii, azil şi migraţie, prevenire şi pregătire în caz de dezastru	28.235.294	Ministerul Afacerilor Interne	Norwegian Ministry of Justice (NMOJ), National Police Directorate (POD), Norwegian Directorate for Civil Protection (DSB), Norwegian directorate of Immigration (UDI) , Council of Europe (CoE)
Mediu	Îmbunătăţirea stării mediului înconjurător în ecosisteme, reducerea efectelor adverse ale poluării, adaptare la schimbări climatice	23.529.412	Ministerul Mediului	Norwegian Environment Agency
Educație	Educaţie, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri, incluziunea romilor	14.117.647	ANPCDEFP	Norwegian Centre for International Cooperation in Education (SIU), National Agency of International Education Affairs (AIBA)
Dialog social - muncă decentă	Consolidarea cooperări tripartite, promovarea condițiilor decente de muncă	2.273.000	Innovation Norway	-
Fondul pentru Relații Bilaterale	Inițiative pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale între România și Statele Donatoare la nivel național și la nivelul programelor	10.050.000	Ministerul Fondurilor Europene	-
Asistență Tehnică	Beneficiari PNC – MFE, ACP - MFP, AA – MFP	3.000.000	Ministerul Fondurilor Europene	-

4.3. Pactul Verde European

Pactul Verde European este foaia de parcurs a UE pentru a ajunge la o economie durabilă, transformând provocările legate de schimbările climatice și de mediu în oportunități – în toate domeniile de politică – și asigurându-ne că tranziția este justă și incluzivă pentru toți europenii. Pactul verde european oferă un plan de acțiune menit: să stimuleze utilizarea eficientă a resurselor prin trecerea la o economie circulară, mai curată; să refacă biodiversitatea și să reducă poluarea;

Planul Verde European creionează investițiile necesare și instrumentele de finanțare disponibile. În același timp, arată cum se poate asigura o tranziție justă și incluzivă. UE vrea să devină neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050.

Sunt necesare acțiuni în toate sectoarele economiei, inclusiv:

- investiții în tehnologii ecologice;
- sprijin pentru inovare în sectorul industrial;
- introducerea unor forme de transport privat și public mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase;
- decarbonizarea sectorului energetic;
- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor;
- colaborarea cu partenerii internaționali pentru îmbunătățirea standardelor de mediu la nivel mondial;

UE va oferi sprijin financiar și asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. Pentru aceasta, a creat așa-numitul **Mecanism pentru o tranziție justă, care va contribui la mobilizarea a cel puțin 100 de miliarde EUR, în perioada 2021-2027, în regiunile cele mai afectate.**

Strategia „De la fermă la consumator”, Noua strategie privind biodiversitatea 2030, Noua agendă privind consumatorii și Planul de acțiune privind economia circulară, în calitate de părți fundamentale ale Pactului verde european, vor sprijini de asemenea redresarea economică. În contextul pandemiei de coronavirus, ele urmăresc să consolideze reziliența societăților noastre la viitoarele pandemii și amenințări precum impactul asupra climei, incendiile forestiere, insecuritatea alimentară sau focarele de boală, inclusiv prin sprijinirea unor practici mai durabile pentru agricultură, pescuit și acvacultură și prin abordarea protecției speciilor sălbatice de faună și floră și a comerțului ilegal cu acestea.

Strategiile conțin, de asemenea, importante elemente internaționale. Strategia privind biodiversitatea reafirmă hotărârea UE de a oferi un exemplu pentru a face față crizei biodiversității la nivel mondial. Comisia încearcă să mobilizeze toate instrumentele de acțiune externă și parteneriatele internaționale pentru a contribui la elaborarea unui nou cadru ambițios al ONU privind biodiversitatea la nivel mondial în cadrul Conferinței părților la Convenția privind diversitatea biologică din 2021. Strategia „De la fermă la consumator” vizează promovarea unei tranziții mondiale către sisteme alimentare durabile, în strânsă cooperare cu partenerii săi internaționali.

4.4. Mecanismul de Relansare și Reziliență (NextGenEU)

NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare în valoare de 750 de miliarde EUR, menit să contribuie la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus. După pandemia de COVID-19, Europa va fi mai verde, mai digitală, mai rezilientă și mai bine pregătită să facă față provocărilor actuale și viitoare.

- **Mecanismul de redresare și reziliență:** elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, cu împrumuturi și granturi în valoare de 672,5 miliarde EUR disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE. Scopul este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală. Statele membre lucrează la planurile lor de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

- **Asistența de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-UE):** NextGenerationEU include, de asemenea, 47,5 miliarde EUR pentru REACT-EU. Este vorba despre o nouă inițiativă care continuă și extinde măsurile de răspuns la criză și de remediere a consecințelor crizei prin intermediul Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus și al Inițiativei plus pentru investiții ca reacție la coronavirus.

- **REACT-UE** va contribui la o redresare ecologică, digitală și robustă a economiei. Fondurile vor fi direcționate prin:
  - Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
  - Fondul social european (FSE)
  - Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD)

- Aceste fonduri suplimentare vor fi puse la dispoziție în perioada 2021-2022 din NextGenerationEU, iar în 2020 printr-o revizuire punctuală a cadrului financiar actual.

- NextGenerationEU va suplimenta în același timp fondurile pentru alte programe sau fonduri europene, cum ar fi Orizont 2020, InvestEU, dezvoltarea rurală sau Fondul pentru o tranziție justă (JTF).

Pilonii Mecanismului pentru Relansare și Reziliență:

- Tranziția Verde
- Coeziunea Socială
- Antreprenoriatul și Competivitatea
- Revoluția Digitală
- Administrație Rezilientă
- Noua Generație

4.5. Politica Agricolă Comună (PAC) 2021-2027

- **387 de miliarde EUR ca finanțare PAC.** Politica agricolă comună (PAC) este finanțată din două fonduri alimentate. Pe baza concluziilor Consiliului European din iulie 2020, Fondul european de garantare agricolă (FEGA) al PAC va fi stabilit la 291,1 miliarde EUR (în prețuri curente), în timp ce Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), inclusiv finanțarea NextGenerationEU, se va ridica la 95,5 miliarde EUR.

- **Până la 8 miliarde EUR din NextGenerationEU.** NextGenerationEU va consolida bugetul FEADR cu 8 miliarde EUR pentru a ajuta zonele rurale să facă modificările structurale necesare pentru a atinge obiectivele Pactului verde european și pentru a realiza tranziția digitală.

Până la 25 % transfer între sprijin pentru venit și dezvoltare rurală. Pentru a putea adapta mai bine politica la prioritățile propriilor sectoare agricole, țările UE vor avea opțiunea de a transfera 25 % din alocările lor din cadrul PAC între sprijinul pentru venit și dezvoltarea rurală. Țările UE pot aplica mecanisme de flexibilitate suplimentare pentru anumite scopuri punctuale, cum ar fi sprijinirea obiectivelor legate de mediu și de climă și susținerea tinerilor fermieri. Aceeași flexibilitate este posibilă în țările cu plăți directe sub medie.

Pilonul 1 (312 milioane EUR)

Politica agricolă comună urmărește să asigure agricultorilor un nivel de viață decent și să ofere consumatorilor o aprovizionare stabilă și sigură cu alimente la prețuri accesibile. „Primul pilon” al Politicii Agricole Comune (PAC) corespunde sprijinului pentru veniturile fermierilor furnizate sub formă de plăți directe și măsuri de sprijinire a pieței.

Pilonul 2 (95.577 miliarde EUR)

„Al doilea pilon” al politicii agricole comune vizează îmbunătățirea competitivității pentru agricultură și silvicultură, protejarea mediului și a mediului rural, îmbunătățirea calității vieții și diversificarea economiei rurale și susținerea abordărilor bazate pe nivel local pentru dezvoltarea rurală.

Politica comună în domeniul pescuitului – PCP (7.404 miliarde EUR), din care

Fondul european pentru pescuit și maritim (6.396 miliarde EUR)

Politica comună în domeniul pescuitului (PCP) este un set de reguli pentru gestionarea flotelor europene de pescuit și pentru conservarea stocurilor de pește. Fondul european maritim și pentru pescuit sprijină punerea în aplicare a PCP cu resursele financiare necesare. Fondul se concentrează pe proiecte de finanțare care promovează un viitor sustenabil pentru industria pescuitului european și pentru comunitățile de coastă, cu accent deosebit pe reconstrucția stocurilor de pește, reducerea impactului pescuitului asupra mediului marin și eliminarea progresivă a practicilor de eliminare a risipei.

Programul pentru mediu și acțiune climatică -LIFE (3.456 miliarde EUR)

Programul LIFE vizează îmbunătățirea punerii în aplicare a politicii și legislației UE în materie de mediu și climă. Programul va contribui la trecerea către o economie eficientă din punct de vedere al resurselor, cu emisii reduse de carbon și rezistentă la climă, la protecția și îmbunătățirea calității mediului și la stoparea și inversarea pierderii biodiversității.

4.5.1. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)

FEADR finanțează contribuția UE la programele, proiectele și măsurile de dezvoltare rurală. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) este instrumentul de finanțare prin care PAC sprijină strategiile și proiectele de dezvoltare rurală. Acesta face parte din fondurile structurale europene de investiții (fondurile ESI). Bugetul FEADR pentru perioada 2014-2020 s-a ridicat la aproximativ **100 de miliarde EUR**. El va fi cheltuit pe parcursul acestei perioade, prin punerea în aplicare a programelor de dezvoltare rurală care se desfășoară până la sfârșitul anului 2023.

Propunerile de politică agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027 vizează asigurarea faptului că PAC poate continua să ofere sprijin ferm agriculturii europene, permițând zonelor rurale prospere și producției de alimente de înaltă calitate. Nouă obiective comune specifice UE pun bazele politicii care abordează o gamă largă de provocări ecologice, sociale și economice emergente - de la conservarea biodiversității la asigurarea unui venit echitabil, sprijinirea reînnoirii generaționale a acțiunilor privind schimbările climatice.

Reglementările împreună cu proiectul Regulamentului privind dispozițiile comune creează cadrul legislativ pentru instrumentele financiare implementate cu Resurse FEADR. Au fost introduse o serie de flexibilități care permit finanțarea fondului de rulment autonom, a investițiilor, reducerilor de capital, a dobânzii și a subvențiilor la comisioane de garantare, precum și asistență tehnică în beneficiul beneficiarilor finali. Combinarea instrumentelor financiare cu subvențiile va rămâne posibilă.

Se așteaptă ca instrumentele financiare care utilizează resursele FEADR să sprijine în principal sectoarele agricol și agroalimentar pentru a realiza progresul necesar pentru acordul verde european și atingerea obiectivelor ambițioase în conformitate cu noile strategii privind biodiversitatea și ferma la consumator. De asemenea, pot contribui la noua viziune pentru zonele rurale, ajutând IMM-urile rurale non-agricole să își înceapă sau să își dezvolte activitățile.

Șase priorități ale politicii de dezvoltare rurală a UE au oferit baza în perioada de programare 2014-2020 pentru implementarea sprijinului din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) către zonele rurale. Statele membre și regiunile UE trebuie să abordeze cel puțin patru dintre aceste priorități atunci când își elaborează programele de dezvoltare rurală (PDR). Aceste priorități politice mai largi sunt împărțite în domenii specifice de intervenție, cunoscute sub denumirea de domenii de interes. PDR-urile stabilesc obiective cuantificate în raport cu domeniile de focus selectate și prezintă măsurile programului și finanțarea alocată a acestora care vor fi utilizate pentru atingerea obiectivelor.

Priorități FEADR 2021-2027

1. Prioritatea 1: Transfer de cunoștințe și inovare

- Încurajarea inovației, cooperării și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale;
- Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția de alimente și silvicultură și cercetare și inovare;

  Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier.

2. Prioritatea 2: Viabilitatea și competitivitatea fermei

- Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor;
- Facilitarea intrării fermierilor cu calificare adecvată în sectorul agricol și reînnoirii generațiilor.

3. Prioritatea 3: Organizarea lanțului alimentar și gestionarea riscurilor

- Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar;
- Sprijinirea prevenirii și gestionării riscurilor agricole.

4. Prioritatea 4: Restaurarea, conservarea și îmbunătățirea ecosistemelor

- Restaurarea, conservarea și îmbunătățirea biodiversității;
- Îmbunătățirea gestionării apei;
- Prevenirea eroziunii solului și îmbunătățirea gestionării solului.

5. Prioritatea 5: Economie eficientă din punct de vedere al resurselor, rezistentă la schimbările climatice

- Creșterea eficienței în utilizarea apei de către agricultură;
- Creșterea eficienței în utilizarea energiei în agricultură și prelucrarea alimentelor;

- Facilitarea aprovizionării și utilizării surselor regenerabile de energie;
- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură;
- Stimularea conservării și sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură.

6. Prioritatea 6: Incluziune socială și dezvoltare economică

- Facilitarea diversificării, creării și dezvoltării întreprinderilor mici, precum și crearea de locuri de muncă;
- Promovarea dezvoltării locale în zonele rurale;
- Îmbunătățirea accesibilității, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în zonele rurale.

4.5.2. Fondul european de garantare agricolă (FEGA)

FEGA finanțează în principal sprijin pentru venit pentru fermieri și măsuri de piață, cum ar fi achizițiile de intervenție, ajutoarele pentru depozitarea privată sau măsurile excepționale împotriva perturbării pieței.

El finanțează, de asemenea, măsurile de informare referitoare la PAC.

4.5.3. PNDR devine Planul Național Strategic (PNS 2021-2027)

1. **Pilonul I -13,78 miliarde EUR** (plăţi directe, FEGA);
2. **Pilonul II - 7,01 miliarde EUR** (FEADR);
3. **+ 0,72 miliarde EUR** prin NextGenUE și Mecanismul de Reziliență și Relansare;

Obiectivele Planului Național Strategic privind

Politica Agricolă 2021-2027

<u>Obiectiv General 1. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară</u>

- Obiectiv Specific 1. Sprijinirea veniturilor agricole viabile și a rezilienței în întreaga Uniune pentru sporirea securității alimentare
- Obiectiv Specific 2. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității
- Obiectiv Specific 3. Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric

<u>Obiectiv General 2. Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la obiectivele Uniunii Europene în materie de mediu și climă</u>

- Obiectiv Specific 4. Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, precum și la energia durabilă
- Obiectiv Specific 5. Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul
- Obiectiv Specific 6. Contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor

Obiectiv General 3. Consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale

- Obiectiv Specific 7. Atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale
- Obiectiv Specific 8. Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii durabile
- Obiectiv Specific 9. Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, precum și deșeuri alimentare și bunăstarea animalelor

Obiective transversale

- Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură;
- Educație și formare profesională;
- Sprijinirea prin consultanță și asistență tehnică dezvoltarea agricolă;
- Cercetare și inovare

4.6. Politica de coeziune

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.**Cinci priorități investiționale ale Politicii de coeziune:**

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.

- Cercetare și Inovație (R&I);
- Digitalizare;
- Competivitate;
- Specializare Inteligentă;

2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.

- Energie Inovativă (Eficiență energetică; Energie regenerabilă și măsuri pentru combatea poluării);
- Schimbări Climatice, Riscuri Naturale și Managementul Apelor;
- Economie circulară;
- Biodiversitate;
- Decontaminare;
- Mobilitate durabilă;

3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.

- Infrastructură mare;
- Transpor Durabil;
- Extindere acces la internet;

4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.

- Educație (reforme instituționale, educație incluzivă, competențe digitale și învățare continuă pe tot parcursul vieții);
- Ocupare (reforme instituționale și măsuri pentru tineri, șomeri și persoane vulnerabile);
- Incluziune și Protecție Socială
- Sănătate

5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

- Turism, Cultură, Patrimoniu;
- Dezvoltare locală;
- Dezvoltare teritorială integrată;

4.6.1 Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)

FEDR urmăreşte consolidarea coeziunii economice şi sociale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia. Fondul European de Dezvoltare Regională. **FEDR** îşi concentrează investiţiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Această abordare este cunoscută sub denumirea de "concentrare tematică":

- **Inovare şi cercetare;**
- **Agenda digitală;**
- **Sprijin pentru întreprinderile mici şi mijlocii (IMM-uri);**
- **Economie cu emisii reduse de carbon.**

Resursele FEDR alocate acestor priorităţi depind de categoria regiunii.

- În regiunile mai dezvoltate, cel puţin 80% din fonduri trebuie să se concentreze pe cel puţin două dintre aceste priorităţi;
- În regiunile de tranziţie, concentrarea este de 60% din fonduri;
- Concentrarea este de 50% în regiunile mai puţin dezvoltate.

În plus, unele resurse FEDR trebuie să fie canalizate în mod specific spre proiectele legate de o economie cu emisii reduse de carbon:

- Regiunile mai dezvoltate: 20%;
- Regiunile de tranziţie: 15%; şi
- Regiunile mai puţin dezvoltate: 12%.

FEDR acordă, de asemenea, o atenţie deosebită caracteristicilor teritoriale specifice. Acţiunile FEDR vizează reducerea problemelor economice, de mediu şi sociale în zonele urbane, punându-se un accent special pe dezvoltarea urbană durabilă. Cel puţin 5% din resursele FEDR sunt rezervate pentru acest sector, prin intermediul "acţiunilor integrate" gestionate de oraşe.

Zonele dezavantajate în mod natural din punct de vedere geografic (zone izolate, muntoase sau slab populate) beneficiază de tratament special. În cele din urmă, zonele ultraperiferice beneficiază, de asemenea, de asistenţă specifică de la FEDR pentru abordarea potenţialelor dezavantaje cauzate de gradul de izolare a acestora.

4.6.2. Interreg – Cooperare Teritorială Europeană

Cooperarea Teritorială Europeană **(ETC)**, mai bine cunoscută sub numele de **Interreg,** reprezintă alături de Fondul European de Dezvoltare Regională **(FEDR)** unul dintre cele două obiective ale **politicii de coeziune** și oferă un cadru pentru implementarea acțiunilor comune și a schimburilor de politici între actorii naționali, regionali și locali din diferite state membre. Obiectivul general al cooperării teritoriale europene (ETC) este de a promova o dezvoltare economică, socială și teritorială armonioasă a Uniunii Europene în ansamblu.

Interreg este construit în jurul a trei componente de cooperare: **transfrontalieră (Interreg A), transnațională (Interreg B) și interregională (Interreg C).**

Cooperarea interregională și transfrontalieră post-2020 va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională, transfrontalieră și transnațională (anteriorul Program de Cooperare Interregională „INTERREG EUROPE", Program de Cooperare Teritorială Europeană „URBACT III" și Programul Transnațional Dunărea) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit **Mecanismul transfrontalier european**.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea **Investițiilor interregionale pentru inovare**. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă" vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea **clusterelor paneuropene** în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2 (Europa Inteligentă și Europa Verde). Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

În cadrul programelor de cooperare teritorială europeană, cel puţin 80% din fonduri se vor concentra asupra a patru domenii prioritare:

- **Inovare şi cercetare;**
- **Agenda digitală;**
- **Sprijin pentru întreprinderile mici şi mijlocii (IMM-uri);**
- **Economie cu emisii reduse de carbon.**

***Interreg V-A România Bulgaria 2014 – 2020,** s-au implementat și sunt în curs de implementare proiecte în valoare de 262.790.913,00 Euro, având parteneri din următoarele districte: Dobrich, Silistra, Ruse, Veliko Târnovo, Plevna, Montana și Sofia.

***Programul Transnațional Dunărea 2014 - 2020 s-a axat pe următoarele acţiuni:**

- inovare și responsabilitate socială în regiunea Dunării
- responsabilitatea față de mediu și cultură în regiunea Dunării
- conectivitatea în regiunea Dunării etc.

4.6.3. Fondul Social European Plus (FSE+)

Fondul Social European Plus 2021-2027 (101,2 miliarde EUR) va fi o versiune mai flexibilă și mai simplă a programului anterior prin fuzionarea unui număr de fonduri și programe existente:

1. **Fondul Social European (FSE)**

- **FSE** finanțează proiecte prin care cetățenii sunt ajutați să își amelioreze competențele și perspectivele profesionale.

2. **Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri (YEI)**

- **YEI** este una dintre principalele resurse financiare ale UE pentru a sprijini punerea în aplicare a sistemelor de garantare a tinerilor. A fost lansat pentru a oferi sprijin tinerilor care trăiesc în regiuni în care șomajul în rândul tinerilor a fost mai mare de 25%. Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă pentru tineri sprijină exclusiv tinerii care nu sunt în educație, ocupare sau formare (NEET), inclusiv șomerii de lungă durată sau cei neînregistrat ca solicitanți de locuri de muncă. Se asigură că, în părți din Europa, unde provocările sunt cele mai acute, tinerii pot primi sprijin specific.

3. **Fond pentru ajutor european pentru cei mai defavorizați (FEAD)**

- **FEAD** sprijină acțiunile țărilor UE menite să ofere asistență materială celor mai defavorizate persoane. Autoritățile naționale selectează organizațiile partenere care furnizează asistența, pe baza programelor naționale pentru perioada 2014-2020 aprobate de Comisie.

4. Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)

- **Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)** este un instrument de finanțare la nivel european, administrat direct de Comisia Europeană, menit să sprijine politicile sociale și mobilitatea forței de muncă în UE. Pentru a înainta o cerere de finanțare, organizațiile eligibile trebuie să răspundă la invitația de participare la procedura de ofertare sau/și la o cerere de oferte.

5. Programul de sănătate al UE. (EU4HEALTH)

- **EU4Health** este răspunsul UE la COVID-19. Pandemia are un impact major asupra pacienților, personalului medical și medical și sistemelor de sănătate din Europa. Noul program EU4Health va depăși răspunsul la criză și disponibilitatea de a aborda reziliența sistemelor de sănătate. EU4Health va acorda finanțare organizațiilor de sănătate eligibile și ONG-urilor din statele membre ale UE sau din țările terțe asociate programului.

6. Fondul de ajustare la globalizare - FEG (1,6 miliarde EUR)

- **FEG** îi ajută pe lucrătorii disponibilizați ca urmare a schimbărilor survenite în structura comerțului mondial să-și găsească cât mai repede un loc de muncă. Persoanele fizice sau juridice afectate de astfel de modificări și care doresc să beneficieze de sprijinul FEG trebuie să se adreseze autorităților naționale competente.

4.7. Programele operaționale în România (2021-2027)

- **Programul Operaţional Tranziție Justă (POTJ)**
- **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**
- **Programul Operațional Transport (POT)**
- **Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)**
- **Programul Operațional Sănătate (POS)**
- **Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)**
- **Programul Operaţional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)**
- **Programul Operațional Regional Sud Muntenia**
- **Programul Operațional Asistență Tehnică**

4.7.1. Programul Operaţional Tranziție Justă (POTJ)

POTJ 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul specific dedicat al Fondului pentru Tranziție Justă, care vizează permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, obiectiv specific stabilit la acelasi nivel și menționat împreună cu obiectivele de politică prevăzute la articolul (4)din Regulamentul UE(noul RDC)

România și-a exprimat adeziunea la cele 17 obiective de dezvoltare durabila (ODD) ale Agendei 2030 prin Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 (SNDDR). Documentul oferă principalele direcții de acțiune pentru implementarea Agendei ONU 2030 pentru dezvoltare durabilă și o viziune holistică asupra țintelor în care se îndreaptă România până în 2030.

Agenda 2030 și obiectivele aferente sunt asumate de Uniunea Europeana și de Statele Membre, iar Strategia amintită sintetizează prioritățile României. În plus, orientările promovate prin Pactul ecologic european încurajează modele economice care să țină seama de limitele planetei, stimularea investițiilor durabile și asigurarea de locuri de muncă de calitate, o tranziție justă care să rezolve inegalitățile sociale și economice și care să nu lase pe nimeni în urmă, nici persoane, nici regiuni.

Prin corelarea intervențiilor POTJ cu obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, teritoriile vizate de acest program pot deveni exemple de bună practică în ceea ce privește înregistrarea de progrese în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabila. Aceasta ar asigura o abordare completa și complexa a nevoilor de dezvoltare a respectivelor județe, atât la nivel social, dar și la nivel economic și în domeniul protecției mediului, în spiritul obiectivului global al Agendei ONU 2030 de a nu lăsa pe nimeni în urmă.

Totodată, în elaborarea Programului Operațional Tranziție Justă (POTJ) s-au avut în vedere nevoile de dezvoltare ale României în concordanță Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Semestrul European de coordonare a politicilor economice, care oferă un cadru pentru identificarea priorităților naționale în materie de reforme și monitorizarea implementării acestora, obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice prezentate în proiectul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030, Recomandările Specifice de Țară din cadrul Anexei D a Raportului de Țară, Programul Național de Reformă 2019-2020 precum și planurile și strategiile regionale/locale de dezvoltare.

Actiunile care vor face obiectul finanțării POTJ, așa cum se prevede în Pactul ecologic european și în Planul de investiții pentru o Europă durabilă, vin în completarea celorlalte acțiuni din următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, însă din perspectiva unică de a contribui la

abordarea consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii prin utilizarea la un loc a finanțărilor oferite în domeniul climei și al obiectivelor sociale la nivel regional.

Prin intervențiile selectate, POTJ va promova diversificarea economică a celor mai afectate teritorii împreună cu masuri de recalificare și incluziune activă a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, însă va sprijini totodata și transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numarului locurilor de muncă din aceste domenii. Astfel, prin POTJ vor fi finanțate măsuri care urmăresc: creșterea și diversificarea economică, ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională, decontaminarea siturilor poluate și economie circulară, energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile precum și digitalizare.

Viziunea națională privind ocuparea la orizontul anului 2027 este ca piața muncii din România să devină sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială. Proiectarea strategica a pornit de la principala problemă cu care se confruntă piața muncii reprezentată de deficitul de forță de muncă și de competențe relevante, aspect pe care Agenda pentru competențe România 2025 îl propune a fi soluționat urmărind patru direcții: (i) îmbunătățirea ofertei de programe de educație și formare profesională de calitate, relevante și coerente; (ii)dezvoltarea și actualizarea competențelor pentru cei cu calificare scăzută sau aflați în căutarea unui loc de muncă; (iii) furnizarea competențelor relevante în raport cu evoluțiile tehnologice și societale; (iv) imbunătățirea colectării, utilizării și diseminării sistematice a datelor și informațiilor în materie de competențe.

De asemenea, obiectivul general al proiectului Strategia Națională de Ocupare 2021-2027 este creșterea ocupării, în special prin activarea persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor de lungă durată, asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, dezvoltarea resurselor umane pentru stimularea antreprenorială și pentru a face față schimbărilor tehnologice, digitizării tot mai accentuate și economiei verzi.

Antreprenoriatul poate reprezenta unul din motoarele principale pentru redresarea economică, oferind oportunități în special tinerilor, și crescând participarea și implicarea lor în viața economică. Universitatile, precum și administrațiile publice, pot juca un rol important în promovarea antreprenoriatului, prin derularea de proiecte pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale, dar și prin sprijinirea infrastructurii suport pentru oferirea asistenței necesare implementării ideilor de afaceri. În plus, un incubator de afaceri nu are doar rolul de a asigura infrastructura, ci și serviciile necesare creșterii ideilor – atragerea de investiții, asistența pas cu pas în toate etapele din dezvoltarea unei afaceri, eliminarea blocajelor privind managementul financiar, problemele de natură juridică sau contabilă, ori resursele umane necesare.

Unele din județele care vor beneficia de sprijin din JTF au o pozitionare geografică periferică judetele FTJ sunt izolate digital astfel încât pentru a sprijini procesul de tranziție de la o guvernare electronică la o guvernare digitală este necesară continuarea digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale. Reforma administrației publice evoluează lent în această privința, iar intervenția fondurilor disponibile în FTJ, în acest sector poate facilita procesul de simplificare a procedurilor administrative și poate contribui semnificativ la progresul la nivel național.

Un alt element evidențiat de acest proiect ține de necesitatea întăririi capacității administrative. Nu numai colaborarea la nivelul autorităților publice este esențială în procesul de tranziție, cât și întărirea competențelor specifice în rândul personalului operativ la nivelul acestora. Formarea în domenii specifice administrației publice, precum accesarea fondurilor europene și scrierea de proiecte pe diverse axe prioritare, dezvoltarea competențelor lingvistice în limbi de circulație internațională, management financiar, managementul proiectelor, expertiză tehnică, pot debloca anumite bariere existente în identificarea și valorificarea oportunităților de dezvoltare.

Criza sanitară globală provocată de pandemia Covid-19 și efectele economice și sociale determinate de aceasta au arătat vulnerabilitățile României în fața unor șocuri externe, generate de modelul de dezvoltare economică și socială învechit și de multe ori necompetitiv.

Efectele pandemiei COVID-19 s-au resimţit mai puţin în economia românească comparativ cu economiile mai dezvoltate astfel, în primul trimestru al anului 2020, contribuţia la încetinirea creșterii înregistrându-se începând cu a doua jumătate a lunii martie. Impactul a fost important, astfel încât dinamica anuală a produsului intern brut de 2,4% (serie brută) pentru primul trimestru a coborât la jumătatea celei din anul precedent (+4,1%).

Axe prioritare ale Programului Operațional Tranziție Justă (POTJ)

1. **Axa Prioritară 1. O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor a cercetării și inovării și a digitalizării**

- Investiții in înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri;

- Investiții în crearea de noi întreprinderi (inclusiv spin-off-uri și start-up-uri), inclusiv prin servicii de consultanță;

- Investiții în activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor;

- Dezvoltare economică prin promovarea transferului de tehnologii și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetare;

- Investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;

- Investiții productive în alte întreprinderi decât IMM-urile;

- Creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate;

- Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri;

- Întreprinderile în dificultate sunt excluse de la finanțare, totuși , poate fi luat în considerare ajutor temporar pentru restructurari in IMM-uri în condiții stricte și

cu respectarea condițiilor ajutorului de stat.

2. **Axa Prioritară 2. O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse.**

- Investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde;
- Investiții in activități legate de gazul natural , utilizat ca tehnologie de legatura care înlocuiește cărbunele, lignitul, turba sau petrolul;
- Investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice;
- Investiții în achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban;
- Investiții în realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea (operaționale) poate fi o soluție finanțarea acestor parcuri pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizandu-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie;
- Investiții în realizare de turbine eoliene (ferme eoliene- conectate la rețea);
- Investitii in ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizarii energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali.

3. **Axa Prioritară 3. O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare**

- Investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate;

- Water management pentru cursurile de apă;

- Investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor inclusiv prin măsuri de management al apei și crearea de infrastructuri verzi în mediul urban;

- Investiții în schemele de gestionare a deșeurilor la nivel local în vederea consolidării economiei circulare;

- Acțiuni de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.

4. **Axa Prioritară 4. O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată**

- Perfectionarea la locul de muncă lucratorilor; Recalificarea și reconversia profesională persoanelor ocupate; Recalificarea șomerilor și asistență pentru căutarea unui loc de muncă;

- Sprijin financiar pt persoanele disponibilizate care sunt aproape de varsta pensionarii (Pension Bridging) plata contribuții la stat pe o perioada de maxim 3 ani paralel cu obligativitatea participarii la cursuri de recalificare și căutare activă a unui loc de muncă;

- Pachete de mobilitate și Incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

4.7.2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

PODD 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE.

PODD are ca fundament Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, document structurat conform Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă stabilite conform Agendei 2030 a ONU pentru Dezvoltare Durabilă și Concluziilor Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă". Astfel, prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 sunt asigurate premisele strategice de dezvoltare a României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu.

Având în vedere bazele strategice menționate, obiectivele PODD vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD vor fi finanțate nevoile de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversităţii; calitatea aerului si decontaminarea siturilor poluate; managementul riscurilor.

Din analiza socio-economică efectuată pentru sectoarele avute în vedere pentru PODD, au rezultat următoarele aspecte:

Intensitatea energetică în România este peste media UE, ceea ce determină nevoia de creștere a eficienței energetice, scăderea emisiilor de CO2 și GES în vederea atingerii obiectivelor UE de neutralitate climatică și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului.

Obiectivul general al României în domeniul energiei este conturat prin Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC). Planul stabilește obiective, dar și politici și măsuri aferente celor cinci dimensiuni ale Uniunii Energetice.

PODD va viza o serie de domenii investiționale prioritare la nivel european identificate de Comisie, axate pe promovarea măsurilor de eficiență energetică, având în vedere faptul că sărăcia energetică afectează o gospodărie din patru, iar intensitatea energetică la nivel național se menține peste media Uniunii, respectiv pe promovarea energiei din surse regenerabile.

Viitoarele investiții ce se vor realiza din PODD au în vedere, pe de o parte, îndeplinirea obiectivelor strategice asumate în PNIESC, precum și sprijinirea atingerii obiectivelor propuse în pachetul "Energie curată pentru toți europenii" la orizontul anului 2030.

Infrastructura de apă și apă uzată insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu și pentru asigurarea adecvată a calității vieții.

Referitor la alimentarea cu apă, proiectele vor viza, în principal, asigurarea calității apei și conectarea la sistemele de alimentare cu apa in contextul proiectelor integrate regionale de apă și apă uzată.

În ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane, finanțarea va fi acordată pentru aglomerările cu peste 2000 l.e. dând prioritate finalizăriii investițiilor în aglomerările peste 10.000 de locuitori echivalenți, astfel încât să fie evitate penalitățile generate de infringement și să nu fie afectat procesul de regionalizare care reprezintă pilonul principal de susținere a procesului investițional în sector. Totodată, proiectele vor avea ca obiectiv și asigurarea facilităților de management al nămolului rezultat de la stațiile de epurare. Pentru sectorul de apă și apă uzată se va acorda prioritate proiectelor care vizează colectarea și epurarea apelor uzate, fără a fi afectat însă principiul abordarii integrate al investițiilor în sector.

Necesitatea accelerării tranziției spre economia circulară printr-o gestionare eficientă a deșeurilor.
Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subscrie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor. Investițiile PODD vizează consolidarea economiei circulare, prin prevenirea generării de deșeuri și reducerea acestora, utilizarea eficientă a resurselor, reutilizare, reparare și reciclare sau alte operațiuni, precum și închiderea depozitelor neconforme, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil.

Scopul acestor investiții îl reprezintă contribuția la îndeplinirea tuturor obiectivelor prevazute în legislația națională și a celor din Pachetul privind economia circulară, în principal pregătirea pentru reutilizare şi reciclarea a 65% din masa deşeurilor municipale şi reducerea cantității de deşeuri municipale depozitate până la minim 10% din cantitatea totală de deşeuri municipale depozitate până in 2035.

Nivelul limitat de conservare a biodiversității în ariile Natura 2000 si de asigurare a managementului adecvat pentru menţinerea sau refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor şi speciilor

PODD se vor avea în vedere investiții care vizează conservarea biodiversității prin: asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate; protecţia diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor degradate din ariile protejate, dezvoltarea capacității administrative a structurilor de management și autorităților de reglementare. Totodată, va fi avută în vedere creșterea nivelului de cunoaștere privind biodiversitatea, ecosistemele și serviciile aferente acestora.

De asemenea, protecția biodiversității se va realiza și în cadrul celorlalte priorităţi de finanţare din PODD sau alte programe, care vor promova proiecte bazate pe infrastructura verde şi serviciile oferite de ecosisteme, în acord cu elementele rezultate din evaluarea impactului asupra mediului.

Astfel, PODD va sprijini elaborarea şi implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate (inclusiv conectivitatea ecologică), dezvoltarea de măsuri generale de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, precum și acţiuni de reconstrucţie ecologică a ecosistemelor degradate.

Prin PODD sunt vizate de asemenea investițiile de modernizare a monitorizării calității aerului și cele privind eficiența energetică în sisteme de încălzire centralizată (SACET), restul măsurilor care conduc la îmbunătățirea calității aerului (ex. eficiența energetică în clădiri publice și rezidențiale , mobilitate urbană etc.) vor fi realizate prin programele regionale și tranziție justă.

Investițiile PODD vor promova, în principal, măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului și, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității fatorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Având în vedere gradul gradul insuficient de adaptare la efectele schimbărilor climatice şi managementul riscurilor, au fost identificate nevoile de investiții prioritare pentru a promova adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor și, în special, pentru a pune în aplicare strategii de prevenire a riscurilor și a aborda riscurile legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

În ceea ce privește managementul riscurilor, este în continuare nevoie de investiții în vederea asigurării unei societăți reziliente la riscuri și dezastre și adaptată la realitatea operațională. Astfel sunt necesare investiții privind prevenirea riscurilor, dar si de investiții ținând seama de nevoia comunității de a se adapta și recupera după un dezastru prin menținerea și reabilitarea structurilor și funcțiilor sale esențiale.

Axe prioritare - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

1. **Axa Prioritară 1. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**

- *Acțiunea 1.1. Îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari;*

- *Acţiunea 1.2. Reducerea emisiilor de GES şi creşterea eficienţei energetice în sistemele centralizate de transport şi distribuţie a energiei termice*;

- *Acțiunea 1.3. Sisteme și rețele inteligente de energie și soluții de stocare;*

2. **Axa Prioritară 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară**

- *Acțiunea 2.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*

- *Acțiunea 2.2 Gestionarea eficienta a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*

3. **Axa Prioritară 3. Protecţia mediului prin conservarea biodiversităţii, asigurarea calităţii aerului şi remediere a siturilor contaminate**

- *Acțiunea 3.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu;*

- *Acţiunea 3.2 Îmbunătăţirea monitorizării calităţii aerului pentru îndeplinirea cerinţelor de monitorizare şi reducere a emisiilor rezultate din directive;*

- *Acţiunea 3.3 Investigarea preliminară şi detaliată a siturilor contamionate, evaluarea riscurilor asupra mediului si remedierea siturilor;*

4. **Axa Prioritară 4**. Promovarea adaptării la schimbările climatice şi managementul riscurilor

- *Acţiunea 4.1 Managementul iundaţiilor şi al secetei;*

- *Acţiunea 4.2 Combaterea eroziunii costiere;*

- *Acţiunea 4.3 Îmbunătăţirea sistemului de managementul riscurilor;*

4.7.3. Programul Operațional Transport (POT)

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde/moderniza infrastructura de transport pe teritoriul Romaniei in vederea imbunatatirii conectivitatii intre regiunile tarii dar si cu restul tarilor din Uniunea Europeana.

Obiectivul general - POT 2021-2027 a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2021-2027 şi în acord cu Raportul de țară, si Recomandarile specifice de Tara, dar si strategiei dezvoltata de Romnaia pentru recuperarea decalajelor de dezvoltare in domeniul infrastructurii de transport, *Planul investitional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport peperioada 2020-2030.*

Strategia POT s-a dezvoltat la intersecția politicii europene de transport evidențiată prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul "*Europa în mișcare*" și nevoile naționale de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de transport, precum și a siguranței rutiere așa cum sunt prezentate în Strategia actualizată de implementare a Master Planului General de Transport al României parte din *Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030.*

Prin urmare principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptata inclusiv utilizarii duale si asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

Pentru identificarea celorlalte provocări la care POT 2021-2027 va răspunde sunt avute in vedere principalele obiective prevăzute de documentele strategice europene și naționale, precum și impactul asupra economiei globale produs de criza noului Coronavirus COVID-19.

Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2030 recunoaște importanța transportului în ceea ce privește dezvoltarea durabilă, mai ales din perspectiva calității aerului și a tranziției către mijloace cu emisii reduse (sau fără emisii).

Din perspectiva guvernanței transportului rutier, se constată o necesitate de creştere a capacității în pregătirea si implementarea proiectelor.

Nevoi de dezvoltare: creşterea accesibilității regiunilor şi populației prin construcția/ modernizarea rețelei rutiere, la standarde europene, în special la nivelul rețelei TEN-T; reducerea incidenței accidentelor cu efecte grave; reducerea timpului de staţionare la ieşirea din ţară; îmbunătățirea guvernanței sectorului rutier.

Axe prioritare ale Programului Operațional Transport 2021-2027 relevante strategiei de dezvoltare locală:

- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier;

- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială;

- Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport;

4.7.4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Programul Operațional Creştere Inteligentă, Digitalizare şi Instrumente Financiare (POCIDIF) propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării şi inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

Rezultatele RO în ceea ce privește serviciile publice digitale sunt mult sub media UE, astfel s-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a valorifica avantajele digitalizării pentru cetățeni, societăți comerciale și guverne și, în special pentru a spori măsurile privind e-guvernarea, inclusiv prin introducerea și consolidarea unor servicii interoperabile la nivel european, învățarea on-line, competențele digitale (conform RT2019).

Conform RT2020, nivelurile competențelor digitale de bază și avansate rămân cele mai scăzute în rândul SM UE. Mai mult de o cincime dintre români nu au folosit niciodată internetul, iar mai puțin de o treime au abilități digitale de bază. Totodată, măsurile de distanțare fizică impuse în contextul crizei COVID-19 au arătat faptul că întregul sistem educațional este nepregătit pentru a furniza servicii de educație în sistem online, situația fiind cu atât mai precară în ciclurile inferioare de învățământ și în mediul rural, unde atât accesul elevilor, cât și dotarea unităților de învățământ are un grad ridicat de precaritate.

Totodată, RT2019 precizează că sistemul de învățământ este subfinanțat, iar capacitățile administrative necesare pentru modernizarea acestuia trebuie să fie consolidate. S-au adoptat măsuri pentru îmbunătățirea competențelor digitale în școli (CE, 2018), dar numai 52 % dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 19 ani au competențe digitale de bază sau peste acest nivel.

Axe prioritare ale Programului Operațional Creştere Inteligentă, Digitalizare şi Instrumente Financiare (POCIDIF) relevante strategiei de dezvoltare locală:

1. ***Axa Prioritară 1 - Educație.***

Potrivit Strategiei privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023, problemele curente cu care se confruntă sistemul educațional sunt: inadecvarea și insuficiența resurselor IT la nivel central, inexistența unor resurse IT semnificative la nivel local și lipsa unei strategii adecvate pentru abordarea problemei instrumentelor de lucru mai ales la nivelul cadrelor didactice, a funcționarilor și a elevilor.

Programele de învățământ și infrastructura existente nu reflectă într-o măsură suficientă necesitatea de a spori competențele digitale ale elevilor. Numărul de școli foarte bine echipate din punct de vedere digital și de școli conectate din România este semnificativ mai mic decât media UE.

Sistemele locale sunt practic inexistente, atât la nivelul unităților de învățământ cât și al inspectoratelor. Eventualele sisteme implementate la acest nivel au fost realizate cu eforturi pe plan local, fără a avea criterii de calitate clare și fără a fi bazate pe o strategie coerentă. Acestea nu pot fi gestionate unitar, având probleme importante de securitate și de asigurare a disponibilității, și, cel mai important, nu vor putea fi integrate cu noile sisteme critice – Sisteme Integrate de Management.

Tehnologia informației și a comunicațiilor este esențială în procesul de predare-învățare facilitând gestiunea comunicării, creației și informației, urmărindu-se îmbunătățirea eficienței și eficacității educației la toate nivelurile, atât în cadre formale cât și informale.

Modelul actual de realizare a investițiilor în infrastructura de educație din România nu abordează explicit inechitățile din educație și nici calitatea infrastructurii educaționale, amplificând de fapt inegalitățile multiple socio - economice si culturale, reflectate și în condițiile de predare și învățare constatate la nivel județean, al comunităților rurale și urbane sau pe niveluri de învățământ.

Urmare a crizei generate de pandemia de Covid19, au fost luate o serie de măsuri necesare pentru a sprijini procesul educațional (elevi și cadre didactice învăţământ preuniversitar) prin achiziția în cadrul POC de echipamente mobile IT, precum și a altor echipamente/dispozitive electronice necesare desfășurării activității didactice în mediu on-line pentru 400.000 elevi.

Având în vedere că aceste măsuri vizează interesul strategic național de a asigura cele mai bune condiții pentru desfășurarea activităților didactice, respectiv a serviciului public de educație, este necesară continuarea acestor măsuri pentru a oferi aceleași condiții tuturor elevilor care nu au acces la educație în mediul on-line.

***Continuarea procesului de digitalizare în educație și a susținerii măsurilor de e-guvernare**, continuarea demersurilor de dezvoltare a unei rețele IT în fiecare școală, complementar cu proiectele finanțate in perioada 2014–2020. În plus, implementarea infrastructurii IT, completată de instalarea software-ului educațional (pentru predare, testare) va încuraja predarea asistată de IT. Se urmareste, de asemenea, sustinerea de intervenții care vizează digitalizarea și interoperabilitatea în domeniul educației (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale) pentru modernizarea serviciilor publice digitale existent.*

Datorită gradului de noutate reprezentat de factorul tehnologic, elevii vor fi stimulați să devină mai implicați în procesul de învățare care, în timp, va avea un impact pozitiv asupra performanței lor școlare, cu potențialul de a reduce rata abandonului școlar. Materialele vizuale interactive și sursele de informație adiționale furnizate de Internet vor crește implicarea elevilor. Folosirea IT va permite, de asemenea, adaptarea materiilor predate în concordanță cu aptitudinile elevilor, susținând învățarea personalizată și individualizată.

Această abordare este sincronizată cu strategia de dezvoltare economică bazată pe specializarea inteligentă care implică o dezvoltare economică și inovației în concordanță cu specificitatea domeniului.

Obictiv specific

Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice, pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional, dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii, inclusiv pentru creșterea competențelor digitale.

2. ***Axa Prioritară 2 - Cultura.***

Diminuarea potențialului cultural și neimplicarea culturii în politicile de dezvoltare scad șansele consolidării educației cetățenilor.

Digitizarea patrimoniului are beneficii sociale, culturale și economice și este o soluție pentru prezervarea patrimoniului cultural. Patrimoniul cultural imobil din RO, constituit dintr-un număr total de 30.136 monumente istorice, se confruntă cu o ierarhizare deficitară a intervențiilor de conservare și restaurare. Mai mult, pentru 43% dintre monumentele istorice nu este cunoscută starea de conservare, iar pentru 34% nu se cunoaște nici regimul de proprietate, pentru multe monumente existând doar informații minimale precum denumire, adresă - diferit de localizare - și datare. Astfel, printre alte riscuri identificate precum managementul, pregătirea în caz de dezastru, dar mai ales intervenția asupra monumentelor istorice acestea sunt momentan foarte dificil de realizat.În acest context, devine imperativă realizarea unei baze de date complete și actualizate privind starea monumentelor din RO, prin utilizarea de mijloace IT (scanare 3D, istoric, regim juridic), instrument de valorificare a potențialului existent și totodată de sprijin a grupurilor țintă de cetățeni naționali și europeni interesați fie de interacționarea cu administrația națională și locală, fie de turismul cultural.

Obiectiv specific - ***continuarea digitalizării în cultură***

Proiectele propuse sunt în concordanță cu prioritățile stabilite prin Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, acestea vizând digitalizarea în domeniul culturii.

3) Axa Prioritară 3 - E-guvernare.

DESI2020 arată că la nivel european RO ocupă locuri slabe în competiția cu alte SM la competitivitate digitală, la nivelul competențelor de bază și avansate ale capitalului uman; la utilizarea internetului, precum și în privința serviciilor publice digitale, respectiv întreprinderi utilizând schimbul electronic de informații.

Deși RO a avut o creștere economică semnificativă în ultimii 20 de ani, aceasta este cu (1,2-2,5)% pe an sub creșterea înregistrată de țările din spațiul est european care sunt într-un stadiu avansat din punct de vedere al digitizării serviciilor guvernamentale. Chiar dacă digitalizarea este doar unul dintre factorii care determină creșterea economică, absența unor instrumente care să faciliteze standardizarea informațiilor la nivelul administrației publice centrale are consecințe negative.

Obiective specific - Operaționalizarea serviciilor publice *(fiscalitate, pensii, EV rămase neacoperite în perioada 2014-2020, precum și alte EV potrivit Documentului de politică e-guvernare),* ***îmbunătățirea cadrului de interoperabilitate*** *la nivelul serviciilor publice cu* ***accent pe securitatea cibernetică și facilitarea procesului guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe****.*

Această nevoie este reflectată și de obiectivul general al politicii publice de e-guvernare "E-RO. O politică publică în domeniul e-guvernării", care se referă la creșterea numărului și a calității serviciilor publice electronice din RO.

4.7.5. Programul Operațional Sănătate (POS)

Domeniul sănătății publice, obiectiv de interes social major, a fost identificat ca prioritar pentru investițiile din fonduri nerambursabile, fiind menționat în acest sens în cadrul mai multor documente strategice (Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI), Strategia Națională de Competitivitate (SNC), Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (SNDD), Strategia Națională de Sănătate (SNS etc.).

Conform Raportului de țară pentru România din 2019 (RȚ), sistemul de sănătate se confruntă cu mai multe probleme, printre care:

- *finanțarea redusă și ineficientă a resurselor publice limitează eficacitatea sistemului de sănătate;*
- *migrarea în continuare a forței de muncă din acest domeniu ce a condus la un deficit considerabil de medici și de asistente medicale;*
- *înființarea centrelor de asistență medicală de proximitate a întârziat și mai mult, limitând astfel perspectivele de trecere la serviciile de îngrijire medicală ambulatorie*
- *acces limitat al persoanelor din mediul rural și a grupurilor vulnerabile la servicii și asistență medicală;*
- *diversele măsuri de politică planificate pentru a stimula adoptarea soluțiilor de e-sănătate în cadrul sistemului de sănătate continuă să fie întârziate, inclusiv trecerea la o utilizare complet funcțională a dosarelor electronice de sănătate;*
- *întârzieri în ceea ce privește realizarea reformelor în domenii-cheie precum întărirea capacității în asistența medicală primară și dezvoltarea asistenței medicale comunitare prin crearea centrelor de asistență medicală comunitară integrate (CCI) , dar și construirea spitalelor regionale;*
- *capacitatea administrativă limitată la nivelul Ministerului Sănătății și a autorităților de sănătate publică locale;*

- *planificarea deficitară a investițiilor și angajamentul politic redus care contribuie la întârzierea reformelor;*

- *Sistemul de îngrijiri ambulatorii este în continuare subutilizat, transferul serviciilor medicale acordate în spital către sistemul de sănătate ambulator este în continuare lent și fragmentat.*

- *serviciile sociale, de ocupare a forței de muncă, de sănătate și de educație slab integrate;*

Axe Prioritare ale Programului Operațional Sănătate (POS)

1. ***Prioritatea 1: Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major***

- *Infrastructura de sănătate a României și cadrul de furnizare a serviciilor fie nu au fost adaptate la tehnologiile moderne, fie în unele zone aceasta este precară sau nu există, capacitatea sistemului sanitar fiind astfel una redusă în a satisface nevoile medicale ale pacienților.*

- *Nevoia de a avea un nivel terțiar de sănătate capabil să ofere servicii performante mai ales pentru cazurile de urgență și patologiile cu un grad ridicat de mortalitate, precum și pentru a facilita accesul grupurilor vulnerabile la acest tip de asistență, a determinat ca una din prioritățile principale să fie crearea unei rețele strategice de „spitale regionale de urgență”.*

2. ***Prioritatea 2: Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu***

- *Serviciile de medicină a familiei suferă de un deficit de infrastructură. Acestea sunt distribuite în mod inegal, zona rurală a României fiind încă o zonă neacoperită în conformitate cu nevoile pacienților la momentul actual. Investițiile în această infrastructură au fost realizate în mod limitat prin intermediul programului PNDL 2 și PNDR 2007-2013/2014-2020. Ținând cont de legislația națională în ceea ce privește orarul normal de lucru al medicilor de familie, concomitent cu investițiile în acest tip de infrastructură o atenție va fi acordată investițiilor în centre de permanență.*

- *Actualmente în România, mare parte din serviciile de sănătate se acordă direct în spital, acest segment fiind mult hipertrofiat, pe când serviciile furnizate în comunitate sunt oferite într-un volum mult sub necesar (ex. servicii de asigurarea sănătății mamei și copilului, servicii de îngrijiri la domiciliu pentru pacienții dependenți, servicii de monitorizare a pacienților cu diabet, etc.). Ambulatoriul trebuie să dețină o pondere mult mai importantă în oferirea de servicii medicale de specialitate și să constituie un filtru eficace în reducerea spitalizărilor evitabile. Pentru a putea răsturna aceasta piramidă a serviciilor, investițiile în infrastructura trebuie realizate în toate unitățile care furnizează asistența medicală ambulatorie, nu doar în ambulatoriile spitalelor județene, orășenești, municipale pentru a putea asigura un acces la acest tip de servicii si altor grupuri vulnerabile.*

- *Prin urmare, în vederea îmbunătățirii accesibilității și eficacității asistenței medicale primare şi integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară se impune ca, dincolo de măsurile de furnizare a serviciilor medicale (cu accent pe persoane din mediul rural, persoane din zone greu accesibile, din zone cu populație dezavantajată socio-economic/ vulnerabilă) finanțarea din FSE să acorde o importanță deosebită finanțării de instrumente suport / măsuri sistemice care să genereze schimbarea piramidei furnizării serviciilor de sănătate, anume: creșterea graduală a serviciilor de asistență medicală primară, a serviciilor medicale la nivelul comunității și a serviciilor furnizate în ambulatoriu concomitent cu reducerea treptată a consultațiilor furnizate în serviciile medicale de urgență, la camerele de gardă ale spitalelor și cu reducerea utilizării paturilor de spital.*

3. ***Prioritatea 3: Servicii de reabilitare, paliaţie şi îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populaţiei şi profilului epidemiologic al morbidităţii***

- *Pentru îmbunătățirea accesibilității, a eficacității serviciilor de reabilitare/ recuperare, serviciile de îngrijire paliativă/ serviciile de îngrijire pe termen lung nevoia de investiții FSE+ rezidă în egală măsură în finanțarea de instrumente suport care să genereze modificări sistemice.*

- *Investițiile în îngrijirea paliativă sunt necesare pentru a putea crește ponderea de paturi aparținând sectorului public din numărul total de paturi existent la nivelul țării pentru*

îngrijirea paliativa, pentru a putea asigura accesul la îngrijirea paliativa la nivelul tuturor județelor existente, ținând cont de faptul că serviciile existente de îngrijiri paliative la domiciliu, în ambulatoriu, echipe mobile, spital reprezintă 2% din necesarul la nivel național.

4. *Prioritatea 4: Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii*

- *Cheltuielile pentru sănătate în România sunt cele mai scăzute din UE atât pe cap de locuitor (1.029 EURO, media UE27 fiind de 2.884 EURO), cât și ca procent din PIB (5% față de 9,8% în UE). iar sistemul de sănătate este subfinanțat într-o măsură semnificativă.*

- *Rata mortalității evitabile prin prevenție s-a aflat în 2016 pe locul al patrulea printre cele mai ridicate din Europa, aspect din care reiese necesitatea unor intervenții eficace în materie de sănătate publică și de prevenție. Accesul la servicii preventive este în continuare limitat, deficitar, inechitabil și neuniform din punct de vedere al calității serviciilor oferite.*

- *Eforturile depuse în perioada de programare 2014-2020 în ceea ce privește implementarea din fonduri externe nerambursabile a unor programe de screening (populațional)/ diagnosticare trebuie continuate cu accent al finanțării atât pe implementarea măsurilor de screening în regiunile care nu au beneficiat de finanțare, cât și în creșterea accesului grupului țintă vizat la acestea. Mecanismul de furnizare al programelor de screening/ diagnosticare ce vor fi finanțate din POS FSE+ să includă alături de măsurile de furnizare a serviciilor preventive (cu accent pe persoane din zone rurală, din categorii dezavantajate socio - economic/ vulnerabile din punct de vedere medical etc.), măsuri de dezvoltare a competențelor personalului implicat în screening/ diagnosticare, măsuri de informatizare în vederea facilitării monitorizării măsurilor sprijinite și al elaborării unor rapoarte/ analize care să permită adoptarea de decizii fundamentate, precum și finanțarea de campanii de conștientizare a grupului țintă.*

- *POS va asigura finanțarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală).*

- *POS va asigura finanțarea programelor de screening antenatal/fetal, urmărirea fetala în vederea reducerii sarcinilor cu risc, / programe de screening pentru boli cu potențial de depistare neonatală / diagnostic pre/ postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică. Se va acorda o atenție deosebită mamelor din mediul rural, celor din categorii dezavantajate socio-economic/ vulnerabile. În ce privește asistența medicală a persoanelor vârstnice dependente din mediul rural se va asigura finanțarea unui pachet minim de servicii pentru această categorie.*

5. ***Prioritatea 5: Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical***

- *Cercetarea și inovarea, coroborate cu programe de formare specializate, joacă un rol crucial în sprijinirea coeziunii sociale, creșterii economice și competitivității.*

- *Cheltuielile în domeniul cercetării și inovării sunt sub media UE, performanța României în materie de cercetare și inovare având de suferit, inclusiv în domeniul medical.*

- *Nevoile de investiții se referă, în mod special, la consolidarea actualelor infrastructuri, capacități și competențe în materie de cercetare și inovare în domeniul medical, astfel încât să se asigure un impact semnificativ în ceea ce privește îmbunătățirea serviciilor de sănătate pe toate palierele, accesul larg la tratamente personalizate, vaccinuri, precum și participarea la rețelele internaționale, transfrontaliere și la programe comune de cercetare și educație.*

Principalele componente ce ar putea fi vizate de un sprijin financiar dedicat ar fi:

- *investițiile în infrastructura de cercetare-dezvoltare și tratament*

- *activități de cercetare radiobiologică și medicală*

- *activități de cercetare a unor noi strategii de tratament și produse farmaceutice*

- *formarea profesională: cursuri, schimburi de experiență, stagii de pregătire, organizate în parteneriat cu Universități, institute medicale și de cercetare din România și străinătate.*

6. *Prioritatea 6: Digitalizarea sistemului medical*

- *Folosirea TIC în domeniul medical este din ce în ce mai răspândită astăzi și joacă un rol strategic în livrarea unor servicii de sănătate mai bune și mai eficiente, contribuind la creșterea calității și siguranței îngrijirii pacientului.*

- *În situația actuală, au fost identificate câteva puncte slabe privind digitalizarea în sectorul medical, și anume: standardizarea insuficientă, lipsa cooperării, lipsa interoperabilității între sistemele actuale, nivel scăzut de informatizare la nivelul furnizorilor publici de servicii de sănătate și lipsa infrastructurii centrale a sistemului informațional din domeniul sănătății.*

- *Utilizarea tehnologiilor TIC în sistemul românesc de asistență medicală este inegală și relativ scăzută. De aceea, este nevoie de un acces mai bun, egal la soluțiile eficiente de e-sănătate, instrumentele de lucru trebuie să fie nu numai ușor de utilizat, dar trebuie să simplifice și procedurile obișnuite de lucru în domeniul sănătății. Instrumentele trebuie să aibă o interfață comună pentru utilizatori, posibilitate comună de acces, funcții de securitate și comunicare comune. Accesibilitatea și serviciile pot fi mult îmbunătățite cu ajutorul TIC. La fel și competențele și capacitățile personalului din sănătate, prin sisteme specializate de suport decizional bazate pe cunoaștere.*

7. *Prioritatea 7: Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament*

- *Sunt necesare măsuri FSE pentru asigurarea accesului pacienților din România la tratamente inovative. Este nevoie de mai multă eficiență în gestionarea resurselor sistemului de sănătate și transparență prin implementarea de soluții e-Sănătate;*

4.7.6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Investițiile în oameni pentru asigurarea unui capital uman înalt calificat reprezintă cheia progresului economic durabil pe termen mediu și lung. Modelul de creștere economică din ultimii ani, bazat pe stimularea consumului, în mare parte prin excedentul în creștere al importurilor, afectează capacitatea de creștere sustenabilă a ţării și generează dezechilibre majore pe piața muncii. Aceste dezechilibre sunt accentuate puternic și de evoluțiile demografice negative, nivelul ridicat al emigrării forței de muncă, capacitatea limitată a sistemului de educație și formare profesională de a funiza competențele relevante în acord cu progresul economic și tehnologic, adâncirea inegalităților, nivelul ridicat al sărăciei și al disparităților regionale și locale, provocări precum actuala pandemie COVID-19, care adâncește sărăcia și excluziunea socială și pune probleme majore sistemelor de sănătate, sociale și economice. Creșterea sustenabilă și sănătoasă a economiei are la bază investițiile în mediul de afaceri, infrastructură și în capitalul uman, precum și în sporirea creșterea rezilienței sistemelor de sănătate și protecție socială.

Societățile actuale se confruntă cu o serie de noi provocări determinate, în mare parte, de progresul tehnologic și de dezvoltarea noilor tehnologii, iar pentru a putea răspunde în mod adecvat este necesar ca sistemul de educație și formare profesională să se adapteze dinamicii pieței muncii și să furnizeze acele calificări, competențe și abilități solicitate.

Pandemia Covid-19 care a cuprins întreaga lume la începutul anului 2020 a provocat un adevărat cutremur social, testând sistemele actuale din punct de vedere al flexibilității și adaptabilității la schimbare. S-au extins practici precum telemuncă, distanțarea fizică și socială, marketingul și vânzările online, reorientarea producției și reinventarea IMM-urilor, digitalizarea administrației publice etc., însă prognozele sunt în direcția unei recesiuni economice de mari dimensiuni, cu un impact major în rândul populației. Întărirea și îmbunătățirea sistemelor de educație, digitalizarea proceselor, accesul la infrastructură digitală și de internet, creșterea capacității de adaptare a grupurilor dezavantajate, sporirea capacității de inovare și reziliență a antreprenorilor sunt direcții care ar putea atenua efectele acestei crize și ar putea preveni probleme sociale de amploare. POEO are rolul de a sprijini revenirea economică și de a susține punerea în aplicare a tuturor acestor măsuri.

Obiectivele specifice selectate spre a fi abordate prin investițiile în cadrul Programului Operațional Educație și Ocupare vor urmări:

- *îmbunătățirea accesului la ocupare pentru toți;*

- *modernizarea instituțiilor și a serviciilor oferite pe piața muncii pentru anticiparea nevoii de competențe și furnizarea de sprijin personalizat, adaptat nevoilor individuale;*

- *promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și asigurarea echilibrului între viața profesională și viața de familie, inclusiv prin acces la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente;*

- *promovarea adaptării lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare, îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și asigurarea unui mediu de lucru adecvat, care să prevină riscurile profesionale, îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și formare, pentru piața muncii, pentru sprijinirea dobândirii competențelor cheie, inclusiv digitale;*

- *promovarea accesului egal la educație și formare de calitate, favorabile incluziunii;*

- *promovarea învățăriipe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională, facilitând tranzițiile și promovând mobilitatea profesională.*

Nevoile prioritare de investiții în domeniul educației și formării profesionale:

- *investiții pentru îmbunătățirea accesibilității, calității și caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;*

- *investiții pentru a preveni abandonul școlar timpuriu, prin introducerea: unei abordări centrate pe elev, pentru copiii expuși acestui risc, a unor programe „A doua șansă”, flexibile, dar și a unor servicii relevante de consiliere și orientare profesională, concomitent cu atragerea, integrarea, motivarea și îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât să poată să acorde atenția necesară copiilor din grupurile*

vulnerabile/dezavantajate;

- *investiții pentru a ameliora calitatea educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specifice;*

- *investiții pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnici de predare inovatoare și eficace.*

Nevoile de investiții identificate în domeniul ocupării vizează:

- *integrarea tinerilor pe piața muncii;*

- *asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile dezavantajate, inclusiv creșterea ocupării femeilor;*

- *dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului și a economiei sociale;*

- *dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competențelor și de monitorizare a politicilor active de ocupare;*

- *dezvoltarea dialogului social și implicarea partenerilor sociali în implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin creșterea capacității acestora;*

- *asigurarea unui mediu de lucru sigur și sănătos și promovarea îmbătrânirii active;*

- *creșterea participării la învățarea pe parcursul întregii vieți pentru asigurarea tranzițiilor pe piața muncii și a mobilității profesionale a angajaților.*

Priorități ale Programului Operațional Educație și Ocupare (POEO)

1. ***Prioritatea 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii.***

- *Înființarea/ dezvoltarea de centre/cluburi de tineret la nivel comunitar cu implicarea autorităților locale și a unor entități publice sau private care să ofere activități specifice adaptate tinerilor, inclusiv activități cultural educative (consiliere deschisă şi individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor antreprenoriale și verzi, precum și de antreprenoriat social, a competențelor sociale, civice, instruire pentru utilizarea tehnologiei moderne, sesiuni de educație digitală, de management al carierei, de comunicare și muncă în echipă, pentru participare la instruiri în ocupații cerute pe piața muncii, informare privind drepturi și obligații pe piața muncii și interacțiunea cu instituții din domeniul muncii: ITM, AJOFM-uri etc.), inclusiv activități de promovare a acestora*

- *Realizarea de către centrele/cluburile de tineret publice sau private sau de alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret, selectați din rândul tinerilor și instruiți pentru furnizarea de servicii de outreach și activare a tinerilor și de înregistrare a acestora la furnizorii de servicii de ocupare publici sau privați, în vederea oferirii de servicii de ocupare.*

- *Furnizarea de pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor personalizate în funcție de profilul acestora, cu accent pe tineri inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată (consiliere, inclusiv antreprenorială și de antreprenoriat social, mediere, prime de ocupare, subvenții angajatori, formare profesională/ucenicii/stagii/internship-uri, evaluare de competențe, înscriere și susținere participare la programe de a doua șansă flexibile, inclusiv la module de pregătire profesională, furnizare servicii suport personalizate: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente obținerii permisului de șofer (pe diverse clase, în funcție de necesități), stimularea tinerilor pre-ocupare prin stagii scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv de activitate, stimulare angajatori post-ucenicie, organizare la programe de tip „Tânăr voluntar”).*

- *Activarea potențialului antreprenorial al tinerilor: formare competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models, formare în management de proiect, inclusiv accesul la granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) sau incubatoare de afaceri, asistență și consultanță post înființare.*

- *Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile şi pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme prin facilitarea accesului la finanțare destinat IMM-urilor și acordarea de măsuri de acompaniament pentru finanțarea beneficiilor acordate tinerilor.*

- *Stimularea întreprinderilor sociale de inserție pentru susținerea tinerilor cu accent pe inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată prin acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, subvenționarea contractelor de muncă și plasarea pe piața muncii la finalul perioadei de sprijin, inclusiv cu acordarea de servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.*

2. ***Prioritatea 2. Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară.***

- *Dezvoltarea și asigurarea calității sistemului de ÎETC, prin:• elaborare și editare ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum, inclusiv a unor strategii didactice inovatoare;• pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și eficace, în clustere;• dezvoltarea unui cadru de asigurare a calității educației timpurii, prin definirea unor standarde minime privind spațiul educațional, dotările, activitatea psiho-pedagogică și activități le suport (ex. standarde privind îngrijirea. hrana copiilor, consilierea și serviciile medicale), precum și dezvoltarea de standarde ocupaționale pentru personalul IETC.• realizare și implementare sistem de monitorizare a formării continue și a efectelor acesteia, prin raportare la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.)*

- *Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de suport socio-educațional prin: susținerea de acțiuni/ măsuri strategice la nivel local în vederea asigurării numărului de locuri necesar participării la IETC și/sau extindere servicii complementare (centre de joacă, ludoteci etc.), asigurarea materialelor educaționale (jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.), măsuri de acompaniere în funcție de nevoi pentru copiii care*

aparţin grupurilor vulnerabile (vouchere, îmbrăcăminte, încălţăminte, rechizite, echipamente IT, decontare cheltuieli de masă şi transport, obiecte de strict necesar contribuie direct la îmbunătăţirea calităţii vieţii), adaptarea serviciilor la nevoile copiilor cu dizabilităţi/ CES (accesibilizarea spaţii, achiziţie soft-uri, echipamente şi tehnici asistive etc.), programe de informare, consiliere şi educaţie parentală pentru părinţii/ reprezentanţii legali/ tutorii copiilor de vârstă antepreşcolară şi preşcolară, cu focalizare pe părinţii/ persoanele care au în grijă copiii provenind din grupuri vulnerabile etc.NB Se va avea în vedere acordarea de granturi flexibile pentru unităţile IETC pentru a pune în aplicare programe moderne şi pentru dotări adecvate. De asemenea, se vor avea în vedere parteneriatele, precum şi implicarea actorilor relevanţi de la nivel local.

- *Dezvoltarea sistemului de formare iniţială şi continuă a cadrelor didactice din ÎETC (inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic), cu focalizare pe teme precum: dezvoltarea personală, dezvoltarea de abilităţi socio-emoţionale, abilităţi digitale, competenţe de gândire strategică, comunităţi care educă/ învaţă. Se vor avea în vedere: dezvoltarea de rute/trasee flexibile de formare, de dezvoltare profesională la nivel de unitate, programe de mentorat didactic în comunităţile vulnerabile, diversificarea şi accesibilizarea oportunităţilor de formare/dezvoltare profesională pentru cadrele didactice şi personalul suport care asigură educaţia copiilor cu dizabilităţi/CES în vederea individualizării învăţării, acordare de burse pentru studenţii/elevii care învaţă pentru o carieră în IETC etc.*

3. ***Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a şcolii şi creşterea accesului şi a participării grupurilor dezavantajate la educaţie şi formare profesională.***

- *Aplicarea la nivelul unităţilor şcolare a mecanismelor de monitorizare, avertizare, prevenire şi combatere a fenomenelor de abandon şcolar şi părăsire timpurie a şcolii, discriminare şi segregare şcolară;*

- *Facilitarea transportului elevilor către/ de la unităţile şcolare;*

- *Îmbunătăţirea accesului şi a participării la educaţie a copiilor cu dizabilităţi şi/sau cerinţe educaţionale speciale (CES);*

- *Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare privind participarea la educație, educația incluzivă;*

- *Organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională pentru personalul didactic, în vederea asigurării unui sistem de educație incluziv;*

- *Dezvoltarea/extinderea și creșterea calității programului „școală după școală" (SDS), complementar cu programul „masă caldă";*

- *Măsuri de sprijin pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor la un nivel superior de educație, în special pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv romi;*

- *Dezvoltarea și extinderea Programului „A doua șansă" (ADS), pentru facilitarea finalizării învățământului obligatoriu, de către persoanele care au părăsit timpuriu școala. ;*

- *Măsuri de prevenire și combatere a abandonului universitar pentru grupurile dezavantajate/ subreprezentate de studenți;*

- *Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studii universitare.*

4. ***Prioritatea 4 - Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.***

- *Dezvoltare de resurse educaționale deschise (RED) și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, studenți, profesori și echipele manageriale, cu ajutorul noilor tehnologii, inclusiv pentru elevii/studenții din grupuri vulnerabile (elevi/studenți cu dizabilități/ CES, elevi/studenți care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi/studenți romi etc.);*

- *Pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale (recunoașterea competențelor dobândite în aceste contexte), pentru o mai bună integrare pe piața muncii.;*

- *Măsuri privind asigurarea calității educației pentru toți, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitale etc.) și societății**;***

- *Facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație, în acord cu interesele elevilor/studenților, cât și cu nevoile pieței muncii;*

- *Identificarea, sprijinirea si promovarea copiilor cu abilități înalte;*

- *Sprijinirea mobilității internaționale de tip Erasmus+ prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+, pentru instituțiile cu acreditare, în scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională;*

- *Creșterea gradului de bună guvernare a instituțiilor de învățământ (preuniversitar și superior) și de participare a elevilor și studenților în procesele decizionale;*

- *Măsuri privind flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor;*

- *Promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii;*

- *Dezvoltarea și implementarea unor programe universitare, la solicitarea agenților economici, organizatiilor de CDI, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii;*

- *Implementarea unui program pentru internaționalizarea învățământului superior, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia.*

5. ***Prioritatea 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic***

- *Generalizarea implementării mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem;*

- *Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL), pentru asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor;*

- *Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru piața muncii, prin implicarea mediului de afaceri și partenerilor sociali, în vederea creșterii relevanței certificării calificărilor profesionale a elevilor, pentru piața muncii;*

- *Creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare în ÎPT;*

- *Dezvoltarea si implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terţiar non universitar, pentru flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor și facilitarea accesului pe piața muncii;*

- *Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor, studenților și personalului didactic din ÎPT, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile;*

- *Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), pentru îmbunătățirea accesului informat la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale;*

- *Dezvoltarea de programe de ÎPT de nivel terțiar, derulate în regim dual pentru calificările profesionale de nivel 4 și 5.*

6. *Prioritatea 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți*

- *Furnizarea serviciilor de identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupuri dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii, în complementaritate cu serviciile de management de caz acordate pentru comunitățile marginalizate finanțate prin Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială,*

inclusiv campanii de informare cu privire la beneficiiile oferite de înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă, de obținerea unei calificări profesionale și/sau a unui loc de muncă;

- *Furnizarea de pachete prestabilite de măsuri de ocupare în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării;*
- *Finanțarea de intervenții integrate în zone cu deficit de forță de muncă și migrație sezonieră;*

7. Prioritatea 7. Antreprenoriat și economie socială

- *Dezvoltarea unor structuri colaborative/ participative, cu rol în: promovarea, sensibilizarea (outreach) și conștientizarea publicului cu privire la antreprenoriat, antreprenoriatul social și economia socială (de ex. organizare conferințe, forumuri, reuniuni și de evenimente de recunoaștere publică a modelelor de antreprenoriat social de succes etc.), monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale în România; sprijinirea entităților de economie socială etc;*
- *Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/ mentorat, asistență/ consiliere, role models, programe de formare în management de proiect programe de formare pentru administratorii schemelor de antreprenoriat etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate;*
- *Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) și incubatoare de afac*e
- *Asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack);*
- *Dezvoltarea de instrumente care să contribuie la creșterea potențialului economiei sociale prin sprijinirea dezvoltării rețelelor, federațiilor, uniunilor, consorțiilor de întreprinderi sociale și a centrelor de resurse ale acestora și a acțiunilor lor de promovare a conceptelor de economie socială și întreprinderi sociale, sau prin realizarea de studii, analize sau colectare periodică de date cu privire la potențialul de dezvoltare sau la impactul economic*

și social pe care îl au întreprinderile sociale și utilizarea acestora pentru cercetare și crearea unui cadru favorabil dezvoltării (observator național al economiei sociale, promovare marcă socială etc.);

- *Acordarea de granturi pentru înființarea dezvoltare/ inovare/scalare/ extindere/ de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale;*
- *Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, inclusiv programe de pregătire a resurselor umane din cadrul acestor entități și sprijin pentru digitalizarea activității;*
- *Sprijinirea angajatorilor întreprinderi sociale de inserție pentru insertia socio-profesionala a lucrătorilor defavorizați – contracte de muncă subvenționate pe perioade cuprinse între 6 – 24 luni cu plasarea pe piața muncii la finalul perioadei, cu servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.*

8. Prioritatea 8. Modernizarea instituțiilor pieței muncii

- *Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a informatiilor din piata muncii, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională;*
- *Consolidarea dialogului social și a parteneriatelor pentru ocupare și formare;*
- *Sprijin acordat partenerilor sociali pentru implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni;*
- *Crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social (structurile partenerilor sociali, organizațiile sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).*

9. ***Prioritatea 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii***

- *Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor;*
- *Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare monitorizării și raportării situației privind formarea profesionala a adulților în România, inclusiv prin formarea profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe;*
- *Formarea continuă a formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile;*
- *Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale /calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii;*
- *Facilitarea dobândirii unei calificări profesionale de către persoanele care au părăsit timpuriu școala;*
- *Încurajarea participării la învățarea pe tot parcursul vieții prin formarea unor atitudini favorabile învățării, inclusiv prin consiliere și orientare și prin campanii de informare și conștientizare adresate potențialilor formabili și angajatorilor;*
- *Creșterea accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/ creșterea nivelului competențelor cheie care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții;*
- *Extinderea și diversificarea oportunităților/ ofertei de participare la învățarea pe tot parcursul vieții;*
- *Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru educația adulților prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională;*
- *Dezvoltarea și testarea de instrumente inovative de evaluare a competențelor dobândite în sistem nonformal și informal pentru facilitarea mobilității în ocupare a forței de muncă;*
- *Implementarea programului „Pachet de bază”;*
- *Implementarea programului „Ține pasul”;*

- *Dezvoltarea de clustere de angajatori și furnizarea de programe de formare colaborativă, pentru progresul în carieră al angajaților;*

- *Implementarea programului „Acces digital pentru toți" care vizează programe de dobândire a competențelor digitale, structurate pe niveluri (inițiere, intermediar, avansat), precedate de o evaluare a nivelului de competențe digitale;*

- **Sprijinirea formării continue a angajaților în acord cu nevoile identificate de angajatori pentru a putea răspunde provocărilor din domeniul de activitate: calificare / recalificare/ specializare, participarea la programe de formare internaționale.**

4.7.7. Programul Operaţional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

România continuă să se numere printre țările cu ponderi mari ale populației aflate în situație de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidența riscului de sărăcie la nivelul populației din statele membre UE scot în evidență gravitatea acestei problemei în rândul populației din România.

Astfel, Romania inregistreaza, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de saracie sau excluziune sociala intre tarile UE, de 32,5% din totalul populatiei. In acest context, conform Raportului de tara Romania 2020, unul din trei romani se afla la risc de saracie sau excluziune sociala, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea roma, fiind cele mai expuse la acest fenomen. In acelasi timp, se observa ca accesul la servicii primare de sanatate, sociale, educatie este limitat pentru persoanele din mediul rural fata de urban, disparitatile existand si la nivel regional, intre regiunile dezvoltate si cel mai putin dezvoltate.

In aceste conditii, persoanele din mediul rural sunt expuse in mai mare masura la excluziune sociala, in principal copiii si tinerii, precum si persoanele varstnice, persoanele cu dizabilitati, familiile monoparentale si cele cu multi copii.

Totodata, in mediul urban, se mentin discrepantele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel ca, desi indicatorul ratei riscului de saracie este mai mic fata de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleasi ca in mediul rural.

Decalajul intre urban si rural in ceea ce priveste dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local a contribuit la mentinerea situatiilor care pun grupurile vulnerabile in situatia de a dezvolta si alte probleme sociale, care in timp conduc la perpetuarea „culturii saraciei” si a comportamentelor asociate acestui fenomen.

In domeniul Incluziunii sociale, Strategia naţională privind incluziunea socială şi reducerea sărăciei pentru perioada 2015 – 2020, a urmarit prin initiativele preconizate pentru serviciile sociale, dezvoltarea unui pachet minim de interventii la nivel comunitar, prin asigurarea personalului de specialitate (asistenti sociali) la nivelul fiecarui unitati administrativ teritoriale (UAT) si asigurarea cadrului interventiei integrate a tuturor actorilor relevanti (educatie, sanatate, protectie sociala si alte servicii publice). In acest sens, prin intermediul autoritatii centrale, Ministerul Muncii si Protectiei Sociale (MMPS) sunt in implementare doua proiecte cu finantare POCU prin care se sprijina cel

putin 489 de UAT care sunt cuprinse in Atlasul comunitatilor marginalizate, prin care se intentioneaza punerea in aplicare a masurilor prevazute in strategia nationala.

Cu toate acestea, la acest moment, din cele 2861 de UAT-uri din mediul rural dupa implementarea proiectelor MMPS care vor infiinta inca 489 structuri, tot vor ramane aproximativ 2300 comune fara servicii sociale. Numărul asistenților medicali comunitari era de 1694 la nivelul lunii aprilie 2020, ceea ce înseamnă că aproape jumătate din numărul comunelor nu dispuneau de un astfel de serviciu.

In domeniul protectiei drepturilor copilului, un obiectiv principal al Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020, a fost cel al dezinstitutionalizarii copiilor din centrele de plasament, prin dezvoltarea masurilor de plasament familial la asistenti maternali profesionisti si dezvoltarea infrastructurii rezidentiale de tipul caselor de tip familial ca alternative la institutiile mari. In urma implementarii programelor cu fianantare europeana, POR si POCU, acest obiectiv tinde sa fie atins. Cu toate acestea, serviciile sociale care ar contribui la prevenirea separarii copilului de familie precum si sprijinirea reintegrarii copilului in familie sunt inca insuficient dezvoltate, ca rezultat al lipsei personalului de specialitate la nivel local.

Programul Operational Incluziune si Demnitate Sociala (POIDS) vine cu un ansamblu de masuri integrate prin care sprijina la nivel national aplicarea strategiilor nationale si locale pentru a contribui in mod direct la sustinerea procesului de reducere al fenomenului saraciei si la sustinerea grupurilor vulnerabile in vederea depasirii situatiei de excluziune sociala.

Masurile prevazute din POIDS urmaresc sa raspunda nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, in principal, dar si din mediul urban, atat in ceea ce priveste asigurarea accesului la servicii cat si prin implementarea unor masuri care sa sprijine in mod direct membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc).

Analiza datelor statistice a reliefat grupurile specifice aflate în situație de vulnerabilitate ridicată: copiii și tinerii, locuitorii din mediul rural, inclusiv romi, persoanele cu dizabilități, persoanele cu un nivel scăzut de școlaritate, familiile monoparentale care au copil/copii în întreținere, familiile cu mai multi copii si persoanele vârstnice.

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea sociala a persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor in risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban in ceea ce priveste saracia si excluziunea sociala si cresterea accesului la servicii de calitate pentru populatia vulnerabila, urmarind obiectivele generale:

1. Cresterea accesului la servicii sociale pentru populatia vulnerabila, cu precadere din mediul rural prin infiintarea si dezvoltarea de servicii sociale la nivel local

2. Cresterea calitatii serviiciilor sociale destinate persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregatit la nivel local si infrastructura adecvata

3. Reducerea gradului de excluziune sociala pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport si servicii accesibile pentru depasirea situatiilor de dificultate in care se afla

4. Cresterea capacitatii sistemului national de asistenta sociala de a raspunde la nevoile populatiei vulnerabile prin dezvoltarea capacitatii furnizorilor de servicii sociale publici si privati la nivel local

5. Cresterea capacitatii autoritatilor locale de a identifica si evalua nevoile sociale ale comunitatii intru-un mod participativ si de a elabora planuri de actiune adecvate.

Rezultatele asteptate la nivel de program sunt:

1. Sprijinirea implementarii a aproximativ 40 de Strategii de dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii;

2. Asigurarea de locuinte sociale pentru cel putin 2300 de persoane vulnerabile;

3. Dezvoltarea infrastructurii si a serviciilor destinate veteranilor;

4. Dezvoltarea unei infrastructuri specifice pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului si promovarea nondicriminarii;

5. Dezvoltarea unui centru pentru tineri vulnerabili, pentru mentinerea motivatiei ramanerii in scoala;

6. Asigurarea accesului la servicii primare de asistenta sociala pentru cel putin 40% din populatia Romaniei (aproximativ 2000 de UAT din mediul rural);

7. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire persoane varstnice la domiciliu cu cel putin 2000 de ingrijitori pentru persoanele varstnice din mediul rural;

8. Sprijin pentru clarificarea situatiei juridice pentru cel putin 100 de asezari informale (rural);

9. Cresterea capacitatii de gazduire pentru situatii de urgenta/calamitati cu cel putin 7000 de locuri;

10. Dezvoltarea capacitatii serviciilor destinate copiilor cu probleme de comportament prin infiintarea a trei centre pilot;

11. Sustinerea financiara a cel putin 4700 de tineri la parasirea sistemului institutionalizat in vederea integrarii sociale si ocuparii unui loc de munca;

12. Sustinerea financiara a cel putin 470.000 de copii scolari (ciclul primar si gimnazial), proveniti din familii sarace, pentru participarea la tabere, inclusiv a asistenţilor personali ai copiilor cu dizabilităţi;

13. Cresterea capacitatii serviciilor de zi pentru copii cu cel putin 141 de servicii nou create de care vor beneficia cel putin 47000 de copii;

14. Sustinerea financiara a cel putin 20000 de familii monoparentale;

15. Dezvoltarea unui serviciu de tip Call center pentru persoane vulnerabile;

16. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire pentru persoane varstnice din mediu urban pentru cel putin 2000 de beneficiari;

17. Dezvoltarea infrastructurii pentru 75 de comunitati de sprijin pentru locuire temporara pentru cel putin 1500 persoane varstnice vulnerabile;

18. Cresterea capacitatii serviciilor de sprijin si suport pentru incadrarea pe piata muncii a cel putin 4700 de persoane adulte cu dizabilitati prin infiintarea a 47 de centre de servicii;

19. Cresterea capacitatii serviciilor de sprijin pentru asigurarea suportului in luarea deciziilor pentru persoane cu capacitate restransa de exercitiu prin infiintarea a 47 de echipe judetene care vor sprijini cel putin 47000 de beneficiari;

20. Cresterea capacitatii serviciilor mobile de recuperare pentru persoanele cu dizabilitati prin infiintarea a 47 de echipe mobile care vor oferi servicii pentru cel putin 7000 beneficiari;

21. Cresterea capacitatii serviciilor de recuperare pentru copiii cu dizabilitati cu cel putin 47 de centre de care vor beneficia cel putin 4700 de copii pe an;

22. Sprijin pentru cel putin 49500 de persoane cu dizabilitati, prin acordarea de echipamente/ tehnologie asistiva;

23. Cresterea capacitatii serviciilor de ingrijire la domiciliu pentru persoanele cu dizabilitati prin dezvoltarea retelei de asistenti personali profesionisti cu cel putin 1175 de Asistenti Personali Profesionisti;

24. Cresterea capacitatii serviciilor alternative de tip familial prin înființarea de noi locuinte protejate pentru persoane cu dizabilitati cu cel putin 3200 de locuri nou create;

25. Cresterea capacitatii serviciilor de zi pentru persoanele adulte cu dizabilitati prin infiintarea a 80 de servicii noi care vor oferi servicii pentru cel putin 5000 de beneficiari pe an;

26. Infiintarea a 85 de servicii de tip respiro pentru 3.000 de copii cu dizabilitati si familiile lor;

27. Cresterea capacitatii serviciilor pentru migranti prin extinderea cu 12 noi centre regionale de integrare si 12 centre regionale de cazare precum si un nou centru de cazare cu 500 de locuri;

28. Crestereacapacitatii serviciilor pentru victimele traficului de persoane si ale violentei domestice prin extinderea cu 42 de noi locuinte protejate pentru prima categorie de victim si 6 pentru cea de-a doua si servicii de asistenta pentru cel putin 10000 de victime ale violentei

domestice si 2000 de victime ale traficului de persoane;

29. Cresterea capacitatii serviciilor pentru persoane dependente de alcool sau droguri prin infiintarea a 47 de servicii de care vor beneficia cel putin 2000 de persoane;

30. Cresterea capacitatii serviciilor pentru persoanele eliberate din penitenciar prin infiintarea a 47 de servicii de sprijin la nivel national;

31. Cresterea capacitatii serviciilor pentru persoanele fara adapost prin infiintarea a 47 de servicii la nivel national;

32. Cresterea calitatii serviciilor pentru toate categoriile de beneficiari prin asigurarea formarii specialistilor din serviciile sociale publice si private;

33. Asigurarea de ajutor material pentru peste 1.000.000 de persoane dezavantajate;

34. Asigurarea de ajutor material pentru aproximativ 1200000 de copii.

Axe prioritare ale Programului Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

1. ***PRIORITATEA 1 Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității***

- *Măsura inclusă în această axă sprijină finantarea infrastructurii pentru dezvoltarea activităților de valorificare și promovare a patrimoniului cultural si turistic local (identificare a obiectivelor turistice relevante, dezvoltarea meșteșugurilor sau a tradițiilor locale) care pot contribui la activarea comunităților urbane si la generarea de venituri pentru bugetele locale.*

2. ***PRIORITATEA 2 – Protejarea dreptului la demnitate socială***

- *Sub acest obiectiv specific se vor finanta infrastructuri de locuit, infrastructura de sanatate pentru recuperare veterani, infrastructura pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului si promovarea nondiscriminarii si infrastructura pentru un centru dedicat tinerilor vulnerabili pentru dezvoltarea motivatiei de a ramane in scoala.*

- *Măsura privind dezvoltarea serviciilor de recuperare este destinata sa insoteasca masurile de infrastructura de sanatate pentru veteran prin sprijinirea functionarii centrului de recuperare.*

3. *PRIORITATEA 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale*

- Această axă cuprinde o măsură privind dezvoltarea serviciilor cu caracter integrat în comunitățile rurale - Aceste servicii de asistență socială, asistență medicală comunitară, suport educațional vor fi crește accesul persoanelor vulnerabile la servicii de calitate în comunitățile rurale. Ele presupun formarea unor echipe comunitare de specialiști, compuse din: asistent social/tehnician in asistenta sociala, asistent medical comunitar, ingrijitor de persoane varstnice, mediator scolar, consilier ocupare cu munca de teren, in functie de nevoile comunitatii (populatie scolara sau imbatranita, pre-existenta sau nu a acestor specialisti in comunitate etc). O parte dintre specialist vor fi formati in cadrul proiectului.

- De asemenea, va fi sprijinita crearea si functionarea unui call center pentru persoane vulnerabile, solicitarile primite fiind preluate si referite catre furnizorii de servicii sociale din comunitate, in functie de nevoie (copil/pers. cu dizabilitati/persoana in varsta etc). In acest moment, in contextual pandemiei, se finanteaza prin POCU 2014-2020 funcționarea unui call center in Baia Mare care preia apelurile persoanelor vulnerabile din toata tara, fiind dorita continuarea acestui proiect.
- O altă măsură în cadrul Priorității 3 este cea privind sprijinul acordat autorităților locale pentru a reglementa situația așezărilor informale (identificarea acestora, evaluarea situației, cadastrale, suport administrativ)
- În Prioritatea 3 vor fi sprijinite, de asemenea, victimele dezastrelor naturale în privința soluțiilor de locuire post-dezastru.
- In cadrul acestei axe se vor mai finanțe măsuri de formare continuă a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.
- Sprijin pentru comunitățile rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale. Se vor finanța amenajari spatii pentru derularea serviciilor și dotarea acestora;
- Sprijin pentru locuire acordat persoanelor victime ale calamităților/situațiilor de urgență;

4. ***PRIORITATEA 4 - Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii***

- Măsuri care contribuie la un acces mai bun al femeilor la piața muncii, precum și la un echilibru mai bun al vieții de familie cu viața profesională : Sprijinul acordat familiilor monoparentale este în principal direcționat spre mamele singure. Ele reprezintă procentul dominant al părinților singuri. Măsura prevede acordarea unui sprijin tailor-made, adaptat nevoilor mamelor, în vederea creșterii angajabilității și autonomiei părintelui singur : acordarea de vouchere before și after school, vouchere pentru activitățile de weekend ale copiilor (sport, creație, artă), finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește schimbarea domeniului profesional etc.

- Centrele de zi pentru prevenirea separării copilului de familie oferă servicii de asistență și îngrijire copiilor, pe durata zilei, dar și informare, consiliere, indrumare si, dupa caz, ajutor material pentru familii, dar si pentru persoanele in grija carora se afla copiii cu parinti plecati in strainatate.

- Centrele de servicii specializate pentru copiii și tinerii cu tulburări de comportament – sunt vizate construirea / reabilitarea / modernizarea/ extinderea / echiparea unor centre de zi pentru copiii si adolescentii cu tulburari de comportament (violenta), precum și servicii de terapie acesti copii si tineri.

- Servicii de sprijin în comunitate pentru tinerii care au părăsit sistemul de protecție specială - Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate: consiliere, orientare in cariera, dezvoltare personala si dezvoltarea de abilitati de viata independenta, monitorizare post-interventie in vederea asigurarii sustenabilitatii masurilor, asigurarea locuintei gratuite prin acordarea unui voucher pentru plata chiriei timp de 12 luni.

- Pentru accesul copiilor afectati de saracie la activitati recreative in vederea imbunatatirii aptitudinilor sociale se vor finanta tabere de creatie/sport pentru copii scolari (ciclu primar si gimnazial).

- Măsuri de formare continuă a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.

- Sprijin pentru dezvoltarea, dotarea serviciilor de zi pentru copii prin finantarea infrastructurii a 141 de centre de zi cu capacitatea de 30 locuri.

5. PRIORITATEA 5 - Servicii de suport pentru persoane varstnice

- *Măsura privind promovarea îmbătrânirii active include acțiuni ce incurajeaza participarea sociala (voluntariat, schimburi inter-generaționale), precum și acțiuni care contribuie la menținerea stării de sănătate a persoanelor varstnice si incurajeaza traiul independent (programe usoare de sport, controale stomatologice, geriatrice etc) .*

- *Dezvoltarea de noi servicii destinate varstnicilor prin subventionarea costurilor ingrijirii si al serviciilor conexe pentru persoanele varstnice singure, din mediul urban, in situatii de dependenta si cu un venit lunar inferior salariului minim pe economie.*

- *Asigurarea unor servicii de suport in cadrul comunitatilor seniorilor (locuire temporara pentru persoane varstnice aflate in situatie de excluziune locativa).*

- *Pregatirea specialistilor care lucreaza cu persoane varstnice.*

- *Infrastructura de locuire temporara pentru persoanele varstnice in pericol de excluziune locativa.*

6. PRIORITATEA 6 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati

- *Măsura privind încadrarea și menținerea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități presupune acordarea unui pachet integrat pentru sustinerea încadrării pe piata muncii sau a creșterii angajabilitatii persoanelor cu dizabilități, asigurat printr-un mecanism competitiv, de către furnizori publici sau privati de servicii de ocupare: campanie media, informare/diseminare, identificare a angajatorilor și persoanelor cu dizabilități, evaluarea abilităților profesionale și sociale, aplicat de catre o echipa de specialisti (consilier vocational, psiholog etc), organizarea unor burse ale locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități, precum și măsuri de acompaniament pre și post angajare, minim 6 luni de la data angajării.*

- *Masuri pentru asigurarea suportului in luarea deciziilor pentru persoanele care au nevoie de sprijin pentru exercitarea capacităţii juridice, respectiv pentru persoanele fara capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, cu sau fara tutore legal (incadrate in grad de handicap mintal care au sau nu stabilita masura de ocrotire prin punere sub interdictie) prin finantarea a 47 (cel putin una pe judet) echipe formate din cate 2 persoane (un jurist si un terapeut / interpret/consilier/facilitator) care sa acorde asistenta, in urma unei evaluari, a persoanelor care au nevoie de acest sprijin.*

- *Asigurarea dreptului de a lua decizii privind propria viață necesită o serie de măsuri care să înlocuiască sistemele de substituire a deciziei (punerea sub interdicţie) cu sisteme de sprijinire a deciziei.*

- *Dezvoltarea de servicii de îngrijire/ reabilitare de zi destinate copilului cu dizabilități (fie in centre, fie mobile), în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare/reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate, în mod special a celor care provin din familii care nu dispun de resurse pentru a accesa aceste servicii . Organizarea de cursuri destinate părinților copiilor cu dizabilități în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice.*

- *Dezvoltarea serviciilor de reabilitare în comunitate, prin echipe mobile de servicii (47 echipe mobile de specialişti, câte una pe județ și sectoare ale Mun. Bucureşti), dupa modelul pilotat cu succes in judetul DOLJ, echipe care asigura la domiciliu serviciile specializate de abilitare/reabilitare – asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog si un sofer.*

- *Dezvoltarea infrastructurii si serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilitati care părăsesc sistemul de protecţie specială ori care doresc să trăiască independent în comunitate (centre de zi, centrele de pregatire pentru viata independenta, locuinte protejate etc)*

- *Dezvoltarea serviciilor pentru persoane cu dizabilitati in centre tip respiro.*

- *Finantarea cursurilor de Asistent Personal Profesionist, in vederea imbunatatirii ratei de mentinere in familie a persoanei cu dizabilitati*

- *Accesul persoanelor cu dizabilități la echipamente, mijloace și tehnologii asistive, pentru incluziune socială și participare activă la viața comunității.*

- *Măsuri de formare a personalului din serviciile destinate grupurilor vulnerabile.*

- *Renovarea si dotarea centrelor de zi și sprijin pentru locuire pentru persoanele cu dizabilități, în locuințele protejate*

- *Renovarea si dotarea centrelor de recuperare/(re)abilitare pentru copiii cu dizabilități*

- *Renovarea/construirea si dotarea unor centre tip respiro pentru persoane c u dizabilitati si familiile acestora*

- *Achizitionare echipamente asistive*

- *Sprijin infrastructura echipe mobile (auto, truse fizio-kineto-medicale etc)*

7. PRIORITATEA 7 - Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile

- *Măsura privind serviciile integrate pentru incluziunea socio-profesionala a migranților;*

- *Reabilitarea spatiilor disponibile pentru cazarea temporară a migranților, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne;*

- *Servicii integrate pentru victimele traficului de persoane si victimele violentei domestice: cazare în centre atat pentru victime, cat si pentru minorii aflati in ingrijire, locuințe protejate/vouchere chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, suport material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, hrană, materiale de uz sanitar, medicamente, transport);*

- *Servicii de suport și reabilitare pentru reintegrarea socială a persoanele persoanelor care se confruntă cu adicția/dependența de droguri sau alcool (servicii de asistență integrată: medicală, psihologică, socială, juridică consiliere, prevenirea recăderilor, terapii specifice în comunitate și în mediul privativ de libertate);*

- *Servicii de asistență socială, consiliere, suport pentru incluziune, acordate persoanelor care se liberează din penitenciar;*

- *Servicii de suport pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost (consiliere, asistență socială, asistență medicală, servicii de suport în stradă, servicii de consiliere și mediere pentru ocupare etc).*
- *Pregatire profesionala pentru specialistii care lucreaza cu grupurile vulnerabile;*
- *Dezvoltarea infrastructurii de locuinte protejate pentru victimele violentei domestice;*
- *Dezvoltarea infrastructurii de locuinte protejate pentru victimele traficului de persoane.*

8. PRIORITATEA 8 - Ajutorarea persoanelor defavorizate

- *Măsuri de suport pentru diminuarea ratei de deprivare materială a cetățenilor, atât pentru diminuarea sărăciei copiilor și a familiilor cu mulți copii (vouchere pentru nou-născuți, vouchere pentru școlari clasa zero), precum și sprijin prin vouchere pentru alimente si masa calda/cantina.*

4.7.8. Programul Operațional Regional Sud Muntenia

Programul Operațional Regional (POR) al Regiunii Sud-Muntenia pentru perioada 2021-2027 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii, completând direcțiile, acțiunile și prioritățile privind dezvoltarea acesteia din Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2014-2020 și Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii (RIS3) 2014 - 2020 implementate prin POR 2014-2020 și alte programe naționale și europene.

Obiective strategice sectoriale. Pornind de la specificul regional, de la lecțiile învățate in perioada 2014–2020 și documentele programatice regionale (PDR și RIS3), investițiile pentru dezvoltarea regională sustenabilă vor fi realizate prin urmărirea unui număr de șapte obiective strategice, fiecare dintre ele răspunzând unei provocări de dezvoltare.

1. **<u>Obiectivul strategic 1</u> - Stimularea dezvoltării inteligente și durabile a regiunii, bazată pe inovare, digitalizare și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial.**

- intervențiile în sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor și dezvoltarea capacității de inovare a economiei regionale prin proiecte de inovare, investiții in infrastructură, dezvoltarea capacității și competențelor de cercetare si inovare, în domeniile de specializare inteligentă validate la nivel regional, inclusiv participarea în structuri și rețele de inovare.

- investiții pentru susținerea adoptării tehnologiilor și instrumentelor digitale de către IMM-uri. În plus, prin sprijinul acordat dezvoltării Hub-urilor de Inovare Digitală în regiune, se va putea dezvolta corespunzător și gama de servicii necesare adoptării digitalizării de către firmele din regiune.

- Investițiile din cadrul acestei axe vor viza și impulsionarea creșterii IMM-urilor; se vor concentra pe investiții în active corporale și necorporale pentru microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv pentru economie circulară și internaționalizare, dat fiind că bioeconomia și tranziția către o economie circulară reprezintă unul din sectoarele de specializare inteligentă a regiunii Sud Muntenia.În plus, vor sprijini dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și a gamei de servicii furnizate, precum și dezvoltarea clusterelor și a rețelelor de afaceri. Totodată se va acorda atenție și sprijinirii dezvoltării competențelor actorilor implicați în procesul de descoperire antreprenorială.
- Se vor finanța cu prioritate proiectele identificate în atelierele de descoperire antreprenorială și avizate de Consorțiul Regional de Inovare, prin apeluri competitive.

2. **Obiectivul strategic 2 - Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării serviciilor publice**

- intervenții de tip smart-city (siguranță publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, îmbunătățirea siguranței și securității pentru transportul public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile în zone funcționale urbane. În acest fel, se răspunde și recomandării de țară formulate în documentul Recomandarea Consiliului privind Programul Național de Reformă al României pentru 2020, anume direcționarea investițiilor către infrastructura de servicii digitale.

3. **Obiectivul strategic 3 – Stimularea tranziției regiunii către o economie cu emisii zero prin creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea protecției mediului și creșterea mobilități urbane**

- Măsurile de regenerare urbană din cadrul acestei axe se referă la promovarea investițiilor în infrastructura verde în zonele urbane, reabilitarea spațiilor urbane degradate, reconversia funcțională a terenurilor virane/neutilizate/degradate și extinderea și modernizarea spațiilor verzi.

- investiții pentru promovarea mobilității, dotarea cu mijloace de transport ecologice și stimularea intermodalității diverselor sisteme de transport public durabil.

4. **Obiectiv strategic 4 – Cresterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale si urbane la rețeaua TEN-T prin investiții în infrastructura rutieră de drumuri județene.**

- Investițiile propuse vor viza dezvoltarea conectivității la rețeaua de bază CORE TEN-T prin investiții în infrastructura rutieră de transport județean și soluții pentru creșterea siguranței, decongestionarea și fluidizarea traficului, care vor crea avantaje pentru creșterea economică, a gradului de mobilitate a mărfurilor și persoanelor și vor ajuta la reducerea disparităților intraregionale.

5. **Obiectiv strategic 5 – Creșterea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii educaționale.**

- Chiar și pe fondul unei scăderi demografice, infrastructura educațională din regiune este subdimensionată și degradată, afectând accesul la educație și incluziune socială. În

România, accesul la educație se menține inegal, Rapoartele CE relevând faptul că investițiile în educație sunt de 2,8 % din PIB, față de media UE de 4,6%, situând țara pe ultimul loc la acest capitol.

- În Sud Muntenia, în perioada 2011–2018, numărul unităţilor şcolare a scăzut cu 40, ceea ce a impus relocarea elevilor. Un număr mare de școli din mediul rural al judeţelor mai puţin dezvoltate ale regiunii (sudul regiunii) necesită lucrări de reabilitare şi dotare cu echipamente didactice, IT şi materiale specifice pentru documentare, mai ales în contextul închiderii școlilor din cauza crizei provocate de COVID 19. Sistemul educațional regional se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare (în proporție de peste 60% in județele Călărași și Giurgiu) și între 20-40% în Prahova și Teleorman.

- În 2018, rata abandonului şcolar în regiune, pe forme de învăţământ, a fost: 1,6% - înv. primar, 1,7% - înv. gimnazial, 2,3% - liceal, profesional şi de ucenici şi 5,8% postliceal şi de maiştri. Cele mai afectate de acest fenomen sunt localitățile din mediul rural din județele Argeș, (19), Giurgiu (14) și Dâmbovița (11).

- În ceea ce privește educația timpurie, în 2018, doar 16% din copii cu vârsta sub 3 ani, erau înscriși la creșă, aproximativ jumătate din media UE. Rata de participare în rândul copiilor cu vârste cuprinse între 4 ani și vârsta de școlarizare obligatorie a fost de 89,2 % în 2018, sub media UE (95,4 %).

- IPT[2] se confruntă cu provocări diverse. Numărul elevilor înscriși în IPT a crescut constant din 2012, însă ratele de abandon sunt în continuare ridicate. În 2018, în județul Ialomița s-a înregistrat cea mai ridicată rată de abandon din țară - 18,3%, alaturi de Prahova (12,6%) și Dâmbovița (12%).

- Cu privire la accesibilizarea clădirilor pentru elevii cu dizabilități, la nivel național, aproximativ 30% dintre clădirile școlare sunt prevăzute cu rampă de acces și doar 15% au grupuri sanitare pentru persoane cu dizabilități. În regiune, cea mai gravă situație se regăsește în județul Călărași unde aproape 60% din unitățile de învățământ nu au rampă de acces.

- Ponderea absolvenților de studii superioare este de 9,9%, situând regiunea în 2017 pe ultimul loc la nivel national, cu mult sub media națională (26,3%) și media UE (40,7%). Populaţia cu educaţie superioară este concentrată în judeţele din nordul regiunii – Argeş şi Prahova unde activează majoritatea universităţilor din regiunea Sud Muntenia.

- În perioadele anterioare, prin POR au fost reabilitate 185 unități școlare, din care 20 de creșe și grădinițe, 124 de școli primare și gimnaziale, 34 de licee și 2 universități, de care beneficiază un număr de peste 75.000 de elevi și studenți.

6. Obiectiv strategic 6 – Creșterea atractivității regiunii prin investiții în infrastructura de turism și patrimoniu cultural

- Potențialul turistic diversificat și patrimoniul cultural valoros al regiunii este insuficient valorificat.

- Conform Strategiei Naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030, regiunea deține avantaje competitive pe următoarele tipuri de turism și destinații: Sporturi de iarnă și schi, Sanătate și wellness (balnear), Cultură și istorie.

- În ceea ce privește patrimoniul cultural, conform Strategiei Naționale pentru Cultură și Patrimoniu 2016-2022, acesta este amenințat de efectele combinate ale schimbărilor climatice, ale altor schimbări de mediu, ale intervenţiei umane, precum şi de riscuri legate de securitate. Pe teritoriul regiunii există numeroase obiective construite, parte a patrimoniului naţional, lăcaşuri de cult și muzee și colecții publice[1]. Potrivit Studiului de Impact asupra Situației Monumentelor Istorice, în regiune există un număr de 807[2] monumente istorice de tip A, din care 311 monumente istorice sunt situate în mediul urban și 496 în rural. Cu toate acestea, în ultimii ani, un număr mic de obiective de patrimoniu din regiune au beneficiat de investiţii semnificative pentru restaurarea şi valorificarea în scop turistic.

- În ceea ce privește patrimoniul natural, în regiunea Sud Muntenia există un număr de 72 arii protejate de interes naţional (Parcul Naţional Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Rezervaţia Manafu, Rezervaţia Teşila, Pădurea Troianu, Rezervaţia Naturală Cama Dinu Păsărica, lacul Suhaia, APSA Iezer Călăraşi etc.), ceea ce reprezintă un important potențial de valorificare a acestor zone.

- **Regiunea mai dispune și de un patrimoniu semnficativ de centre de agrement și baze turistice (tabere școlare) a căror capacitate a scăzut mult în ultimii ani, în principal din cauza investițiilor scăzute în infrastructură și a degradării. Astfel, în regiune există un număr de 14 tabere pentru elevi și preșcolari, care sunt localizate atât în mediul urban, cât și în mediul rural al regiunii.**

5. SCENARII DE DEVOLTARE LOCALĂ

5.1. Contextul general al dezvoltării rurale în România

- 60.0% dintre comunele din România nu sunt deservite de un serviciu public de transport călători;
- 71% dintre străzile comunelor din România nu sunt asfaltate;
- 45.0% dintre comunele din România nu au staţie de cale ferată;
- 40.0% dintre comunele din România nu oferă serviciul de alimentare cu apă curentă, iar numai jumătate din gospodăriile sunt conectate la acesta;
- 60.0% dintre comunele din România nu furnizează serviciul de canalizare a apelor uzate, mai puţin de 15.0% dintre gospodării au acces la acest serviciu;
- 60.0% dintre comunele din România nu furnizează alimentare cu gaz;
- Asigurarea serviciilor de asistenţă socială pentru numărul relativ mare de beneficiari este îngreunat de numărul redus de personal şi resursele financiare limitate în raport cu necesităţile;
- În medie există un număr de 2 - 3 medici în fiecare comună, iar o ambulanţă deserveşte 15 comune;
- Există licee în mai puţin de 20.0% din numărul comunelor din România;
- Există școli profesionale tehnice sau de ucenici în mai puţin de 7.0% din numărul comunelor din România;
- În 95.0% dintre comunele din România nu există centre de formare, calificare şi recalificare.

5.2. Programul de Guvernare 2020-2024

5.2.1. Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale

Obiective pentru perioada 2021-2024

1) Consolidarea fermelor de familie

România prezintă anumite caracteristici structurale asemănătoare cu cele ale sectoarelor agricole din celelalte state membre UE, dar este unică prin mărimea decalajului dintre categoria fermelor mari şi aceea a fermelor mici, precum şi prin prevalența fermelor care practică agricultură pentru obținerea bunurilor de autoconsum.Categoria fermelor de dimensiuni mici și mijlocii, care reprezintă procentul cel mai consistent din totalul fermelor din România, care produc pentru piață sub o formă de organizare economică, în special fermele de familie, au nevoie de un sprijin conjugat pentru a evita abandonul activităților agricole, pentru facilitarea accesului pe piață și realizarea de investiții,factori care vor conduce la stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.Abordarea acestei nevoi specifice României va asigura noi oportunități pentru facilitarea restructurării fermelor, integrarea fermelor mici/medii pe piață și dezvoltarea fermelorde familie. Acest sprijin va crea premisele ulterioare îmbunătățirii performanțelor economice prin modernizarea fermelor mici și mijlocii, prin investiții în active fizice.

Măsuri:
•sprijinirea investițiilor în modernizarea, restructurarea, creșterea competitivității și a performanțelor de mediu, în special pentru fermele de familie, prin apeluri de proiecte dedicate acestui segment de ferme ce vor integra activitatea de procesare;
•sprijinirea consistentă a investițiilor în sectorul zootehnic;
•sprijinirea investițiilor pentru implementarea soluțiilor digitale în agricultură;
•reducerea birocrației pentru fermele de familie;
•încurajarea comercializării produselor finite obținute în fermele de familie din zonele defavorizate, în special din zonele montane, prin acordarea unei subvenții sau unui sprijin pe unitatea de produs comercializată -alocarea unei finanțări de aproximativ 1 miliard de Euro pentru investiții la nivelul fermelor în sector vegetal și zootehnic, din care, pentru ferma de familie care integrează activitatea de procesare pentru produse de calitate (Reg.1151/2012) aproximativ 200 milioane de Euro (FEADR);
•asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare -finanțare în vederea susținerii mecanismului de creditare de aproximativ 93 milioane de Euro (FEADR).

2) Consolidarea poziției fermierilor în lanțul agroalimentar

Restructurarea fermelor mici și mijlocii și încurajarea acestora de a se asocia sub diferite forme (cooperative sau grupuri de producători, sau parteneriate informale de cooperare între micii fermieri și consumatori pentru asigurarealanțurilor scurte agroalimentare) concură la creșterea puterii de reprezentare a acestora, fapt care se va reflecta ulterior în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.Formele asociative reprezintă principalul instrument care poate conduce la îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric. Deși fermierii mici au început să înțeleagă importanța conceptului de cooperare și avantajele ce decurg din aceasta, există încă reticențe în a se organiza în

forme asociative și parteneriate viabile din punct de vedere economic. Prin asociere în activitățile de afaceri, fermierii își vor consolida puterea de negociere, pot cumpăra echipamente agricole, tehnologii și alte inputuri agricole la prețuri convenabile, pot avea acces mai ușor la credite și pot introduce inovații și idei noi de management, astfel fiind amortizate efectele grave asupra membrilor în situații de criză, dar și facilitată accesibilitatea mai ridicată și creșterea absorbției de fonduri europene, toate acestea având un impact pozitiv asupra rentabilității afacerii pe termen lung.

Măsuri:
1. O măsură de sprijinire aformăriide asociații agricole. Din experiența proiectelor pilot derulate de Fundația Româno-Americană, este nevoie de muncă în comunitate preliminară pentru a constitui asociații funcționale. Reguli corecte, management profesionist – aceste lucruri nu vin natural, e nevoie de investiții în formare, care trebuiesă fie eligibile din fonduri europene.

2. O măsură de investiții dedicată exclusiv acestor forme asociative, după ce reușesc să se organizeze funcțional –cooperative agricole,food hub-uri etc. (există mai multe forme legale de asociere, cooperativele fiind cele mai comune, iar măsura acoperă toate formele legale).

3. Dezvoltarea și implementarea unei strategii de implicare în mod activ a companiilor mari din agricultură în susținerea acestui segment de piață, prin măsuri de tipul facilităților fiscale pentru participarea la un fond de investiții dedicat fermierilormici și mijlocii care să ofere granturi mici și medii pentru utilaje, sere sau solarii, unități de procesare etc.

Finanțare de aproximativ 62 milioane de Euro (FEADR)

3) AGRI-INVEST

Programul Agri-Invest va fi unul similar cu IMM Invest, dar dedicat în exclusivitate sectorului agricol.

Acesta va presupune:
•Garanții la împrumuturi cu dobândă garantată 100%;
•Subvenționarea dobânzilor (≈8 luni+);
•Perioada de rambursare a creditului până la 10 ani;

Bugetul alocat acestui program va fi utilizat pentru credite, în vederea dezvoltării de:
•Depozite de legume-fructe(pentru cooperative);
•Silozuri;
•Retehnologizarea industriei alimentare;
•Achiziție de teren agricol.

4) Consolidarea mediului asociativ

Organizarea fermierilor în structuri asociative reprezentative, partenere ale administrației agricole, asigură un dialog permanent cu privire la toate aspectele referitoare la politica agricolă comună, inclusiv la dezvoltarea rurală și la punerea sa în aplicare, și în special cu privire la măsurile pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale le ia în acest context. Consolidarea mediului asociativ asigură realizarea unui schimb de experiență și de bune practici și oferă asistență și consultanță autorității agricole, în procesul de elaborare a strategiilor și politicilor agricole.

Măsuri:

- susținerea financiară în vederea aderării organizațiilor de fermieri din România la COPA-COGECA, prin plata cotizației de membru cu drepturi depline, facilitând pentru prima dată participarea fermierilor români la grupurile de dialog civil la Bruxelles;
- soluții digitale pentru managementul dialogului civil în sectorul agroalimentar –platformă on-line de dialog.

5) Strategia de gestionare a apei în agricultură

Prin Planul Național de Reziliență și Redresare (PNRR) se vor realiza: infrastructura de irigații, infrastructura de desecare/drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului, lucrări de prevenire a deșertificării, finalizarea sistemului național antigrindină și creșterea precipitațiilor.România prezintă un risc considerabil faţă de schimbările climatice, efectele acestora fiind reflectate de modificările în regimul de temperatură şi precipitaţii, **zonele cele mai afectate, fiind situate în partea de Sud-Est, Sud-Muntenia, București-Ilfov și Sud-Vest Oltenia, cu un potenţial de adaptare redus, afectând rezultatele întregului ande producţie agricolă.** Secetele au un impact semnificativ asupra stabilităţii producţiei şi a securităţii alimentare naţionale, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităţilor de dezvoltare economică în pofida existenţei potenţialului din agricultură.

A. Creșterea suprafețelor amenajate pentru irigații, cu prioritate în zone afectate de secetă, precum și creșterea eficienței utilizării apei în activitatea de irigații. În acest sens, vor fi adoptate următoarele măsuri:

•implementarea Programului Național de Reabilitarea a Infrastructurii Principale de Irigații din România (PNI);
•asigurarea apei până la stația de punere sub presiune preluate de către organizațiile de îmbunătățiri funciare și/sau la echipamentele de udare mobile/motopompe;
•finalizarea obiectivelor de investiții aflate în diferite stadii de execuție și proiectare;
•modificări în prioritizarea investițiilor în funcție de zonele vulnerabile, cu risc de aridizare și deșertificare;
•modificări în ordinea de abordare a planului de investiții, care săstimuleze creșterea gradului de utilizare a lucrărilor existente și să garanteze recuperarea investițiilor pe seama sporului de producție agricolă realizata;
•exploatarea amenajărilor de irigaţii supuse reabilitării în corelare cu lucrările de gospodărirea apelor, hidroenergetice, silvice, de gestionare a căilor de comunicaţie, în acord cu interesele proprietarilor de terenuri, ţinând seama de cerinţele de protecţie a mediului.

Rezultate preconizate:

•creșterea randamentului staţiilor de pompare de la 40% la 80%;
•reducerea pierderilor de apă din canale de la 60% la 28%;
•eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice aferente canalelor de irigații;
•reducerea tarifului/1.000 m3 apă pompată;
•facilitarea accesului direct al fermierilor la apa pentru irigații;
•creșterea numărului de echipamente utilizate pentru distribuirea apei pentru irigații;
•creșterea suprafeței irigate deservită de infrastructura de irigații.

B. Asigurarea integrării obiectivelor de mediu în programele de investiții sectoriale în vederea creșterii adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice

Includerea în Planul Național de Relansare și Reziliență a proiectelor de infrastructură pentru:

- compensarea deficitului de umiditate a solului în vederea combaterii riscului de secetă;
- reducerea riscului la inundații și alunecări de teren;
- combaterea eroziunii solului;
- protecția antigrindină, susținerea sistemului antigrindină, creșterea și uniformizarea precipitațiilor
- Măsuri pentru gestionarea durabilă a apei în acord cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile, prin adaptarea și dezvoltarea infrastructurii și tehnologiilor utilizate, sustenabile în față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale;
- Măsuri pentru exploatarea amenajărilor îmbunătățiri funciare supuse reabilitării/modernizării, astfel încât să se prevină folosirea ineficientă a apei, excesul de umiditate, eroziunea şi poluareasolului şi să se promoveze protecţia mediuluiîn conformitate cu standardele de mediu;

Alte acțiuni

- realizarea investițiilor în sistemele de îmbunătățiri funciare și a investițiilor în dezvoltarea capabilității Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor;
- extinderea sistemelor de îmbunătățiri funciare și identificarea/utilizarea unor surse de apă alternative pentru amenajările de irigații;
- utilizarea tehnologiilor moderne pentru adaptarea la schimbările climatice și a materialelor prietenoase cu mediul și mai puțin energofage;
- montarea senzorilor de nivel/presiune pe canale/conducteși obținerea unor economii de 40-60% la consumul de energie și de apă;
- planificarea necesarului de apă în zonele expuse secetei și asigurarea resurselor de apă în condiții de secetă;
- creeareade noi oportunități de ocupare a forței de muncă calificate în domeniul automatizărilor;
- utilizarea surselor de energie alternative.

6) Măsuri de management al riscurilor

- Operaționalizarea strategiei de gestionare și identificarea măsurilor eficiente pentru managementul riscurilor (prin fonduri mutuale, sisteme de asigurări pretabile pentru gestionarea riscurilor asociate schimbărilor climatice);
- Găsirea unor soluții eficiente, în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară, de implementare a sistemelor de management al riscurilor în agricultură;
- Campanie de promovare/mediatizare pentru stimularea implicării fermierilor în scheme de prevenire și gestionare a riscurilor prin intermediul sprijinului acordat pentru susținerea primelor de asigurare –(Măsura 17.1).

Pentru realizarea acestui obiectiv, bugetul estimat este de 50 milioane de euro (FEADR)

7) Corectarea deficitului balanței comerciale

România exportă materii prime și produse cu valoare adăugată mică și importă produse cu valoare adăugată mare. Industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugatăa produselor agricole în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone. Este necesară sprijinirea acelor produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu cererea actuală a pieței și potențialul existent.

- Susținerea investițiilor private în colectarea, depozitarea, stocarea și procesarea produselor agroalimentare pentru creșterea valorii adăugate a materiei prime. Buget alocat -430 milioane de Euro (FEADR);
- Revizuirea mecanismului certificatelor de depozit prin dialog cu instituțiile de credit și asociațiile de profil;
- Acordarea de sprijin cuplat pentru fermieri în vederea asigurării independenței proteice (2% din alocarea aferentă plăților directe). Buget alocat -200 milioane de Euro (FEGA);
- Planul proteina: susținerea (sprijin cuplat important) culturilor de soia și lucernă care să fie comercializate doar în țară și în spațiul comunitar. Există un potențial de 0,5 mil. ha soia care ar face din România un exportator.

8) Dezvoltarea piețelor locale

Crearea lanțurilor alimentare scurte și dezvoltarea piețelor locale este un obiectiv necesar din perspectiva deschiderii oportunităților de piață pentru fermieri prin promovarea și vânzarea produselor aproape de sursa de producție, fie individual, fie prin intermediul unei forme asociative, astfel încât să fie în acord și cu obiectivele strategiei „De la fermă la consumator”. Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor localeprin intermediul cooperării între diferiți actori se poate realiza în special în sectorul fermelor mici /familiale și deschide premisa de cooperare la nivel de comunitate. Este nevoie de sprijin pentru a facilita accesul fermierilor şi grupurilor de fermieri pe piață şi de a intra şi opera pe aceste piețe la standardele cerute, inclusiv sub aspectele privind siguranța alimentară.În actuala criză sanitară, provocată de pandemia Covid-19, care a destabilizat grav rețelele globale de aprovizionare cu alimente, arătând vulnerabilitățile inerente ale acestui sistem, rolul producătorilor locali a fost mai vizibil decât oricând, dezvoltându-se noi oportunități de valorificare a produselor prin intermediul platformelor on-line și de livrări la domiciliu.

- susținerea cooperării între producători și actorii locali (consilii locale, școli, agenți economici) în vederea dezvoltării piețelor locale și comercializării directe a producției către partenerii locali, astfel încât să se faciliteze crearea lanțurilor de desfacere.
  Buget alocat -20 milioane de Euro (FEADR).

8) Promovarea produselor locale românești

În România există un potențial încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a produselor locale și de includere a acestora în schemele de calitate naționale și UE, din cauza aspectelor cauzate de promovarea deficitară a produselor agroalimentare românești, slaba asociere între producători, taxele aplicate producătorilor care fac dificil accesulproduselor autohtone pe rafturile hipermarket-urilor și a supermarket-urilor. Produsele obținute din materie primă locală, ca și cele provenite de la animale crescute în condiții superioare de bunăstare, contribuie la crearea de locuri de muncă, creștereavalorii adăugate și a valorii de piață a acestora, fiind necesară conștientizarea

consumatorului referitor la calitatea produselor cu tradiție care fac parte din cultura națională, valorificarea patrimoniului imaterial local, dar și la importanța asigurării siguranței și securității alimentare.Numărul produselor românești care participă la o schemă de calitate europeană este redus (7), rezultând o nevoie acută de a sprijini obținerea și promovarea unor astfel de produse. Participarea redusă a fermierilor la schemele de calitate este legată și de asocierea și cooperarea redusă în sectorul agroalimentar, fiind nevoie de sprijinirea asocierii și cooperării inclusiv în cazul consumatorului. Pentru stimularea fermierilor și grupurilor de fermieri din România este nevoie de măsuri de sprijin care să susțină financiar obținerea de produse de calitate și costurile suplimentare pe care aceștia le suportă, precum și pentru promovarea produselor locale.

Măsuri

- crearea unei rețele naționale de colectare, depozitare,procesare și distribuție a produselor românești;
- finantarea de asocieri agricole, acoperind cheltuieli de infiintare si functionare si lansarea de linii dedicate lor pentru dezvoltarea de depozite (food hubs);
- elaborarea și implementarea unei strategii deinformare a consumatorilor cu privire la produsele agroalimentare românești înregistrate în scheme de calitate naționale și europene;
- îmbunătățirea legislației privind certificarea și promovarea produselor alimentare, prin dialog strâns cu reprezentanții asociațiilor de profil și bugetarea corespunzătoare a acestor programe;
- crearea unor standarde de calitate specifice unei certificări speciale pentru produse care să fie fabricate aproape exclusiv cu materii prime românești și procesate în uzine din România (salam cu carne de porc născut, crescut, sacrificat și procesat în România). Scopul acestei certificări este să creeze o cerere de materii prime românești, care să dezvolte zootehnia și să creeze o piață, la preț mai bun, pentru cerealele românești;
- acțiuni de promovare a produselor locale, tradiționale, românești, inclusiv produse certificate conform schemelor de calitate, care vor veni în sprijinul micilor producători contribuind totodată la dezvoltarea agro-turistică a mediului rural;
- susținere financiară pentru aderarea la schemele de calitate;
- promovarea unui act normativ referitor la „ferma pedagogică” care să stimuleze acțiuni de educare și mediatizare în școli, privind consumul de produse românești;
- Finanțarea unei Rețele Nationale de Ferme Pedagogice (cca. 1.000 de ferme/gospodării) din bugetul prevăzut la HG nr.640/2017 referitor la măsuri de educație alimentară în școli, ferme și gospodării pedagogice.

  Buget alocat -12 milioane de Euro (FEADR)

9) Asigurarea schimbului de generații în agricultură

Sectorul agricol se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul proprietarilor și managerilor de ferme, demonstrat prin tendința de scădere a populației tinere de până în 40 de ani concomitent cu creșterea populației active cu vârstă mai mare de 40 de ani. Tinerii din mediul rural sunt slab reprezentați numeric, conform datelor statistice de la nivelul anului 2019, reprezentând puțin peste 29% din totalul populației rurale, aspect ce implică nevoia întineririi generațiilor din spațiul rural românesc. Totodată, raportul dintre numărul managerilor de ferme de sub 40 ani ce revin la un manager mai mare de 55 ani reflectă gradul de îmbătrânire al forței de muncă din sectorul agricol (11,2 manageri sub 40 ani la 100 manageri peste 55 deani).România are nevoie de un număr mare de tineri fermieri care să preia managementul fermelor, inclusiv al celor deja existente, să îmbunătățească productivitatea și să crească accesul pe piață al acestora. Accesul la terenurile agricole reprezintă o oportunitate și totodată o provocare pentru a fi sprijinită în

continuare instalarea de noi manageri de exploatații agricole. Fenomenul de fărâmițare a terenurilor, precum și gestionarea afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanță mare față de exploatație afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat.

Măsuri

concesionarea prin atribuire directă, tinerilor fermieri, a suprafețelor de teren agricol (până la 50 ha/fermier) aflate în administrarea Agenției Domeniului Statului;▪instalarea tinerilor fermieri, cu sprijin financiar prin FEADR, cu alocarea sumei de aproximativ 520 milioane de Euro;▪stimularea angajării de tineri în agricultură prin sprijin pentru angajatorii si angajații din sectoarele agricultură și industria alimentară constând în plata pe o perioadă de maxim 18 luni 75% din salariu pentru angajatorii care încadrează în muncă cu normă întreagă persoane cu vârsta cuprinsă între 16-29 ani înregistrați ca șomeri în evidența ANOFM (Tineri NEETS). ▪Schemă de subvenție europeană care să încurajeze retragerea agricultorilor în vârstă care dețin suprafețe mici de teren (să poată încasa subvenția chiar dacă vând sau arendează
122terenul, pe perioada exercițiului financiar european în curs). Această schemă va fi inclusă în PNS.Finațarea necesară deaproximativ 200 de milioane de Euro se acoperă din Fondul Social European (FSE).De asemenea, vor fi dezvoltate programe de formare continuă a fermierilor

10) Restructurarea învățământul profesional și tehnic

La începutul anului 2019, numărul instituțiilor de învățământ secundar superior care școlarizau pe filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului, a fost de 323, din care 99 în mediul rural (27,8%), iar un număr de 24, din care 20 în mediul rural reprezentau școlile profesionale care școlarizează în profilul agricol (83,3%). Scăderea numărului de licee cu profil agricol s-a produs concomitent cu reducerea numărului de absolvenți. Deși în ultimii ani situația parteneriatelor încheiate între liceele care oferă calificări profesionale și agenți economici are o tendință de creștere, studenții nu vin din aceste licee cu o experiență practică consolidată, ci o dobândesc direct în ferme cu sprijinul antreprenorilor locali implicați în agro-afaceri. Astfel, nevoia creării acestor parteneriate trebuie susținută.

Măsuri

- investiții privind finanțarea infrastructurii aferente liceelor agricole;
- cooperarea între instituții de învățământ cu profil agricol și agenții economici din domeniul agro-alimentar pentru asigurarea premiselor de punere în practică a învățământului dual în agricultură;
- finantarea dezvoltării fermelor model de pe lângă liceele agricole;
- vouchere pentru învățământul profesional agricol. Din cauza migrației forței de muncă spre țări din Vest, România a ajuns să nu mai aibă oamenicalificați în agricultură. Propunem acordarea de vouchere pentru persoanele în șomaj cronic din mediu rural cu care să poată achiziționa cursuri de specializare pentru meseriile agricole și meserii conexe (mecanici agricoli sau servicii specifice agriculturii). Astfel, forța de muncă din mediu rural care nu este integrată pe piața muncii va avea o șansă sădevină activă pe un salariu mai bun.

  Bugetul alocat este de 50 milioane de Euro(PNS).

11) Cercetare, inovare și agricultură inteligentă

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil.În România, sectorul de cercetare-inovare nu este suficient adaptat nevoilor specifice alefermierilor.Problemelestructuralealeagriculturiidin România,provocărilereferitoare la protecția mediului, efectele schimbărilor climatice sunt aspecte care mențin un decalaj între cerințele societății pentru servicii de mediu, în contextul schimbărilor climaticeși al impactului agriculturii asupra mediului și posibilitățile reale de producție în sectorul agricol.Este necesar ca fermierii, consultanții și unitățile de cercetare să conlucreze.Implementarea de tehnologii și procese inovatoare și adaptate la nevoile fermierilor, dezvoltate și sprijinite prin activități de cercetare-inovare, va genera efecte socio-economice și de mediupozitive, care să crească performanțele fermelor cu un impact redus asupramediului.Prin urmare, prin măsurile de cooperare în vederea inovării se va facilita implementarea de tehnologii inovative, prin cooperarea directă între fermieri, cercetători, entități publice în baza parteneriatelor din cadrul grupurilor operaționale în scopul rezolvării problemelor punctuale identificate de fermieri.

Măsuri

- asigurarea sprijinului pentru crearea de parteneriate de cooperare în vederea inovării, dezvoltării de noi practici, care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- susținerea investițiilor la nivel de fermă în tehnologii inovatoare aferente agriculturii de precizie.

Bugetul alocat este de 25 milioane de Euro (FEADR)

12) Dezvoltarea agriculturii ecologice

Suprafața cultivată în sistem ecologic este încă redusă. În anul 2019, în România, doar 2,43 % (395,5 mii ha) din suprafața agricolă utilizată a fost cultivată în sistem ecologic, comparativ cu aprox. 7% în UE 28. Din suprafața totală cultivată, ponderea cea mai mare o dețin cerealele - 32,07% urmate de culturile permanente pășuni și fânețe-24,33% și culturi industriale. Numărul redus al unităților de procesare în sistem ecologic (191 înanul 2019), în condițiile unei cereri în creștere a consumatorilor pentru produse care să corespundă orientării lor către o dietă cu un aport adecvat de elemente nutritive, necesită stimularea investițiilor în vederea obținerii de produse calitative care să permită un stil de viață sănătos.Susținerea agriculturii ecologice va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, studiile demonstrând o reducere a amprentei de carbon/tonă de alimente produsă din agricultura ecologică față de agricultura convențională datorită renunțării la îngrășăminte chimice și pesticide. În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor.În contextul Pactului Ecologic European, agricultura ecologică reprezintă o importantă componentă a implementării prevederilor Strategiei „De la fermă la consumator”.

Măsuri

- acordarea de sprijin financiar pentru suprafețele cultivate în sistem ecologic care vizează o țintă de 20% din suprafața agricolă a României în anul 2027, prin conversia pajiștilor preponderent din zonele montane și colinare la sistemul ecologic, a suprafețelor din zonele de agromediu și din zonele cu constrângeri specifice și naturale;
- susținerea investițiilor în fermele ecologice care integrează funcția de procesare, funcția agropedagogică, funcția agroturistică, precum și alte scheme de calitate.
- Dezvoltarea unei ecoscheme pentru a preveni pierderile financiare in cazul impaduriinaturale a pajistilor care nu sunt necesare comunitatii.
  Bugetul alocat este de 550 milioane de Euro (FEADR).

13) Susținerea zonelor cu constrângeri naturale

Din suprafața agricolă utilizată totală a țării, o pondere însemnată (50,02%) prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtareaperioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție etc. Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite în: zone montane (15,09%); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56%); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38%). Având în vedere faptul că venitul factorilor agricoli pe lucrător este în medie mai mare în zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale (ANC), în zonele ANC se va urmări evitarea abandonului activităților agricole. Menținerea activităților agricole contribuie, de asemenea, laconservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

Măsuri

- susținerea financiară a zonelor cu constrângeri naturale prin plăți compensatorii, în vederea menținerii activității agricole a fermierilor, în special în zonele montane;
- aplicarea mecanismului de ajustare (fine-tuning) a zonelor cu constrângeri, pentru omai bună direcționare a sprijinului către toate zonele defavorizate;
- introducerea unei scheme de certificare (PRODUS din zone HNV -Înaltă valoare naturală);
- condiționarea accesului fermelor la măsura de sprijin în zonele cu constrângeri naturale de certificare a suprafețelor în agricultura ecologică.

14) Consolidarea proprietății

Din cele 23,8 milioane de hectare, cât însumează teritoriul României, suprafaţa agricolă utilizată în exploataţiile agricole a fost la nivelul anului 2014 de 14,6 milioane de hectare (61,3%) din care 9,3 milioane de hectare reprezintă teren arabil. Din totalul suprafeței agricole, aproximativ 93,6% se află în proprietate privată, iar din totalul suprafeței arabile, circa 95% se află în proprietate privată. Agricultura din România este caracterizată prin decalaje și dezechilibre structurale reliefate de polaritatea între ferme de dimensiuni foarte mari și cele de dimensiuni foarte reduse ce influențează direct competitivitatea.

15) Elaborarea și implementarea Codului Rural

Elaborarea unui set de principii și măsuri aplicabile în spațiul rural, care să asigure dezvoltarea în ansamblu și eficientizarea activităților din domeniul agricol, inclusiv prin măsuri de stimulare a procesului de comasare a terenurilor agricole.

16) Creșterea competitivității în zootehnie

Corectarea balanței comerciale în zootehnie, plecând de la gradul de asigurare al produselor de origine animală din producția națională. România trebuie să promoveze o zootehnie cu rol multifuncțional și cu influență în spațiul rural. Pentru aceasta, trebuie avută în vederepracticarea zootehniei, ținând cont de:

- păstrarea tradițiilor;
- menținerea specificului rural;
- menținerea activităților comunităților rurale prin asigurarea de resurse financiare;
- menținerea populației în zonele rurale în special a populației tinere.

Măsuri

- **Echilibrarea balanței comerciale pe segmentul carne de porc (SUIN), avicol, bovine, ovine, caprine și segmentul pescăresc.**
- prioritizarea investițiilor din sectorul zootehnic pentru asigurarea materialului biologic din resurse proprii în vederea corectării deficitului balanței comerciale;
- continuarea măsurilor de plăți în favoarea bunăstării porcinelor și păsărilor;
- program de sprijinire a crescătorilor de bovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor conform sistemului de clasificare EUROP;
- program de sprijinire a crescătorilor de ovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor clasificate conform sistemului de clasificare EUROP;
- stimularea participării fermierilor la scheme de calitate;
- asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare;
- continuarea programelor de investiții în zootehnie, inclusiv pentru realizarea instalațiilor de gestionare a dejecțiilor pentru reducerea poluării mediului;
- programele de investiții au în vedere asigurarea securității alimentare din producția internă, prin creșterea producției de carne din sectoarele deficitare porc și pasăre;
- sprijin financiar pentru finanțarea programelor de ameliorare derulate de societățile de ameliorare, conform principiilor din Uniunea Europeană;
- sprijin financiar pentru protejarea raselor pe cale de dispariție.
- simplificarea legislației în domeniul ecarisajului –responsabilizarea autorităților locale și județene în procesul de colectare, transport și depozitarea și/sau neutralizarea deșeurilor de origine animală.

17) Sprijinirea antreprenoriatului agricol

Programul “RABLA” pentru utilaje agricole.

- Reîntinerirea parcului de utilaje va duce la randamente mai bune în agricultură. De asemenea, creșterea cererii pentru astfel de utilaje înseamnă și investiții în fabrici și unități de service pentru acestea în România.
- ÎncurajareadezvoltăriiGrupurilor de Acțiune Locală, pe tot teritoriul țării, ca instrument predilect de implementare pentru programele de dezvoltare locală, prin consolidarea capacității lor de decizie și administrare și prin creșterea alocărilor din fonduri europene și de la bugetul de stat destinate proiectelor de dimensiuni mici și medii adaptate la nevoile locale.

5.2.2. Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației

Viziunea pe termen mediu

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, prin intermediul fondurilor europene, al **Programului Național de Dezvoltare Locală (PNDL)** și al celorlalte programe pe care le desfășoară, are, ca scop fundamental, dezvoltarea armonioasă dintre regiunile României, recuperarea decalajelor de dezvoltare între județe și creșterea calității serviciilor publice la care să aibă acces cetățenii, contribuind astfel la obiectivul de convergență cu economiile statelor mai avansate din Uniunea Europeană. În noul ciclu de finanțare, prin fondurile structurale europene pentru dezvoltare regională vor fi susținute proiecte care generează valoare adăugată, prosperitate și o creștere a calității vieții în comunitățile în care vor fi implementate. Dezvoltarea infrastructurii publice din toate regiunile României va urmări reducerea disparităților urban-rural și a diferențelor de dezvoltare între regiuni si in interiorul regiunilor și se va axa pe următoarele priorități:

•Modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canal;
•Modernizarea drumurilor județene și locale și construirea unor noi drumuri, acolo unde este necesar;
•Modernizarea și construirea de unități de învățământ;
•Extinderea și modernizarea rețelelor de gaze naturale;
•Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate și protecție socială;
•Realizarea cadastrului sistematic;
•Construirea de infrastructură sportivă;
•Construirea de locuințe pentru tineri, specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale prin ANL;
•Reabilitarea monumentelor istorice, a unităților de cult și consolidarea patrimoniului cultural;
•Reabilitarea energetică a clădirilor

Proiectele trebuie să aibă o justificare a beneficiilor economice și s ociale, iar cifrele din program sunt o evaluare orientativă a costului proiectelor. Proiecte mature vor fi considerate cele care au indicatori tehnico-economici aprobați până la 31 decembrie 2022, acești indicatori demonstrând impactul socio-economic mai sus menționat.

Obiectivele de investiții programate pentru perioada 2021-2024 sunt următoarele:

- **Extinderea rețelelor de apă și canal**. În acest moment sunt racordate la sistemul de apă și canalizare aproximativ 53% din locuințele din România. (**8 miliarde de lei** vor fi investiți de guvern pentru extinderea rețelelor de apă și canalizare pentru **750 de proiecte depuse de UAT-uri, în următorii 5 ani.** Dintre cele 750 de proiecte, 150 sunt destinate mediului urban, valoarea acestora fiind peste 1 miliard de Lei;)

- Soluții punctuale pentru situații speciale: 500 de microstații de tratare, fose septice și sisteme alimentare cu apă, cu o valoare de 250 milioane lei, care vor deservi toate categoriile de utilizatori.

- **Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene și locale:**
  - 70% din drumurile județene și locale vor fi modernizate în 4 ani, prin programele implementate de MLPDA;
  - 7.000 de km de drumuri județene dintr-un total de 20.000 km nemodernizați vor fi reabilitați în următorii 4 ani, fiind programate lucrări în valoare de 12 miliarde Lei;
  - 20.000 km de drumuri locale, cu o valoare de circa 20 miliarde Lei, vor fi modernizați în următorii 4 ani. Dintre aceștia, 5.000 km sunt în mediul urban, cu o valoare de 6 miliarde Lei.
- **Construirea și modernizarea unităților de învățământ.**
  Proiecte de construire și reabilitare, consolidare și dotare creșe, grădinițe, școli, campusuri, cămine studențești, centre de excelență pentru copii supradotați, tabere școlare.

- **Infrastructura sportivă**
  - 250 săli de sport școlare (3 miliarde de Lei);
  - 45 bazine didacticede înot (700 milioane Lei)

- **Sistemul sanitar și de protecție socială**
  - 1.450 de centre medicale în mediul rural, din 2.000 necesare la nivel național, cu o valoare de 9,5 miliarde de Lei;

- **Eficiență energetică. Strategia de Renovare pe Termen Lung** pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050, strategie care cuprinde o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili și stabiliți la nivel național, include etape orientative pentru anii 2030, 2040 și 2050 și specifică modul în care acestea contribuie la îndeplinirea obiectivelor Uniunii privind eficiența energetică în conformitate cu Directiva 2012/27/UE

- **Consolidări.**
  - Reabilitarea a 2.000 de clădiri, în valoare de 1 miliard de Lei, investiție care va conduce la îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor românilor;
  - Creșterea siguranței populației prin reabilitarea clădirilor cu risc seismic ridicat: 300 de imobile la nivel național pentru 1 miliard de Lei;
  - Programul de termoficare, cu o alocare de 650 milioane de Lei pentru 15 UAT-uri

- **Locuințe pentru specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale**

- În prezent, MLPDA derulează, prin ANL, un program care vizează construirea de locuințe cu chirie, destinate tinerilor cărora sursele de venit nu le permit achiziționarea unei locuințe în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței și asigurarea stabilității tinerilor specialiști, prin crearea unor condiții de locuit convenabile. Ținând cont de solicitările venite de la consiliile locale dințară, MLPDA și ANL consideră oportună creșterea numărului unor astfel de locuințe, după cum urmează:

- 10 000 de unități locative pentru specialiști, pentru o investiție de 2 miliarde de Lei;
- 5000 unități locative pentru tineri, destinate închirierii, cu o valoare de 1 miliard de Lei.
- 10 000 de locuinte de necesitate, pentru o investitie de 2 miliarde de lei

- **Cadastrare**

- În acest moment este cadastrată o suprafață de aproximativ 40%din suprafața întregii țări, iar în perioada 2021-2024 ne propunem să ajungem la un procent de peste 65%, ceea înseamnă că vor fi cadastrate în 4 ani aproximativ 6 milioane de hectare în plus, dintre care 2 milioane de hectare din fonduri proprii ANCPI șiaproximativ 4 milioane hectare din fonduri europene;

- Proiectele de înregistrare sistematică demarate de ANCPI în cadrul PNCCF din veniturile proprii ale ANCPI și asigurarea finanțării/cofinanțării lucrărilor de înregistrare sistematică contractate de către unitățile administrativ-teritoriale;
Obiectivul asumat îl reprezintă înregistrarea a 0,5 milioane de ha/an -în total 2 milioane ha;

- Proiectul major **„Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România”**, privind înregistrare sistematică a imobilelor pentru 5.758.314 ha din 660 de UAT-uri situate în zone rurale ale României. Obiectivul asumat îl reprezintă finalizarea înregistrării sistematică în aproximativ 450 de UAT-uri rurale, cu suprafaţa de aproximativ 3,9 milioane ha.

- Proiectul „Informaţii geografice pentru mediu, schimbări climatice şi integrare UE –LAKI III” prin Programul: Mediu, Adaptare la Schimbările Climatice și Ecosisteme RO –Mediu, finanțat prin: Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021, în valoare de: 5.000.000 Euro, având ca obiectiv general îmbunătățirea capacității instituționale a ANCPI de a realiza și furniza informații geografice și cartografice precise și actualizate care vor fi puse gratuit la dispoziția tuturor instituțiilor cu atribuții de monitorizare și raportare în domeniul protecției mediului, prevenirea și diminuarea efectelor riscurilor naturale, adaptarea la schimbările climatice, planificare teritorială durabilă integrată și va sprijini implementarea directivelor UE referitoare la armonizarea și punerea în comun a informațiilor spațiale la nivel național și transfrontalier

- Realizarea de servicii de scanare a teritoriului prin tehnologie LiDAR (Light Detection and Ranging) și generare de modele digitale de teren și de suprafață cu acoperire totală de 50.000 km2

5.2.3. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

Viziunea pe termen mediu

România, alături de celelalte state membre, își asumă angajamentul Uniunii Europene de creștere a ambiției și eforturilor în scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice în vederea îndeplinirii obiectivelor Acordului de la Paris, precum și în contextul adoptării Pactului Ecologic European. Guvernul va utiliza șansa oferită de aceste angajamente pentru a transforma societatea și economia națională, contribuind la obiectivul unei dezvoltări sustenabile, ținând însă cont și de impactul social și regional al acestui proces. Tranziția trebuie să fie percepută ca fiind justă, pentru a putea fi susținută pe termen lung la nivelul întregii societăți. Guvernul va urmări asigurarea echității tranziției și al caracterului durabil al soluțiilor propuse. Riscurile tranziției pot fi limitate printr-o împărțire justă a costurilor și eforturilor între sectoarele economice și prin favorizarea inovației. Vor fi implementate schimbări structurale în măsură a susține pe termen lung locurile de muncă și economia.

Proiecte strategice

1. **Implementarea Planului Național Integrat Energie –Climă (PNIESC)**, precum și pentru revizuirea acestuia, ținând cont de principiile expuse mai sus, pentru atingerea țintei actualizate de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul Uniunii Europene pentru anul 2030;

2. **Îmbunătățirea mecanismului necesar pentru gestionarea sectorului „Exploatarea Terenurilor, Schimbarea Destinației Terenurilor și Silvicultură“ (LULUCF), parte a Inventarului Național de Emisii de Gaze cu Efect de Seră (INEGES)**, printr-un sistem național permanent de monitorizare, care va conține observații aeriene și terestre, care se vor valida la nivel internațional, în parteneriat cu mediul academic si institutele de cercetare de profil. Astfel, se va evita gestionarea defectuoasă a acestui sector, care va avea un rol important în îndeplinirea obligațiilor de conformare, prin echilibrarea emisiilor de gaze cu efect de seră, cu reținerile de carbon;

3. **Program multianual Impadurim Romania –** Plantarea a 220 milioane puieți forestieri în perioada 2021-2024 –echivalentul a aproximativ 50.000 ha, dar nu mai puțin de 55 milioane puieți/an. Accentul se va pune pe împăduriri în afara fondului forestier național și extinderea acestuia, prin împădurirea terenurilor degradate și înființarea de perdele forestiere de protecție.Bugetul alocat este de 650 de milioane de Euro;

- adoptarea unei noi strategii forestiere naționale
- acces public al cetatenilor pietonal si cu bicicleta in toate tipurile de paduri;
- combaterea tăierilor ilegale de pădure și a altor practici nelegale din sistemul silvic
- îmbunătățirea continuă a sistemului de monitorizare **SUMAL –sistemul informatic de urmărire a trasabilității materialului lemnos,** principalul instrument în lupta împotriva tăierilor ilegale de pădure;

- utilizarea celor mai noi tehnologii pentru asigurarea integrității fondului forestier –imagini din satelit, utilizarea dronelor, a sistemelor de inteligență artificială, camere video de monitorizare, sisteme de masurare digitala a volumului;
- întărirea continuă a capacității și reforma structurală a gărzilor forestiere;
- interzicerea exploatarii padurilor in parcurile nationale (cu exceptia situatiilor de forta majora, de ex calamitati naturale);
- reforma Romsilva, inclusiv prin realizarea unui audit, si adaptarea obiectivelor de administrare a padurilor, integrand pe langa rolul economic si rolul de utilitate publica a padurilor;
- programe de împădurire voluntară în masă pe terenuri agricole pentru a preveni eroziunea solului, în zone urbane și suburbane unde emisiile poluante sunt mai mari, precum și în grădini și curți particulare prin oferirea puieților;
- finalizarea evaluării si punerea sub protecție a pădurilor cu valoare ridicata (păduri virgine ș. a.)
- continuarea reformei modului de vânzare a materialului lemnosprin vânzarea lui măsurată și nu estimată pentru creșterea treptată a masei lemnoase vândute pe metoda măsurării
- asigurarea continuității **IFN(Inventarul Forestier National);**
- program de sustinere a proprietarilor de terenuri forestiere care au suferit pagube in urma calamitățilornaționale.

4. **Managementul apelor si solului.** Realizarea securității apei în România se referă la combinarea a trei obiective:
   •Asigurarea utilizării durabile a resurselor de apă;
   •Furnizarea de servicii privind apa accesibile tuturor;
   •Reducerea riscurilor legate de apă în contextul schimbărilor climatice.

<u>O abordare integrată care poate să răspundă acestor solicitări trebuie să prevadă:</u>

•creşterea rezilienţei la dezastrele cauzate de riscurile naturale accentuate de schimbările climatice; dezvoltarea capacităţii de intervenţie şi răspuns a structurilor responsabile cu managementul situaţiilor de urgenţă;
•extinderea serviciului public de alimentare cu apă şi canalizare în contextul implementării Directivei Cadru a Apei şi a directivelor subsecvente;
•îndeplinirea măsurilor din Planul de Management al Bazinului hidrografic pentru atingerea stării bune a apelor privitor la presiunile hidromorfologice;
•program de renaturare a terenurilor degradate si crearea culoarelor ecologice cu rol dublu: cresterea calitatii ecosistemelor si apararea impotriva inundatiilor;
•restaurarea zonelor inundabile in vederea refacerii sistemelor hidrografice;
•transparentizarea calității apei–dezvoltarea unui portal si a rețelei naționale de monitorizare a calității apei;
•reglementarea unui sistem coerent de verificare a calității apelor bazat pe principiile enunțate de directivele europene;
•realizarea unei strategii naționale coerente pentru ape uzate și cresterea gradului de dezvoltare a rețelelor de canalizare si de ape uzate;
•protejarea albiilor râurilor si combaterea furtului de material mineral cu ajutorul solutiilor digitale inteligente;
•finalizarea programului privind combaterea eroziunii costiere;
•prevenirea secetei - stocarea apei din perioadele cu exces de umiditate în vederea utilizării în perioadele secetoase, prin creșterea capacitații de reținere a apei în sol, lărgirea zonelor inundabile ale râurilor și/sau realizarea de acumulări/poldere temporare, restaurarea galeriilor de luncăși a brațelor moarte /zonelor umede, precum și regândirea sistemelor de desecare din zonele de câmpie.

•strategie specifică pentru managementul durabil al solurilor -bază de date digitală prin integrarea zonelor care au risc la eroziune, conținut scăzut de materie organică, tasare, salinizare si integrarea și modelarea bazelorde date care au informații despre proprietățile solului (ICPA, IFN);
•crearea unui ghid de bune practiciintegrat pentru un management sustenabil al terenurilor și a solului.

5. Reciclare și economie circulară

Reducerea cu cel puțin 75% a deșeurilor care ajung în gropile de gunoi, din totalul deșeurilor generate, până în anul 2025;

•Utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv a materialelor considerate astăzi deșeuri, avnd ca prioritate reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale prin reintroducerea deșeurilor în economia circulară;
•Elaborarea Strategiei pentru economia circulară si implementarea acesteia bazată pe inovație, tehnologii noi care săpermită colaborarea, comunicarea și transparentizarea sistemelor.
•Responsabilitățile de implementare din sistemul economiei circulare vor fi repartizate echitabil întretoți actorii din sistem pe baza principiului „poluatorul plătește";
•Dezvoltarea sistemului de garantie-depozit pentru ambalaje.
•Implementarea directivei privind produsele din plastic de unică folosință -Coordonarea elaborării cadrului legal de aplicare prin cooptarea tuturor ministerelor implicate. Stabilirea responsabilităților fiecărui minister în parte. Stabilirea răspunderii extinse a producătorilor pentru anumite categorii de produse;
•Valorificarea unor materiale din depozitele poluante (zguri, șisturi, steril etc.) se va face în colaborare cu universități și institute de cercetare cu experiență în domeniu, prin proiecte comune cu finanțare din diferite surse.

6. Calitatea aerului și protecția atmosferei

În scopul îndeplinirii obligațiilor din domeniul calității aerului, ce revin României ca stat membru al UE, având în vedere faptul că cea mai mare parte a echipamentelor care se găsesc în Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) auo vechime relativ mare, iar menținerea lor în funcțiune pe termen lung este din ce în ce mai dificilă, se vor avea în vedere:

•Asigurarea în mod continuu a finanțării activității de evaluare a calității aerului înconjurător
•La acest moment, principala sursă de finanțare o reprezintă bugetul Fondului pentru mediu.
•Prestarea serviciilor pentru dezvoltarea aplicațiilor software specifice RNMCA necesare pentru dezvoltarea unui software propriu de raportare în scopul respectării Deciziei 2011/850/UE și în conformitate cu cerințele Directivei 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)
•Adoptarea măsurilor necesare pentru integrarea datelor satelitare provenite din serviciul Copernicus pentru monitorizarea atmosferică. In acest sens se va continua colaborarea cu agentiile europene prin Agenția Spațială Română (ROSA) si alte entitati de profil;
•Întărirea capacității de monitorizare și intervenție a comisarilor Gărzii Naționale de Mediu:
•Asigurarea serviciului de permanență, 24/24h, pe întreg teritoriul țării și mai ales în aglomerările urbane cu probleme în ceea ce privește poluarea aerului;
•Întărirea capacității de reacție rapidă prin dotarea echipelor de control cu drone cu sistem de termoviziune, pentru identificarea exactă a eventualelor arderi ilegale de deșeuri sau alte materiale;

•Îmbunătățirea colaborării cualte instituții și autorități ale statului (ANPM, IGSU, Politia Română, Jandarmeria etc.) cu atribuții de monitorizare a calității aerului și intervenție, precum și cu alte entități care ar putea sprijini demersurile de combatere a poluării.

7. Situri contaminate și chimicale

Îmbunătățirea cadrului de reglementare în domeniul managementului chimicalelor pentru reducerea efectivă a poluării de la sursă;

•Implementarea și aplicarea rapidă și completă a prevederilor Regulamentului Reach și a altor acte normative europene privind managementul chimicalelor;
•Creșterea nivelului de control și combaterea importurilor ilegale de gaze florurate cu efect de seră;
•Finalizarea procedurii de inventariere a siturilor potențial contaminate la nivel național;
•Realizarea unei baze de date în sistem GIS, cu finanțare europeană și a investigărilor preliminare în cazul siturilor potențial contaminate;
•Reducerea numărului desituri contaminate prin continuarea demersurilor în vederea realizării de către deținătorii acestora a lucrărilor de remediere și redare în circuitul economic a terenurilor respective;
•Atragerea de fonduri europene pentru finanțarea lucrărilor de decontaminare a siturilor contaminate aflate în proprietatea statului

8. Biodiversitate și arii protejate

•Asumarea țintelor UE prin strategia europeana -30 % arii protejate si 10 % strict protejate pana in 2030;

•Audit si reforma ANANPpentru eficientizarea sistemului de management al ariilor protejate prin reintroducerea societatii civile in activitatea de gestionare a ariilor protejate; implementarea proiectelor INSPIRE si SINCRON; aprobarea regulamentului PN Vacaresti;

•Ameliorarea sistemului de compensare a proprietarilor din arii protejate;

•Aprobarea legii ariilor protejate urbane si realizarea rețelei naționale de arii protejate urbane;

•Evaluate populatiei de mari carnivori prin metode stiintifice moderne;

•Creșterea graduală a nivelului de non-intervenție în parcurile naționale și naturale, până la atingerea recomandării IUCN de 75% -inceput in 2021, finalizarea in 2024;

•Realizarea Listei naționale de specii invazive –termen 2022;

•Implementarea Strategiei UE privind biodiversitatea 2030, prin realizarea Strategiei Naționale și a Planului de Acțiune privind Biodiversitatea 2030 –termen 2021;

•Implementarea unor sisteme unitare de management al calității și performanței resurselor destinate implementării planurilor de management/măsuri de management și/sau masuri de conservare;

•Crearea și aplicarea unui cadru unitar de acțiune care să sprijine asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, printr-un sistem integrat de colectare, uniformizare și gestionare a informațiilor și datelor referitoare la biodiversitatea din România; optimizare a organizării/funcționării structurilor teritoriale ANANP; optimizarea bazei de date a ariilor naturale

protejate; platforma integrată pentru eficientizarea proceselor administrative ale ANANP; strategia și planul de comunicare al ANANP; studii asupra potențialului economic al ariilor naturale protejate;

•Indiferent de tipul de proprietate al pădurii, managementul forestier trebuie să țină cont de cerințele de conservare ale biodiversității. În cazul în care principalul instrument de managementforestier, amenajamentul silvic, este întocmit pentru o suprafață inclusă într-o arie protejată, trebuie să se respecte prevederile stabilite în planul de management al ariei (conform Legii 49/2011). Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală şi naţională, precum şi orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autorităţile emitente cu prevederile planului de management.

•România, în calitate de stat membru UE, are obligaţia să realizeze un management corespunzător al reţelei Natura 2000 şi al speciilor şi habitatelor de interes comunitar. Pentru îmbunătăţirea sau menţinerea stării actuale a biodiversității este importantă elaborarea și implementarea planurilor demanagement, a seturilor de măsuri de conservare și a planurilor de acţiune aprobate pentru situri respectiv pentru

Pentru perioada 2021 –2027 se prevăd:
•Continuarea finanțării implementării Planurilor de management pentru ariile protejate și a elaborării unora noi acolo unde nu există încă;
•Definirea unei axe de finanțare similare Axa Prioritară 5 Protejarea și conservarea biodiversității, decontaminarea solurilor poluate istoric și monitorizarea calității aerului, în cadrul Obiectivului Tematic6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor, prioritatea de investiții Protejarea şi refacerea biodiversității și a solurilor, precum și promovarea de servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000 și infrastructurile ecologice.

<u>Programe specifice</u>

•**Programul privind gestionarea deșeurilor** –beneficiari persoane juridice de drept privat sau de drept public. Bugetul alocat este 527.000.000 lei. Proiectul de ghid de finanțare este în curs de elaborare la nivelul AFM.

•**Stații reîncărcare** pentru autostrăzi drumuri europene, naționale (Rețeaua TEN-T) și localități – beneficiari operatori economici. Bugetul alocat: 92 milioane de Lei. Schema de ajutor de stat a fost aprobată de Comisia Europeană, iar proiectul de ghid de finanțare este în curs de elaborare la nivelul AFM.

•**Programul privind închiderea depozitelor de deșeuri industriale periculoase și nepericuloase neconforme**, cuprinse în cauza C301/2017 (în condițiile Directivei 1999/31 /CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșeuri). A fost înființată UIP, structură care ar urma să gestioneze proiectele de închidere finanțate din POIM.

•Vom continua programele de succes finanțate din **Fondul pentru Mediu**, le vom îmbunătăți și adapta tuturor noilor cerințe impuse la nivel european:

•**Programul RABLA Clasic** –cel mai longeviv program guvernamental de mediu: programul va fi îmbunătățit, în acord cu noile cerințe europene din domeniul mobilității;

•**Programul RABLA Plus**, destinat achiziției de mașini electrice: este cel mai ambițios program guvernamental de acest gen din UE. Programul va crește etapizat în următorii ani, urmând să fie adaptat gradual la noile evoluții din acest sector;

•**Casa Eficientă Energetic** -singurul program destinat eficientizării energetice a locuințelor individuale va continua și va fi îmbunătățit cu noi tipuri de echipamente eligibile pentru finanțare;

•**Rabla pentru Electrocasnice** -programul prin care românii își pot înlocui electrocasnicele vechi, mari consumatoare de energie, cu unele noi, prietenoase cumediul, va fi extins cu noi categorii de produse;

•**Iluminat Public Ecologic** -programul destinat administrațiilor locale, prin care ne propunem înlocuirea sistemelor vechi de iluminat, cu unele moderne, cu consum redus și tehnologii performante, va fi extins în următorii patru ani, astfel încât să poată fi accesat de cât mai multe primării;

•**Rețeaua de stații de încărcare pentru vehicule electrice.**Tranziția către electro-mobilitate nu poate fi realizată fără o infrastructură de alimentare corespunzătoare. Prin extinderea acestui program, atât în localități, cât și de-a lungul drumurilor naționale și județene, ne propunem să dezvoltăm cea mai performantă rețea de stații de alimentare din regiune;

•**Transport Public Ecologic.** Programul va fi extins pentru a da posibilitatea cât mai multor localități din România să ofere locuitorilor un transport public eficient, curat și modern.

Fonduri europene
•Mecanismul financiar SEE;
•Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
•Fondul pentru o tranziție justă (FTJ);
•Susținerea investițiilor productive în întreprinderile mici și mijlocii;
•Promovarea cercetării și inovării, reabilitării mediului, energie curată, perfecționarea, precum și transformarea instalațiilor existente cu emisii mari de dioxid de carbon atunci când aceste investiții conduc la reduceri substanțiale ale emisiilor și protejează locurile de muncă.
•InvestEU
•Investiții în infrastructura energetică și de transporturi, inclusiv pentru infrastructura de gaze naturale și de termoficare;
•Proiecte de decarbonizare, de diversificare economică a regiunilor și de infrastructură socială;
•Facilitate de împrumut finanțată de Banca Europeană de Investiții (BEI);
•Pentru sectorul public -resurse pentru implementarea măsurilor de facilitare a tranziției către neutralitatea climatică;
•Infrastructura energetică și de transport, rețelele de termoficare, măsurile de eficiență energetică, inclusiv renovarea clădirilor, precum și infrastructurile sociale;
•Programul de sprijin pentru reforme structurale.

5.3. Obiectivele de dezvoltare ale Politicii Agricole Comune 2021-2027

La 1 iunie 2018, Comisia Europeană a prezentat câteva propuneri legislative privind politica agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027. Prin ele, încearcă să se asigure că PAC poate continua să sprijine puternic agricultura europeană, ajutând zonele rurale să prospere și încurajând producția de alimente de înaltă calitate. De asemenea, urmărește ca PAC să aducă o contribuție majoră la Pactul verde european, în special în ceea ce privește strategia de la fermă la consumator și strategia privind biodiversitatea.

Propunerile Comisiei se concentrează în special pe:

- asigurarea unui viitor economic stabil și corect pentru agricultori;
- stabilirea unor ambiții mai mari pentru acțiunile legate de mediu și de climă;
- păstrarea agriculturii în inima societății europene.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeană propune ca politica agricolă comună (PAC) să se axeze pe nouă obiective principale. Acestea se vor concentra pe aspecte sociale, economice și de protecție a mediului și vor servi drept bază pentru planurile strategice PAC ale țărilor UE.

Ele urmăresc:

- să le asigure agricultorilor un venit echitabil;
- să stimuleze competitivitatea;
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar;
- să combată schimbările climatice;
- să protejeze mediul;
- să conserve peisajele și biodiversitatea;
- să sprijine reînnoirea generațională;
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale;
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea.

OBIECTIVE

- **Asigurarea unor venituri agricole viabile**
  Sprijinirea unui venit fiabil și a rezilienței fermelor pe întregul teritoriu al Uniunii, în vederea îmbunătățirii securității alimentare.

- **Stimularea competitivității**
  Stimularea competitivității și a productivității agricole într-un mod sustenabil, pentru a face față provocărilor reprezentate de creșterea cererii, într-o lume nesigură din punctul de vedere al resurselor și al climei.

- **Poziția fermierilor în lanțurile valorice**
  Ameliorarea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

- **Agricultura și atenuarea schimbărilor climatice**
  Contribuție la energia durabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea.

- **Gestionarea eficientă a solurilor**
  Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul.

- **Biodiversitatea și peisajele agricole**
  Contribuție la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

- **Schimbările structurale și reînnoirea generațională**
  Modernizarea sectorului agricol prin atragerea tinerilor și accelerarea dezvoltării afacerilor acestora.

- **Locurile de muncă și creșterea economică în zonele rurale**
  Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile.

- **Sănătatea, siguranța alimentară și rezistența la antimicrobiene**
  Îmbunătățirea răspunsului pe care agricultura UE îl oferă la cerințele societății în ceea ce privește hrana și sănătatea, inclusiv furnizarea de alimente sigure, hrănitoare și obținute în mod sustenabil, precum și privind bunăstarea animalelor.

Politica Agricolă Comună urmărește:

- să îi sprijine pe fermieri și să îmbunătățească productivitatea agricolă, pentru o aprovizionare stabilă cu alimente la prețuri accesibile;
- să îi protejeze pe agricultorii din Uniunea Europeană, astfel încât aceștia să-și poată asigura un trai decent;
- să contribuie la combaterea schimbărilor climatice și la gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- să conserve zonele rurale și peisajele de pe întreg teritoriul său;
- să mențină vitalitatea economiei rurale prin promovarea locurilor de muncă din sectorul agricol, din cel agroalimentar și din sectoarele asociate.

- **Agricultura are un statut aparte, pentru că:**

- în ciuda importanței producției alimentare, venitul fermierilor este cu circa 40 % mai mic în comparație cu veniturile din alte sectoare;
- agricultura este mai dependentă de condițiile meteorologice și climatice decât majoritatea celorlalte sectoare;
- există un decalaj de timp inevitabil între momentul în care se schimbă cererea consumatorilor și momentul când agricultorii pot răspunde acestei schimbări – pentru a putea produce mai mult grâu sau lapte, de exemplu, este nevoie de timp.
- aricultorii trebuie să-și mențină rentabilitatea activității, dar în același timp și să lucreze în mod durabil și ecologic și să conserve solurile și biodiversitatea.
- incertitudinile comerciale și impactul agriculturii asupra mediului justifică rolul important al sectorului public în viața fermierilor noștrii.

PAC dispune de următoarele instrumente:

- sprijinul pentru venit prin plăți directe, contribuind la stabilitatea veniturilor și remunerându-i pe agricultorii care protejează mediul și care furnizează bunuri publice pe care piața nu le plătește în general, cum ar fi îngrijirea mediului rural;
- măsurile de piață pentru a face față unor situații dificile, cum ar fi o diminuare bruscă a cererii din cauza unei alerte sanitare sau o scădere a prețurilor ca urmare a unei oferte excedentare temporare pe piață;
- măsurile de dezvoltare rurală, cu programe naționale și regionale care să răspundă nevoilor și provocărilor cu care se confruntă zonele rurale.

Producția de alimente

- În UE sunt circa 10 milioane de exploatații agricole și 22 de milioane de persoane care lucrează în mod regulat în acest sector. Acestea furnizează un volum impresionant și variat de produse accesibile, sigure, de bună calitate.
- UE este cunoscută în întreaga lume pentru alimentele și tradițiile sale culinare, reprezintă unul dintre principalii producători de produse agroalimentare din lume și este în același timp un exportator net de astfel de produse. Datorită resurselor sale agricole excepționale, UE poate și trebuie să joace un rol-cheie în garantarea securității alimentare la nivel mondial.

Dezvoltarea comunității rurale

- Zonele noastre rurale și resursele lor naturale prețioase oferă multe locuri de muncă legate de agricultură – fermierii au nevoie de mașini agricole, clădiri, combustibili, îngrășăminte și îngrijiri medicale pentru animale. Toate aceste produse și servicii formează așa-numitele sectoare „din amonte”.

- Alți oameni lucrează în sectoarele „din aval”, adică se ocupă de pregătirea, prelucrarea și ambalarea alimentelor, precum și de depozitarea, transportul și

vânzarea cu amănuntul a acestora. În UE, sectorul agricol și alimentar asigură circa 40 de milioane de locuri de muncă.

- Pentru a funcționa eficient și a rămâne moderne și productive, atât fermele, cât și sectoarele din amonte și din aval au nevoie de acces rapid la cele mai recente informații despre domeniul agricol, despre metodele de cultivare și de creștere și despre evoluțiile pieței. În perioada 2014-2020, se estimează că măsurile luate în cadrul PAC vor asigura servicii de internet mai bune și o infrastructură de calitate pentru circa 18 milioane de europeni din mediul rural – echivalentul a 6,4 % din populația rurală a UE.

O agricultură durabilă

Agricultorii se confruntă cu o dublă provocare – ei trebuie să producă alimente, dar să protejeze în același timp natura și biodiversitatea. Utilizarea prudentă a resurselor naturale este esențială pentru producția de alimente și pentru menținerea calității vieții, nu numai pentru generațiile actuale, ci și pentru cele viitoare.
Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea, sprijinul pentru venit va rămâne o parte esențială a PAC. În cadrul acestuia, plățile de bază vor depinde în continuare de suprafața fermei, în hectare. Viitoarea PAC trebuie însă să prioritizeze fermele mici și mijlocii și să încurajeze tinerii să devină fermieri.

În acest context, Comisia Europeană propune:

- sprijinul pe hectar să fie mai mare pentru fermele mici și mijlocii;
- proporția de plăți directe primite de o fermă dincolo de suma de 60.000 EUR să fie redusă, iar plățile să fie limitate la 100.000 EUR/fermă, pentru o distribuție mai echitabilă a plăților;
- minimum 2% din plățile directe alocate fiecărei țări din UE să fie rezervate pentru tinerii fermieri, fonduri care ar urma să fie însoțite de sprijin financiar

din cadrul măsurilor pentru dezvoltare rurală și a celor care facilitează accesul la terenuri și transferul de terenuri;

- țările UE să trebuiască să se asigure că nu primesc sprijin decât fermierii veritabili.

Ambiții mai mari în materie de agricultură ecologică

- Fermierii joacă un rol-cheie în combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și conservarea peisajelor și a biodiversității. Comisia Europeană urmărește să-i ajute să joace acest rol, asigurându-se că PAC:

- va contribui la energia durabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- va promova dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul;
- va contribui la protejarea biodiversității, va îmbunătăți serviciile ecosistemice și va conserva habitatele și peisajele.

O arhitectură verde pentru Politica Agricolă Comună

În propunerile sale, Comisia are în vedere o nouă arhitectură verde pentru PAC, cu cerințe obligatorii consolidate și oportunități sporite de finanțare pentru agricultura ecologică. Printre măsurile prevăzute în propuneri se numără:

- conservarea solurilor prin cerințe de protejare a zonelor umede (care sunt bogate în carbon) și prin rotația culturilor;
- un instrument obligatoriu de gestionare a nutrienților, conceput pentru a ajuta fermierii să îmbunătățească calitatea apei și să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot în fermele lor;
- un nou flux de finanțare din bugetul PAC alocat plăților directe pentru programele ecologice, care va sprijini și va stimula fermierii să aplice practici agricole benefice pentru climă, biodiversitate și mediu.

Prin aceste măsuri, PAC va plasa agricultura în centrul Pactului verde European, strategiei UE privind biodiversitatea și al strategiei de la fermă la consumator.

Fermierii sunt inima comunităților rurale. Ei dau întregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC își propune să dezvolte, să susțină și să investească în comunitățile noastre rurale:

- ajutându-i pe tineri să devină fermieri, încurajând transferul de cunoștințe de la o generație la alta și îmbunătățindu-le accesul la terenuri;
- promovând ocuparea forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală (inclusiv bioeconomia și silvicultura sustenabilă) în zonele rurale;
- îmbunătățind răspunsul pe care agricultura UE îl oferă la cerințele societății în ceea ce privește hrana și sănătatea (inclusiv furnizarea de alimente sigure, hrănitoare și obținute în mod sustenabil), precum și în ceea ce privește bunăstarea animalelor;
- oferind sprijin continuu pentru comunitățile rurale prin inițiativa „Sate inteligente” și prin proiectele de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității din cadrul programului LEADER.

5.4. Strategia de la fermă la consumator (Farm2Fork)

Strategia Farm to Fork își propune să accelereze tranziția către un sistem alimentar durabil care ar trebui:

• au un impact neutru sau pozitiv asupra mediului

• ajută la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la impactul acesteia

• inversează pierderea biodiversității

• să asigure securitatea alimentară, nutriția și sănătatea publică, asigurându-se că toată lumea are acces la alimente suficiente, sigure, hrănitoare și durabile

• să păstreze accesibilitatea alimentelor, generând în același timp randamente economice mai echitabile, încurajând competitivitatea sectorului aprovizionării UE și promovând comerțul echitabil

Strategia are noi obiective și obiective, inclusiv:

- Promovarea consumului de alimente sănătoase și durabile
- Îmbunătățiri pentru bunăstarea animalelor
- Reducerea deșeurilor și pierderilor alimentare
- Promovarea ambalajelor durabile

- **Strategia „De la fermă la consumator”** va permite tranziția către un sistem alimentar durabil al UE, care protejează securitatea alimentară și asigură accesul la o alimentație sănătoasă, produsă de o planetă sănătoasă.
- Strategia va reduce amprenta de mediu și climatică a sistemului alimentar al UE și va consolida reziliența acestuia, protejând sănătatea cetățenilor și asigurând subzistența operatorilor economici.

- Strategia stabilește obiective concrete de transformare a sistemului alimentar al UE, inclusiv o reducere cu 50 % a utilizării și a riscului pesticidelor, o reducere cu cel puțin 20 % a utilizării îngrășămintelor, o reducere cu 50 % a vânzărilor de antimicrobiene utilizate pentru animalele de fermă și acvacultură, precum și atingerea obiectivului de a consacra 25 % din terenurile agricole agriculturii ecologice.

- De asemenea, aceasta propune măsuri ambițioase pentru a garanta că opțiunea sănătoasă este și cea mai ușor accesibilă pentru cetățenii UE, inclusiv îmbunătățirea etichetării pentru a răspunde mai bine nevoilor consumatorilor în materie de informare cu privire la alimentele sănătoase și durabile.

- Fermierii europeni, pescarii și producătorii din domeniul acvaculturii joacă un rol esențial în tranziția către un sistem alimentar mai echitabil și mai durabil. Aceștia vor beneficia de sprijin din partea politicii agricole comune și a politicii comune în domeniul pescuitului, prin intermediul unor noi fluxuri de finanțare și al programelor ecologice în vederea adoptării unor practici durabile.

- Durabilitatea ca marcă a Europei va deschide noi oportunități de afaceri și va diversifica sursele de venit pentru fermierii și pescarii europeni.

5.5. Strategia privind biodiversitatea

- Noua strategie privind biodiversitatea abordează factorii-cheie ai declinului biodiversității, cum ar fi **utilizarea nesustenabilă a terenurilor și a mării, supraexploatarea resurselor naturale, poluarea și speciile alogene invazive.**

- Adoptată în plină pandemie de COVID-19, strategia este un element central al planului de redresare al UE, fundamental pentru **prevenirea apariției unor epidemii viitoare și consolidarea rezilienței la acestea, precum și pentru oferirea unor oportunități imediate de afaceri și de investiții pentru relansarea economiei UE.**

- Aceasta urmărește, de asemenea, să integreze considerațiile legate de biodiversitate în strategia globală de creștere economică a UE. Strategia propune, printre altele, stabilirea unor **obiective obligatorii pentru refacerea ecosistemelor și a râurilor deteriorate, îmbunătățirea sănătății habitatelor și a speciilor protejate din UE, readucerea polenizatorilor pe terenurile agricole, reducerea poluării, „înverzirea" orașelor noastre, consolidarea agriculturii ecologice și a altor practici agricole favorabile biodiversității și îmbunătățirea sănătății pădurilor europene.**

- Strategia prezintă măsuri concrete pentru a repune biodiversitatea Europei pe calea redresării până în 2030, **inclusiv transformarea a cel puțin 30 % din terenurile și mările Europei în zone protejate gestionate eficient și, pentru cel puțin 10 % din suprafața agricolă, revenirea la elemente de peisaj bogate în diversitate.**

- Acțiunile prevăzute în domeniul protecției, utilizării durabile și refacerii naturii vor aduce beneficii economice comunităților locale, creând **locuri de muncă și creștere durabilă**. **Va fi deblocată o finanțare în valoare de 20 de miliarde EUR/an pentru biodiversitate prin diverse surse, inclusiv fonduri UE și finanțare națională și privată.**

5.6. Planul de acțiune pentru economia circular

- În martie 2020 Comisia Europeană a adoptat un Plan de acțiune pentru economia circulară – unul dintre principalele elemente constitutive ale Pactului verde european, noua agendă a Europei pentru creștere durabilă. Noul plan de acțiune prevede măsuri de-a lungul întregului ciclu de viață al produselor și vizează să pregătească economia noastră pentru un viitor verde, să consolideze competitivitatea, protejând în același timp mediul și să acorde noi drepturi consumatorilor. Noul plan valorifică rezultatele activității desfășurate din 2015 și se concentrează pe proiectarea și crearea unei economii circulare cu scopul de a se asigura că resursele utilizate sunt menținute în economia UE cât mai mult timp posibil.

- **Context. Pactul verde european**, prezentat de Comisia **von der Leyen** la 11 decembrie 2019, stabilește o foaie de parcurs ambițioasă către realizarea unei economii circulare neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei, în care creșterea economică este decuplată de utilizarea resurselor. **O economie circulară reduce presiunea asupra resurselor naturale și este o condiție prealabilă pentru atingerea neutralității climatice până în 2050 și pentru stoparea pierderii biodiversității.** Jumătate din emisiile totale de gaze cu efect de seră și peste 90 % din pierderea biodiversității și stresul hidric provin din extracția și prelucrarea resurselor.

- Economia circulară va avea beneficii nete pozitive sub forma creșterii PIB-ului și a creării de locuri de muncă, deoarece aplicarea în Europa a unor măsuri ambițioase legate de **economia circulară poate duce la creșterea PIB-ului UE cu încă 0,5 % până în 2030 și la crearea a aproximativ 700.000 de noi locuri de muncă.**

Tranziția către o economie circulară este deja în curs, acest model durabil fiind adoptat de întreprinderi, de consumatori și de autoritățile publice din Europa. Comisia se va asigura că tranziția către economia circulară oferă oportunități pentru toți și că nimeni nu este lăsat în urmă. Planul de acțiune pentru economia circulară, prezentat astăzi ca parte a Strategiei industriale a UE, propune măsuri care să asigure că:

- **Produsele durabile devin regula pe piața UE**. Comisia va propune acte legislative privind politica în materie de produse durabile pentru a se asigura că produsele introduse pe piața UE sunt concepute să dureze mai mult, să fie mai ușor de reutilizat, de reparat și de reciclat și vor include cât mai multe materiale reciclate în locul materiilor prime principale. Unica folosință va fi restricționată, se vor găsi soluții pentru obsolescența prematură și se va interzice distrugerea bunurilor de folosință îndelungată rămase nevândute.

- **Capacitatea de acțiune a consumatorilor este consolidată.** Consumatorii vor avea acces la informații fiabile cu privire la aspecte cum ar fi potențialul de reparare și durabilitatea produselor ceea ce îi va ajuta să facă alegeri durabile din punctul de vedere al mediului. Cetățenii vor beneficia de un veritabil „drept la reparare”.

- **Atenția este concentrată pe sectoarele care utilizează cele mai multe resurse și în care potențialul pentru circularitate este ridicat.** Comisia va introduce măsuri concrete privind:

    - **produsele electronice și TIC** – „Inițiativa pentru circularitate în domeniul electronicii” pentru a dispune de produse cu o durată de viață mai mare și pentru îmbunătățirea colectării și a tratării deșeurilor
    - **bateriile și vehiculele –** un nou cadru de reglementare pentru baterii în scopul îmbunătățirii durabilității și al stimulării potențialului de circularitate al bateriilor

- **ambalajele –** noi cerințe obligatorii cu privire la ceea ce este permis pe piața UE, inclusiv reducerea ambalajelor (excesive)
- **materialele plastice** – noi cerințe obligatorii pentru conținutul de materiale reciclate, o atenție deosebită fiind acordată atât microplasticelor, cât și materialelor plastice de origine biologică și biodegradabile
- **materialele textile** – o nouă Strategie a UE pentru textile în scopul de a consolida competitivitatea și inovarea în acest sector și de a stimula piața UE a reutilizării materialelor textile
- **construcțiile și clădirile** – o Strategie cuprinzătoare pentru un mediu construit în mod durabil care să promoveze principiile de circularitate în cazul clădirilor
- **alimentele** – o nouă inițiativă legislativă privind reutilizarea, cu scopul de a înlocui ambalajele, vesela și tacâmurile de unică folosință cu produse reutilizabile în cadrul serviciilor alimentare

- **Se produc mai puține deșeuri.** Se va acorda atenție evitării producerii de deșeuri, în ansamblu, și transformării acestora în resurse secundare de înaltă calitate care beneficiază de pe urma unei piețe funcționale a materiilor prime secundare. Comisia va analiza posibilitatea de a se stabili un model armonizat la nivelul UE pentru colectarea separată a deșeurilor și pentru etichetarea acestora. **Planul de acțiune propune și o serie de acțiuni menite să reducă la minimum exporturile de deșeuri de către UE și să abordeze problema transporturilor ilegale din acest domeniu.**

5.7. Noua agenda privind consumatorii

Context. UE are un cadru solid de protecție a consumatorilor, dezvoltat pe parcursul multor ani și îmbunătățit recent prin mai multe inițiative legislative de care consumatorii din UE vor beneficia în anii următori.

Drepturile consumatorilor în contextul crizei provocate de COVID-19

Fie că este vorba despre escrocherii online sau despre anularea unor rezervări de călătorie, pandemia de COVID-19 a afectat în numeroase feluri viața consumatorilor. Comisia va continua să ia măsuri în cazurile de escrocare a consumatorilor, în cooperare cu Rețeaua de cooperare pentru protecția consumatorilor și în dialog cu platformele și cu toate părțile relevante. De asemenea, Comisia va analiza impactul pe termen mai lung al COVID-19 asupra modelelor de consum ale europenilor, analiză care va servi drept bază pentru viitoarele inițiative politice.

Consolidarea rolului consumatorilor și îmbunătățirea protecției conferite acestora

Noua agendă privind consumatorii prezintă o viziune pentru politica UE de protecție a consumatorilor în perioada 2020-2025, axată pe cinci domenii prioritare:

- **Tranziția verde** – Comisia își propune să asigure disponibilitatea produselor durabile pe piața UE și informarea mai bună a consumatorilor, pentru ca aceștia să poată alege în cunoștință de cauză. Anul viitor, Comisia va prezenta o propunere pentru a oferi consumatorilor informații mai bune cu privire la durabilitatea produselor și pentru a combate practicile de tipul dezinformării ecologice (*greenwashing*) sau al obsolescenței premature. De asemenea, Comisia va promova repararea produselor și va încuraja utilizarea produselor mai durabile și „circulare”. Tranziția verde nu poate avea loc fără participarea întreprinderilor. Comisia este hotărâtă să colaboreze cu operatorii economici pentru a-i încuraja să se angajeze în sprijinul consumului durabil, în plus față de ceea ce prevede legea.

- **Transformarea digitală** – transformarea digitală schimbă radical viața consumatorilor, oferindu-le noi oportunități, dar prezentând și provocări. Comisia urmărește să combată practicile comerciale online care nu țin seama de dreptul consumatorilor de a face o alegere în cunoștință de cauză, care abuzează de tendințele comportamentale ale consumatorilor sau le distorsionează procesele decizionale, cum ar fi interfețele manipulatoare (*dark patterns*) și publicitatea ascunsă. În plus, atunci când se stabilesc normele care

reglementează economia digitală și cerințele privind inteligența artificială (IA), interesele consumatorilor trebuie să fie luate în considerare în mod corespunzător. Pentru a adapta normele actuale la digitalizarea în curs și la creșterea numărului de produse conectate, Comisia va revizui și Directiva privind siguranța produselor. Întrucât este necesar să se consolideze protecția consumatorilor în ceea ce privește digitalizarea serviciilor financiare cu amănuntul, vor fi revizuite și directivele privind creditele de consum și comercializarea serviciilor financiare.

- **Asigurarea respectării efective a drepturilor consumatorilor** – responsabilitatea de a asigura respectarea drepturilor consumatorilor le revine statelor membre, iar Comisia are un rol de coordonare și de sprijin. Comisia va ajuta statele membre să transpună la timp și să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorilor, inclusiv prin intermediul Rețelei de cooperare pentru protecția consumatorilor. Comisia va sprijini, de asemenea, autoritățile naționale, printre altele prin furnizarea unui set de instrumente electronice inovatoare pentru a consolida capacitatea autorităților naționale de a combate practicile comerciale ilegale din mediul online și de a identifica produsele nesigure.

- **Nevoile specifice ale anumitor grupuri de consumatori** – anumite grupuri de consumatori aflate în anumite situații pot fi deosebit de vulnerabile și au nevoie de garanții specifice, de exemplu copiii, persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap. Comisia va examina cerințele privind standardele referitoare la produsele pentru îngrijirea copiilor. În ceea ce privește vulnerabilitățile financiare, exacerbate de criza provocată de COVID-19, Comisia va majora finanțarea pentru îmbunătățirea serviciilor de consiliere în materie de îndatorare în statele membre. Comisia va sprijini, de asemenea, inițiativele care oferă consiliere la nivel local privind modalitățile de accesare a informațiilor – atât online, cât și offline.

- **Cooperarea internațională** – într-o lume globalizată în care cumpărăturile online nu se limitează la frontierele naționale, cooperarea cu partenerii internaționali a devenit crucială. Comisia va elabora un Plan de acțiune cu China în 2021 pentru a spori siguranța produselor vândute online. Începând din 2021, Comisia va oferi, de asemenea, sprijin în materie de reglementare, asistență tehnică și consolidarea capacităților pentru regiunile partenere ale UE, inclusiv în Africa.

5.8. Noua strategie industrială

Europa demarează tranziția către neutralitatea climatică și către poziția de lider în domeniul digital. La acest început de eră, industria europeană poate fi din nou deschizătoare de drumuri.

Există trei motoare care vor transforma industria europeană, vor sprijini întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și vor menține Europa sustenabilă și competitivă:

- tranziția ecologică, sprijinită de Pactul verde european care este noua strategie de creștere a Europei
- tranziția digitală, care permite industriei și IMM-urilor să fie mai proactive, le oferă lucrătorilor noi competențe și sprijină decarbonizarea economiei
- competitivitatea pe scena mondială, Europa trebuind să valorifice impactul pieței sale unice pentru a stabili standarde la nivel global

Piața unică le oferă întreprinderilor din UE o piață internă vastă, stimulând comerțul și concurența și îmbunătățind eficiența. O mai bună integrare și funcționare a pieței unice ar putea genera creștere în mai multe sectoare, precum:

- produsele prelucrate: între 183 și 269 de miliarde EUR pe an în plus
- serviciile: 338 de miliarde EUR pe an în plus

Rezultatul va fi o creștere a PIB-ului UE cu aproximativ 12 %.

Politica în domeniul concurenței reprezintă o piatră de temelie a pieței unice. Ea sporește competitivitatea întreprinderilor, contribuie la crearea unor condiții de concurență echitabilă, stimulează inovarea și le oferă mai multe opțiuni consumatorilor. Este esențial ca normele UE în domeniul concurenței să fie adaptate la o lume aflată în schimbare.

Întreprinderile mici și mijlocii sunt esențiale pentru competitivitatea și prosperitatea Europei. Pe baza noii strategii în domeniu, UE va sprijini IMM-urile:

- încurajând inovarea prin noi programe de finanțare și crearea de centre de inovare digitală, în cadrul tranzițiilor sustenabile și digitale
- reducând birocrația, prin eliminarea obstacolelor de pe piața unică și facilitarea accesului la finanțare

- permițând un acces mai bun la finanțare, prin instituirea unui fond pentru ofertele publice inițiale ale IMM-urilor (cu investiții canalizate prin intermediul unui nou fond de tip public-privat) și prin inițiativa ESCALAR (un mecanism menit să sporească dimensiunea fondurilor cu capital de risc și să atragă mai multe investiții private).

5.9. Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă

Comisia Europeană a prezentat în data de 9 decembrie 2020 „Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă", însoțită de un **plan de acțiune cuprinzând 82 de inițiative** care vor ghida activitatea europeană în următorii patru ani. Această strategie pune bazele procesului prin care sistemul de transport al Uniunii își poate realiza transformarea verde și digitală și poate deveni mai rezilient în fața viitoarelor crize. După cum se subliniază în Pactul verde european, rezultatul va fi o reducere cu 90 % a emisiilor până în 2050, obținută grație unui sistem de transport inteligent, competitiv, sigur, accesibil și la prețuri abordabile.

Context. Având în vedere că transporturile contribuie cu aproximativ 5 % la PIB-ul UE și că asigură locuri de muncă pentru un număr de peste 10 milioane de persoane în Europa, sistemul de transport este esențial pentru întreprinderile europene și pentru lanțurile de aprovizionare mondiale. În același timp, însă, transporturile au și efecte negative asupra societății noastre: emisii de poluanți și de gaze cu efect de seră, zgomot, accidente rutiere și congestionarea traficului. Astăzi, emisiile din transporturi reprezintă aproximativ un sfert din emisiile totale de gaze cu efect de seră ale UE.

Acest efort de transformare a transporturilor vine într-un moment în care întregul sector suferă încă de pe urma efectelor coronavirusului. Cu investiții publice și private sporite în modernizarea și „înverzirea" flotelor și infrastructurii noastre, și prin consolidarea pieței unice, avem acum o oportunitate istorică de a face transporturile europene nu doar mai sustenabile, ci mai competitive la nivel mondial și mai reziliente în fața oricăror șocuri viitoare.

De această evoluție trebuie să poată beneficia însă toată lumea: este esențial ca mobilitatea să fie disponibilă și abordabilă pentru toți, ca regiunile rurale și îndepărtate să rămână conectate și ca sectorul să ofere condiții sociale bune și să asigure locuri de muncă atractive.

Principalele etape pentru un viitor inteligent și sustenabil

Toate modurile de transport trebuie să devină mai sustenabile, cu alternative verzi disponibile pe scară largă și cu stimulente adecvate puse în aplicare pentru a încuraja tranziția. Stabilirea unor etape concrete va menține sistemul european de transport pe traiectoria către un viitor inteligent și sustenabil:

Până în 2030:

- cel puțin 30 de milioane de autoturisme cu emisii zero vor fi în exploatare pe drumurile europene;
- 100 de orașe europene vor fi neutre din punct de vedere climatic;
- traficul feroviar de mare viteză se va dubla la nivelul întregii Europe;
- călătoriile colective programate pentru deplasări cu o lungime de sub 500 de km vor trebui să fie neutre din punctul de vedere al carbonului;
- mobilitatea automatizată va fi implementată la scară largă;
- navele maritime cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață;

Până în 2035:

- aeronavele de mare capacitate cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață;

Până în 2050:

- aproape toate autoturismele, furgonetele, autobuzele și vehiculele grele noi vor avea emisii zero;
- traficul feroviar de marfă se va dubla;
- vom dispune de o rețea transeuropeană de transport (TEN-T) multimodală deplin operațională, pentru un transport sustenabil și inteligent, cu conectivitate de mare viteză;

10 domenii-cheie de acțiune pentru a transforma această viziune în realitate

Pentru a transforma obiectivele noastre în realitate, strategia identifică un total de 82 de inițiative în 10 domenii-cheie de acțiune („inițiative emblematice”), fiecare cu măsuri concrete.

Sustenabil

Pentru ca transportul să devină sustenabil, în practică acest lucru înseamnă:

- Stimularea adoptării **vehiculelor, navelor și aeronavelor cu emisii zero, a combustibililor regenerabili și cu emisii scăzute de carbon** și a infrastructurii aferente – de exemplu, prin instalarea a 3 milioane de puncte publice de încărcare până în 2030
- Crearea de **aeroporturi și porturi cu emisii zero** – de exemplu, prin noi inițiative de promovare a combustibililor sustenabili în sectorul aviației și în cel maritim.
- Realizarea unei **mobilități interurbane și urbane sănătoase și sustenabile** – de exemplu, prin dublarea traficului feroviar de mare viteză și dezvoltarea unei infrastructuri suplimentare pentru biciclete în următorii 10 ani.
- **„Înverzirea" transportului de marfă** – de exemplu, prin dublarea traficului feroviar de marfă până în 2050.
- **Tarifarea carbonului și oferirea de stimulente mai bune utilizatorilor** – de exemplu, prin aplicarea unui set cuprinzător de măsuri pentru a asigura o tarifare echitabilă și eficientă în întreg sectorul transporturilor.

Inteligent

Inovarea și digitalizarea vor influența modul în care pasagerii și mărfurile circulă în viitor, dacă sunt create condițiile corecte. Strategia prevede:

- Transformarea **mobilității multimodale conectate și automatizate** în realitate - de exemplu, oferind pasagerilor posibilitatea să cumpere bilete pentru călătorii multimodale și asigurând o trecere fără probleme a mărfurilor de la un mod de transport la altul.
- Stimularea **inovării și a utilizării datelor și a inteligenței artificiale** (IA) pentru o mobilitate mai inteligentă – de exemplu, acordând un sprijin deplin implementării dronelor și a aeronavelor fără pilot la bord, precum și altor acțiuni care vizează construirea unui spațiu european comun al datelor privind mobilitatea.

Rezilient

Transporturile au fost unul dintre sectoarele cele mai afectate de pandemia de COVID-19, multe întreprinderi de profil confruntându-se cu imense dificultăți operaționale și financiare. Prin urmare, Comisia se angajează:

- **să consolideze piața unică** – de exemplu, prin consolidarea eforturilor și a investițiilor pentru finalizarea rețelei transeuropene de transport (TEN-T) până în 2030 și pentru sprijinirea eforturilor sectorului de a reconstrui mai bine prin investiții sporite, atât publice, cât și private, în modernizarea flotelor în toate modurile de transport.
- să asigure o **mobilitate echitabilă și justă pentru toți** – de exemplu, făcând astfel încât noua mobilitate să devină abordabilă și accesibilă în toate regiunile și pentru toți pasagerii, inclusiv pentru cei cu mobilitate redusă, și făcând sectorul mai atractiv pentru lucrători.
- **să mărească siguranța și securitatea transporturilor la nivelul tuturor modurilor – inclusiv prin reducerea aproape la zero a numărului de decese până în 2050.**

5.10. Prioritățile de dezvoltare ale regiunii Sud-Muntenia 2021 – 2027

1. Dezvoltarea rurală durabilă și modernizarea agriculturii și a pescuitului;
2. Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii sociale;
3. Creșterea eficienței energetice și protecția mediului.

Strategia de Specializare Inteligentă Sud-Muntenia 2021-2027

1. Construcția de mașini, componente și echipamente de producție;
2. Agricultura și industria alimentară;
3. Turismul și identitatea culturală;
4. Bioeconomia: dezvoltarea economiei circulare;
5. Localități inteligente ce oferă servicii inovative cetățenilor;
6. Industria și Cercetarea de înaltă tehnologie;
7. Tehnologia Informației și Comunicațiilor (ITC/TIC);
8. Sănătate.

5.11. Obiectivele strategice ale județului Giurgiu post-2010

1. **Consolidarea unei baze economice sustenabile:**

- valorificarea terenurilor și resurselor;
- susținerea dezvoltării altor ramuri industriale, drept sectoare alternative domeniilor de bază (energetică și extractivă);
- consolidarea lanțurilor valorice la nivelul județului Giurgiu;
- trecerea de la agricultura de subzistență la un sector agroalimentar viabil.

2. **Dezvoltarea antreprenorială multisectorială:**

- dezvoltarea antreprenorială ca alternativă de ocupare;
- sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a întreprinderilor mici și mijlocii;
- promovarea culturii antreprenoriale.

3. **Valorificarea potențialului turistic:**

- susținerea unei dezvoltări coerente a sectorului turistic;
- promovarea turistică a județului Giurgiu la nivel regional, național și internațional;
- crearea unor produse turistice integrate.

4. **Reducerea presiunii generate de factorii socio-economici asupra mediului și respectarea principiilor de dezvoltare durabilă:**

- creșterea calității vieții pentru locuitorii județului Giurgiu;
- reducerea progresivă a efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului;
- management sustenabil a resurselor naturale și a spațiilor protejate.

5. **Abordarea integrată a aspectelor sociale:**

- sporirea accesului la serviciile sociale, de sănătate și educație;
- dezvoltarea și coeziunea comunitară în jurul identității locale;
- consilierea și oferirea de asistență pentru integrarea socială a grupurilor vulnerabile;
- dezvoltarea economiei sociale.

5.12. Priorități de dezvoltare ale comunei 2021-2027

Prioritatea 1 – O comună mai inteligentă

- Dezvoltarea socio-economică a comunei prin creșterea competivității și diversificarea economiei locale, sprijinirea antreprenorilor și a IMM-urilor;
- Prioritizarea, promovarea și valorificarea avantajelor competitive economice locale (agricultură, biodiversitate, energie, turism, etc);
- Dezvoltare economică în domeniul agriculturii durabile prin susținerea fermierilor și promovarea tranziției către o agricultură ecologică;
- Digitalizarea administrației publice locale;
- Atragerea de investiții publice și private în agricultură, industrie, mediu, cercetare și inovație;
- Dezvoltarea bazei materiale a comunei prin dotarea cu echipamente și utilaje;
- Dotarea și extinderea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență al comunei;

Prioritatea 2 – O comună mai verde

- Managementul sustenabil al resurselor locale prin protejarea biodiversității, amenajare peisagistică, conservarea habitatelor, a siturilor naturale și a peisajelor;
- Dezvoltarea unui plan de acțiune pentru creșterea rezilienței și adaptarea comunei la schimbările climatice prin identificarea riscurilor naturale;
- Dotarea cu utilaje și echipamente necesare administrației publice și gestionarea situațiilor de urgență;
- Eficientizarea energetică a clădirilor publice și private;
- Dezvoltarea capacităților locale de producție și distribuție a energiei regenerabile;
- Dezvoltarea economie circulată, prin managementul integrat al deșeurilor și promovarea consumului și al producției responsabile;
- Promovarea mobilității durabile la nivel local prin dezvoltarea infrastructurii de transport public;

Prioritatea 3 – O comună mai conectată

- Extinderea rețelei de utilități tehnico-edilitare și creșterea accesului locuitorilor comunei la apă potabilă, canalizare, apă caldă, baie interioară și gaze;
- Modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere prin dezvoltarea și reabilitarea rețelei stradale, amenajarea și sistematizarea intersecțiilor, precum și prin modernizarea drumurilor comunale principale și secundare;
- Creșterea siguranței rutiere;
- Modernizarea arterelor componente, inclusiv prin realizarea de trotuare pentru pietoni, zone verzi de protecţie (perdele de arbori), etc;
- Extinderea accesului la internet la nivel local.

Prioritatea 4 – O comunitate mai sănătoasă și incluzivă

- Extinderea și diversificarea la nivel local a serviciilor medicale de familie și de specialitate, temporare și permanente;
- Creșterea speranței de viață a populației prin dezvoltarea de programe de monitorizare și prevenție sanitară;
- Asigurarea accesului la servicii de protecție socială, sanitare și educaționale pentru populaţia aflată în situaţii vulnerabile, de risc și deprivare materială;
- Creșterea numărului și calității serviciilor sociale destinate persoanelor vârsnice și a persoanelor cu dizabilități;
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii educaționale și socio-culturale;
- Stimularea ocupării forței de muncă și formarea profesională continuă prin implementarea unor programe de consiliere, orientare şi reorientare a carierei pentru tineri, adulţi și vârsnici.

Prioritatea 5 – O administrație locală mai apropiată de comunitate

- Dezvoltare teritorială durabilă și integrată;
- Reabilitarea, restaurarea și promovarea patrimoniului istoric local și a siturilor naturale protejate;
- Dezvoltare economică în domeniul turistic prin sprijinirea inițiativelor din domeniul cultural și agro-turistic;
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement şi petrecere a timpului liber prin amenajarea de spații verzi, terenuri și săli de sport;
- Sprijinirea guvernanței participative prin dezvoltarea capacităţii de planificare strategică și prin organizarea periodică de consultări publice cu privire la proiectele de dezvoltare ale comunei;
- Sprijinirea parteneriatelor public-private, a asocierilor socio-economice și a organizațiilor societății civile;
- Creșterea capacității de monitorizare a indicatorilor locali de mediu, urbanism și a performanței economice;
- Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene structurale și de coeziune, cât și a fonduri internaționale de investiții.

6. PROPUNERI DE PROIECTE

(2021-2027)

În conformitate cu obiectivele de politică europeană, prioritățile, obiectivele și proiectele de dezvoltare locală identificate au fost grupate după cum urmează:

1) **O Europă mai inteligentă → O comună mai inteligentă;**
2) **O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon → O comună mai verde;**
3) **O Europă mai conectată → O comună mai conectată;**
4) **O Europă mai socială → O comună mai sănătoasă și incluzivă;**
5) **O Europă mai aproape de cetățeni → O administrație locală mai apropiată de cetățeni.**

	Obiectivul de dezvoltare locală 1 – O comună mai inteligentă
1	Diversificarea și extinderea activităţilor economice agricole și nonagricole; modernizare tehnologiilor utilizate;
2	Valorificarea deşeurilor rezultate din activităţile agricole și nonagricole prin implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor (inclusiv a deșeurilor DEE, a deșeurilor din constructii, a fracției umede, uscate cât și a dejecțiilor animale);
3	Refacerea plantaţiilor pomicole îmbătrânite și înfiinţarea de plantaţii noi;
4	Modernizarea și extinderea exploataţiilor agricole de semisubzistenţă;
5	Facilitarea integrării personalului tânăr calificat și non-calificat în exploatarea terenurilor agricole;
6	Sprijin pentru producătorii agricoli;
7	Infiinţare Parc industrial;
8	Infiinţare Parc fotovoltaic și dezvoltare infrastructură energetică verde (iluminat public, producţie energie electrică și termică din surse regenerabile, etc);
9	Înființarea unui birou de asistență pentru investitori și antreprenori în cadrul Primăriei ;
10	Imbunatatirea eficientei energetice a clădirilor din domeniul public și privat;
11	Sprijin anual fermierilor afectati de restrictiile specifice declararii statutului de arie naturală sau protejată – dacă este cazul;
12	Comasarea terenurilor agricole si forestiere;
13	Infiintarea și/sau modernizarea unor ferme si depozite agrozootehnice, pentru sprijinirea dezvoltarii sectorului de productie si depozitare agricola ;
14	Cresterea gradului de absorbtie a fondurilor europene la nivelulul Consiliului Local prin dezvoltarea unei Unități de Implementare ;

15	Realizarea de parteneriate şi activităţi de înfrăţire cu localităţi din ţară şi din străinatate în vederea schimbului de bune practici, a dezvoltării locale durabile și promovării de proiecte;
16	Dezvoltarea serviciilor publice electronice și digitalizarea administrației publice locale prin implementarea unui sistem informaţional geografic (GIS) pentru realizarea băncilor de date pentru cadastru imobiliar-edilitar, urbanism şi amenajarea teritoriului, inclusiv realizare PUG digital;
17	Crearea unei identităţi vizuale a Primăriei prin standardizarea elementelor de identitate vizuală – formulare tip, materiale informative, adrese, răspunsuri.
18	Sistem de supraveghere video puncte cheie pe domeniul public;
	Obiectivul de dezvoltare locală 2 – O comună mai verde
1	Realizarea, extinderea și modernizarea rețelelor de utilități publice cât și creșterea accesului la aceste rețele (apă-canal, gaz, energie electrică, etc.)
2	Desfiintarea sistemelor individuale de colectare a apelor uzate – fose septice, puturi absorbante – de catre toti detinatorii de locuinte individuale sau colective;
3	Inființarea de perdele forestiere in vederea asigurarii unei productii agricole de calitate;
4	Plantarea de arbori si arbusti in vederea refacerii fondului forestier;
5	Masuri de ecologizare a terenurilor degradate si redarea lor in fondul funciar;
6	Dezvoltarea, extinderea și dotarea suprafeței de spații verzi;
7	Realizare de alei pietonale si piste de biciclete;
8	Lucrari de conservare a habitatelor naturale cât și dezvoltarea unei infrastructuri de management al habitatelor, inclusiv prin achizitionare echipamente specifice, amenajare poteci, platforme de observare;
9	Lucrări integrate de intervenție pentru prevenirea riscurilor naturale, inclusiv a inundatiilor, secetelor, cutremurelor, alunecărilor de teren, eroziunii solului si reducerea consecintelor acestora prin creșterea rezilienței de răspuns și regenerare comunitară;
10	Modernizarea SVSU prin dotarea cu utilaje și echipamente;
11	Modernizarea serviciilor de gospodărire comunală prin dotarea cu utilaje și echipamente.

	Obiectivul de dezvoltare locală 3 – O comună mai conectată
1	Dezvoltarea și modernizarea sistemului de transport prin amenajare stații de transport în comun și achiziționare de mijloace de transport în comun ecologice;
2	Reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei rutiere cât și a străzilor comunale (inclusiv îmbunătățire sistem de indicatoare rutiere, amenajări pentru pietoni și persoane cu dizabilități, etc);
3	Amenajare și modernizare poduri si podețe;
4	Modernizarea și extinderea drumurilor de exploatație agricolă;
5	Modernizare și extindere drumuri de acces catre habitatele naturale și obiectivele turistice;
6	Modernizare și extindere căi de acces cimitire;
7	Modernizare și extindere infrastructura pentru comunicații.
	Obiectivul de dezvoltare locală 4 – O comunitate mai sănătoasă și incluzivă
1	Creșterea capacității medico-sanitare locale prin dotarea cu echipamente moderne și recrutarea de personal calificat;
2	Creșterea accesibilității populației generale și a grupurilor vulnerabile la serviciile de sănătate moderne, inclusive servicii medicale de monitorizare și prevenție;
3	Construirea de locuințe colective pentru populația generală, tineri și grurupurile dezavantajate;
4	Construire și dotare bază sportivă, cât și amenajarea unor spații de recreere pentru populația de toate vârstele prin achiziționare echipament specific;
5	Infiintarea unor spatii de joaca destinate copiilor și tinerilor;
6	Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de invățământ;
7	Prevenirea abandonului școlar prin dezvoltarea serviciilor de consiliere socială și vocațională, cât și implementarea unui program de reintegrare școlară;
8	Creșterea cuantumului burselor școlare pentru elevii ce provin din medii vulnerabile (burse sociale) cât și pentru elevii cu rezultate școlare deosebite (burse de merit);
9	Dezvoltarea invatamantului profesional incepand cu scoala gimnaziala;
10	Promovarea ocupării şi a incluziunii sociale prin oferirea de programe destinate formării profesionale, dezvoltării aptitudinilor antreprenoriale, calificării şi recalificării;

11	Dezvoltarea unei rețele de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice și cu dizabilități;
12	Dezvoltarea și dotarea unui centru comunitar pentru varstnici si persoane cu dizabilitati, inclusiv prin reabilitarea unei cladirii existente;
13	Înființare structuri de economie socială;
14	Actualizarea fondului de carte al bibliotecilor, inclusiv biblioteca on-line;
	Obiectivul de dezvoltare locală 5 – O administrație locală mai apropiată de comunitate
1	Dezvoltarea infrastructurii turistice și a ecoturismului prin dezvoltarea capacității locale de ospitalitate, modernizarea obiectivelor culturale și istorice din comună, cât și includerea acestora într-un circuit turistic integrat;
2	Modernizarea și extinderea centrelor culturale locale (cămin cultural, bibliotecă, case memoriale, etc);
3	Dezvoltarea turismului de evenimente prin organizarea de evenimente cu potențial turistic ridicat (târguri, concursuri, festivaluri, expoziții, etc);
4	Construire capelă mortuară;
5	Modernizare și extindere cimitire existente;
6	Extinderea facilităţilor pentru desfășurarea de activități și evenimente culturale şi de petrecere a timpului liber;

BIBLIOGRAFIE

- ✓ J. Benedek & M. Bakk, (2010). *Politicile regionale în România.* Iași: Polirom;
- ✓ C. Burja & V. Burja, (2014). *Dezvoltarea sustenabilă a spațiilor rurale: O provocare pentru România (Susteainable Development of Rural Areas: A challenge for Romania),* Environmental Engineering and Management Journal, Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași;
- ✓ L. Laszlo & A.D.O. Mate. (2012). *Modele comunitare și sociale de dezvoltare urbană.* Miercurea-Ciuc: Fundația Diaspora;
- ✓ F. Mihalache, (2020). *Mediul rural între 1990 și 2020. Transformări și decalaje*. Presa Universitară Clujeană: Cluj-Napoca;
- ✓ OECD Politici Rurale – Polonia 2018 (OECD Rural Policy Review – Poland 2018);
- ✓ Programul de Guvernare 2020-2024
- ✓ Strategia de dezvoltare durabilă a României 2030;
- ✓ Strategia regională pentru dezvoltare 2021-2027 – Regiunea Sud-Muntenia;
- ✓ Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Giurgiu 2015-2023;
- ✓ Strategia de marketing pentru investitori – Euroregiunea Giurgiu-Ruse.

Linkuri accesate

- ✓ https://adrmuntenia.ro/
- ✓ http://statistici.insse.ro
- ✓ https://ec.europa.eu/
- ✓ https://eur-lex.europa.eu
- ✓ https://www.europarl.europa.eu/portal/ro
- ✓ https://www.mlpda.ro/
- ✓ https://mfe.gov.ro/
- ✓ https://www.madr.ro
- ✓ http://dezvoltaredurabila.gov.ro
- ✓ http://www.mmediu.ro/
- ✓ https://www.opengovpartnership.org/members/romania/
- ✓ https://ghidulprimariilor.ro/
- ✓ https://ro.wikipedia.org/wiki/
- ✓ https://sdgs.un.org/goals
- ✓ https://www.fi-compass.eu

ANEXA 1. Lista graficelor utilizate la nivel local

- **Populația domiciliată (1992-2020)**
- **Spor migratoriu populație domicilitată (1991-2019)**
- **Evoluție schimbări de domiciliu (1991-2019)**
- **Evoluție stabiliri de domiciliu (1990-2019)**

- **Compoziția populației în funcție de gen (2020)**
- **Compoziția populației în funcție de vârstă (2020)**
- **Compoziția populației în funcție de etnie (2011)**
- **Compoziția populației în funcție de confesiune (2011)**
- **Rata de natalitate (1990-2019)**
- **Rata de mortalitate (1990-2019)**
- **Monitorizare boli cardiovasculare (2019)**
- **Sporul natural (1990-2019)**
- **Rata de nupțialitate (1990-2019)**
- **Rata de divorțialitate (1990-2019)**
- **Rata de infracționalitate (2019)**

- **Evoluție populație școlară (1992-2019)**
- **Evoluție populație preșcolară (1992-2020)**
- **Evoluție nr. cititori activi (2011-2018)**
- **Evoluție nr. volume eliberate (2011-2018)**
- **Evoluție nr. volume existente (2011-2018)**

- **Acces canalizare (2011)**
- **Acces apă curentă (2011)**
- **Acces apă caldă (2011)**
- **Acces baie interioară (2011)**
- **Evoluție nr. locuințe existente (1990-2019)**
- **Evoluție suprafață locuibilă (1990-2019)**
- **Evoluție nr. autorizații de construire (2009-2019)**

- **Structura bugetului local (2019)**
- **Cantitatea de deșeuri menajere colectate (2019)**
- **Cheltuieli privind protecția mediului (2019)**
- **Cheltuieli privind cultura, sportul și religia (2019)**
- **Cheltuieli privind învățământul (2019)**
- **Cheltuieli privind sănătatea și asistența socială (2019)**

- **Stadiu cadastrare (2020, PNCCF)**
- **Compoziție fond funciar 1 (2011)**
- **Compoziție fond funciar 2 (2011)**
- **Suprafață agricolă (2011)**
- **Temperatura medie multi-anuală (2011)**
- **Cantitatea medie de precipitații (2011)**

- **Nr. întreprinderi active (2019)**
- **Cife de afaceri / întreprinderi active (2019)**
- **Nr. mediu salariați / CAEN (2019)**
- **Nr. salariați administrație publică locală (2019)**
- **Evoluție nr.mediu salariați (1991-2019)**
- **Evoluție șomeri înregistrați (2010-2020)**
- **Nr. autoturisme înregistrate (2019)**

ANEXA 2. Lista graficelor utilizate pentru județul Giurgiu

- **Evoluție populația rezidentă (2012-2019)**
- **Evoluție populația domiciliată (1992-2020)**
- **Distribuția populației (OT)**
- **Densitatea populației (OT)**
- **Distribuție suprafață (OT)**
- **Distribuție suprafață agricolă (OT)**
- **Distribuție suprafațăterenuri neproductive (OT)**
- **Distribuție suprafață spații verzi (OT)**
- **Distribuție suprafață construită (OT)**
- **Distribuție luciu de apă (OT)**
- **Distribuție fond forestier (OT)**

- **Evoluție nr. mediu salariați (1990-2019)**
- **Evoluție nr. șomeri înregistrați (1990-2019)**
- **Dinamică nr. salariați/ domiciliați (1992-2019)**
- **Procentaj nr. salariați/rezidenți (2012-2019)**
- **Procentaj nr. salariați din domiciliați (1992-2019)**

- **Evoluție nr. unități școlare (1996-2019)**
- **Evoluție populație preuniversitară (1997-2019)**
- **Evoluție personal didactic (1990-2019)**
- **Evoluție nr. total paturi asistență sanitară (1990-2019)**